

Službeni list

Europske unije

C 348

Hrvatsko izdanje

Informacije i objave

Godište 61.
28. rujna 2018.

Sadržaj

IV. Obavijesti

OBAVIJESTI INSTITUCIJA, TIJELA, UREDA I AGENCIJA EUROPSKE UNIJE

Europska komisija

2018/C 348/01	Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću i Revizorskom sudu – Konsolidirani godišnji financijski izvještaji Europske unije za 2017.	1
2018/C 348/02	Izjava o jamstvu koju Sud upućuje Europskom parlamentu i Vijeću – Izvješće neovisnog revizora . . .	175

IV.

(Obavijesti)

OBAVIJESTI INSTITUCIJA, TIJELA, UREDA I AGENCIJA EUROPSKE UNIJE

EUROPSKA KOMISIJA

KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU I REVIZORSKOM SUDU

Konsolidirani godišnji financijski izvještaji Europske unije za 2017.

(2018/C 348/01)

SADRŽAJ

	<i>Stranica</i>
PREDGOVOR	2
POLITIČKI OKVIR I ODGOVORNOST EUROPSKE UNIJE TE NJEZINO UPRAVLJANJE	4
NAPOMENA UZ KONSOLIDIRANE FINACIJSKE IZVJEŠTAJE	9
GLAVNI ASPEKTI FINACIJSKE GODINE 2017.	10
KONSOLIDIRANI FINACIJSKI IZVJEŠTAJI I BILJEŠKE	12
BILANCA	13
IZVJEŠTAJ O FINACIJSKOM REZULTATU	14
IZVJEŠTAJ O NOVČANOM TOKU	15
IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U NETO IMOVINI	16
BILJEŠKE UZ FINACIJSKI IZVJEŠTAJ	17
RASPRAVA O FINACIJSKOM IZVJEŠTAJU I NJEGOVA ANALIZA	92
IZVJEŠĆA O IZVRŠENJU PRORAČUNA I BILJEŠKE	109
POJMOVNIK	166
POPIS POKRATA	170

PREDGOVOR

Zadovoljstvo mi je predstaviti godišnje financijske izvještaje Europske unije za 2017. Oni sadržavaju potpuni pregled financija EU-a i izvršenja proračuna za prošlu godinu, uključujući informacije o nepredviđenim obvezama, financijskim obvezama i drugim obvezama Unije. Odražavajući višegodišnji karakter djelovanja Unije, oni sadržavaju objašnjenja ključnih financijskih podataka i njihova kretanja. **Konsolidirani godišnji financijski izvještaji Europske unije** dio su Komisijina **integriranog paketa za financijsko izvješćivanje** te su ključan element našeg vrlo razvijenog sustava financijske odgovornosti.

Iako je 2016. bila godina sumnje u europski projekt, među ostalim zbog odluke Ujedinjene Kraljevine o izlasku iz Unije, 2017. bila je godina obnovljene nade i perspektive.

Obilježavanje 60. obljetnice potpisivanja Ugovora iz Rima bila je prilika za duboko promišljanje o budućnosti Europe. Iskoristili smo tu priliku kako bismo potvrdili našu predanost vrijednostima Unije i definirali prioritete Unije s 27 država članica.

Europska unija usredotočila se u 2017. na to da osigura održivost gospodarskog oporavka. Stope rasta u EU-u i europodručju nadišle su očekivanja te su dostigle 2,4 %, što je najveća razina u zadnjih deset godina. Ipak, EU se morao suočiti i s nizom izazova koji se odnose na konkurentnost, migracije ili sigurnost te odgovoriti na neke veće prirodne katastrofe.

Proračun EU-a jedinstveno je sredstvo Unije kojim se ambicije pretvaraju u konkretne rezultate na terenu. Nadopunjuje nacionalne proračune europskom dodanom vrijednosti u područjima u kojima je koordinirani odgovor najučinkovitiji i najdjelotvorniji način za ostvarenje naših prioriteta.

Godina 2017. bila je četvrta godina provedbe aktualnog višegodišnjeg financijskog okvira i svi financijski programi sada su u potpunosti operativni. Uz mnoge neočekivane izazove ponovno je potvrđena važnost fleksibilnog pristupa provedbi proračuna. Preispitivanje VFO-a na sredini programskog razdoblja bilo je dodatno sredstvo reagiranja na nepredviđene okolnosti.

U proračunu donesenom za 2017. naglasak je bio na dva glavna prioriteta politika za Europu: pružanje potpore postojećem oporavku europskoga gospodarstva i rješavanje migracijske i izbjegličke krize. Njime se osigurala provedba tekućih programa s jedne strane, dok se s druge strane pružila financijska potpora za nošenje s novim izazovima.

Gotovo polovina sredstava, odnosno 83,2 milijardi EUR u obvezama, upotrijebljeno je za poticanje rasta, zapošljavanja i konkurentnosti. To je uključivalo financijska sredstva za istraživanje i inovacije u okviru Obzora 2020., za obrazovanje u okviru Erasmusa+, za mala i srednja poduzeća u okviru programa COSME te za infrastrukturu u okviru Instrumenta za povezivanje Europe. Nadalje, Europski fond za strateška ulaganja (EFSU) omogućio je provedbu Plana ulaganja za Europu, dok se konvergencija među državama članicama i među regijama poticala u okviru europskih strukturnih i investicijskih fondova.

Europski fond za strateška ulaganja već je pokrenuo nova ulaganja u iznosu većem od 287 milijardi EUR te je pomogao u otvaranju više od 300 000 radnih mjesta. Europski parlament i Vijeće u prosincu 2017. odlučili su povećati fond i produžiti njegovo trajanje kako bi se do 2020. ostvarila ulaganja u iznosu do 500 milijardi EUR. Vrijednost jamstvenog fonda EFSU-a, koji je Komisija osnovala kako bi osigurala rezervu likvidnosti za pokrivanje jamstava koje grupa EIB aktivira za svoja ulaganja, dosegla je 3,5 milijardi EUR na kraju 2017.

Programima namijenjenima **jačanju ekonomske, socijalne i teritorijalne kohezije**, uključujući Europski fond za regionalni razvoj, Kohezijski fond i Europski socijalni fond, dodijeljena su sredstva u iznosu od 54 milijarde EUR. **Inicijativa za zapošljavanje mladih, čija se provedba ubrzala u 2017.**, usmjerena je na smanjivanje nezaposlenosti mladih u cijeloj Uniji. Ukupni prihvatljivi troškovi aktivnosti odabranih za primanje potpore dosegli su gotovo 7 milijardi EUR do kraja 2017. Države članice navode da je 1,7 milijun mladih imalo koristi od pomoći pružene u okviru te inicijative.

Nadalje, proračun EU-a bio je instrument **solidarnosti** jer su mobilizirana sredstva u vrijednosti od 1,2 milijarde EUR iz Fonda solidarnosti EU-a, što je najveći iznos ikada mobiliziran u jednom obroku, nakon potresa 2016. i 2017. u talijanskim regijama Abruzzo, Lacij, Marke i Umbrija.

Iznos od 58,6 milijardi EUR bio je namijenjen **poticanju održivog rasta** i očuvanju prirodnih resursa Europe. Programi su uključivali stupove zajedničke poljoprivredne politike, odnosno mjere za potporu tržištu i ruralni razvoj, te ribarstvo i aktivnosti u području klimatske i okolišne politike u okviru programa za zaštitu okoliša i klimatsku politiku (LIFE).

Nastavljeno je pružanje potpore iz proračuna EU-a sveobuhvatnom **europskom odgovoru na migracijsku krizu** i upravljanju vanjskim granicama Europe. Fond za azil, migracije i integraciju pridonio je učinkovitim upravljanju migracijskim tokovima i razvoju zajedničkog pristupa Unije azilu i migracijama. Ukupna vrijednost plaćanja izvršenih u 2017. iznosila je 576,2 milijuna EUR, što je gotovo dvostruko više nego u 2016. Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu koja se financira iz proračuna EU-a sa svojim je proširenim mandatom znatno ojačala svoju prisutnost na vanjskim granicama EU-a radi pružanja potpore državama članicama u njihovim aktivnostima upravljanja granicama i zajedničke provedbe integriranog upravljanja granicama na razini EU-a.

Proračun EU-a omogućio je Uniji snažno djelovanje izvan europskih granica u razdoblju turbulencije u **europskom susjedstvu**. Naposljetku, ali ne i najmanje važno, pridonio je pružanju odgovora na globalne izazove, primjerice klimatskim promjenama na način da su se u sve važnije programe potrošnje EU-a integrirale mjere ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe njima, te je ukupni doprinos iz proračuna za uključivanje klimatskih mjera u 2017. iznosio 20,3 %.

Optimalna uspješnost proračuna Unije od prvoga je dana prioritet Junckerove Komisije. Snažno podržavamo činjenicu da Europski parlament, države članice i Europski revizorski sud sve više naglašavaju ne samo način upravljanja programima, već i rezultate programa u područjima od stvarne važnosti za građane Europe.

Komisija će zajedno s proračunskim tijelom nastaviti iskorištavati potencijal proračuna EU-a ulaganjima u rast, zapošljavanjem i rješavanjem zajedničkih problema.

Günther H. Oettinger

Povjerenik za proračun i ljudske resurse, Europska komisija

POLITIČKI OKVIR I ODGOVORNOST EUROPSKE UNIJE TE NJEZINO UPRAVLJANJE

Europska unija (EU) unija je kojoj 28 ⁽¹⁾ europskih zemalja (država članica) dodjeljuje nadležnosti za postizanje zajedničkih ciljeva. Unija se temelji na vrijednostima poštovanja ljudskog dostojanstva, slobode, demokracije, jednakosti, vladavine prava i poštovanja ljudskih prava, uključujući i prava pripadnika manjina. Te su vrijednosti zajedničke državama članicama u društvu u kojem prevladavaju pluralizam, nediskriminacija, tolerancija, pravda, solidarnost i jednakost žena i muškaraca.

1. POLITIČKI OKVIR

Ugovori EU-a

Sveobuhvatni ciljevi i načela kojima se vode Unija i europske institucije određeni su u Ugovorima. Unija i institucije EU-a mogu djelovati samo u okvirima svoje nadležnosti koja je određena Ugovorima kako bi se ostvarili ciljevi koji su u njima utvrđeni te to moraju činiti u skladu s načelima supsidijarnosti i proporcionalnosti. Kako bi ostvarila svoje ciljeve i provela svoje politike, Unija si stavlja na raspolaganje potrebna financijska sredstva. Komisija je odgovorna za provedbu ciljeva u suradnji s državama članicama i u skladu s načelom dobrog financijskog upravljanja. Sveobuhvatni ciljevi i načela kojima se vode Unija i europske institucije određeni su u Ugovorima. Unija i institucije EU-a mogu djelovati samo u okvirima svoje nadležnosti koja je određena Ugovorima kako bi se ostvarili ciljevi koji su u njima utvrđeni te to moraju činiti u skladu s načelima ⁽²⁾ supsidijarnosti i proporcionalnosti. Kako bi ostvarila svoje ciljeve i provela svoje politike, Unija si stavlja na raspolaganje potrebna financijska sredstva. Komisija je odgovorna za provedbu ciljeva u suradnji s državama članicama i u skladu s načelom dobrog financijskog upravljanja.

EU radi na ostvarenju ciljeva utvrđenih Ugovorom s pomoću niza instrumenata, od kojih je jedan proračun EU-a. Ostali su instrumenti, primjerice, predlaganje zakonodavstva ili djelovanje u skladu sa strategijama politike.

Strategija Europa 2020.

Strategijom Europa 2020., koju su 2010. dogovorili čelnici država ili vlada država članica EU-a, definira se EU-ova desetogodišnja strategija zapošljavanja i rasta na razini EU-a. ⁽³⁾ Ta strategija sadržava tri prioriteta koji se međusobno nadopunjuju, a to su pametan, održiv i uključiv rast, zajedno s pet glavnih ciljeva EU-a. Uspjeh strategije ovisi o svim dionicima Unije, koji moraju djelovati zajedno.

Proračun EU-a samo je jedna od poluga EU-a koja pridonosi ostvarivanju ciljeva strategije Europa 2020. Uvodi se velik broj mjera na nacionalnoj i međunarodnoj razini te na razini EU-a kako bi se postigli konkretni rezultati u vezi sa strategijom Europa 2020.

Politički prioriteti Komisije

Politički prioriteti Komisije utvrđeni su u političkim smjernicama koje je utvrdio Predsjednik Komisije, a u kojima se donosi plan djelovanja Komisije koji je u potpunosti dosljedan i usklađen sa strategijom Europa 2020. kao strategijom dugoročnog rasta EU-a.

10 PRIORITETA

- Novi poticaj za zapošljavanje, rast i ulaganja.
- Povezano jedinstveno digitalno tržište.
- Čvrsta energetska unija s naprednom klimatskom politikom.
- Bolje povezano i pravednije unutarnje tržište s jačim industrijskim temeljima.
- Razuman i uravnotežen sporazum o slobodnoj trgovini sa Sjedinjenim Američkim Državama.
- Područje pravosuđa i temeljnih prava utemeljeno na uzajamnom povjerenju.
- Put prema novoj migracijskoj politici.
- Europa kao jači globalni čimbenik.

⁽¹⁾ Ujedinjena Kraljevina (UK) uputila je 29. ožujka 2017. službenu obavijest o svojoj namjeri da napusti EU, čime je započela postupak povlačenja u skladu s člankom 50. Ugovora o Europskoj uniji. UK bi trebao napustiti EU 29. ožujka 2019.

⁽²⁾ Na temelju načela supsidijarnosti, Unija djeluje samo ako i u mjeri u kojoj ciljeve predloženog djelovanja države članice ne mogu dostatno ostvariti, nego se zbog opsega ili učinka oni na bolji način mogu ostvariti na razini Unije. Na temelju načela proporcionalnosti, sadržaj i oblik djelovanja Unije ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje ciljeva Ugovora. Vidjeti članak 5. UFEU-a.

⁽³⁾ Vidjeti Komunikaciju Komisije „Europa 2020. – Strategija za pametan, održiv i uključiv rast”, COM(2010)2020, 3. ožujka 2010.

— Bolje povezana i pravednija ekonomska i monetarna unija (EMU) — Unija demokratskih promjena.

Program održivog razvoja do 2030. ⁽⁴⁾

Održivi razvoj dugo je u samom središtu europskog projekta. U Ugovorima EU-a potvrđene su njegove gospodarske i socijalne dimenzije te dimenzije zaštite okoliša prema kojima je potrebno objedinjeno djelovati. Europska unija obvezala se na razvoj kojim se zadovoljavaju potrebe sadašnjosti, a pritom ne ugrožava mogućnost budućih naraštaja da zadovolje svoje potrebe. Proračun EU-a ima važnu ulogu u suočavanju s brojnim izazovima održivosti, od nezaposlenosti mladih do starenja stanovništva, klimatskih promjena, onečišćenja, održivih izvora energije te migracija. U mandatu aktualne Komisije održivi je razvoj postao glavna sastavnica ključnih međusektorskih projekata, sektorskih politika i inicijativa.

Višegodišnji financijski okvir i programi potrošnje

Politike financirane iz proračuna EU-a provode se u skladu s višegodišnjim financijskim okvirom (VFO) i odgovarajućim sektorskim zakonodavstvom kojim se definiraju programi potrošnje.

Višegodišnji financijski okvir omogućuje da se za političke prioritete EU-a dodijele financijska sredstva u razdoblju koje je dovoljno dugo da se postigne učinkovitost i donese koherentna dugoročna vizija za korisnike sredstava EU-a i nacionalna tijela koja ih sufinanciraju. Njime se utvrđuju maksimalni godišnji iznosi (gornje granice) za ukupne rashode EU-a i glavne kategorije rashoda (naslove). Zbrajanjem gornjih granica svih naslova dobiva se ukupna gornja granica za odobrena sredstva za preuzimanje obveza. Višegodišnji financijski okvir donose jednoglasno države članice, koje su usuglasile ciljeve i razinu potrošnje (najviša razina proračunskih obveza i plaćanja), uz suglasnost Europskog parlamenta. Komisija je nadležna za upravljanje proračunom EU-a i njegovo izvršenje te provedbu programa koje donose Parlament i Vijeće. Izvršavanje proračuna i trošenje sredstava (oko 75 %) u praksi se odvija na razini nacionalnih i lokalnih tijela, no za nadzor je nadležna Komisija. Komisija upravlja proračunom pod budnim okom Europskog revizorskog suda. Cilj je obiju institucija osigurati dobro financijsko upravljanje.

Međuinstitucijski sporazum

Višegodišnji financijski okvir dopunjava se međuinstitucijskim sporazumom ⁽⁵⁾ koji predstavlja politički sporazum između Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije. Svrha je tog Sporazuma, donesenog 2013. u skladu s člankom 295. UFEU-a, provesti proračunsku disciplinu i poboljšati funkcioniranje postupka donošenja godišnjeg proračuna i suradnju institucija u pogledu proračunskih pitanja te osigurati dobro financijsko upravljanje.

Godišnji proračun

Godišnji proračun izrađuje Komisija, a obično se o njemu do sredine prosinca usuglase Europski parlament i Vijeće na temelju postupka iz članka 314. UFEU-a. U skladu s načelom proračunske ravnoteže, ukupni prihodi moraju odgovarati ukupnim rashodima (odobrenim sredstvima za plaćanje) u određenoj financijskoj godini.

Glavni izvori financiranja EU-a jesu prihodi od vlastitih sredstava dopunjeni ostalim приходima. Postoje tri vrste vlastitih sredstava: tradicionalna vlastita sredstva (kao što su carine i pristojbe na šećer), vlastita sredstva na temelju poreza na dodanu vrijednost (PDV) i vlastita sredstva na temelju bruto nacionalnog dohotka (BND). Ostali prihodi koji se prikupljaju iz aktivnosti EU-a (npr. kazne za tržišno natjecanje) obično čine manje od 10 % ukupnih prihoda. Sveukupni iznos vlastitih sredstava potrebnih za financiranje proračuna utvrđuje se na temelju ukupnih rashoda umanjenih za ostale prihode. Ukupni iznos vlastitih sredstava ne smije biti veći od 1,20 % ukupnog bruto nacionalnog dohotka (BND) država članica.

Rashodima poslovanja EU-a obuhvaćeni su razni naslovi višegodišnjeg financijskog okvira i to u različitim oblicima, ovisno o načinu doznačivanja novca i kako se njime upravlja. Proračun EU-a izvršava se u tri oblika upravljanja:

Podijeljeno upravljanje: zadaće izvršenja proračuna povjeravaju se državama članicama. Na ovaj način upravlja se s gotovo 75 % rashoda, čime su obuhvaćena područja poput rashoda za poljoprivredu i strukturnih mjera.

⁽⁴⁾ Komunikacija Komisije „Budući koraci za održivu europsku budućnost: europske mjere za održivost”, SWD(2016) 390 final, 22. studenoga 2016.

⁽⁵⁾ Međuinstitucionalni sporazum od 2. prosinca 2013. između Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije o proračunskoj disciplini, o suradnji u vezi s proračunskim pitanjima i o dobrom financijskom upravljanju, (2013/C 373/01).

Izravno upravljanje: odnosi se na izvršenje proračuna izravno od strane službi Komisije.

Neizravno upravljanje: odnosi se na slučajeve kada Komisija zadaću izvršenja proračuna povjerava trećim stranama, kao što su regulatorne agencije EU-a ili međunarodne organizacije.

Financijska uredba

Financijska uredba (FU) koja se primjenjuje na opći proračun središnji je akt u regulatornoj strukturi financijskih sredstava EU-a i njome se određuju financijska pravila EU-a primjenjiva na proračun EU-a.

2. UPRAVLJANJE I ODGOVORNOST U EU-U

2.1. INSTITUCIJSKA STRUKTURA

Organizacijsko upravljanje EU-a sastoji se od institucija, agencija i drugih tijela EU-a koja su navedena u bilješci 9. uz konsolidirane financijske izvještaje. Na Europsku investicijsku banku (EIB) i Europski investicijski fond (EIF) ne primjenjuje se Financijska uredba. Glavne institucije nadležne za izradu politika i donošenje odluka jesu Europski parlament, Europsko vijeće, Vijeće i Komisija.

Komisija je izvršno tijelo EU-a i promiče njegove opće interese. To čini predlaganjem zakonodavstva, provedbom politika EU-a, nadziranjem pravilne provedbe Ugovorâ i europskog prava, upravljanjem proračunom EU-a i predstavljanjem Unije izvan Europe.

Unutarnje funkcioniranje Komisije temelji se na nizu ključnih načela na kojima se temelji dobro upravljanje: jasne uloge i nadležnosti, snažna usmjerenost na upravljanje rezultatima i usklađenost s pravnim okvirom, jasni mehanizmi odgovornosti, visokokvalitetan i uključiv regulatorni okvir, otvorenost i transparentnost te visoki standardi etičkog djelovanja.

2.2. UPRAVLJAČKA STRUKTURA KOMISIJE

Europska komisija ima jedinstven sustav upravljanja te jasno razlikuje političke i upravne nadzorne strukture te dobro definirane linije nadležnosti i financijske odgovornosti⁽⁶⁾. Taj se sustav temelji na Ugovorima, a struktura se razvila kako bi se prilagodila promjenjivom okruženju i kako bi ostala usklađena s najboljim praksama utvrđenima relevantnim međunarodnim standardima⁽⁷⁾.

- Kolegij povjerenika preuzima skupnu političku odgovornost za rad Komisije. Operativno izvršenje proračuna povjereno je glavnim direktorima i načelnicima službi koji vode upravne strukture Komisije⁽⁸⁾.
- Kolegij zadaće financijskog upravljanja delegira glavnim direktorima ili načelnicima službi koji time postaju dužnosnici za ovjeravanje na osnovi delegiranja. Ti se zadaci mogu dalje delegirati direktorima, načelnicima odjela i ostalima koji time postaju dužnosnici za ovjeravanje na osnovi daljnjeg delegiranja. Dužnosnici za ovjeravanje nadležni su za cjelokupan upravljački proces, od određivanja što treba napraviti za postizanje ciljeva politika koje je odredila institucija do upravljanja aktivnostima koje su započete s operativnog i proračunskog stajališta.

Time su uloge i nadležnosti pri financijskom upravljanju u Komisiji jasno određene i primijenjene. To je decentralizirani pristup s jasnim nadležnostima u cilju stvaranja administrativne kulture kojom se javni službenici potiču da preuzmu odgovornost za aktivnosti nad kojima imaju kontrolu i da im se omogući kontrola nad aktivnostima za koje su odgovorni.

U kontekstu Komisijina ciklusa strateškog planiranja i programiranja svaki dužnosnik za ovjeravanje mora pripremiti „godišnje izvješće o radu” (AAR) u kojemu navodi aktivnosti te postignuća i rezultate politike u prethodnoj godini i u kojemu izjavljuje da su sredstva upotrijebljena u skladu s načelima dobrog financijskog upravljanja te da je uveo postupke kontrole kojima se ostvaruje potrebno jamstvo koje se odnosi na zakonitost i urednost osnovnih transakcija. Na razini Komisije ti se rezultati donose i objavljuju u zbirnom obliku u Godišnjem izvješću o upravljanju proračunom i o njegovoj uspješnosti te se šalju Europskom parlamentu i Vijeću, a ono čini glavni instrument s pomoću kojeg **Kolegija povjerenika preuzima političku odgovornost za upravljanje proračunom**.

⁽⁶⁾ Više pojedinosti dostupno je u Komunikaciji predsjednika Junckera i potpredsjednika Timmermansa: Upravljanje u Europskoj komisiji, C(2017) 6915 final od 11. listopada 2017., URL: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/c_2017_6915_final_en.pdf.

⁽⁷⁾ Primjerice, unutarnji standardi kontrole temelje se na načelima unutarnje kontrole okvira COSO 2013.

⁽⁸⁾ Rezultat je toga da se pojam „Europska komisija” odnosi na instituciju, odnosno Kolegij, koji čine članovi Komisije, te na upravu kojom upravljaju glavni direktori njezinih glavnih uprava (i rukovoditelji ostalih upravnih struktura kao što su službe, uredi i izvršne agencije).

Računovodstveni službenik Komisije odgovoran je na središnjoj razini za upravljanje riznicom, postupke povrata, utvrđivanje računovodstvenih pravila utemeljenih na Međunarodnim računovodstvenim standardima i metodama za javni sektor, potvrđivanje računovodstvenih sustava i pripremu konsolidiranih godišnjih financijskih izvještaja Komisije i EU-a. Osim toga, računovodstveni službenik potpisuje godišnje financijske izvještaje te izjavljuje da je u njima dan vjeran prikaz, u svim bitnim aspektima, financijskog stanja, rezultata djelovanja i novčanih tokova. Godišnje financijske izvještaje donosi kolegij povjerenika. Računovodstveni službenik neovisna je funkcija i ima veliku odgovornost u pogledu financijskog izvješćivanja u Komisiji. Unutarnji revizor Komisije je isto tako centralizirana i neovisna funkcija koja pruža neovisne savjete, mišljenja i preporuke o kvaliteti i funkcioniranju sustava unutarnje kontrole u okviru Komisije, agencija EU-a i drugih neovisnih tijela.

Odbor za praćenje tijeka revizije prati provedbu revizija, osobito Službe za unutarnju reviziju, ali i na temelju revizija Europskog revizorskog suda, i ocjenjuje kvalitetu unutarnje revizije kako bi se stekao bolji opći uvid u Komisijine sustave kontrole.

Korporativni upravni odbor sudjeluje u korporativnom upravljanju Komisijom tako što osigurava nadzor i strateška usmjerenja u glavnim pitanjima korporativnog upravljanja, uključujući u pogledu upravljanja financijskim i ljudskim resursima. Taj odbor, kojim predsjeda glavni tajnik, redovito okuplja glavne direktore i urede odgovoren za proračun, ljudske resurse i informacijske tehnologije kako bi se osiguralo da u Komisiji postoje potrebne organizacijske i tehničke strukture radi učinkovitog i djelotvornog ostvarenja političkih prioriteta Predsjednika.

2.3. OKVIR USPJEŠNOSTI

Provedba čvrstih okvira uspješnosti ključna je ako se žele osigurati snažna usmjerenost na rezultate, dodana vrijednost EU-a i dobro upravljanje programima EU-a. Okvir uspješnosti proračuna EU-a je detaljno utvrđen, te na temelju standardnog indeksa uspješnosti proračunskih okvira postiže bolje rezultate od bilo koje zemlje članice Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj (OECD). Okvir uspješnosti proračuna EU-a uključuje nekoliko vrsta i razina strateških ciljeva, općih ciljeva i ciljnih vrijednosti, uključujući strategiju Europa 2020. i druge političke prioritete. Moraju se uzeti u obzir i komplementarnost i promicanje politika i programa te ključna uloga država članica u izvršenju proračuna EU-a.

- Ciljevi, pokazatelji i ciljne vrijednosti definirani su pravnom osnovom pojedinih programa i Komisija svake godine o njima izvješćuje u okviru **financijskih izvještaja po programima** koji su priloženi nacrtu proračuna. Oni sadržavaju sve ključne informacije koje su potrebne za detaljan pregled programa i mjerenje uspješnosti, što uključuje financijske obveze u sedmogodišnjem razdoblju, osnovne vrijednosti kojima se mjeri uspješnost programa (početne vrijednosti za mjere politike), završne vrijednosti (koje se trebaju postići na kraju višegodišnjeg programskog razdoblja) i ciljne vrijednosti koje se trebaju postići tijekom provedbe.
- Kako bi osigurala raspodjelu resursa prema prioritetima te uspješnu provedbu i ostvarivanje dodane vrijednosti svakog djelovanja, Komisija provodi inicijativu „**Proračun EU-a usmjeren na rezultate**”. Na temelju okvira uspješnosti za 2014. – 2020. Komisija promiče bolju ravnotežu između usklađenosti i uspješnosti.
- **Godišnje izvješće o upravljanju proračunom EU-a i o njegovoj uspješnosti** sadržava sveobuhvatan pregled uspješnosti, upravljanja i zaštite proračuna EU-a. U njemu se objašnjava kako se proračunom EU-a podupiru politički prioriteti Europske unije i opisuju rezultati postignuti sredstvima iz proračuna EU-a te uloga Komisije u osiguravanju i promicanju najviših standarda proračunskog i financijskog upravljanja.
- Europski revizorski sud sustavno i temeljito ocjenjuje kvalitativne aspekte proračunskog planiranja, uključujući aspekt uspješnosti, u okviru svojeg redovnog godišnjeg izvješćivanja i tematskih izvješća.

Svi ti elementi omogućuju proračunskom tijelu da zauzme čvrst stav da se pri odlučivanju o sljedećem godišnjem proračunu uspješnost smatra značajnim čimbenikom.

2.4. FINANCIJSKO IZVJEŠĆIVANJE

Glavni je element financijskog izvješćivanja EU-a **Integrirani paket za financijsko izvješćivanje** koji se sastoji od konsolidiranih godišnjih financijskih izvještaja EU-a, godišnjeg izvješća o upravljanju proračunom EU-a i o njegovoj uspješnosti i izvješća o događajima nakon davanja razrješnice. Integrirani paket za financijsko izvješćivanje omogućuje javnosti da dobije opsežan pregled financijskog i operativnog stanja EU-a svake godine.

U konsolidiranim godišnjim financijskim izvještajima EU-a navedene su financijske informacije o aktivnostima institucija, agencija i ostalih tijela EU-a sa stajališta računovodstva koje se vodi na temelju načela nastanka poslovnih događaja i sa stajališta proračunskog računovodstva. Godišnji financijski izvještaji država članica nisu dio ovog izvještaja.

Konsolidirani godišnji financijski izvještaji EU-a sastoji se od dva odvojena, ali povezana dijela:

- a) konsolidiranih financijskih izvještaja; i
- b) izvještaja o izvršenju proračuna koji sadržavaju zbirni prikaz izvršenja proračuna.

Osim toga, konsolidiranim godišnjim financijskim izvještajima EU-a prilaže se i Rasprava o financijskom izvještaju i njegova analiza (FSDA) u kojoj se daje pregled značajnih promjena i kretanja u financijskim izvještajima te se objašnjavaju značajni rizici i nesigurnosti s kojima se suočava EU i koji se trebaju ukloniti u budućnosti.

Izvješćivanje i odgovornost u Komisiji:

Integrirani paket za financijsko izvješćivanje	Konsolidirani godišnji financijski izvještaji EU-a Godišnje izvješće o upravljanju proračunom EU-a i o njegovoj uspješnosti Izvješće o događajima nakon davanja razrješnice
Ostala izvješća	Opće izvješće o aktivnostima EU-a Godišnja izvješća o aktivnostima Glavnih uprava Izvješće o proračunskom i financijskom upravljanju

2.5. VANJSKA REVIZIJA I POSTUPAK DAVANJA RAZRJEŠNICE

Vanjska revizija

Europski revizorski sud (Sud) vanjski je revizor institucija (i tijela) EU-a. Zadaća je Suda pridonijeti poboljšanju financijskog upravljanja EU-om, promicati odgovornost i transparentnost te djelovati kao neovisni zaštitnik financijskih interesa građana EU-a. Uloga je Suda kao neovisnog vanjskog revizora EU-a provjeriti da su financijska sredstva EU-a ispravno obračunana, da se prikupljaju i troše u skladu s relevantnim pravilima i uredbama te da su postigla najbolju vrijednost.

Reviziju godišnjih financijskih izvještaja EU-a i njegova dobrog financijskog upravljanja provodi Sud, koji, u okviru svojih zadaća, sastavlja sljedeća izvješća za Europski parlament i Vijeće:

1. godišnje izvješće o aktivnostima koje se financiraju iz općeg proračuna, s obrazloženjem svojih zaključaka o godišnjim financijskim izvještajima i osnovnim transakcijama,
2. mišljenje temeljeno na reviziji i dano u godišnjem izvještaju u obliku izjave o jamstvu o i. pouzdanosti financijskog izvještaja i ii. zakonitosti i pravilnosti osnovnih transakcija, što uključuje prihode od oporezivanja i plaćanja krajnjim korisnicima, i
3. tematska izvješća koja se odnose na tematska područja.

Razrješnica

Zadnja je faza proračunskog ciklusa postupak davanja razrješnice za danu financijsku godinu. Taj postupak predstavlja političku dimenziju vanjske kontrole izvršenja proračuna i odluku na temelju koje tijelo koje daje razrješnicu (odnosno Europski parlament, na temelju preporuke Vijeća) „oslobađa” Komisiju (i druga tijela EU-a) odgovornosti za upravljanje određenim proračunom. Ta se odluka temelji na pregledu konsolidiranih godišnjih financijskih izvještaja EU-a i niza Komisijinih izvješća (Godišnje izvješće o upravljanju proračunom EU-a i o njegovoj uspješnosti, izvješća o događajima nakon davanja razrješnice za prošlu godinu i godišnje izvješće o provedenim unutarnjim revizijama upućeno tijelu nadležnom za davanje razrješnice) te na godišnjem izvješću Europskog revizorskog suda, revizorskom mišljenju (izjava o jamstvu) i tematskim izvješćima. Uzimaju se u obzir i Komisijini pisani odgovori na pitanja i dodatni zahtjevi za informacijama te saslušanja povjerenika za proračunska pitanja i povjerenika nadležnih za glavna područja potrošnje pred članovima Odbora Europskog parlamenta za kontrolu proračuna.

Tri su moguća ishoda postupka davanja razrješnice: davanje, odgoda ili odbijanje razrješnice. Završni izvještaji o razrješnici sadržavaju i specifične zahtjeve koje Komisiji upućuju Europski parlament i Vijeće. Za te se zahtjeve sastavlja dodatno izvješće u kojem Komisija opisuje konkretne mjere koje je poduzela ili koje namjerava poduzeti.

NAPOMENA UZ KONSOLIDIRANE FINANIJSKE IZVJEŠTAJE

Konsolidirani godišnji financijski izvještaji Europske unije za 2017. pripremljeni su na temelju informacija dobivenih od institucija i tijela u skladu s člankom 148. stavkom 2. Financijske uredbe koja se primjenjuje na opći proračun Europske unije. Ovime izjavljujem da su pripremljeni u skladu s glavom IX. Financijske uredbe i računovodstvenim načelima, pravilima i metodama navedenima u bilješkama uz financijske izvještaje.

Računovodstveni službenici tih institucija i tijela dostavili su mi sve informacije potrebne za izradu financijskih izvještaja u kojima su prikazani imovina i obveze Europske unije te izvršenje proračuna te potvrđuju njihovu pouzdanost.

Ovime potvrđujem da na temelju navedenih informacija i provjera koje sam smatrala potrebnima za ovjeru financijskih izvještaja Europske komisije imam razumno jamstvo da su financijsko stanje, rezultati djelovanja i novčani tokovi Europske unije u svim značajnim aspektima u izvještaju točno iskazani.

[potpis]

Rosa ALDEA BUSQUETS

Računovodstveni službenik Komisije

22. lipnja 2018.

GLAVNI ASPEKTI FINANCIJSKE GODINE 2017.

Izvršenje proračuna Unije za 2017.

U proračunu donesenom za 2017. naglasak je bio na dva glavna prioriteta politika za Europu: potpori postojećem oporavku europskoga gospodarstva i rješavanju sigurnosnih i humanitarnih problema u našem susjedstvu. Povećana sredstva bila su namijenjena ulaganjima u rast, zapošljavanje i konkurentnost u Europskoj uniji te osiguranju potrebnih sredstava za zaštitu vanjskih granica EU-a, jačanju sigurnosti u Uniji i izvan nje, pružanju potpore prihvatu i integraciji izbjeglica i uklanjaju glavnih uzroka migracija u zemljama podrijetla i tranzita.

Kad je riječ o izvršenju proračuna EU-a u 2017., ukupna odobrena sredstva za preuzimanje obveza iznosila su 171,1 milijardu EUR, dok su odobrena sredstva za plaćanje iznosila 137,4 milijarde EUR.

Gotovo polovina sredstava, odnosno 83,3 milijarde EUR u obvezama, bilo je namijenjeno poticanju **rasta, zapošljavanja i konkurentnosti**. To je uključivalo financijska sredstva za istraživanje i inovacije u okviru Obzora 2020., obrazovanje u okviru Erasmus+, mala i srednja poduzeća u okviru programa COSME, Instrument za povezivanje Europe, jamstveni fond za Europski fond za strateška ulaganja (EFSU) koji je glavno sredstvo Plana ulaganja za Europu te sredstva za poticanje konvergencije među državama članicama i regijama u okviru europskih strukturnih i investicijskih fondova. Nadalje, potpora **europskim poljoprivrednicima** osigurana iz proračuna EU-a iznosila je 44,7 milijardi EUR u plaćanjima.

Proračunska sredstva korištena su i za jačanje **vanjskih granica** Unije te rješavanje problema **izbjegličke krize** i nezakonitih migracija financiranjem jačih instrumenata za sprečavanje trgovine ljudima i uklanjanje dugoročnih uzroka migracija u suradnji sa zemljama podrijetla i tranzita, čvrstih politika u području zakonitih migracija, uključujući preseljenje osoba kojima je potrebna zaštita, i instrumenata za potporu državama članicama u pogledu integracije izbjeglica u EU-u.

Povlačenje Ujedinjene Kraljevine iz Europske unije*Kontekst*

Građani Ujedinjene Kraljevine glasali su 23. lipnja 2016. na referendumu o članstvu u Europskoj uniji, a većina glasača izjasnila se za izlazak. Ujedinjena Kraljevina 29. ožujka 2017. službeno je obavijestila Europsko vijeće o svojoj namjeri da se povuče iz EU-a i Europske zajednice za atomsku energiju (Euratom). Time je aktiviran članak 50. Ugovora o Europskoj uniji, kojim je utvrđen postupak povlačenja države članice iz Unije.

Postupak pregovora

Čelnici ostalih 27 država članica na posebnom su sastanku Europskog vijeća održanom 29. travnja donijeli političke smjernice o urednom povlačenju Ujedinjene Kraljevine iz EU-a. Njima su utvrđeni okvir za pregovore i EU-ova opća stajališta i načela. Četiri dana poslije Komisija je Vijeću uputila Preporuku o otvaranju pregovora s Ujedinjenom Kraljevinom na temelju članka 50., uključujući nacrt pregovaračkih smjernica.

Vijeće je 22. svibnja donijelo Odluku o odobravanju otvaranja pregovora s Ujedinjenom Kraljevinom kojom je Komisija službeno imenovana pregovaračem EU-a. Donijelo je i prvi niz pregovaračkih smjernica, u kojima su izneseni jasna struktura i ujedinen pristup EU-a pregovorima.

EU zastupa Michel Barnier, kojeg je Europska komisija imenovala glavnim pregovaračem. Radna skupina u okviru Europske komisije pod nadležnošću Michela Barniera koordinira rad na svim strateškim, operativnim, pravnim i financijskim pitanjima povezanim s pregovorima. Komisija tijekom postupka pregovora izvješćuje Vijeće o postignutom napretku te o svemu redovito i temeljito obavješćuje i Europski parlament.

Prva faza pregovora

Prva faza pregovora započela je 19. lipnja 2017. Cilj je bio postići što veću jasnoću i pravnu sigurnost te utvrditi uvjete povlačenja Ujedinjene Kraljevine iz EU-a.

Tijekom 2017. održano je šest krugova pregovora. Naglasak je bio na trima prioritetnim pitanjima: zaštiti prava građana, okviru za rješavanje pitanja jedinstvenih okolnosti u Irskoj i Sjevernoj Irskoj te na financijskoj nagodbi kojom bi se osiguralo da i EU i Ujedinjena Kraljevina poštuju financijske obveze koje su prije povlačenja preuzeli. Pregovaralo se i o drugim pitanjima razdvajanja.

Komisija je 8. prosinca 2017. preporučila Europskom vijeću da zaključi da je u prvoj fazi pregovora s Ujedinjenom Kraljevinom na temelju članka 50. ostvaren dovoljan napredak. Ocjena Komisije temeljila se na Zajedničkom izvješću o kojem su se usuglasili njezini pregovarači i pregovarači vlade Ujedinjene Kraljevine. Prema tom Zajedničkom izvješću Ujedinjena Kraljevina pristala je platiti sve svoje obveze na temelju postojećeg višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) i prethodnih financijskih perspektiva kao da je i dalje država članica, uključujući njezin udio u obvezama i nepredviđenim obvezama Unije.

Europsko je vijeće 15. prosinca potvrdilo da je ostvaren dovoljan napredak, a čelnici su radi prelaska u drugu fazu pregovora donijeli smjernice o mogućim prijelaznim aranžmanima i budućem odnosu EU-a i Ujedinjene Kraljevine.

Sljedeća faza pregovora

Komisija je 20. prosinca 2017. Vijeću uputila Preporuku o započinjanju rasprava o sljedećoj fazi pregovora, uključujući nacrt pregovaračkih smjernica. Njima se dopunjuju pregovaračke smjernice iz svibnja 2017. i utvrđuju dodatni detalji o mogućim prijelaznim aranžmanima.

U Preporuci se isto podsjeća da je rezultate prve faze pregovora potrebno pravno uobličiti, kako je opisano u Komunikaciji Komisije i Zajedničkom izvješću. U skladu sa smjernicama Europskog vijeća od 15. prosinca dodatne pregovaračke smjernice o prijelaznim aranžmanima donesene su 29. siječnja 2018.

Komisija je 19. ožujka 2018. objavila nacrt sporazuma o povlačenju, u kojemu je predstavljen napredak ostvaren u krugu pregovora s Ujedinjenom Kraljevinom od 16. do 19. ožujka 2018. Kad je riječ o financijskoj nagodbi iz Sporazuma o povlačenju, EU i Ujedinjena Kraljevina izradile su pravni tekst na temelju napretka ostvarenog u prvoj fazi pregovora (opisano u Zajedničkom izvješću).

Nakon što je objavljen nacrt Sporazuma o povlačenju Europsko vijeće objavilo je 23. ožujka 2018. dodatne smjernice za otvaranje pregovora o utvrđivanju općeg razumijevanja okvira za buduće odnose EU-a i Ujedinjene Kraljevine. Pregovori bi trebali biti dovršeni do jeseni 2018. kako bi Vijeće do 29. ožujka 2019., nakon što dobije suglasnost Europskog parlamenta, imalo vremena zaključiti sporazum o povlačenju te kako bi ga Ujedinjena Kraljevina u skladu sa svojim postupcima mogla odobriti.

Financijska nagodba i godišnji financijski izvještaji EU-a za 2017.

Kad je riječ o financijskoj nagodbi, u Zajedničkom izvješću navodi se da će Ujedinjena Kraljevina platiti sve svoje obveze na temelju postojećeg višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) i prethodnih financijskih perspektiva kao da je i dalje država članica, što je potvrđeno i u objavi nacrta Sporazuma o povlačenju. Točnije, u nacrtu Sporazuma o povlačenju navodi se da će Ujedinjena Kraljevina preuzeti obveze prema Uniji u pogledu svojeg udjela u:

- proračunskim obvezama iz proračuna Unije i proračuna decentraliziranih agencija Unije koje su nepodmirene na dan 31. prosinca 2020. – vidjeti članak 133. Sporazuma o povlačenju;
- financiranju obveza Unije nastalih do 31. prosinca 2020., uz određena izuzeća – vidjeti članak 135.;
- nepredviđenim financijskim obvezama Unije koje proizlaze iz financijskih operacija dogovorenih/odobrenih prije datuma povlačenja – vidjeti članak 136. i
- plaćanjima potrebnima za izvršenje nepredviđenih obveza Unije koje dopijevaju zbog pravnih predmeta koji se odnose na financijske interese Unije (pod uvjetom da se činjenice koje čine meritum tih predmeta nisu dogodile nakon 31. prosinca 2020.) – vidjeti članak 140.

Riječ je o najnovijim informacijama dostupnima u trenutku izrade ovih izvještaja. S obzirom na postojeću situaciju postupak povlačenja ne utječe na konsolidirane godišnje financijske izvještaje EU-a na dan 31. prosinca 2017.

Treba napomenuti i da je Komisija 2. svibnja 2018. iznijela svoj prijedlog o sljedećem VFO-u koji započinje 2021. i temelji se na tome da Ujedinjena Kraljevina više neće biti država članica.

KONSOLIDIRANI FINANIJSKI IZVJEŠTAJI I BILJEŠKE ⁽⁹⁾

SADRŽAJ

	<i>Stranica</i>
BILANCA	13
IZVJEŠTAJ O FINANIJSKOM REZULTATU	14
IZVJEŠTAJ O NOVČANOM TOKU	15
IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U NETO IMOVINI	16
BILJEŠKE UZ FINANIJSKI IZVJEŠTAJ	17
1. BITNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE	17
2. BILJEŠKE UZ BILANCU	29
3. BILJEŠKE UZ IZVJEŠTAJ O FINANIJSKOM REZULTATU	58
4. NEPREDVIĐENE OBVEZE I NEPREDVIĐENA IMOVINA	66
5. PRORAČUNSKE I PRAVNE OBVEZE	70
6. UPRAVLJANJE FINANIJSKIM RIZIKOM	74
7. IZVJEŠĆIVANJE POVEZANIH STRANA	86
8. DOGAĐAJI NAKON ZAKLJUČNOG DATUMA BILANCE	88
9. OPSEG KONSOLIDACIJE	88

⁽⁹⁾ Potrebno je napomenuti da zbog zaokruživanja iznosa na milijune eura neki finansijski podaci iz tablica koje slijede možda ne daju točan zbroj.

BILANCA

u milijunima EUR

	Bilješka	31.12.2017.	31.12.2016.
DUGOTRAJNA IMOVINA			
Nematerijalna imovina	2.1	405	381
Nekretnine, postrojenja i oprema	2.2	10 745	10 068
Ulaganja obračunana metodom udjela	2.3	581	528
Financijska imovina	2.4	59 980	62 247
Pretfinanciranje	2.5	25 022	21 901
Potraživanja u vezi s razmjenskim transakcijama i naplativi iznosi u vezi s nerazmjenskim transakcijama	2.6	611	717
		97 344	95 842
KRATKOTRAJNA IMOVINA			
Financijska imovina	2.4	8 655	3 673
Pretfinanciranje	2.5	24 005	23 569
Potraživanja u vezi s razmjenskim transakcijama i naplativi iznosi u vezi s nerazmjenskim transakcijama	2.6	11 755	10 905
Zalihe	2.7	295	165
Novac i novčani ekvivalenti	2.8	24 111	28 585
		68 821	66 897
UKUPNA IMOVINA		166 165	162 739
DUGOROČNE OBVEZE			
Mirovine i ostala primanja zaposlenih	2.9	(73 122)	(67 231)
Rezervacije	2.10	(2 880)	(1 936)
Financijske obveze	2.11	(50 063)	(55 067)
		(126 065)	(124 234)
KRATKOROČNE OBVEZE			
Rezervacije	2.10	(659)	(675)
Financijske obveze	2.11	(6 850)	(2 284)
Poslovne obveze	2.12	(39 048)	(40 005)
Obračunani troškovi i odgođeni prihodi	2.13	(63 902)	(67 580)
		(110 459)	(110 544)
UKUPNE OBVEZE		(236 524)	(234 778)
NETO IMOVINA		(70 359)	(72 040)
Pričuve	2.14	4 876	4 841
Iznosi koji će se zatražiti od država članica ⁽¹⁾	2.15	(75 234)	(76 881)
NETO IMOVINA		(70 359)	(72 040)

⁽¹⁾ Europski parlament donio je proračun 18. studenog 2017. u skladu s kojim će države članice prikupiti sredstva za plaćanje kratkoročnih obveza Unije iz vlastitih sredstava ili će se za ta sredstva državama članicama uputiti poziv za uplatu u 2018. Osim toga, u skladu s člankom 83. Pravilnika o osoblju (Uredba Vijeća br. 259/68 od 29. veljače 1968. kako je izmijenjena), države članice zajedno preuzimaju jamstva za obveze za mirovine.

IZVJEŠTAJ O FINANCIJSKOM REZULTATU

u milijunima EUR

	Bilješka	2017.	2016.
PRIHODI			
Prihodi od nerazmjenskih transakcija			
Sredstva na temelju BND-a	3.1	78 620	95 578
Tradicionalna vlastita sredstva	3.2	20 520	20 439
Sredstva na temelju PDV-a	3.3	16 947	15 859
Novčane kazne	3.4	4 664	3 858
Povrat troškova	3.5	1 879	1 947
Ostalo	3.6	10 376	5 740
		133 006	143 422
Prihodi od razmjenskih transakcija			
Financijski prihodi	3.7	1 845	1 769
Ostalo	3.8	1 332	998
		3 177	2 767
Ukupni prihodi		136 183	146 189
RASHODI			
Koje su izvršili države članice	3.9		
Europski fond za jamstva u poljoprivredi		(44 289)	(44 152)
Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj i ostali instrumenti za ruralni razvoj		(11 359)	(12 604)
Europski fond za regionalni razvoj i Kohezijski fond		(17 650)	(35 045)
Europski socijalni fond		(7 353)	(9 366)
Ostalo		(1 253)	(1 606)
Koje su izvršili Komisija, izvršne agencije i uzajamni fondovi	3.10	(15 738)	(15 610)
Koje su izvršili druge agencije i tijela EU-a	3.11	(2 667)	(2 547)
Koje su izvršili treće zemlje i međunarodne organizacije	3.11	(4 115)	(3 258)
Koje su izvršili druga tijela	3.11	(1 478)	(2 035)
Troškovi za osoblje i mirovine	3.12	(10 002)	(9 776)
Promjene aktuarskih pretpostavki za primanja zaposlenih	3.13	(3 544)	(1 068)
Financijski troškovi	3.14	(1 896)	(1 904)
Ostali rashodi	3.15	(6 756)	(5 486)
Ukupni rashodi		(128 101)	(144 456)
POSLOVNI REZULTAT GODINE		8 082	1 733

IZVJEŠTAJ O NOVČANOM TOKU

	u milijunima EUR	
	2017.	2016.
Poslovni rezultat godine	8 082	1 733
Poslovanje		
Amortizacija	99	88
Deprecijacija	888	575
(Povećanje)/smanjenje zajmova	497	1 774
(Povećanje)/smanjenje iznosa prethodno financiranja	(3 557)	(314)
(Povećanje)/smanjenje potraživanja od razmjenskih transakcija i naplativih sredstava od nerazmjenskih transakcija	(745)	(1 297)
(Povećanje)/smanjenje zaliha	(130)	(26)
(Povećanje)/smanjenje mirovina i ostalih primanja zaposlenih	5 891	3 417
Povećanje/(smanjenje) rezervacija	928	581
Povećanje/(smanjenje) financijskih obveza	(438)	(2 351)
Povećanje/(smanjenje) poslovnih obveza	(957)	7 813
Povećanje/(smanjenje) obračunanih troškova i odgođenih prihoda	(3 678)	(821)
Proračunski višak iz prethodne godine uzet kao novčani prihod	(6 405)	(1 349)
Ostala novčana kretanja	3	18
Ulagačke aktivnosti		
(Povećanje)/smanjenje nematerijalne imovine te nekretnina, postrojenja i opreme	(1 687)	(2 073)
(Povećanje)/smanjenje ulaganja obračunanih metodom udjela	(53)	(31)
(Povećanje)/smanjenje financijske imovine raspoložive za prodaju	(3 190)	(822)
(Povećanje)/smanjenje financijske imovine određene po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka	(22)	(0)
NETO NOVČANI TOK	(4 474)	6 914
Neto povećanje/(smanjenje) novca i novčanih ekvivalenata	(4 474)	6 914
Novac i novčani ekvivalenti na početku godine	28 585	21 671
Novac i novčani ekvivalenti na kraju godine	24 111	28 585

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U NETO IMOVINI

u milijunima EUR

	Iznosi koji će se povući iz akumuliranog viška/(manjka) država članica	Ostale pričuve	Pričuva fer vrijednosti	Neto imovina
STANJE NA DAN 31.12.2015.	(77 124)	4 390	292	(72 442)
Kretanja pričuve Jamstvenog fonda	(82)	82	—	—
Kretanja fer vrijednosti	—	—	33	33
Ostalo	(59)	44	—	(15)
Proračunski rezultat knjižen u državama članicama za 2015.	(1 349)	—	—	(1 349)
Poslovni rezultat godine	1 733	—	—	1 733
STANJE NA DAN 31.12.2016.	(76 881)	4 516	325	(72 040)
Kretanja pričuve Jamstvenog fonda	(20)	20	—	—
Kretanja fer vrijednosti	—	—	(2)	(2)
Ostalo	(11)	62	(46)	5
Proračunski rezultat knjižen u državama članicama za 2016.	(6 405)	—	—	(6 405)
Poslovni rezultat godine	8 082	—	—	8 082
STANJE NA DAN 31.12.2017.	(75 234)	4 598	278	(70 359)

BILJEŠKE UZ FINANCIJSKI IZVJEŠTAJ**1. BITNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE****1.1. PRAVNA OSNOVA I RAČUNOVODSTVENA PRAVILA**

Proračunsko računovodstvo EU-a vodi se u skladu s Uredbom (EU, Euratom) br. 966/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije i o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ, Euratom) br. 1605/2002 (SL L 298, 26. listopada 2012., str. 1.), dalje u tekstu „Financijska uredba”, i s Delegiranom uredbom Komisije (EU) br. 1268/2012 od 29. listopada 2012. (SL L 362, 31. prosinca 2012., str. 1.) o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu te Financijske uredbe.

U skladu s člankom 143. Financijske uredbe, EU priprema svoje financijske izvještaje na temelju računovodstvenih pravila koji se vode načelom nastanka poslovnih događaja, a koji se temelje na Međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor (IPSAS). Ta računovodstvena pravila, koja za Komisiju donosi računovodstveni službenik, moraju primjenjivati sve institucije i tijela EU-a na koje se primjenjuje konsolidacija kako bi se utvrdio jedinstven niz pravila za računovodstvo, vrednovanje i prikazivanje izvještaja radi usklađivanja postupka sastavljanja financijskog izvještaja i konsolidacije.

Primjena novih i izmijenjenih računovodstvenih pravila Europske unije

Izmjene računovodstvenih pravila Europske unije koja se primjenjuju na godišnja razdoblja koja počinju 1. siječnja 2017. ili nakon tog datuma

Računovodstveni službenik Komisije donio je sljedeće izmjene:

- izmjene računovodstvenog pravila 1 „Financijski izvještaji” i
- izmjene računovodstvenog pravila 14 „Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i pogreške”.

Te su izmjene rezultat nedavnih izmjena IPSAS-a 1 „Prezentiranje financijskih izvještaja” i IPSAS-a 3 „Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i pogreške”, u kojima se predlažu poboljšanja kako bi se osigurala usklađenost standarda IPSAS. Stoga su ažurirana povezana računovodstvena pravila Europske unije te se glavne izmjene odnose na opis kvalitativnih obilježja financijskog izvješćivanja i ažuriranje hijerarhije izvora koji se koriste pri odabiru i primjeni računovodstvenih politika.

Donošenje tih izmjena nije utjecalo na godišnje financijske izvještaje EU-a za 2017.

Nova i revidirana računovodstvena pravila Europske unije koja su donesena ali se još ne primjenjuju na dan 31. prosinca 2017.

EU nije primijenio sljedeća nova i revidirana računovodstvena pravila EU-a, koja je donio računovodstveni službenik Komisije ali koja se još ne primjenjuju:

- revizija računovodstvenog pravila Europske unije 12 „Primanja zaposlenih” (koje se primjenjuje na godišnja razdoblja koja počinju 1. siječnja 2018. ili nakon tog datuma): računovodstveno pravilo Europske unije 12 revidirano je u skladu s IPSAS 39 „Primanja zaposlenih”. Glavna se promjena odnosi na to da se svaki dobitak ili gubitak koji nastaje zbog promjena aktuarskih pretpostavki treba izravno priznati kao neto imovina, za razliku od postojećeg zahtjeva prema kojemu se priznaje kroz račun dobiti ili gubitka.

EU trenutačno analizira učinak i praktične posljedice primjene tog revidiranog računovodstvenog pravila Europske unije. Međutim, ne očekuje se značajan utjecaj na konsolidirane financijske izvještaje, osim priznavanja aktuarskih pretpostavki u neto imovini umjesto u izvještaju o financijskom rezultatu.

- novo računovodstveno pravilo Europske unije 20 „Kombinacije javnog sektora” (koje se primjenjuje na godišnja razdoblja koja počinju 1. siječnja 2019. ili nakon tog datuma): U računovodstvenom pravilu Europske unije 20, koje se temelji na IPSAS-u 40 „Spajanje javnog sektora”, utvrđuje se klasifikacija spajanja javnog sektora u dvije različite vrste ovisno o tome izvršava li se transakcija u okviru zajedničke kontrole ili ne: i. objedinjavanje u kojem se transakcija temelji na knjigovodstvenim iznosima subjekta i EU-a zajedno; i ii. stjecanje u kojem se transakcija temelji na fer vrijednostima subjekta koje je stekao EU na datum stjecanja. Za obje vrste primjenjuju se različiti zahtjevi i razine izvješćivanja kako bi korisnici financijskih izvještaja EU-a bolje razumjeli njihove utjecaje.

Utjecaj na financijske izvještaje EU-a u prvoj godini primjene ovisit će o tome hoće li EU sklopiti transakciju u okviru spajanja javnog sektora.

1.2. RAČUNOVODSTVENA NAČELA

Svrha je financijskih izvještaja pružiti informacije o financijskom stanju, rezultatu i novčanom toku subjekta koje su korisne širem krugu korisnika. Za EU kao subjekt iz javnog sektora posebni su ciljevi pružiti informacije korisne za donošenje odluka i prikazati odgovornost subjekta za sredstva koja su mu povjerena. Ovaj je dokument sastavljen vodeći računa o tim ciljevima.

Opće pretpostavke (ili računovodstvena načela) koje treba slijediti u pripremi financijskih izvještaja utvrđena su računovodstvenim pravilom EU-a br. 1 „Financijski izvještaji”, a to su pravila opisana u IPSAS-u 1: vjerno prikazivanje, načelo nastanka poslovnog događaja, načelo trajnosti poslovanja, dosljedno prikazivanje, značaj, zbirni prikaz, prijebaj i usporedne informacije. Kvalitativne su značajke financijskog izvještavanja relevantnost, točnost (pouzdanost), razumljivost, pravovremenost, usporedivost i mogućnost provjere.

1.3. KONSOLIDACIJA

Opseg konsolidacije

Konsolidirani financijski izvještaji EU-a sastoje se od svih važnih nadziranih subjekata (tj. institucija EU-a (uključujući Komisiju) i agencija EU-a), pridruženih subjekata i zajedničkih pothvata. Potpuni popis konsolidiranih tijela nalazi se u bilješci 9. uz financijske izvještaje EU-a. Trenutačno se sastoji od 52 nadzirana subjekta i 1 pridruženog subjekta. Subjekti na koje se primjenjuje konsolidacija, ali koji nisu značajni za konsolidirane financijske izvještaje EU-a u cjelini ne moraju se konsolidirati ili obračunati primjenom metode udjela ako bi to značilo preveliki gubitak vremena ili trošak za EU. Ti se subjekti nazivaju „manjim subjektima” i navode se odvojeno u bilješci 9. Sedam je subjekata razvrstano u manje subjekte u 2017.

Nadzirani subjekti

Odluka o uključivanju subjekta u opseg konsolidacije temelji se na načelu nadzora. Nadzirani subjekti jesu svi subjekti zbog kojih EU mora plaćati ili zbog kojih ima pravo na promjenjive iznose koji proizlaze iz njegove uključenosti, a EU ima mogućnost utjecati na prirodu i iznos tih plaćanja zahvaljujući svojim ovlastima nad tim drugim subjektom. Te se ovlasti moraju trenutačno primjenjivati i moraju se odnositi na relevantne aktivnosti tog subjekta. Nadzirani subjekti u potpunosti su konsolidirani. Konsolidacija počinje na prvi dan nadzora i završava po prestanku nadzora.

Najčešći su pokazatelji nadzora unutar EU-a: osnivanje subjekta na temelju osnivačkih akata ili sekundarnog zakonodavstva, financiranje subjekta iz proračuna EU-a, postojanje glasačkih prava u upravnim tijelima, revizija koju provodi Europski revizorski sud i davanje razrješnice Europskog parlamenta. Provodi se procjena za svaki subjekt kako bi se donijela odluka o tome je li barem jedan od prethodno navedenih kriterija dovoljan za započinjanje nadzora.

U skladu s tim pristupom smatra se da su institucije EU-a (osim Europske središnje banke) i agencije (osim agencija nekadašnjeg 2. stupa) pod isključivim nadzorom EU-a te su stoga uključene u opseg konsolidacije. Osim toga, Europska zajednica za ugljen i čelik u postupku likvidacije (EZUČ) isto se tako smatra nadziranim tijelom.

Izostavljaju se sve značajne „transakcije i salda među subjektima” između nadziranih subjekata EU-a, a neostvorena dobit i gubici u takvim transakcijama među subjektima nisu značajni te stoga nisu izostavljeni.

Zajednički poslovi

Zajednički posao jest posao nad kojim EU i jedna ili više strana imaju zajedničku kontrolu. Zajednička kontrola ugovorena je podjela kontrole nad nekim poslom, koja postoji samo kada je za odlučivanje o relevantnim poslovima potrebna jednoglasna suglasnost strana koje dijele kontrolu. Zajednički poslovi mogu biti zajedničke operacije ili zajednički pothvati. Ako je zajednički posao strukturiran s pomoću posebnog mehanizma i ako strane koje sudjeluju u zajedničkom poslu imaju pravo na neto imovinu posla, taj se zajednički posao razvrstava kao zajednički pothvat. Udjeli u zajedničkim pothvatima

obračunavaju se primjenom metode udjela (vidi bilješku 1.5.4.). Ako strane imaju pravo na imovinu i ako imaju odgovornost s obzirom na preuzete obveze koje se odnose na posao, taj se zajednički posao razvrstava kao zajednička operacija. Kada je riječ o udjelima EU-a u zajedničkim operacijama, EU u svojim financijskim izvještajima prikazuje: svoju imovinu i obveze, prihode i rashode te svoj udio u imovini, obvezama, prihodima i rashodima koji su u zajedničkom vlasništvu ili su zajednički nastali.

Pridruženi subjekti

Pridruženi subjekti jesu subjekti na koje EU, izravno ili neizravno, znatno utječe, ali ih ne nadzire. Smatra se da je riječ o znatnom utjecaju ako EU izravno ili neizravno ima najmanje 20 % glasačkih prava. Udjeli u pridruženim subjektima obračunavaju se primjenom metode udjela (vidi bilješku 1.5.4.).

Nekonsolidirani subjekti čijim sredstvima upravlja Komisija

Sredstvima Zajedničkog sustava zdravstvenog osiguranja za osoblje EU-a, Europskog razvojnog fonda i Jamstvenog fonda sudionika u njihovo ime upravlja Komisija. Međutim, s obzirom na to da te subjekte ne nadzire EU, oni nisu konsolidirani u financijskim izvještajima EU-a.

1.4. OSNOVA ZA PRIPREMU

Financijski izvještaji prezentiraju se jedanput godišnje. Računovodstvena godina počinje 1. siječnja i završava 31. prosinca.

1.4.1. Valuta i osnova za konverziju

Funkcionalna i izvještajna valuta

Financijski izvještaji iskazuju se u milijunima eura, osim ako je drukčije navedeno, jer je euro funkcionalna i izvještajna valuta EU-a.

Transakcije i salda

Transakcije u stranim valutama pretvaraju se u eure na temelju deviznih tečajeva koji se primjenjuju na dan transakcije. Dobit i gubici od tečajnih razlika koje su rezultat zaključenja transakcija u stranoj valuti i ponovnog izračuna tečaja koji vrijede na kraju godine, a odnose se na monetarnu imovinu i obveze izražene u stranoj valuti, prikazuju se u izvještaju o financijskom rezultatu. Tečajne razlike nemonetarnih financijskih instrumenata razvrstane kao financijska imovina raspoloživa za prodaju uključene su u pričuvu fer vrijednosti.

Drugačije metode konverzije primjenjuju se na imovinu, postrojenja i opremu te nematerijalnu imovinu, čija se vrijednost u eurima iskazuje po tečaju koji se primjenjivao na dan njihove kupnje.

Salda novčane imovine i obveza na kraju godine iskazana u stranim valutama konvertiraju se u eure na temelju deviznih tečajeva Europske središnje banke (ECB-a) koji se primjenjuju 31. prosinca:

Devizni tečajevi eura

Valuta	31.12.2017.	31.12.2016.	Valuta	31.12.2017.	31.12.2016.
BGN	1,9558	1,9558	PLN	4,177	4,4103
CZK	25,5350	27,0210	RON	4,6585	4,5390
DKK	7,4449	7,4344	SEK	9,8438	9,5525
GBP	0,8872	0,8562	CHF	1,1702	1,0739
HRK	7,4400	7,5597	JPY	135,01	123,4000
HUF	310,3300	309,8300	USD	1,1993	1,0541

1.4.2. *Uporaba procjena*

U skladu s načelima IPSAS-a i općeprihvaćenim računovodstvenim načelima financijski izvještaji obvezno sadržavaju iznose u skladu s procjenama i pretpostavkama uprave izrađenima na temelju najpouzdanijih dostupnih podataka. Znatne procjene uključuju, među ostalim: iznose obveza za primanja zaposlenih, rezervacije, financijski rizik u vezi sa zalihama i potraživanjima, obračunani prihod i pristojbe, nepredviđenu imovinu i nepredviđene obveze te stupanj umanjenja vrijednosti nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme te iznose navedene u bilješkama povezanima s financijskim instrumentima. Stvarni rezultati mogu se razlikovati od tih procjena. Promjene procjena odražavaju se u razdoblju u kojem su utvrđene.

1.5. BILANCA

1.5.1. *Nematerijalna imovina*

Kupljene licencije za računalni softver prikazuju se kao povijesni trošak umanjen za akumuliranu amortizaciju i gubitke od umanjenja vrijednosti. Imovina se amortizira na linearnoj osnovi tijekom njezina procijenjenog vijeka uporabe (3 – 11 godina). Procijenjeni vijek uporabe nematerijalne imovine ovisi o njezinu specifičnom ekonomskom vijeku ili zakonskom vijeku određenom ugovorom. Interno razvijena nematerijalna imovina kapitalizira se kad se zadovolje relevantni kriteriji računovodstvenih pravila EU-a i troškovi se odnose samo na fazu razvoja imovine. Kapitalizirani troškovi uključuju sve izravne troškove potrebne za stvaranje, proizvodnju i pripremu imovine kako bi ona bila operativna u skladu s namjerama uprave. Troškovi povezani s istraživačkim aktivnostima, nekapitalizirani troškovi razvoja i troškovi održavanja priznaju se kao nastali rashodi.

1.5.2. *Nekretnine, postrojenja i oprema*

Sve nekretnine, postrojenja i oprema prikazuju se kao povijesni trošak umanjen za akumuliranu amortizaciju i gubitke od umanjenja vrijednosti. Taj trošak uključuje rashode koji se mogu izravno pripisati kupovini, izgradnji ili prijenosu imovine.

Naknadni troškovi uključuju se u knjigovodstvenu vrijednost imovine ili se prikazuju kao zasebna imovina, prema potrebi, samo ako je vjerojatno da će buduće gospodarske koristi ili moguće djelovanje te stavke ići u korist EU-a i ako se taj trošak može pouzdano utvrditi. Troškovi popravaka i održavanja upisuju se u izvještaj o financijskom rezultatu tijekom financijskog razdoblja u kojem su nastali.

Ne provodi se amortizacija zemljišta i umjetničkih djela jer se smatra da je njihov korisni vijek uporabe neodređen. Ne provodi se amortizacija imovine u izgradnji jer ona još nije dostupna za uporabu. Amortizacija ostale imovine izračunava se na temelju linearne metode kako bi se trošak ostatka njihove vrijednosti rasporedio unutar razdoblja korisnog vijeka uporabe kako slijedi:

Vrsta imovine	Stopa linearne amortizacije
Zgrade	4 % do 10 %
Svemirska imovina	8 % do 25 %
Postrojenja i oprema	10 % do 25 %
Namještaj i vozila	10 % do 25 %
Računalni hardver	25 % do 33 %
Ostalo	10 % do 33 %

Dobitci ili gubitci od otuđenja utvrđuju se usporedbom prihoda umanjenih za rashode za prodaju s knjigovodstvenom vrijednosti otuđene imovine te se uključuju u izvještaj o financijskom rezultatu.

Najmovi

Najmovi materijalne imovine, za koju EU u znatnoj mjeri preuzima sve rizike i koristi vlasništva, razvrstavaju se u financijske najmove. Financijski najmovi kapitaliziraju se na početku najma po nižoj fer vrijednosti iznajmljene imovine i sadašnje vrijednosti najmanje visine plaćanja najma. Kamate od plaćanja financijskog najma upisuju se u rashode tijekom razdoblja najma po stabilnoj periodičnoj kamatnoj stopi u odnosu na nepodmireni iznos. Obveze najma bez financijskih troškova uključuju se u ostale financijske obveze (dugoročne i kratkoročne). Kamate na financijske troškove knjiže se na teret izvještaja o financijskom rezultatu tijekom razdoblja trajanja najma kako bi se dobila stalna kamatna stopa za preostali dio obveze za svako razdoblje. Imovina u okviru financijskih najmova amortizira se tijekom njezina korisnog vijeka uporabe ili razdoblja najma, ovisno o tome što je kraće.

Najmovi kod kojih najmodavac preuzima znatan udio rizika i koristi od vlasništva klasificiraju se u poslovne najmove. Plaćanja izvršena za poslovne najmove iskazuju se kao rashodi u izvještaju o financijskom rezultatu linearno tijekom razdoblja trajanja najma.

1.5.3. Umanjenje vrijednosti nefinancijske imovine

Imovina s neodređenim korisnim vijekom uporabe nije predmet amortizacije te se na godišnjoj osnovi ispituje umanjenje njezine vrijednosti. Umanjenje vrijednosti imovine koja jest predmet amortizacije preispituje se kad događaji ili promjene okolnosti ukazuju na to da se knjigovodstvena vrijednost ne može nadoknaditi. Gubitak od umanjenja priznaje se za iznos za koji knjigovodstvena vrijednost imovine premašuje njezinu nadoknadivu vrijednost (usluge). Nadoknadiva vrijednost (usluge) iznos je fer vrijednosti imovine umanjen za troškove prodaje ili iznos njezine vrijednosti pri uporabi, ovisno o tome što je više.

Ostatak vrijednosti i korisni vijek uporabe nematerijalne imovine te nekretnina, postrojenja i opreme preispituju se i po potrebi prilagođavaju barem jednom godišnje. Knjigovodstvena vrijednost imovine odmah se upisuje u njezinu nadoknadivu vrijednost (usluge) ako je njezina knjigovodstvena vrijednost veća od procijenjene nadoknadive vrijednosti (usluge). Ako razlozi za umanjenje vrijednosti priznati za prethodne godine više ne vrijede, gubici od umanjenja poništavaju se.

1.5.4. Ulaganja obračunana metodom udjela

Udjeli u pridruženim subjektima i zajedničkim pothvatima

Ulaganja koja se obračunavaju primjenom metode udjela u početku se iskazuju po trošku nabave. Udio EU-a u ovim ulaganjima iskazuje se u izvještaju o financijskom rezultatu, a udio EU-a u kretanjima pričuva iskazuje se u pričuvu fer vrijednosti neto imovine. Početni trošak zajedno sa svim kretanjima (daljnji doprinosi, udio poslovnih rezultata i kretanja pričuve, umanjenje vrijednosti i dividende) predstavlja knjigovodstvenu vrijednost ulaganja u financijskom izvještaju na datum bilance. Raspoređena dobit primljena od ulaganja smanjuje knjigovodstvenu vrijednost imovine.

Ako je udio EU-a u deficitu ulaganja obračunan primjenom metode udjela jednak ili premašuje njegov udio u ulaganju, EU prestaje priznavati svoj udio u budućim gubicima („nepriznati gubici”). Kad se udio EU-a svede na nulu, određuju se dodatni gubici i priznaje se obveza samo u onoj mjeri u kojoj EU ima zakonske ili izvedene obveze, ili u kojoj je izvršio plaćanja u ime subjekta.

Ako postoje naznake umanjenja vrijednosti, potrebno je upisati njihovu nižu nadoknadivu vrijednost. Nadoknadiva vrijednost utvrđuje se kako je opisano u bilješci 1.5.3. Ako razlozi za umanjenje vrijednosti kasnije prestanu vrijediti, gubitak od umanjenja poništava se za knjigovodstvenu vrijednost koja bi bila utvrđena da umanjenje vrijednosti nije bilo priznato.

U slučajevima u kojima ima najmanje 20 % udjela u fondu ulagačkog kapitala, EU ne nastoji imati značajan utjecaj. Stoga se ti fondovi smatraju financijskim instrumentima te se razvrstavaju u financijsku imovinu raspoloživu za prodaju.

Pridruženi subjekti i zajednički pothvati koji se razvrstavaju kao manji subjekti ne obračunavaju se primjenom metode udjela. Doprinos EU-a za te subjekte obračunava se kao rashod tog razdoblja.

1.5.5. Financijska imovina

Razvrstavanje

EU svoju financijsku imovinu razvrstava u sljedeće kategorije: financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka; zajmovi i potraživanja; ulaganja koja se drže do dospeljeća; i financijska imovina raspoloživa za prodaju. Razvrstavanje financijskih instrumenata utvrđuje se pri početnom priznavanju i ponovno se procjenjuje na svaki datum bilance.

(i) *Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka*

Financijska imovina razvrstava se u ovu kategoriju ako je nabavljena prvenstveno radi prodaje u kratkom roku. U nju se razvrstavaju i izvedeni instrumenti. Imovina u ovoj kategoriji klasificira se u kratkotrajnu imovinu ako se njezina realizacija očekuje u roku od 12 mjeseci od datuma bilance.

(ii) *Zajmovi i potraživanja*

Zajmovi i potraživanja neizvedena su financijska imovina s fiksnim ili odredivim plaćanjima koja nije uvrštena na aktivnom tržištu. Oni nastaju kad EU daje novac, robu ili usluge izravno dužniku bez namjere trgovanja potraživanjem ili u slučaju kad su prava izvornog zajmodavca subrogirana EU-u nakon što je EU izvršio plaćanje u skladu sa sporazumom o jamstvu. Plaćanja s dospjećem u roku od 12 mjeseci od datuma bilance razvrstavaju se u kratkotrajnu imovinu. Plaćanja s dospjećem nakon 12 mjeseci od datuma bilance razvrstavaju se u dugotrajnu imovinu. Zajmovi i potraživanja uključuju oročene depozite s izvornim dospjećem nakon više od tri mjeseca.

(iii) *Ulaganja koja se drže do dospijea*

Ulaganja koja se drže do dospijea neizvedena su financijska imovina s fiksnim ili odredivim plaćanjima i fiksnim dospjećima koju EU namjerava i može držati do dospijea. Tijekom ove financijske godine EU u ovoj kategoriji nije držao ulaganja.

(iv) *Financijska imovina raspoloživa za prodaju*

Financijska imovina raspoloživa za prodaju neizvedena je imovina koja se klasificira ili u ovu kategoriju ili ni u jednu drugu kategoriju. Razvrstava se kao kratkotrajna ili dugotrajna imovina ovisno o razdoblju u kojem EU očekuje da tom imovinom može raspolagati. Ulaganja u subjekte koji nisu konsolidirani niti se obračunavaju s pomoću metode udjela i ostala kapitalna ulaganja (npr. aktivnosti rizičnog kapitala) isto se tako razvrstavaju u kategoriju imovine raspoložive za prodaju.

Početno priznavanje i mjerenje

Kupnja i prodaja financijske imovine po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka, ulaganja koja se drže do dospijea i financijska imovina raspoloživa za prodaju priznaju se na datum trgovanja, odnosno datum na koji EU preuzima obvezu kupnje ili prodaje imovine. Novčani ekvivalenti i zajmovi priznaju se kad se novac doznači zajmoprimcima. Financijski instrumenti početno se priznaju po fer vrijednosti. Za svu financijsku imovinu koja se ne iskazuje po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka transakcijski troškovi dodaju se fer vrijednosti pri početnom priznavanju. Financijska imovina koja se iskazuje po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka početno se priznaje po fer vrijednosti, a transakcijski troškovi u izvještaju o financijskom rezultatu prikazani su kao rashodi.

Fer vrijednost financijske imovine pri početnom priznavanju obično je transakcijska cijena (tj. fer vrijednost primljene pretpostavke), osim ako se fer vrijednost tog instrumenta ne bilježi na temelju usporedbe s ostalim vidljivim tekućim tržišnim transakcijama istog instrumenta ili na temelju metode vrednovanja čije varijable uključuju samo podatke s vidljivog tržišta (npr. u slučaju nekih izvedenih ugovora). Međutim, kada se odobrava dugoročni zajam bez kamata ili s kamatama nižima od tržišnih, njegova fer vrijednost može se procijeniti kao sadašnja vrijednost svih budućih primitaka novca koji se diskontiraju primjenom prevladavajuće tržišne kamate stope za sličan instrument sličnog kreditnog rejtinga.

Odobreni zajmovi mjere se po njihovu nominalnom iznosu, koji se smatra fer vrijednošću zajma. Razlozi su sljedeći:

— „tržišno okruženje” za davanje zajmova EU-a vrlo je specifično i različito od tržišta kapitala na kojem se uobičajeno izdaju komercijalne ili državne obveznice. S obzirom na to da zajmodavci na tim tržištima imaju priliku birati alternativna ulaganja, mogućnost prilike uzeta je u obzir u tržišnim cijenama. Međutim, EU nema mogućnost alternativnih ulaganja jer mu nije dopušteno ulagati novac na tržištima kapitala; EU samo pozajmljuje sredstva kako bi ih dao u zajam po istoj kamatnoj stopi. To znači da za pozajmljena sredstva EU-a ne postoji alternativna mogućnost davanja zajmova ili ulaganja. Stoga nema oportunitetnog troška te tako ni temelja za usporedbu s tržišnim stopama. Zapravo, aktivnost EU-a u pogledu davanja zajmova sama je po sebi tržište. U biti, s obzirom na neprimjenjivost „opcije” oportunitetnog troška u ovom slučaju, tržišna cijena ne odražava vjerno bit aktivnosti davanja zajmova EU-a. Stoga nije prikladno utvrđivati fer vrijednost zajmova EU-a u odnosu na komercijalne ili državne obveznice.

- Nadalje, s obzirom na to da ne postoji mogućnost usporedbe s aktivnim tržištem ili sličnim transakcijama, kamatna stopa koju EU treba primjenjivati za izračun fer vrijednosti svojih aktivnosti davanja zajmova u okviru EFSM-a, PB-a i ostalih sličnih zajmova trebala bi biti zaračunana kamatna stopa.
- Osim toga, kod tih zajmova riječ je o učinku kompenzacije između danih i uzetih zajmova zbog njihove naizmjenične naravi. Stoga je efektivna kamatna stopa za dane zajmove jednaka efektivnoj kamatnoj stopi predmetnih uzetih zajmova. Transakcijski troškovi EU-a koji su potom zaračunani korisniku zajma izravno se priznaju u izvještaju o financijskom rezultatu.

Financijski instrumenti prestaju se priznavati kad prava na primitak novčanih tokova iz ulaganja isteknu ili EU prenese gotovo sve rizike i koristi od vlasništva drugoj strani.

Naknadna mjerenja

- a) Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka naknadno je iskazana po fer vrijednosti. Dobici i gubici koji nastaju zbog promjena fer vrijednosti u kategoriji „financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka” unose se u izvještaj o financijskom rezultatu u razdoblju u kojem nastaju.
- b) Zajmovi i potraživanja iskazuju se po amortiziranom trošku primjenom metode efektivne kamate. U slučaju zajmova danih na temelju pozajmljenih sredstava, ista efektivna kamatna stopa primjenjuje se na dane i uzete zajmove jer su ti zajmovi naizmjenične naravi, a razlike između uvjeta i iznosa danog i uzetog zajma nisu značajne. Transakcijski troškovi EU-a koji su potom zaračunani korisniku zajma izravno se priznaju u izvještaju o financijskom rezultatu.
- c) Ulaganja koja se drže do dospelosti iskazuju se po amortiziranom trošku primjenom metode efektivne kamate. EU trenutačno ne drži ulaganja koja se drže do dospelosti.
- d) Financijska imovina raspoloživa za prodaju naknadno se iskazuje po fer vrijednosti. Dobici i gubici koji proizlaze iz promjene fer vrijednosti imovine raspoložive za prodaju iskazani su u pričuvu fer vrijednosti, osim tečajnih razlika za monetarnu imovinu, koje su iskazane u izvještaju o financijskom rezultatu. Kada se imovina razvrstana u financijsku imovinu raspoloživu za prodaju ne priznaje ili joj se umanjuje vrijednost, prilagodbe kumulativne fer vrijednosti prethodno priznate u pričuvu fer vrijednosti priznaju se u izvještaju o financijskom rezultatu. Kamata na financijsku imovinu raspoloživu za prodaju uz primjenu metode efektivne kamate priznaje se u izvještaju o financijskom rezultatu. Dividende za vlasničke instrumente raspoložive za prodaju priznaju se kad se utvrdi pravo EU-a na primitak plaćanja.

Fer vrijednosti ulaganja uvrštenih na aktivnim tržištima temelje se na tekućim ponuđenim cijenama. Ako tržište za financijsku imovinu nije aktivno (i za neuvrštene vrijednosne papire i za OTC izvedenice), EU određuje fer vrijednost primjenom metoda vrednovanja. To uključuje primjenu nedavnih tržišnih uvjeta, upućivanje na ostale instrumente koji su sadržajno isti, analizu diskontiranih novčanih tokova, modele utvrđivanja cijena i ostale metode vrednovanja kojima se obično koriste sudionici na tržištu.

Ulaganja u fondove poduzetničkog kapitala, koja se razvrstavaju u kategoriju financijske imovine raspoložive za prodaju i koja nemaju kotiranu tržišnu cijenu na aktivnom tržištu vrednuju se po pripisanoj vrijednosti neto imovine, koja se smatra jednakovrijednom njihovoj fer vrijednosti.

U slučajevima kada se fer vrijednost ulaganja u vlasničke instrumente bez kotirane tržišne cijene na aktivnom tržištu ne može pouzdano izmjeriti, ta se ulaganja vrednuju po trošku umanjenom za gubitke od umanjenja vrijednosti.

Umanjenje vrijednosti financijske imovine

Na svaki datum bilance EU utvrđuje postoje li objektivni dokazi mogućeg umanjenja vrijednosti financijske imovine. Vrijednost financijske imovine umanjena je i postoje gubici od umanjenja vrijednosti ako i isključivo ako postoje objektivni dokazi o umanjenju vrijednosti, što je posljedica jednoga ili više događaja koji su nastali nakon početnog priznavanja, a taj događaj (ili događaji) povezan s gubitkom utječe na procijenjene buduće novčane tokove financijske imovine koju je moguće pouzdano procijeniti.

(a) *Imovina koja se iskazuje po amortiziranom trošku*

Ako postoje objektivni dokazi o nastanku gubitka od umanjenja vrijednosti zajmova i potraživanja ili ulaganja koja se drže do dospijea i iskazuju po amortiziranom trošku, iznos gubitka mjeri se kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti imovine i sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih novčanih tokova (osim budućih kreditnih gubitaka koji nisu nastali) diskontiranih po izvornoj efektivnoj kamatnoj stopi financijske imovine. Knjigovodstvena vrijednost imovine smanjuje se, a iznos gubitka priznaje se u izvještaju o financijskom rezultatu. Ako zajam ili ulaganje koje se drži do dospijea ima promjenjivu kamatnu stopu, diskontna stopa za mjerenje gubitka od umanjenja vrijednosti jednaka je tekućoj efektivnoj kamatnoj stopi utvrđenoj ugovorom. Izračun sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih novčanih tokova financijske imovine koja služi kao osiguranje plaćanja odražava novčane tokove koji mogu nastati ovrhom umanjene za troškove stjecanja i prodaje osiguranja plaćanja, bez obzira na to je li ovrha vjerojatna. Ako se u narednom razdoblju iznos gubitka od umanjenja vrijednosti smanji, a to je smanjenje objektivno moguće povezati s događajem koji je nastao nakon priznavanja umanjenja vrijednosti, prethodno se priznati gubitak od umanjenja vrijednosti poništava na temelju izvještaja o financijskom rezultatu.

(b) *Imovina koje se iskazuje po fer vrijednosti*

Kada se kapitalna ulaganja razvrstavaju kao financijska imovina raspoloživa za prodaju, a želi se utvrditi umanjuje li se vrijednost vrijednosnih papira, razmatra se znatan ili stalan (produljeni) pad fer vrijednosti vrijednosnog papira ispod njegova troška. Ako za financijsku imovinu raspoloživu za prodaju postoji takav dokaz, kumulativni gubitak – koji se mjeri kao razlika između troška stjecanja i tekuće fer vrijednosti umanjena za svaki gubitak od umanjenja vrijednosti te financijske imovine prethodno priznate u izvještaju o financijskom rezultatu – uklanja se iz pričuva i priznaje u izvještaju o financijskom rezultatu. Gubici od umanjenja vrijednosti priznati u izvještaju o financijskom rezultatu za vlasničke instrumente ne poništavaju se na temelju izvještaja o financijskom rezultatu. Ako se u narednom razdoblju fer vrijednost dužničkog instrumenta razvrstanog kao financijska imovina raspoloživa za prodaju poveća i to je povećanje moguće objektivno povezati s događajem koji je nastao nakon priznavanja gubitka od umanjenja vrijednosti, gubitak od umanjenja vrijednosti poništava se na temelju izvještaja o financijskom rezultatu.

1.5.6. **Zalihe**

Zalihe se iskazuju prema trošku ili neto utrživoj vrijednosti, ovisno o tome što je manje. Trošak se utvrđuje s pomoću FIFO metode procjene zaliha (*first-in, first-out*). Trošak gotovih proizvoda i nedovršenih radova sastoji se od sirovina, izravnog rada, ostalih troškova koji se mogu izravno pripisati i povezanih općih troškova proizvodnje (na temelju redovitog poslovnog kapaciteta). Neto utrživa vrijednost jest procijenjena prodajna cijena u okviru redovnog poslovanja, umanjena za troškove dovršenja i prodaje. Ako se drže za distribuciju uz naknadu ili bez nje, zalihe se mjere po trošku ili tekućem trošku zamjene, ovisno o tome što je manje. Tekući zamjenski trošak jest trošak koji bi nastao kad bi EU nabavljao imovinu na datum izvještaja.

1.5.7. **Iznosi pretfinanciranja**

Pretfinanciranje je plaćanje kojem je svrha da korisniku osigura gotovinski predujam, tj. likvidna sredstva. Ono može biti podijeljeno na više plaćanja tijekom razdoblja utvrđenog u predmetnom ugovoru, odluci, sporazumu ili temeljnom aktu. Likvidna sredstva ili predujam koriste se za namjenu za koju su dobiveni tijekom razdoblja utvrđenog u sporazumu ili se vraćaju. Ako ih korisnik ne upotrijebi za prihvatljive rashode, obavezan je vratiti predujam EU-u. Iznos sredstava iz pretfinanciranja može se smanjiti (u potpunosti ili djelomično) na temelju prihvatljivih troškova (koji se priznaju kao rashodi).

Pretfinanciranje se na sljedećim datumima bilance izračunava na temelju iznosa izvorno iskazanog na bilanci umanjenog za prihvatljive rashode (po potrebi uključujući procijenjene iznose) nastale tijekom predmetnog razdoblja.

Priznaje se kamata na pretfinanciranje jer je ostvarena u skladu s odredbama predmetnog ugovora. Na kraju godine provodi se procjena prihoda od obračunane kamate, na temelju najpouzdanijih informacija, te se upisuje u bilancu.

Ostali predujmovi koji se plaćaju državama članicama i koji proizlaze iz povrata koje daje EU u vezi s iznosima koje su države članice platile unaprijed svojim korisnicima (uključujući „financijske instrumente u okviru podijeljenog upravljanja”) iskazuju se kao imovina i prikazuju u naslovu pretfinanciranja. Ostali predujmovi koji se daju državama članicama naknadno se izračunavaju na temelju iznosa izvorno iskazanog na bilanci umanjenog za najbolju procjenu prihvatljivih rashoda koje snose krajnji korisnici, izračunanu na temelju razumnih i utemeljenih pretpostavki.

U prefinansiranje se razvrstavaju i doprinosi EU-a uzajamnim fondovima Europskog razvojnog fonda ili drugim nekonsolidiranim subjektima jer je njihova svrha osigurati likvidna sredstva uzajamnom fondu kako bi mu se omogućilo financiranje posebnih mjera utvrđenih u okviru ciljeva uzajamnog fonda. Doprinosi EU-a uzajamnim fondovima izračunavaju se na temelju izvornog iznosa doprinosa EU-a umanjenog za prihvatljive izdatke, po potrebi uključujući procijenjene iznose, koje je snosio uzajamni fond tijekom izvještajnog razdoblja i koji su dodijeljeni doprinosu EU-a u skladu s predmetnim ugovorom.

1.5.8. *Potraživanja od razmjenskih transakcija i naplativa sredstva od nerazmjenskih transakcija*

Budući da je u skladu s računovodstvenim pravilima EU-a potrebno zasebno prikazati razmjenske i nerazmjenske transakcije, u svrhu izrade izvještaja potraživanja se definiraju kao potraživanja od nerazmjenskih transakcija, a naplativa sredstva kao naplativi iznosi od nerazmjenskih transakcija, tj. kada EU dobije vrijednost od drugog subjekta, a pritom izravno ne daje zauzvrat približno jednaku vrijednost (npr. naplativa sredstva od država članica koji se odnose na vlastita sredstva).

Potraživanja od razmjenskih transakcija obuhvaćena su definicijom financijskih instrumenata i stoga se razvrstavaju kao zajmovi i naplativa sredstva te se u skladu s time i obračunavaju (vidjeti bilješku **1.5.5.**). Bilješke o financijskim instrumentima u vezi s potraživanjima od razmjenskih transakcija uključuju obračunane prihode i odgođene rashode od razmjenskih transakcija jer nisu značajni.

Naplativa sredstva od nerazmjenskih transakcija prenose se u izvornom iznosu (prilagođenom za iznos kamata i kazni) umanjenom za otpis zbog umanjenja vrijednosti. Otpis zbog umanjenja naplativih sredstava od nerazmjenskih transakcija utvrđuje se ako postoji objektivni dokaz da EU neće moći naplatiti sve iznose u skladu s izvornim uvjetima naplativih sredstava od nerazmjenskih transakcija. Iznos otpisa razlika je između iznosa knjigovodstvene vrijednosti imovine i nadoknadivog iznosa. Iznos otpisa priznaje se u izvještaju o financijskom rezultatu. Opći otpis na temelju prošlih iskustava provodi se i za nepodmirene naloge za povrat za koje ranije nije proveden poseban otpis. Za obradu obračunanih prihoda na kraju godine vidjeti bilješku **1.5.14.** Iznosi koji se prikazuju i priznaju kao naplativa sredstva od nerazmjenskih transakcija nisu financijski instrumenti jer ne proizlaze iz ugovora koji bi mogao rezultirati financijskom obvezom ili vlasničkim instrumentom. Međutim, u bilješkama iz financijskih izvještaja naplativa sredstva od nerazmjenskih transakcija iskazuju se zajedno s potraživanjima od razmjenskih transakcija, ako je primjenjivo.

1.5.9. *Novac i novčani ekvivalenti*

Novac i novčani ekvivalenti financijski su instrumenti, a uključuju novčana sredstva u blagajni, bankovne depozite po viđenju ili u kratkom roku, ostala kratkoročna visoko likvidna ulaganja s izvornim dospijećem od najviše tri mjeseca.

1.5.10. *Mirovine i ostala primanja zaposlenih*

Mirovinske obveze

EU upravlja utvrđenim mirovinskim planovima. Osoblje iz svojih plaća uplaćuje jednu trećinu očekivanih troškova, a obveze se ne financiraju. Obveza koja se priznaje u bilanci u odnosu na utvrđene mirovinske planove jest sadašnja vrijednost utvrđenih mirovinskih obveza na datum bilance umanjena za fer vrijednost imovine plana. Utvrđene mirovinske obveze izračunavaju aktuari s pomoću metode projekcije kreditne jedinice. Sadašnja vrijednost utvrđene mirovinske obveze utvrđuje se diskontiranjem procjene budućih odljeva novca primjenom kamata na državne obveznice izražene u valuti u kojoj će se doprinosi plaćati, a čiji su uvjeti dospjeća usklađeni s uvjetima povezane mirovinske obveze.

Aktuarski dobiti i gubici koji nastaju zbog iskustvene prilagodbe i promjena aktuarskih pretpostavki odmah se priznaju u izvještaju o financijskom rezultatu. Troškovi za protekli rad u službi odmah se priznaju u izvještaju o financijskom rezultatu, osim ako je mirovinski plan uvjetovan ostanom zaposlenika u službi za određeno razdoblje (razdoblje ostvarenja prava). U tom se slučaju trošak proteklog rada u službi amortizira na linearnoj osnovi tijekom razdoblja ostvarenja prava.

Doprinosi za zdravstveno osiguranje nakon prestanka zaposlenja

EU svojim zaposlenicima osigurava zdravstvene usluge tako što im nadoknađuje liječničke troškove. Za svakodnevno poslovanje tog sustava osnovan je poseban fond. Taj se sustav primjenjuje na sadašnje zaposlenike, umirovljenike, udovce i njihovu rodbinu. Primanja namijenjena „neaktivnim osobama” (umirovljenici, siročad itd.) razvrstavaju se kao „primanja zaposlenih nakon prestanka zaposlenja”. S obzirom na prirodu tih primanja potreban je aktuarski izračun. Obveza u bilanci utvrđuje se na sličnim temeljima kao za mirovinske obveze (vidjeti prethodnu bilješku).

1.5.11. *Rezervacije*

Rezervacije se iskazuju kada EU ima postojeću zakonsku ili izvedenu obvezu prema trećim osobama koja je posljedica prošlih događaja, pri čemu postoji veća vjerojatnost da će podmirenje te obveze zahtijevati odljev sredstava, a iznos se može pouzdano utvrditi. Rezervacije se ne iskazuju za gubitke iz budućeg poslovanja. Iznos rezervacije najbolja je procjena rashoda koji se očekuju za podmirenje sadašnje obveze na datum izvješćivanja. Ako rezervacija uključuje velik broj stavki, obveza se procjenjuje uspoređivanjem svih mogućih ishoda s vjerojatnostima koje su s njima povezane (metoda „očekivane vrijednosti“).

1.5.12. *Financijske obveze*

Financijske obveze razvrstavaju se kao financijske obveze po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka ili kao financijske obveze iskazane po amortiziranom trošku ili kao obveze za financijska jamstva.

Uzeti zajmovi sastoje se od zajmova uzetih od kreditnih institucija i dugovanja zabilježenih u potvrdama. One se početno priznaju po fer vrijednosti jer su njihovi prihodi od izdavanja (fer vrijednost primljene naknade) bez nastalih troškova, a zatim se iskazuju po amortiziranom trošku metodom efektivne kamate; sve razlike između prihoda, bez transakcijskih troškova, i otkupne vrijednosti priznaju se u izvještaju o financijskom rezultatu za razdoblje uzetih zajmova s pomoću metode efektivne kamate. U slučaju zajmova danih na temelju pozajmljenih sredstava, metoda efektivne kamate ne mora se koristiti za dane i uzete zajmove na temelju razmatranja značajnosti. Nastali transakcijski troškovi za EU koji su potom zaračunani korisniku zajma izravno se priznaju u izvještaju o financijskom rezultatu.

Financijske obveze određene po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka uključuju izvedene instrumente kad je njihova fer vrijednost negativna. One se računovodstveno tretiraju kao financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, vidjeti bilješku 1.5.5.

Obveze za financijska jamstva pri početnom priznavanju priznaju se po fer vrijednosti jer su jednake primljenoj premiji. Naknadno se obveze za financijska jamstva mjere po iznosu najbolje procjene rashoda koji se očekuju za podmirenje obveze za financijska jamstva ili izvorno priznatom iznosu, umanjenom za akumuliranu amortizaciju prihoda, kada je primjenjivo, ovisno o tome koji je od tih dvaju iznosa veći. EU priznaje obvezu za financijska jamstva u trenutku primanja naknade za odobravanje jamstva, tj. prema tržišnim uvjetima, ili u trenutku kad se pouzdano može mjeriti fer vrijednost jamstva. Ako ne postoji aktivno tržište za istovrijedan sporazum o jamstvu, EU iskazuje dano jamstvo kao nepredviđenu obvezu (vidjeti bilješku 1.7.2.) ili, ako postoji velika vjerojatnost da će se obveza morati namiriti odljevom sredstava, EU priznaje pričuvu (vidjeti bilješku 1.5.11.).

Financijske obveze razvrstavaju se kao dugoročne obveze, osim ako dospijevaju za manje od 12 mjeseci nakon datuma bilance.

Uzajamni fondovi EU-a koji se smatraju dijelom operativnih aktivnosti EU-a obračunavaju se u financijskim izvještajima Komisije i naknadno se konsolidiraju u godišnjim financijskim izvještajima EU-a. Stoga doprinosi ostalih donatora uzajamnim fondovima EU-a ispunjavaju kriterije za uvjetne prihode od nerazmjenskih transakcija i iskazuju se kao financijske obveze dok se ne ispune uvjeti povezani s prenesenim doprinosima, tj. dok uzajamni fond ne snese prihvatljive troškove. Uzajamni fond potreban je za financiranje posebnih projekata i povrat preostalih sredstava u vrijeme likvidacije. Na datum bilance nepodmirene obveze doprinosna izračunavaju se na temelju iznosa primljenih doprinosna umanjenog za troškove koje je snosio uzajamni fond, po potrebi uključujući procijenjene iznose. Za potrebe izvješćivanja neto rashodi dodjeljuju se doprinosima ostalih donatora razmjerno neto doprinosima koji su plaćeni zaključno s 31. prosincem. Takvo dodjeljivanje doprinosna ima samo indikativnu svrhu. Kada se uzajamni fond likvidira, o stvarnoj raspodjeli preostalih sredstava odlučit će odbor uzajamnog fonda.

1.5.13. *Poslovne obveze*

Znatan iznos poslovnih obveza EU-a odnosi se na zahtjeve korisnika bespovratnih sredstava za povrat troškova ili ostala financijska sredstva EU-a, čiji iznos još nije podmiren (nerazmjenske transakcije). One se iskazuju kao poslovne obveze za zatraženi iznos pri primitku zahtjeva za povrat troškova. Nakon provjere i primitka prihvatljivih troškova poslovne obveze vrednuju se prema vrijednosti prihvaćenog i prihvatljivog iznosa.

Poslovne obveze koje proizlaze iz kupnje robe i usluga priznaju se po primitku računa u visini izvornog iznosa te se dogovarajući rashodi nose u izvještaje nakon što se roba ili usluge isporuče i EU ih prihvati.

1.5.14. **Obračunani i odgođeni prihodi i obveze**

Transakcije i događaji priznaju se u financijskim izvještajima u razdoblju na koje se odnose. Ako za pruženu uslugu na kraju godine još nije izdan račun, a EU je isporučio robu ili postoji ugovorna obveza (npr. upućivanjem na temeljni ugovor), obračunani prihodi priznaju se u financijskom izvještaju. S druge strane, ako se na kraju godine izda račun, ali roba ili usluga još nisu isporučeni, prihod se odgađa i iskazuje u budućem računovodstvenom razdoblju.

Rashodi se obračunavaju u razdoblju na koje se odnose. Na kraju obračunskog razdoblja obračunani rashodi priznaju se na temelju procijenjenog iznosa obveze prijenosa u tom razdoblju. Obračunani rashodi izračunavaju se u skladu s detaljnim operativnim i praktičnim smjernicama Komisije kojima se želi osigurati da se u financijskim izvještajima točno prikazuju gospodarske i ostale pojave koje se u njima trebaju prikazati. Analogno tomu, ako je uplata za usluge ili robu koji još nisu isporučeni izvršena unaprijed, rashodi se odgađaju i priznaju u sljedećem računovodstvenom razdoblju.

1.6. **IZVJEŠTAJ O FINANCIJSKOM REZULTATU**

1.6.1. **Prihodi**

PRIHODI OD NERAZMJENSKIH TRANSAKCIJA

Velika većina prihoda EU-a odnosi se na nerazmjenske transakcije:

Sredstva na temelju BND-a i PDV-a

Prihod se priznaje za razdoblje za koje je Komisija zatražila doprinose od država članica. Oni se mjere po njihovu „zatraženom iznosu”. S obzirom na to da se sredstva na temelju BND-a i PDV-a temelje na procjeni podataka za predmetnu proračunsku godinu, mogu biti revidirani jer do promjena može doći prije no što države članice pošalju konačne podatke. Učinak promjene u procjeni uključuje se pri utvrđivanju neto viška ili manjka za razdoblje u kojem je do promjene došlo.

Tradicionalna vlastita sredstva

Naplativa sredstva od nerazmjenskih transakcija i povezani prihodi priznaju se po primitku relevantnih mjesečnih izvještaja A (uključujući prikupljene carine i zajamčene, ali neosporavane iznose) od država članica. Na datum izvještavanja prihodi koje prikupljaju države članice za to razdoblje, ali koji Komisiji još nisu uplaćeni procjenjuju se i priznaju kao obračunani prihodi. Tromjesečni izvještaji B (uključujući neprikupljene i nezajamčene carine te zajamčene iznose koje je dužnik osporio) koje dostavljaju države članice priznaju se kao prihod umanjen za zajamčene troškove prikupljanja. Osim toga, priznaje se smanjenje vrijednosti za iznos procijenjene razlike povrata.

Novčane kazne

Prihodi od novčanih kazni priznaju se kad EU donese odluku o novčanoj kazni i o tome službeno obavijesti primatelja. Ako postoji sumnja u solventnost poduzeća, priznaje se smanjenje vrijednosti prava. Nakon donošenja odluke o novčanoj kazni, dužnici imaju dva mjeseca od datuma obavijesti:

- a) da prihvate odluku i u tom slučaju moraju platiti novčanu kaznu u traženom roku, a iznos konačno prikuplja EU,
- b) ili da ne prihvate odluku i u tom slučaju oni u skladu s pravom EU-a podnose žalbu.

Međutim, čak i ako se podnese žalba, novčana kazna mora se platiti u propisanom roku od tri mjeseca jer žalba nema suspenzivni učinak (članak 278. Ugovora o EU-u) ili, u određenim okolnostima i uz suglasnost računovodstvenog službenika Komisije, umjesto plaćanja dužnik može podnijeti bankovno jamstvo.

Ako poduzeće podnosi žalbu protiv odluke, a privremeno je platilo novčanu kaznu, iznos se prikazuje kao nepredviđena obveza. Međutim, s obzirom na to da žalba primatelja protiv odluke EU-a nema suspenzivni učinak, primljena sredstva koriste se za poravnanje potraživanja. Ako se umjesto uplate prima jamstvo, novčana kazna se i dalje smatra potraživanjem. Ako je vjerojatno da Opći sud neće donijeti odluku u korist EU-a, za pokrivanje rizika priznaje se rezervacija. Ako je umjesto toga dano jamstvo, naplativo potraživanje otpisuje se na odgovarajući način. Akumulirana kamata koja se plaća na bankovni račun Komisije na koji se polažu uplate priznaje se kao prihod, a sve se nepredviđene obveze u skladu s tim povećavaju.

Privremeno naplaćenim novčanim kaznama od 2010. upravlja Komisija preko posebno osnovanog fonda (BUFI) i one se ulažu u financijske instrumente.

PRIHODI OD RAZMJENSKIH TRANSAKCIJA

Prihodi od prodaje robe i usluga priznaju se kad se znatan rizik i koristi vlasništva nad robom prenose na kupca. Prihodi povezani s transakcijom koja uključuje pružanje usluga priznaju se s obzirom na stupanj dovršenosti transakcije na datum izvještavanja.

Prihodi od kamata i troškovi kamata

Prihodi od kamata i troškovi kamata iskazuju se u izvještaju o financijskom rezultatu s pomoću metode efektivne kamate. To je metoda izračuna amortiziranog troška financijske imovine ili financijske obveze i raspoređivanja prihoda od kamata ili troškova kamata tijekom predmetnog razdoblja. Pri izračunu efektivne kamatne stope EU procjenjuje novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorne uvjete financijskog instrumenta (primjerice prijevremena plaćanja), no ne uzima u obzir buduće kreditne gubitke. Izračun uključuje sve naknade i protuusluge plaćene ili primljene između ugovornih stranaka koje su sastavni dio efektivne kamatne stope, transakcijske troškove te sve ostale premije ili diskonte.

Nakon što je financijska imovina ili skupina slične financijske imovine otpisana kao posljedica gubitka od umanjenja vrijednosti, prihod od kamata priznaje se primjenom kamatne stope za diskontiranje budućih novčanih tokova radi mjerenja gubitka od umanjenja vrijednosti.

Prihodi od dividendi

Prihodi od dividendi o sličnih raspodjela priznaju se nakon utvrđivanja prava na primitak plaćanja.

1.6.2. Rashodi

Rashodi od nerazmjenskih transakcija čine većinu rashoda EU-a. Odnose se na prijenos sredstava korisnicima, a postoje tri vrste rashoda: prava, prijenosi u okviru ugovora te bespovratna sredstva, doprinosi i donacije na diskrecijskoj osnovi.

Prijenosi se priznaju kao rashodi u razdoblju u kojem je nastao događaj koji je rezultirao prijenosom, sve dok je vrsta prijenosa dopuštena propisima (Financijskom uredbom, Pravilnikom o osoblju ili drugim propisom) ili je sklopljen sporazum kojim se taj prijenos odobrava; da je korisnik ispunio sve kriterije prihvatljivosti te da se iznos može razumno procijeniti.

Po primitku zahtjeva za plaćanja ili izjave o troškovima koji zadovoljavaju kriterije za priznavanje, njihov prihvatljiv iznos priznaje se kao rashod. Na kraju godine nastali prihvatljivi troškovi koji su nastali korisnicima, ali još nisu prijavljeni, procjenjuju se i knjiže kao obračunani rashodi.

Rashodi od razmjenskih transakcija koji nastaju zbog kupnje robe i usluga priznaju se po njihovoj isporuci i primitku u EU-u. Vrednuju se po iznosu iz izvornog računa. Osim toga, na datum bilance rashodi koji se odnose na usluge pružene tijekom predmetnog razdoblja za koje još nije dostavljen ili prihvaćen račun procjenjuju se i iskazuju u izvještaju o financijskom rezultatu.

1.7. NEPREDVIĐENA IMOVINA I OBVEZE

1.7.1. Nepredviđena imovina

Nepredviđena imovina jest moguća imovina koja proizlazi iz prošlih događaja i čije će se postojanje potvrditi samo nastankom ili izostankom jednoga ili više neizvjesnih budućih događaja na koje EU ne može u cijelosti utjecati. Nepredviđena imovina iskazuje se kad je vjerojatan priljev gospodarske koristi ili potencijala usluge.

1.7.2. Nepredviđene obveze

Nepredviđena obveza moguća je obveza koja proizlazi iz prošlih događaja i čije će se postojanje potvrditi samo nastankom ili izostankom jednoga ili više neizvjesnih budućih događaja na koje EU ne može u cijelosti utjecati; ili sadašnja obveza koja proizlazi iz prošlih događaja, ali nije priznata jer: nije vjerojatno da će za namiru obveze biti potreban odljev sredstava s gospodarskim koristima i mogućnošću djelovanja ili, u rijetkim okolnostima, jer se iznos obveze ne može dovoljno pouzdano izmjeriti.

1.8. IZVJEŠTAJ O NOVČANOM TOKU

Informacije o novčanim tokovima osnova su za procjenu sposobnosti EU-a da stvara novac i novčane ekvivalente, kao i njegove potrebe za korištenjem tih novčanih tokova.

Izvrještaj o novčanom toku priprema se s pomoću neizravne metode. To znači da se poslovni rezultat za financijsku godinu usklađuje za učinke transakcija nenovčane prirode, za sve odgođene ili obračunane iznose proteklih ili budućih poslovnih novčanih primitaka ili isplata te za stavke prihoda ili rashoda povezane s ulagačkim novčanim tokovima.

Novčani tokovi koji proizlaze iz transakcija u stranoj valuti bilježe se u izvještajnoj valuti EU-a (euro) na način da se na iznos u stranoj valuti primjenjuje tečaj koji vrijedi za euro i stranu valutu na datum novčanoga toka.

U izvještaju o novčanim tokovima prikazani su novčani tokovi tijekom razdoblja, raspoređeni prema poslovnim i ulagačkim aktivnostima (EU se ne bavi financijskim aktivnostima).

Poslovne aktivnosti jesu aktivnosti EU-a koje nisu ulagačke naravi. Najveći broj aktivnosti upravo su poslovne aktivnosti. Zajmovi dani korisnicima (i povezani uzeti zajmovi ako je primjenjivo) ne smatraju se ulagačkim (ili financijskim) aktivnostima jer su oni dio općih ciljeva te time i svakodnevnog poslovanja EU-a.

Ulagачke aktivnosti stjecanje su i otuđenje nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme te drugih ulaganja koja nisu uključena u novčane ekvivalente. Ulagачkim aktivnostima nisu obuhvaćeni zajmovi dani korisnicima. Cilj je prikazati stvarna ulaganja EU-a.

2. BILJEŠKE UZ BILANCU

IMOVINA

2.1. NEMATERIJALNA IMOVINA

	<i>u milijunima EUR</i>
Bruto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2016.	820
Dodavanja	105
Otuđenja	(1)
Prijenos između kategorija imovine	4
Ostale promjene	12
Bruto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2017.	940
Akumulirana amortizacija na dan 31.12.2016.	(439)
Iznos amortizacije za godinu	(96)
Ponovno knjižena amortizacija	(3)
Otuđenja	4
Prijenos između kategorija imovine	(2)
Ostale promjene	0
Akumulirana amortizacija na dan 31.12.2017.	(535)
Neto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2017.	405
Neto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2016.	381

Navedeni iznosi odnose se prvenstveno na računalni softver.

2.2. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

Kategorija „Svemirska imovina” obuhvaća operativnu trajnu imovinu povezanu s dvama svemirskim programima EU-a: globalnim navigacijskim satelitskim sustavima (GNSS), odnosno Galileo i EGNOS, te europskim programom za promatranje Zemlje Copernicus, dok se imovina povezana sa svemirskim programima koja još nije operativna uključuje pod naslov Imovina u izgradnji.

U okviru Galilea dodana su četiri nova satelita u 2017., čime se konstelacija povećala na 15 satelita. Operativna trajna imovina programa Galileo iznosila je 2 276 milijuna EUR bez vrijednosti amortizacije na dan 31. prosinca 2017. (2016.: 2 146 milijuna EUR). Ostala imovina u izgradnji iznosila je ukupno 1 026 milijuna EUR (2016.: 756 milijuna EUR) te je uključivala četiri satelita koji su lansirani u prosincu 2017., ali za koje do datuma bilance još uvijek nije bilo provedeno ispitivanje u orbiti. Razvoj sustava Galileo nastavit će se sve dok sustav ne postane potpuno operativan. Nakon što se završi, konstelacija Galileo imat će 24 operativna satelita i 6 rezervnih satelita.

Kad je riječ o programu Copernicus, novi satelit (Sentinel 2B) postao je operativan u 2017., uz ostala četiri operativan satelita u okviru Copernicusa, čime se ukupna vrijednost operativne trajne imovine Copernicusa povećala na 1 140 milijuna EUR (2016.: 1 073 milijuna EUR), bez akumulirane amortizacije. Dodatnih 1 443 milijuna EUR koji se odnose na satelite sustava Copernicus priznaje se kao imovina u izgradnji (2016.: 1 133 milijuna EUR).

Trajna imovina koja se odnosi na zemaljsku infrastrukturu Europskog geostacionarnog navigacijskog sustava (EGNOS) u iznosu od 67 milijuna EUR (2016.: 83 milijuna EUR) isto se tako razvrstava pod naslov „Svemirska imovina”. Osim toga, imovina EGNOS-a u izgradnji iznosila je 52 milijun EUR (2016.: 21 milijun EUR).

Imovina povezana sa svemirskim programima EU-a gradi se u suradnji s Europskom svemirskom agencijom (ESA).

Nekretnine, postrojenja i oprema

	u milijunima EUR									
	Zemljište i zgrade	Svemirska imovina	Postrojenja i oprema	Namještaj i vozila	Računalni hardver	Ostalo	Financijski najmovi	Imovina u izgradnji	Ukupno	
<i>Bruto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2016.</i>	5 297	3 603	583	269	658	298	2 783	2 292	15 783	
Dodavanja	84	0	27	14	62	17	9	1 417	1 630	
Otuđenja	(24)	(1)	(17)	(19)	(49)	(8)	—	(0)	(119)	
Prijenos između kategorija imovine	98	641	2	1	1	1	(5)	(743)	(5)	
Ostale promjene	1	21	1	1	3	2	—	(44)	(14)	
Bruto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2017.	5 456	4 264	597	266	675	309	2 787	2 920	17 273	
<i>Akumulirana amortizacija na dan 31.12.2016.</i>	(2 865)	(301)	(474)	(186)	(535)	(203)	(1 150)	(5 715)		
Iznos amortizacije za godinu	(182)	(480)	(44)	(20)	(64)	(30)	(97)	(917)		
Ponovno knjižena amortizacija	—	—	9	2	18	1	—	29		
Otuđenja	13	1	8	16	32	7	—	78		
Prijenos između kategorija imovine	0	0	(0)	(0)	(1)	(0)	3	2		
Ostale promjene	(1)	(1)	(1)	(1)	(2)	(0)	—	(6)		
Akumulirana amortizacija na dan 31.12.2017.	(3 035)	(780)	(502)	(188)	(553)	(226)	(1 244)	(6 528)		
NETO KNJIGOVODSTVENA VRIJEDNOST NA DAN 31.12.2017.	2 422	3 484	95	78	122	83	1 543	2 920	10 745	
<i>NETO KNJIGOVODSTVENA VRIJEDNOST NA DAN 31.12.2016.</i>	2 432	3 302	109	83	122	95	1 633	2 292	10 068	

2.3. ULAGANJA OBRAČUNANA METODOM UDJELA

Udio EU-a, koji zastupa Komisija, u Europskom investicijskom fondu (EIF) smatra se udjelom u pridruženom subjektom primjenom računovodstvene metode udjela. EIF je financijska institucija EU-a koja je specijalizirana za pružanje rizičnog kapitala i jamstava malim i srednjim poduzećima (MSP-ovima). EIF se nalazi u Luksemburgu i djeluje kao javno-privatno partnerstvo čiji su članovi Europska investicijska banka (EIB), EU i grupa financijskih institucija. EU je 31. prosinca 2017. držao 29,7 % vlasničkih udjela u EIF-u (2016.: 28,1 %) i 29,7 % glasačkih prava (2016: 28,1 %). U skladu sa svojim statutima EIF mora najmanje 20 % svojeg godišnjeg neto rezultata izdvojiti za zakonske pričuve sve dok ukupna pričuva ne iznosi 10 % upisanog kapitala. Ta pričuva nije dostupna za raspodjelu.

	u milijunima EUR
	Europski investicijski fond
Udio na dan 31.12.2016.	528
<i>Doprinosi</i>	44
<i>Primljene dividende</i>	(7)
<i>Udio u neto rezultatu</i>	21
<i>Udio u neto imovini</i>	(6)
Udio na dan 31.12.2017.	581

Sljedeći knjigovodstveni iznosi pripisuju se EU-u na temelju njegova postotka udjela:

	u milijunima EUR	
	31.12.2017.	31.12.2016.
	Ukupno EIF	Ukupno EIF
<i>Imovina</i>	2 488	2 301
<i>Obveze</i>	(532)	(423)
<i>Prihodi</i>	263	240
<i>Rashodi</i>	(153)	(118)
<i>Višak/(manjak)</i>	110	122

Usklađivanje prethodno navedenih sažetih financijskih podataka s knjigovodstvenom vrijednošću udjela koji se drži u EIF-u iznosi kako slijedi:

	u milijunima EUR	
	31.12.2017.	31.12.2016.
<i>Neto imovina pridruženih subjekata</i>	1 956	1 878
Vlasnički udjeli EK-a u EIF-u	29.7 %	28.1 %
<i>Knjigovodstvena vrijednost</i>	581	528

EU, koji zastupa Komisija, uplatio je 20 % svojih upisanih dionica u kapital EIF-a na dan 31. prosinca 2017., dok neaktivirani dio iznosi kako slijedi:

	u milijunima EUR	
	Ukupni kapital EIF-a	Upisani udjel EU-a
<i>Ukupni dionički kapital</i>	4 500	1 337
<i>Uplaćeno</i>	(900)	(267)
Neaktivirano	3 600	1 070

2.4. FINANCIJSKA IMOVINA

u milijunima EUR

	Bilješka	31.12.2017.	31.12.2016.
Dugotrajna financijska imovina			
Financijska imovina raspoloživa za prodaju	2.4.1	11 758	9 131
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	2.4.2	16	—
Zajmovi	2.4.3	48 205	53 116
		59 980	62 247
Kratkotrajna financijska imovina			
Financijska imovina raspoloživa za prodaju	2.4.1	1 873	1 311
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	2.4.2	6	0
Zajmovi	2.4.3	6 776	2 361
		8 655	3 673
Ukupno		68 635	65 920

2.4.1. Financijska imovina raspoloživa za prodaju

u milijunima EUR

	31.12.2017.	31.12.2016.
Ulaganja fonda BUFI	2 158	2 013
EZUČ u likvidaciji	1 658	1 685
Europska banka za obnovu i razvoj	188	188
	4 004	3 886
Jamstveni fond za proračunska jamstva:		
Jamstveni fond EFSU-a	3 414	948
Jamstveni fond za vanjska djelovanja	2 199	2 069
	5 613	3 017
Financijski instrumenti koji se financiraju iz proračuna EU-a:		
Obzor 2020.	1 730	1 213
Instrument za financiranje na temelju podjele rizika	665	719
ETF za novoosnovana poduzeća	483	476
Instrument za povezivanje Europe	482	483
Europski fond za jugoistočnu Europu	119	118
Aktivnosti rizičnog kapitala	113	132

<i>u milijunima EUR</i>		
	31.12.2017.	31.12.2016.
<i>Ostalo</i>	422	398
	4 014	3 539
Ukupno	13 632	10 442
<i>Dugotrajna</i>	11 758	9 131
<i>Kratkotrajna</i>	1 873	1 311

Od ukupno 13 632 milijuna EUR, EU drži financijsku imovinu raspoloživu za prodaju u obliku dužničkih vrijednosnih papira (npr. obveznice) u vrijednosti od 12 048 milijuna EUR, vlasničkih instrumenata u vrijednosti od 1 333 milijuna EUR i ulaganja u Jedinstveni fond EIB-a (novčani fond) u vrijednosti od 251 milijun EUR. Dužnički vrijednosni papiri i udjeli u Jedinstvenom fondu EIB-a uglavnom se upotrebljavaju za privremeno ulaganje sredstava dodijeljenih za instrumente za jamstva EU-a i za podjelu rizika dok se ne iskoriste za namirenje poziva za aktiviranje jamstva.

Ulaganja fonda BUFI

Privremeno naplaćene novčane kazne koje se odnose na predmete u području tržišnog natjecanja dodjeljuju se namjenskom fondu (fond BUFI odnosno fond za novčane kazne koje se uplaćuju u proračun) i Komisija ih ulaže u dužničke instrumente razvrstane kao imovina raspoloživa za prodaju.

EZUČ u likvidaciji

Kada je riječ o Europskoj zajednici za ugljen i čelik (EZUČ) u postupku likvidacije, sva financijska imovina raspoloživa za prodaju jesu dužnički vrijednosni papiri izraženi u eurima i uvršteni na aktivnom tržištu.

Europska banka za obnovu i razvoj

EU drži financijsko ulaganje u kapitalu Europske banke za obnovu i razvoj (EBOR), u kojem je na dan 31. prosinca 2017. broj vlasničkih dionica iznosio 90 044 (2016.: 90 044 dionica), što predstavlja 3 % ukupnog upisanog dioničkog kapitala. Ukupni iznos dioničkog kapitala koji je EU upisao iznosio je 900 milijuna EUR, od kojeg iznos od 713 milijuna EUR još nije aktiviran. U skladu sa Sporazumom o osnivanju Europske banke za obnovu i razvoj postoje određena ugovorna ograničenja koja se primjenjuju na dioničare, primjerice činjenica da dionice nisu prenosive te da je najviša cijena njihova otkupa ograničena na izvorni trošak kupnje.

EU svoja ulaganja u EBOR-u mjeri po fer vrijednosti. Smatra se da je izvorni trošak kupnje najbolja procjena fer vrijednosti, osobito zbog prethodno navedenih ugovornih ograničenja. Iako dionice EBOR-a nisu uvrštene ni na jednu burzu, nedavno su provedene transakcije njegovim vlasničkim kapitalom (izdavanje kapitala po nominalnoj vrijednosti), što potvrđuje da trenutačno trošak predstavlja najbolju procjenu fer vrijednosti.

JAMSTVENI FONDOVI ZA PRORAČUNSKA JAMSTVA

Jamstveni fond EFSU-a

Na temelju Uredbe o EFSU-u osnovan je Jamstveni fond EFSU-a kojim se osigurava rezerva likvidnosti za moguće gubitke koji nastaju u vezi s EIB-ovim poslovima financiranja i ulaganja koji ispunjavaju uvjete za dobivanje jamstva EU-a iz EFSU-a na temelju Sporazuma o EFSU-u – vidjeti bilješku 4.1.1. Jamstveni fond EFSU-a financira se iz doprinosa iz proračuna EU-a te povratima na uložena sredstva jamstvenog fonda, prihodima koje je primio EU kao naknadu za jamstvo u okviru Sporazuma o EFSU-u te sredstvima koje je dobio EIB od dužnika koji kasne s otplatom na temelju prethodnih poziva za aktiviranje jamstva. Fondom upravlja Komisija, koja je ovlaštena ulagati imovinu Jamstvenog fonda EFSU-a na financijskim tržištima u skladu s načelom dobrog financijskog upravljanja i slijedeći odgovarajuća pravila nadzora. Jamstveni fond EFSU-a počeo je s poslovanjem u travnju 2016. U skladu s Uredbom o EFSU-u, kako je izmijenjena u prosincu 2017. (Uredba (EU) 2017/2396), sredstva će mu se postupno dodjeljivati te će s vremenom dosegnuti 9,1 milijardu EUR, odnosno 35 % ukupnih obveza za jamstvo EU-a iz EFSU-a.

Jamstveni fond za vanjska djelovanja

Jamstvenim fondom za vanjska djelovanja obuhvaćeni su zajmovi za koje se jamči iz proračuna EU-a, osobito aktivnosti kreditiranja EIB-a izvan EU-a financirane iz vlastitih sredstava EIB-a te zajmovi u okviru makrofinancijske pomoći (MFA) i Euratoma izvan EU-a – vidjeti bilješku 4.1.1.. Riječ je o dugoročnom instrumentu (dugotrajni dio: 2 078 milijuna EUR) kojim upravlja EIB i čija je svrha pokriti neplaćene zajmove za koje je EU preuzeo jamstvo. Sredstva fonda osiguravaju se plaćanjima iz proračuna EU-a, primicima od kamata na ulaganja iz imovine fonda i iznosima koje su vratili dužnici koji su kasnili s plaćanjem i za koje je fond morao aktivirati jamstva. Ciljni iznos fonda trebao bi se iznositi 9 % nepodmirenih zajmova s jamstvom na kraju godine. Razlika između ciljnog iznosa i vrijednosti imovine fonda na kraju godine pokriva se iz proračuna EU-a u godini n+2, a svaki se višak uplaćuje u proračun EU-a.

FINANCIJSKI INSTRUMENTI KOJI SE FINANCIRAJU IZ PRORAČUNA EU-a

Za pregled svih financijskih instrumenata koji se financiraju iz proračuna vidjeti Raspravu o financijskom izvještaju i njegovu analizu.

Obzor 2020.

U skladu s Uredbom EU-a o osnivanju Okvirnog programa za istraživanja i inovacije Obzor 2020. (2014. – 2020.) uspostavljeni su novi financijski instrumenti kako bi se poboljšao pristup financijskim sredstvima za subjekte koji djeluju u području istraživanja i inovacija. Ti su instrumenti sljedeći: usluga kreditiranja i davanja jamstava u okviru inicijative InnovFin za istraživanje i inovacije u okviru koje Komisija dijeli financijski rizik povezan s portfeljom novih poslova financiranja u kojima sudjeluje EIB; jamstva za MSP-ove u okviru inicijative InnovFin uključujući Instrument za neograničena jamstva u okviru inicijative za MSP-ove (SIUGI) – usluge jamstva kojima upravlja EIF, koji daje jamstva i protujamstva financijskim posrednicima za nove portfelje zajmova (u okviru SIUGI-a Komisija dijeli financijski rizik povezan s danim jamstvima s državama članicama, EIF-om i EIB-om); i vlasnički instrumenti u okviru inicijative InnovFin za istraživanja i inovacije kojim se osiguravaju ulaganja u fondove poduzetničkog kapitala i kojim upravlja EIF.

Instrument za financiranje na temelju podjele rizika

Instrumentom za financiranje na temelju podjele rizika (RSFF) upravlja EIB, a portfelj ulaganja Komisije koristi se za izdvajanje rezervacija za financijski rizik zajmova i jamstava EIB-a za prihvatljive istraživačke projekte. RSFF-u su iz proračuna EU-a dodijeljena ukupna sredstva u vrijednosti do 1 milijarde EUR u okviru VFO-a za razdoblje 2017.–2013. U okviru VFO-a za razdoblje 2014.–2020. nisu predviđeni novi proračunski doprinosi RSFF-u. Cjelokupni rizik EU-a ograničen je na iznos kojim se pridonosi ovom instrumentu.

ETF za novoosnovana poduzeća

Riječ je o vlasničkim instrumentima financiranim iz programa za rast i zapošljavanje, programa MAP, programa CIP i pilot-projekta za prijenos tehnologije, pod pokroviteljstvom EIF-a, kojima se podupire osnivanje i financiranje novih MSP-ova ulaganjem u pogodne specijalizirane fondove poduzetničkog kapitala.

Instrument za povezivanje Europe

Na temelju Uredbe (EU) br. 1316/2013 dužnički instrument u okviru Instrumenta za povezivanje Europe (CEF) osnovan je kako bi se infrastrukturnim projektima omogućio pristup financiranju u sektorima prometa, telekomunikacija i energetike. Njime upravlja EIB na temelju sporazuma s EU-om. Dužnički financijski instrument CEF-a nastavlja se na Instrument za kreditna jamstva za projekte TEN-T (LGTT) i ogleadne faze Inicijative projektnih obveznica (PBI). Portfelji LGTT-a i PBI-ja spojeni su u financijski instrument CEF-a, što je stupilo na snagu 1 siječnja 2016. Njime se omogućuje podjela rizika za financiranje zaduživanjem u obliku nadređenog i podređenog duga ili jamstva te potpore za projektne obveznice.

2.4.2. *Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka*

u milijunima EUR

Vrsta izvedenice	31.12.2017.		31.12.2016.	
	Zamišljeni iznos	Fer vrijednost	Zamišljeni iznos	Fer vrijednost
Terminski ugovor u stranoj valuti	634	6	50	0
Jamstvo EFSU-a za vlasnički portfelj	258	16	—	—
Ukupno	892	23	50	0
Dugotrajna	258	16	—	—
Kratkotrajna	634	6	50	0

EU sklapa termenske ugovore u stranoj valuti kako bi se zaštitio od valutnog rizika povezanog s dužničkim vrijednosnim papirima u američkim dolarima koji se drže u Jamstvenom fondu EFSU-a. Na temelju terminskih ugovora u stranoj valuti EU na datum dospijea uplaćuje zamišljeni iznos u stranoj valuti utvrđen ugovorom („strana davanja”) te dobiva zamišljeni iznos u eurima („strana primanja”). Takvi ugovori o izvedenicama obračunavaju se po fer vrijednosti na datum bilance i razvrstavaju se kao financijska imovina ili financijske obveze po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka, ovisno o tome je li njihova fer vrijednost pozitivna ili negativna. Na dan 31. prosinca 2017. bio je aktivan samo jedan terminski ugovor u stranoj valuti, što je dovelo do pozitivne fer vrijednosti u visini od 6 milijuna EUR (razina 2. hijerarhije fer vrijednosti), te je priznat kao financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka.

Jamstvo EU-a iz EFSU-a koje se daje Grupi EIB u vezi s portfeljima vlasničkih ulaganja razvrstava se kao izvedeni financijski instrument i obračunava se kao financijska imovina ili financijske obveze kroz račun dobiti ili gubitka (razina 3. hijerarhije fer vrijednosti), vidjeti bilješku 4.1.1.. Na dan 31. prosinca iznos odnosnih vlasničkih instrumenata koje su EIB i EIF isplatili iznosio je 258 milijuna EUR dok je ukupna fer vrijednost jamstva EU-a iz EFSU-a za vlasničke portfelje EFSU-a iznosila 16 milijuna EUR.

Hijerarhija fer vrijednosti financijske imovine obračunane po fer vrijednosti

u milijunima EUR

	31.12.2017.	31.12.2016.
Razina 1.: Kotirane cijene na aktivnim tržištima	11 983	8 910
Razina 2.: Uočljivi ulazni podaci osim kotiranih cijena	510	231
Razina 3.: Tehnike vrednovanja s ulaznim podacima koji nisu utemeljeni na uočljivim tržišnim podacima	1 161	1 302
Ukupno	13 654	10 442

U tom razdoblju nije bilo prijenosa između 1. i 2. razine.

Usklađivanje financijske imovine mjerene primjenom tehnika vrednovanja s ulaznim podacima koji nisu utemeljeni na uočljivim tržišnim podacima (razina 3.)

u milijunima EUR

Početno stanje na dan 31.12.2016.	1 302
Kupnja i prodaja	39

u milijunima EUR	
Dobit ili gubici tijekom predmetnog razdoblja u financijskim prihodima ili troškovima	(21)
Dobit ili gubici u neto imovini	30
Prijenosi na razinu 3.	—
Prijenosi iz razine 3.	(188)
Ostalo	—
Zaključno stanje na dan 31.12.2017.	1 161

2.4.3. Zajmovi

u milijunima EUR			
	Bilješka	31.12.2017.	31.12.2016.
Zajmovi za financijsku pomoć	2.4.3.1	54 844	55 134
Ostali zajmovi	2.4.3.2	137	343
Ukupno		54 981	55 477
Dugoročni		48 205	53 116
Kratkoročni		6 776	2 361

2.4.3.1. Zajmovi za financijsku pomoć

u milijunima EUR						
	MEFS	Pomoć platnim bilan-cama	Makrofinan-cijska pomoć	Euratom	EZUČ u likvi-daciji	Ukupno
Ukupno na dan 31.12.2016.	47 456	4 272	2 964	252	191	55 134
Novi zajmovi	—	—	1 013	50	—	1 063
Otplate	—	(1 150)	(58)	(51)	(76)	(1 335)
Tečajne razlike	—	—	—	(1)	(7)	(8)
Promjene knjigovodstvene vrijednosti	0	(8)	5	0	(8)	(11)
Umanjenje vrijednosti	—	—	—	—	—	—
Ukupno na dan 31.12.2017.	47 456	3 114	3 924	250	100	54 844
Dugoročni	42 300	1 700	3 846	203	96	48 144
Kratkoročni	5 156	1 414	78	47	5	6 700

Ukupna nominalna vrijednost zajmova za financijsku pomoć na dan 31. prosinca 2017., uključujući zajmove za EZUČ u likvidaciji, iznosila je 54 093 milijuna EUR (2016.: 54 373 milijuna EUR). Promjena knjigovodstvene vrijednosti odgovara promjeni obračunanih kamata.

U okviru MEFS-a omogućuje se odobravanje financijske pomoći državi članici koja ima poteškoće ili kojoj prijete ozbiljne poteškoće zbog izvanrednih okolnosti koje su izvan njezine kontrole. Pomoć se može pružiti u obliku zajma ili kreditne linije. U skladu sa Zaključcima Vijeća ECOFIN-a od 9. svibnja 2010. vrijednost tog mehanizma ograničava se na 60 milijardi EUR, no pravnim je ograničenjem nepodmireni iznos zajmova ili kreditnih linija ograničen na razliku raspoloživu u okviru gornje granice vlastitih sredstava. Uzeti zajmovi povezani sa zajmovima isplaćenima u okviru MEFS-a osigurani su jamstvom iz proračuna EU-a. Nije predviđeno da će se MEFS primjenjivati za uvođenje novih programa financiranja ili sklapanje novih sporazuma o davanju zajmova.

U okviru financijskog instrumenta za pomoć platnim bilancama, koji se temelji na politikama, srednjoročna financijska pomoć pruža se državama članicama EU-a koje nisu uvele euro. Njime se omogućuje davanje zajmova državama članicama koje imaju poteškoće sa svojim platnim bilancama ili kretanjima kapitala im takve poteškoće ozbiljno prijetu. Najviši nepodmireni iznosi zajmova danih u okviru ovog instrumenta ograničeni su na 50 milijardi EUR. Uzeti zajmovi povezani sa zajmovima za pomoć platnim bilancama osigurani su jamstvom iz proračuna EU-a.

Makrofinancijska pomoć (MFA) je financijski instrument koji se temelji na politikama za nevezanu i nenamjensku potporu platnim bilancama i/ili proračunima partnerskih zemalja na koje se trenutačno primjenjuje program MMF-a. Pruža se se u obliku srednjoročnih/dugoročnih zajmova ili bespovratnih sredstava ili njihove odgovarajuće kombinacije te se njime općenito dopunjuju sredstva dana u kontekstu programa prilagodbe i reforme koje podupire MMF. Jamstva za te zajmove preuzeo je Jamstveni fond za vanjska djelovanja. U okviru programa makrofinancijske pomoći u 2017. odobreni su novi zajmovi u vrijednosti od 1 013 milijuna EUR, od čega je 600 milijuna EUR dodijeljeno Ukrajini, 300 milijuna EUR Tunisu, 100 milijuna EUR Jordanu i 13 milijuna Gruziji. Na dan 31. prosinca 2017. na temelju sporazuma o instrumentu zajma u okviru programa makrofinancijske pomoći odobreno je, ali još nije isplaćeno dodatnih 460 milijuna EUR namijenjenih Tunisu (300 milijuna EUR), Jordanu (100 milijuna EUR) i Moldaviji (60 milijuna EUR) – vidjeti bilješku 4.1.2. U razdoblju u kojem su sredstva bila dostupna, a koje je završilo u siječnju 2018., Ukrajina nije zatražila preostalih 600 milijuna EUR koji su joj bili dostupni na temelju sporazuma o instrumentu zajma u okviru programa makrofinancijske pomoći.

Europska zajednica za atomsku energiju (Euratom, koji zastupa Komisija) daje zajmove državama članicama i trećim zemljama te subjektima iz država članica i trećih zemalja za financiranje projekata energetske postrojenja. Na dan 31. prosinca 2017. ukupna vrijednost odobrenih ali neisplaćenih zajmova Ukrajini iznosila je 250 milijuna EUR – vidjeti bilješku 4.1.2. Primljena jamstva trećih strana iznosila su 250 milijuna EUR (2016.: 252 milijuna EUR) te su se njima pokrili zajmovi Euratoma.

Zajmovi EZUČ-a u likvidaciji nisu zajmovi za financijsku pomoć već zadužnice kojima se osigurava da se uz uzete zajmove ostvaruju novčani tokovi. Međutim, slično kao i zajmovi za financijsku pomoć, oni su odobreni za pozajmljena sredstva u skladu s člancima 54. i 56. Ugovora o EZUČ-u za financiranje projekata.

Efektivne kamatne stope za zajmove (izražene kao raspon kamatnih stopa)

	31.12.2017.	31.12.2016.
Makrofinancijska pomoć (MFA)	0 % — 4,54 %	0 % — 4,54 %
Euratom	0,08 % — 5,76 %	0 % — 5,76 %
Pomoć platnim bilancama (PB)	2,88 % — 3,38 %	2,37 % — 3,37 %
Mehanizam za europsku financijsku stabilnost (MEFS)	0,62 % — 3,75 %	0,62 % — 3,75 %
EZUČ u likvidaciji	5,23 % — 5,81 %	5,23 % — 5,81 %

2.4.3.2. Ostali zajmovi

	u milijunima EUR	
	31.12.2017.	31.12.2016.
Zajmovi pod posebnim uvjetima	78	93
Stambeni zajmovi EZUČ-a u likvidaciji	4	5
Depoziti oročeni na rok od 3 mjeseca do 12 mjeseci	55	245
Ukupno	137	343
Dugoročni	61	77
Kratkoročni	76	266

Nominalna vrijednost ostalih zajmova na dan 31. prosinca 2017. ukupno je iznosila 561 milijun EUR (2016.: 673 milijuna EUR).

Zajmovi pod posebnim uvjetima daju se uz povlaštenu stopu kao dio suradnje s državama koje nisu članice EU-a.

Umanjenje vrijednosti za ostale zajmove

	u milijunima EUR					
	31.12.2016.	Dodavanja	Ukidanja	Otpis	Ostalo	31.12.2017.
Zajmovi pod posebnim uvjetima	7	0	—	—	—	8
Subrogirani zajmovi	332	100	(0)	—	—	432
Ukupno	339	101	(0)	—	—	440

Subrogirani zajmovi neotplaćeni su zajmovi koje je odobrio EIB i za koje se jamči proračunom EU-a, za koje su sva prava subrogirana EU-u nakon plaćanja iz Jamstvenog fonda za vanjska djelovanja. Tim je zajmovima vrijednost umanjena za 432 milijuna EUR (2016.: 332 milijuna EUR). Aktivacije jamstva, do kojih je došlo u 2017., djelomično su pokrivene financijskim rezervacijama izdvojenima prethodnih godina. Na temelju sporazuma između EU-a i EIB-a postupak naplate pokreće EIB u ime EU-a kako bi se naplatili nepodmireni iznosi.

2.5. PRETFINANCIRANJE

		u milijunima EUR	
	Bilješka	31.12.2017.	31.12.2016.
Dugoročno pretfinanciranje			
Pretfinanciranje	2.5.1	21 939	20 219
Ostali predujmovi državama članicama	2.5.2	3 018	1 651
Doprinos uzajamnim fondovima		64	31
		25 022	21 901
Kratkoročno pretfinanciranje			
Pretfinanciranje	2.5.1	22 361	21 386
Ostali predujmovi državama članicama	2.5.2	1 645	2 183
		24 005	23 569
Ukupno		49 027	45 470

Razina iznosa pretfinanciranja različitih programa mora biti dovoljna da se osiguraju potrebna sredstva kako bi korisnik mogao započeti neki projekt, uz istovremenu zaštitu financijskih interesa EU-a i uzimanje u obzir pravnih, operativnih i troškovno učinkovitih ograničenja. Kako bi unaprijedila praćenje pretfinanciranja, Komisija uzima u obzir sve te elemente.

2.5.1. Pretfinanciranje

	u milijunima EUR					
	Bruto iznos	Namireno na temelju datuma zaključenja	Neto iznos na dan 31.12.2017.	Bruto iznos	Namireno na temelju datuma zaključenja	Neto iznos na dan 31.12.2016.
Podijeljeno upravljanje						
EPFRR i ostali instrumenti ruralnog razvoja	3 735	—	3 735	3 955	—	3 955
EFRR i KF	20 561	(5 678)	14 883	19 858	(4 727)	15 131

u milijunima EUR

	Bruto iznos	Namireno na temelju datuma zaključenja	Neto iznos na dan 31.12.2017.	Bruto iznos	Namireno na temelju datuma zaključenja	Neto iznos na dan 31.12.2016.
<i>Europski socijalni fond (ESF)</i>	6 792	(1 182)	5 610	6 477	(617)	5 860
<i>Ostalo</i>	5 037	(2 267)	2 770	4 219	(2 393)	1 826
	36 125	(9 127)	26 998	34 509	(7 737)	26 772
Izravno upravljanje						
<i>Provoditelj:</i>						
<i>Komisija</i>	12 165	(8 331)	3 834	12 424	(8 843)	3 581
<i>Izvršne agencije EU-a</i>	13 843	(8 749)	5 094	13 136	(8 348)	4 788
<i>Uzajamni fondovi</i>	440	(212)	228	142	(82)	60
	26 447	(17 292)	9 155	25 701	(17 273)	8 429
Neizravno upravljanje						
<i>Provoditelj:</i>						
<i>Druge agencije i tijela EU-a</i>	723	(148)	575	616	(157)	459
<i>Treće zemlje</i>	1 586	(956)	630	1 861	(1 135)	726
<i>Međunarodne organizacije</i>	9 000	(5 879)	3 121	7 230	(4 432)	2 797
<i>Ostali subjekti</i>	7 753	(3 933)	3 820	6 498	(4 077)	2 422
	19 062	(10 916)	8 146	16 206	(9 801)	6 404
Ukupno	81 635	(37 335)	44 300	76 416	(34 811)	41 605
<i>Dugoročno</i>	21 939	—	21 939	20 219	—	20 219
<i>Kratkoročno</i>	59 696	(37 335)	22 361	56 197	(34 811)	21 386

Pretfinanciranje predstavlja isplaćeni novac i time izvršenje odobrenih sredstava za plaćanje. Kako je objašnjeno u bilješci 1.5.7., to su predujmovi pa još nisu prikazani kao rashodi. Stoga, iako se pretfinanciranjem smanjuje RAL (vidjeti bilješku 5.1.), ono predstavlja rashode koje i dalje treba priznati u izvještaju o financijskom rezultatu.

Zaključenje programskog razdoblja 2007.–2013. i postupna uspostava programa za razdoblje 2014.–2020. glavni su čimbenici koji utječu na iznose u bilanci: pretfinanciranje koje se odnosi na stare programe smanjuje se zbog prihvaćanja troškova kako se završava provedba programa, dok su isplaćeni dodatni iznosi pretfinanciranja za novo programsko razdoblje.

Kad je riječ o podijeljenom upravljanju, prijelaz iz jednog programskog razdoblja u drugi objašnjava i kretanja između dugotrajne i kratkotrajne bilance. Kada je riječ o programskom razdoblju 2014.–2020., početni isplaćeni iznosi pretfinanciranja knjiže se kao dugoročni, dok se godišnji iznosi pretfinanciranja knjiže kao kratkoročni.

Povećanje u iznosu od 0,9 milijardi EUR u okviru podijeljenog upravljanja odnosi se na Fond solidarnosti Europske unije (EUSF), uglavnom kako bi se pružila potpora za radove na obnovi nakon potresa koji su pogodili talijanske regije Abruzzo, Lacij, Marke i Umbriju.

Kad je riječ o izravnom upravljanju, iznosi pretfinanciranja uglavnom se odnose na Obzor 2020. i Instrument za povezivanje Europe.

Pretfinanciranjem u okviru neizravnog upravljanja uglavnom se financiraju interni programi politika, primjerice Erasmus, Galileo i EGNOS, ali i instrumenti koji se odnose na vanjske odnose, primjerice Europski instrumenti za susjedstvo (ENI), Instrument za razvojnu suradnju (DCI) i program humanitarne pomoći.

Primljena jamstva u vezi s pretfinanciranjem

To su jamstva koja Komisija zahtijeva od korisnika koji nisu države članice u određenim slučajevima pri plaćanju predujmova (pretfinanciranje). Za tu vrstu jamstva iskazuju se dvije vrijednosti, „nominalna” i „tekuća” vrijednost. Kod nominalne vrijednosti događaj koji aktivira jamstvo povezan je s postojanjem jamstva. Kod tekuće vrijednosti događaj koji aktivira jamstvo jest plaćanje pretfinanciranja i/ili naknadna poravnanja. Na dan 31. prosinca 2017. nominalna vrijednost jamstava dobivenih u vezi s pretfinanciranjem iznosila je 620 milijuna EUR, dok je tekuća vrijednost tih jamstava iznosila 462 milijuna EUR (2016.: odnosno 683 milijuna EUR i 496 milijuna EUR).

Određeni iznosi pretfinanciranja isplaćeni u okviru Sedmog okvirnog programa za istraživanje i tehnološki razvoj (FP7) i Obzora 2020. pokrivaju se iz Jamstvenog fonda sudionika (PGF). PGF je instrument uzajamne koristi osnovan u cilju pokrivanja rizika povezanih s neplaćenim iznosima korisnika tijekom provedbe neizravnih djelovanja iz programa FP7 i Obzora 2020. Svi sudionici neizravnih djelovanja koji primaju bespovratna sredstva od EU-a pridonose kapitalu PGF-a u vrijednosti od 5 % ukupnog primljenog iznosa.

Na dan 31. prosinca 2017. iznosi pretfinanciranja koje je pokrio PGF iznosili su 1,9 milijardi EUR (2016.: 1,8 milijarde EUR). EU (koji zastupa Komisija) djeluje kao izvršno tijelo sudionika PGF-a, ali fond je u vlasništvu sudionika.

Ukupna imovina PGF-a na kraju godine iznosila je ukupno 1 997 milijuna EUR (2016.: 1 951 milijun EUR). Imovina PGF-a uključuje i financijsku imovinu kojom upravlja Glavna uprava za ekonomske i financijske poslove Komisije. Budući da je PGF zaseban subjekt, imovina fonda nije konsolidirana u ove godišnje financijske izvještaje EU-a.

2.5.2. Ostali predujmovi državama članicama

u milijunima EUR

	31.12.2017.	31.12.2016.
Predujmovi državama članicama za financijske instrumente u okviru podijeljenog upravljanja	2 768	2 534
Programi pomoći	1 895	1 300
Ukupno	4 663	3 834
Dugoročni	3 018	1 651
Kratkoročni	1 645	2 183

Predujmovi državama članicama za financijske instrumente u okviru podijeljenog upravljanja

U okviru programa europskih strukturnih i investicijskih fondova (ESIF-a) moguće je plaćati predujmove državama članicama iz proračuna EU-a kako bi im se omogućilo da doprinesu financijskim instrumentima (tj. zajmovima, vlasničkim ulaganjima ili jamstvima). Uspostava tih instrumenata i upravljanje njima u nadležnosti je država članica, a ne Komisije. Međutim, novčana sredstva neiskorištena u okviru tih instrumenata na kraju godine upisuju se u vlasništvo EU-a (kao i u slučaju svih iznosa pretfinanciranja) te se stoga u bilanci EU-a smatraju imovinom.

Razdoblje 2014.–2020.:

Države članice uplatile su u okviru kohezijske politike doprinos u iznosu od 3 714 milijuna EUR, od čega prema procjenama na dan 31. prosinca 2017. još nije bio iskorišten iznos od 2 760 milijuna EUR. To uključuje doprinos država članica inicijativi za MSP-ove, instrumentu za poticanje dodatnog kreditiranja MSP-ova od strane bankarskog sektora (isplaćeno 966 milijuna EUR, od čega prema procjenama još nije bio iskorišten iznos od 315 milijuna EUR).

Na kraju godine ostao je neiskorišten iznos od 8 milijuna EUR namijenjen ruralnom razvoju.

Razdoblje 2007.–2013.:

Smatra se da su svi iznosi koji se odnose na kohezijsku politiku iskorišteni ili preraspodijeljeni drugim mjerama, stoga na dan 31. prosinca 2017. u bilanci nije preostala imovina. Treba napomenuti da će se stvarna provedba raznih instrumenata preispitati u okviru postupka zaključenja programa.

Programi pomoći

Slično prethodno navedenome, predumovi koje su platile države članice za različite programe potpore (državna potpora, tržišne mjere EFJP-a ili mjere ulaganja EPFRR-a), a koji nisu iskorišteni na kraju godine bilježe se kao imovina u bilanci EU-a. Komisija je procijenila vrijednost tih predumova na temelju informacija koje su dostavile države članice; rezultati izračuna prethodno su navedeni pod podnaslovom „Programi pomoći”.

Razdoblje 2014.–2020.:

Procjenjuje se da su neiskorišteni iznosi namijenjeni kohezijskoj politici iznosili 680 milijuna EUR, a poljoprivrednoj politici 904 milijuna EUR.

Razdoblje 2007.–2013.:

Procjenjuje se da na kraju 2017. nije iskorišten iznos predumova isplaćenih u kontekstu poljoprivredne politike u vrijednosti od 311 milijuna EUR (2016.: 461 milijun EUR).

2.6. POTRAŽIVANJA OD RAZMJENSKIH TRANSAKCIJA I NAPLATIVA SREDSTVA OD NERAZMJENSKIH TRANSAKCIJA

u milijunima EUR

	Bilješka	31.12.2017.	31.12.2016.
Dugoročna			
Naplativa sredstva od nerazmjenskih transakcija	2.6.1	594	700
Potraživanja od razmjenskih transakcija	2.6.2	17	16
		611	717
Kratkoročna			
Naplativa sredstva od nerazmjenskih transakcija	2.6.1	11 065	10 347
Potraživanja od razmjenskih transakcija	2.6.2	689	558
		11 755	10 905
Ukupno		12 366	11 621

2.6.1. Naplativa sredstva od nerazmjenskih transakcija

u milijunima EUR

	Bilješka	31.12.2017.	31.12.2016.
Dugoročna			
Države članice	2.6.1.1	594	700
		594	700

u milijunima EUR

	Bilješka	31.12.2017.	31.12.2016.
Kratkoročna			
Države članice	2.6.1.1	6 190	8 162
Novčane kazne zbog kršenja pravila tržišnog natjecanja	2.6.1.2	4 225	1 808
Obračunani prihodi i odgođeni rashodi	2.6.1.3	570	329
Ostala naplativa sredstva		81	47
		11 065	10 347
Ukupno		11 659	11 047

2.6.1.1. Naplativa sredstva od država članica

u milijunima EUR

	31.12.2017.	31.12.2016.
Tradicionalna vlastita sredstva utvrđena u izvještaju A	3 113	3 261
Tradicionalna vlastita sredstva utvrđena u posebnom izvještaju	1 617	1 437
Vlastita sredstva za naplatu	46	1 764
Umanjenje vrijednosti	(997)	(753)
Ostalo	56	36
Naplativa sredstva iz vlastitih sredstava	3 836	5 745
Europski fond za jamstva u poljoprivredi (EFJP)	2 280	2 606
Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR)	955	924
Privremeni instrument za ruralni razvoj (TRDI)	16	30
Posebni pristupni program za poljoprivredu i ruralni razvoj (SAPARD)	136	167
Umanjenje vrijednosti	(804)	(999)
Naplativa sredstva iz EFJP-a i ruralnog razvoja	2 583	2 729
Očekivani povrat iznosa prethodno financiranja	182	293
Plaćeni i naplativi PDV	64	41
Ostala naplativa sredstva od država članica	120	55
Ukupno	6 784	8 863
Dugoročna	594	700
Kratkoročna	6 190	8 162

Dugoročni iznosi koje duguju države članice odnose se na neizvršene odluke o potvrđivanju sukladnosti za Europski fond za jamstva u poljoprivredi (EFJP) i Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR) koji se trebaju izvršiti u godišnjim obrocima i/ili odgodama. Iznosi pod stavkom ostala naplativa sredstva uključuju i iznose od novčanih kazni izrečenih državama članicama zbog povrede prava EU-a (24 milijuna EUR).

Naplativa sredstva iz vlastitih sredstava

Tradicionalna vlastita sredstva (TVS), koja obuhvaćaju carinske pristojbe i pristojbe na šećer, prikupljaju države članice u ime Komisije. Države članice utvrđuju TVS i Komisiju izvješćuju o iznosima utvrđenih prava na temelju mjesečnih „izvještaja A”. Utvrđena prava koja nisu uključena u „financijske izvještaje A” jer ih države članice nisu naplatile i nisu pružena nikakva jamstva (ili su pružena jamstva, ali su osporena) prikazuju se u „posebnom financijskom izvještaju”. Na ta se prava primjenjuje umanjene vrijednosti na temelju informacija koje države članice dostavljaju svake godine.

Na dan 31. prosinca 2016. potvrđene su prilagodbe vlastitih sredstava koje se odnose na nove odredbe uvedene Odlukom o vlastitim sredstvima iz 2014. i na 2014., 2015. i 2016. te koje su predstavljale potraživanja 1. siječnja 2017. Preostali iznosi odnose se na izmjenu proračuna br. 6/2017 donesenu 30. studenoga 2017. Iznosi su trebali biti uplaćeni na prvi radni dan u siječnju 2018.

Europska komisija uputila je 8. ožujka 2018. službenu opomenu Ujedinjenoj Kraljevini (povreda br. 2018/2008) jer ona odbija staviti carine na raspolaganje za proračun EU-a, što je njezina obveza prema pravu EU-a. U izvješću OLAF-a iz 2017. zaključeno je da su uvoznici u Ujedinjenoj Kraljevini izbjegli plaćanje velikog iznosa carine tako što su pri uvozu upotrijebili fiktivne i lažne fakture te netočne deklaracije carinske vrijednosti. Komisija je izračunala da su gubici za proračun EU-a zbog povrede prava EU-a od strane Ujedinjene Kraljevine u razdoblju od studenoga 2011. do prosinca 2017. iznosili 2,2 milijarde EUR (neto, tj. nakon što se od bruto iznosa od 2,7 milijardi EUR oduzmu troškovi naplate koje zadržava UK). Tom će se iznosu dodati zatezna kamate. Navedeni iznosi nisu uključeni u ove financijske izvještaje za 2017. jer će se oni priznati tek kad se ispune kriteriji za priznavanje prihoda u skladu s računovodstvenim pravilima.

Naplativa sredstva iz EFJP-a i ruralnog razvoja

Ovom stavkom obuhvaćeni su prvenstveno iznosi koje države članice duguju na dan 31. prosinca 2017. u skladu s iznosima koje su države članice prijavile i potvrdile 15. listopada 2017. Procjenjuju se naplativa sredstva nastala nakon što su prijavljena, a prije 31. prosinca 2017. Komisija procjenjuje i otpis iznosa koje korisnici duguju, a koji se vjerojatno neće naplatiti. Te prilagodbe ne znače da se Komisija odriče naplate tih sredstava u budućnosti. U prilagodbu se uključuje i smanjenje od 20 % koje države članice mogu zadržati za pokrivanje administrativnih troškova.

2.6.1.2. Naplativa sredstva od novčanih kazni zbog kršenja pravila tržišnog natjecanja

	u milijunima EUR	
	31.12.2017.	31.12.2016.
Bruto iznos naplativih sredstava od novčanih kazni zbog kršenja pravila tržišnog natjecanja	7 679	6 510
Umanjeno za unovčene iznose	(3 282)	(4 524)
Umanjeno za otpisane iznos	(172)	(178)
Ukupno	4 225	1 808
Dugoročna	—	—
Kratkoročna	4 225	1 808

Naplativa sredstva u iznosu od 4 225 milijuna EUR odnose se na novčane kazne zbog kršenja pravila tržišnog natjecanja koja nisu bili unovčena na kraju godine (4 397 milijuna EUR) umanjena za otpisane iznose (172 milijuna EUR). Unovčeni iznosi uglavnom se odnose na novčane primitke od poduzeća koja su uložila žalbu ili koja još uvijek sudovima EU-a mogu uložiti žalbu protiv odluka o novčanim kaznama. Ta se nepredviđena obveza iskazuje zbog toga jer postoji mogućnost da će se ti iznosi morati vratiti tim društvima (vidjeti bilješku 4.1.4.).

Kažnjena poduzeća koja su uložila ili namjeravaju uložiti žalbu imaju mogućnost izvršiti privremena plaćanja Komisiji ili joj dostaviti bankovna jamstva.

Treba napomenuti da su novčane kazne u iznosu od 942 milijuna EUR koje nisu bile unovčene na kraju godine dospjele na naplatu nakon 31. prosinca 2017. Za neke novčane kazne koje nisu bile unovčene na kraju godine Komisija je prihvatila jamstva u ukupnoj vrijednosti od 3 124 milijuna EUR (2016.: 1 012 milijuna EUR). Komisija je nakon 31. prosinca 2017. prihvatila dodatna jamstva u vrijednosti od 880 milijuna EUR.

Otpisani iznosi temelje se na Komisijinim pojedinačnim procjenama novčanih kazni koje nisu unovčene ili nisu pokrivena jamstvom, za koje Komisija očekuje da ih neće naplatiti.

Povećanje naplativih iznosa temeljenih na novčanim kaznama izrečenima zbog kršenja pravila tržišnog natjecanja odnosi se prvenstveno na jedan znatan iznos novčane kazne (2 424 milijuna EUR) za koju su dotična poduzeća pokrila kaznu bankovnim jamstvom koji je Komisija prihvatila, odnosno kazna se neće unovčiti sve dok se ne postigne konačna sudska nagodba.

2.6.1.3. Obračunani prihodi i odgođeni troškovi

	<i>u milijunima EUR</i>	
	31.12.2017.	31.12.2016.
<i>Financijske korekcije</i>	1	9
<i>Ostali obračunani prihodi</i>	327	64
<i>Odgođeni troškovi koji se odnose na nerazmjenske transakcije</i>	241	256
Ukupno	570	329
<i>Dugoročni</i>	—	—
<i>Kratkoročni</i>	570	329

Ostali obračunani prihodi uključuju iznos od 271 milijun EUR koji Komisija namjerava naplatiti od država članica u području kohezije. Naplata će se provesti na temelju provjere i prihvaćanja godišnjih financijskih izvještaja koje su države članice dostavile 15. veljače 2018. Postupak prihvaćanja godišnjih financijskih izvještaja država članica uveden je prvi put u području kohezije za programsko razdoblje 2014.–2020.

2.6.2. Potraživanja od razmjenskih transakcija

	<i>u milijunima EUR</i>	
	31.12.2017.	31.12.2016.
Dugoročna		
<i>Ostala potraživanja</i>	17	16
	17	16
Kratkoročna		
<i>Klijenti</i>	241	246
<i>Umanjenje vrijednosti potraživanja od korisnika usluga</i>	(141)	(128)
<i>Odgođeni rashodi koje se odnose na razmjenske transakcije</i>	259	250
<i>Ostalo</i>	331	191
	689	558
Ukupno	707	574

Prethodno iskazano umanjenje vrijednosti potraživanja od klijenata sadržava umanjenje vrijednosti od 68 milijuna EUR utvrđeno na pojedinačnoj osnovi.

2.7. ZALIHE

u milijunima EUR

	31.12.2017.	31.12.2016.
Znanstveni materijali	45	54
Ostalo	250	111
Ukupno	295	165

2.8. NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI

u milijunima EUR

	Bilješka	31.12.2017.	31.12.2016.
Računi u riznicama i središnjim bankama		20 078	24 566
Tekući računi		152	127
Knjiga blagajne		5	5
Prijenosi sredstava (novčana sredstva u prijenosu)		0	—
Bankovni računi za izvršenje proračuna	2.8.1	20 236	24 698
Novčana sredstva iz financijskih instrumenata	2.8.2	1 608	1 390
Novčana sredstva koja se odnose na kazne	2.8.3	1 234	1 325
Novčana sredstva koja se odnose na druge institucije, agencije i tijela		999	1 006
Novčana sredstva koja se odnose na uzajamne fondove		34	167
Ukupno		24 111	28 585

2.8.1. Bankovni računi za izvršenje proračuna i ostali oročeni depoziti

Tim su naslovom obuhvaćena sredstva koja Komisija drži na bankovnim računima u svim državama članicama i državama EFTA-e (riznice ili središnje banke) te na tekućim računima, knjigama blagajne i u gotovini. Iznos salda riznice na kraju 2017. rezultat je sljedećih glavnih elemenata:

- kada je riječ o vlastitim sredstvima, saldo riznice na kraju godine uključuje ukupni neto iznos od 8,9 milijardi EUR koji se treba vratiti državama članicama na početku 2018. zbog izmjene proračuna donesene krajem 2017.
- Dodatan iznos kazni koje je Komisija izrekla zbog kršenja pravila tržišnog natjecanja u iznosu od 0,5 milijardi EUR konačno je unovčen krajem 2017. i ulazi u saldo riznice na kraju godine.
- Saldo riznice uključuje i namjenske prihode i odobrena sredstva za plaćanje u iznosu od 8,4 milijarde EUR.

2.8.2. Novčana sredstva iz financijskih instrumenata

Iznosi prikazani pod ovim naslovom uglavnom se odnose na novčane ekvivalente kojima u ime Komisije upravljaju opunomoćenci radi provedbe određenih programa financijskih instrumenata financiranih iz proračuna EU-a (vidjeti bilješku 2.4.1.). Novčana sredstva iz financijskih instrumenata mogu se upotrijebiti samo za predmetni program.

2.8.3. Novčana sredstva koja se odnose na novčane kazne

To su novčana sredstva povezana s kaznama koje je izrekla Komisija u predmetima koji još uvijek traju. Ona se čuvaju na posebnim depozitnim računima koji se ne upotrebljavaju za druge aktivnosti. U slučaju da je podnesena žalba ili da nije poznato hoće li druga strana podnijeti žalbu, osnovni iznos prikazuje se kao nepredviđena obveza u bilješci 4.1.4.

Od 2010. svim novim privremeno naplaćenim novčanim kaznama upravlja Komisija preko fonda BUFI i one se ulažu u financijske instrumente razvrstane kao raspoložive za prodaju (vidjeti bilješku 2.4.1.).

OBVEZE

2.9. MIROVINE I OSTALA PRIMANJA ZAPOSLENIH

Neto obveze za primanja zaposlenih

	Mirovinski program za europske dužnosnike	Ostali mirovinski programi	Zajednički sustav zdravstvenog osiguranja	31.12.2017. Ukupno	31.12.2016. Ukupno
Utvrđena obveza za primanja zaposlenih	63 951	1 854	7 756	73 560	67 664
Imovina plana	Nije primjenjivo	(137)	(301)	(438)	(432)
Neto obveze	63 951	1 717	7 455	73 122	67 231

u milijunima EUR

Povećanje ukupnih obveza za primanja zaposlenih prvenstveno je rezultat povećanja neto obveza iz Mirovinskog programa za europske dužnosnike. To je povećanje uglavnom rezultat činjenice da su dodatna prava koja su stekli korisnici programa bila veća od primanja isplaćenih iz programa, ažuriranih aktuarskih pretpostavki i revizije kvalitete podataka, koje je djelomično neutralizirano povećanjem diskontne stope.

2.9.1. Mirovinski program za europske dužnosnike

Ta utvrđena obveza za primanja zaposlenih predstavlja sadašnju vrijednost očekivanih budućih plaćanja koja će EU morati izvršiti za podmirenje mirovinskih obveza nastalih na temelju rada zaposlenih u službi tijekom tekućeg ili prethodnih razdoblja. Riječ je o tekućem programu te se sva obvezna plaćanja koja se moraju isplaćivati iz programa na godišnjoj osnovi uključuju svake godine u proračun EU-a.

U skladu s člankom 83. Pravilnika o osoblju, uplata doprinosa predviđenih u mirovinskom programu za osoblje u proračunu EU-a smatra se rashodom. Program se ne financira, već države članice jamče skupno plaćanje tih doprinosa. Od osnovnih plaća aktivnih korisnika oduzima se obvezan doprinos za mirovinsko osiguranje koji trenutno iznosi 9,8 %. Ti se doprinosi smatraju prihodima u godišnjem proračunu i njima se pridonosi financiranju općih rashoda EU-a, vidjeti i bilješku 3.6.

Obveze mirovinskog programa procijenjene su na temelju broja aktivnog i umirovljenog osoblja na dan 31. prosinca 2017. i pravila iz Pravilnika o osoblju primjenjivih na isti datum. Vrednovanje je provedeno u skladu s metodologijom IPSAS-a 25 (te time i računovodstvenog pravila EU-a br. 12). Kako je već navedeno u godišnjim financijskim izvještajima za 2016., relevantne službe Komisije nastavile su u 2017. raditi na poboljšanju metoda prikupljanja podataka te time i na poboljšanju kvalitete osnovnih podataka. Ostvarena su poboljšanja koja se očituju u ukupnim obvezama za primanja zaposlenika te se na tome i dalje radi.

U 2018. primjenjivat će se ažurirano računovodstveno pravilo EU-a br. 12. na temelju IPSAS-a 39. Učinak tih izmjena očitovat će se u financijskim izvještajima za 2018.

2.9.2. Ostali mirovinski programi

Riječ je o obvezama koje se odnose na mirovinske obveze postojećih i bivših članova Komisije, Suda (i Općeg suda), Revizorskog suda, Glavnog tajništva Vijeća, Ombudsmana, Europskog nadzornika za zaštitu podataka i Službeničkog suda Europske unije. U ovaj naslov unosi se i obveza koja se odnosi na mirovine zastupnika Europskog parlamenta.

2.9.3. Zajednički sustav zdravstvenog osiguranja

Uz prethodno navedene mirovinske programe provodi se vrednovanje predviđenih obveza EU-a prema Zajedničkom sustavu zdravstvenog osiguranja u pogledu troškova zdravstvene skrbi koje je potrebno plaćati za službenike u razdoblju nakon prestanka njihova zaposlenja (bez njihovih doprinosa). Za izračun ove obveze, utemeljen na računovodstvenom pravilu EU-a br. 12, uzima se u obzir cijelo razdoblje aktivnog rada u službi. Računovodstveno pravilo EU-a br. 12 koje je na snazi od 2018. ažurirat će se u skladu s IPSAS-om 39 te bi se zbog toga metoda mogla revidirati.

Kretanja sadašnje vrijednosti utvrđene obveze za primanja zaposlenih

Sadašnja vrijednost utvrđene obveze za primanja zaposlenih jest diskontirana vrijednost očekivanih budućih plaćanja potrebnih za podmirenje obveza nastalih na temelju službe zaposlenih tijekom tekućeg ili prethodnih razdoblja, bez oduzimanja bilo koje imovine plana.

U nastavku je prikazana analiza kretanja utvrđene obveze za primanja zaposlenih u tekućoj godini:

u milijunima EUR

	Mirovinski program za europske dužnosnike	Ostali mirovinski programi	Zajednički sustav zdravstvenog osiguranja	Ukupno
Sadašnja vrijednost na dan 31.12.2016.	58 746	1 882	7 036	67 664
<i>Tekući troškovi rada u službi</i>	2 637	87	266	2 990
<i>Trošak kamata</i>	1 148	29	134	1 311
<i>Neto aktuarska (dobit) i gubici</i>	3 616	(86)	394	3 924
<i>Doprinosi članova</i>	—	—	21	21
<i>Plaćene obveze</i>	(1 417)	(61)	(94)	(1 572)
<i>Povećanje/(smanjenje) obveza zbog poreza na mirovine</i>	(778)	1	—	(777)
Sadašnja vrijednost na dan 31.12.2017.	63 951	1 854	7 756	73 560

Troškovi tekućih usluga jesu povećanje sadašnje vrijednosti utvrđene obveze za primanja zaposlenih koje proizlazi iz zaposlenja sadašnjih članova u tekućem razdoblju.

Troškovi kamata jesu povećanje sadašnje vrijednosti utvrđene obveze za primanja zaposlenih tijekom predmetnog razdoblja zbog toga što su obveze za primanja jedno razdoblje bliže namirenju.

Neto aktuarski dobici i gubici sastoje se od sljedećeg:

- iskustvene prilagodbe (učinci razlike između prethodnih aktuarskih pretpostavki za 2017. i stvarno nastalih u 2017.) i
- učinaka promjena aktuarskih pretpostavki, financijskih (kao što su predviđena povećanja plaće) ili demografskih (kao što je stopa smrtnosti). Te se pretpostavke redovito ažuriraju kako bi se u obzir uzele promjene temeljnih uvjeta.

Obveze za primanja (primjerice, mirovine ili naknade liječničkih troškova) plaćaju se tijekom cijele godine u skladu s pravilima programa. Te plaćene obveze dovode do smanjenja utvrđene obveze za primanja zaposlenih jer se ubuduće neće više plaćati.

Aktuarske pretpostavke – primanja zaposlenih

U nastavku su prikazane glavne aktuarske pretpostavke koje se upotrebljavaju pri vrednovanju dvaju osnovnih programa EU-a za primanja zaposlenih:

	Mirovinski program za europske dužnosnike	Zajednički sustav zdravstvenog osiguranja
2017.		
Nominalna diskontna stopa	1,9 %	2,0 %
Očekivana stopa inflacije	1,5 %	1,6 %
Realna diskontna stopa	0,4 %	0,4 %
Očekivana stopa povećanja plaća	1,8 %	1,7 %
Stope kretanja zdravstvenih troškova	Nije primjenjivo	3,0 %
Dob umirovljenja	63/64/66	63/64/66
2016.		
Nominalna diskontna stopa	1,7 %	1,9 %
Očekivana stopa inflacije	1,4 %	1,5 %
Realna diskontna stopa	0,3 %	0,4 %
Očekivana stopa povećanja plaća	1,2 %	1,1 %
Stope kretanja liječničkih troškova	Nije primjenjivo	3,0 %
Dob umirovljenja	63/64/66	63/64/66

Stope smrtnosti temelje se na tablici duljine života javnih službenika EU-a – EULT 2018. (2016.: Međunarodna tablica duljine života javnih službenika –ICSLT 2013).

Nominalna diskontna stopa utvrđuje se kao vrijednost beskuponskih ugovora o razmjeni u eurima (s dospijecom od 20 godine od prosinca 2017. za Mirovinski program za europske dužnosnike (PSEO) i 25 godina za Zajednički sustav zdravstvenog osiguranja). Primijenjena stopa inflacije jest očekivana stopa inflacije tijekom ekvivalentnog razdoblja. Mora se utvrditi empirijski, na temelju očekivanih vrijednosti izraženih indeksno vezanim obveznicama na europskim financijskim tržištima. Realna diskontna stopa izračunava se na temelju nominalne diskontne stope i očekivane dugoročne stope inflacije.

Kretanje sadašnje vrijednosti imovine plana

u milijunima EUR

	Ostali mirovinski programi	Zajednički sustav zdravstvenog osiguranja	Ukupno
Sadašnja vrijednost na dan 31.12.2016.	139	293	432
Neto kretanja imovine plana	(2)	8	6
Sadašnja vrijednost na dan 31.12.2017.	137	301	438

Petogodišnji trend

u milijunima EUR

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Obveze za primanja zaposlenih	46 818	58 616	63 814	67 231	73 122

Znatno povećanje obveze za primanja zaposlenih tijekom pet godina u velikoj se mjeri može obrazložiti na temelju smanjenja realne diskontne stope za diskontiranje budućih novčanih tokova. To je smanjenje povezano s temeljnim gospodarskim uvjetima, osobito sa smanjenjem kamatnih stopa. Na primjer, za glavni program PSEO realna diskontna stopa smanjila se s 1,8 % na kraju 2013. na 0,4 % krajem 2017.

Iznosi priznati u izvještaju o financijskom rezultatu

u milijunima EUR

	Mirovinski program za europske dužnosnike	Ostali mirovinski programi	Zajednički sustav zdravstvenog osiguranja	Ukupno
2017.				
<i>Tekući troškovi rada u službi</i>	2 360	89	266	2 715
<i>Trošak kamata</i>	1 027	29	134	1 190
<i>Trošak proteklog rada u službi</i>	—	—	—	—
<i>Promjena imovine plana</i>	—	(15)	(81)	(96)
Troškovi za osoblje i mirovine	3 387	103	318	3 808
Aktuarski dobiti i gubici	3 236	(86)	394	3 544
Ukupni priznati iznos	6 623	17	712	7 353

Osjetljivost zajedničkog sustava zdravstvenog osiguranja

Promjena kretanja predviđenih liječničkih troškova od jednog postotnog boda imala bi sljedeće učinke:

u milijunima EUR

	Povećanje od jednog postotnog boda	Smanjenje od jednog postotnog boda
<i>Ukupni iznos tekućih troškova rada u službi i troškova kamata za neto periodične liječničke troškove zaposlenih nakon prestanka zaposlenja</i>	166	(141)
<i>Ukupni iznos obveze za liječničke troškove zaposlenih nakon prestanka zaposlenja</i>	2 538	(1 867)

2.10. REZERVACIJE

u milijunima EUR

	Iznos na dan 31.12.2016.	Dodatne rezervacije	Neiskorišteni poništeni iznosi	Iskorišteni iznosi	Prijenos između kate- gorija	Promjena procjene	Iznos na dan 31.12.2017.
<i>Sudski postupci:</i>							
<i>Poljoprivreda</i>	149	49	(26)	(122)	—	—	49
<i>Kohezija</i>	217	2	—	(198)	—	—	20
<i>Ostalo</i>	102	21	(3)	(2)	—	3	120
<i>Razgradnja nuklearnih postrojenja</i>	1 113	—	—	(32)	—	853	1 934
<i>Financijske rezervacije</i>	880	378	(46)	(94)	—	(3)	1 115
<i>Novčane kazne</i>	23	7	(4)	—	—	—	27
<i>Ostalo</i>	127	191	(39)	(8)	—	1	272
Ukupno	2 611	648	(118)	(456)	—	853	3 538
Dugoročne	1 936	440	(30)	(128)	(194)	856	2 880
Kratkoročne	675	208	(88)	(328)	194	(3)	659

Rezervacije su iznosi koji proizlaze iz prošlih događaja i koji će se vjerojatno morati isplatiti iz proračuna EU-a u budućnosti.

Sudski postupci

Riječ je o procjeni iznosa koje će vjerojatno trebati isplatiti nakon kraja godine u vezi s nizom sudskih postupaka u tijeku.

Razgradnja nuklearnih postrojenja

Osnova za rezervacije ažurirana je 2017. u skladu sa „Strategijom razgradnje i upravljanja otpadom JRC-a (D&WMP) – ažuriranom u 2017.“. Revizija strategija, zajedno s proračunskim potrebama i potrebama osoblja, provedena je zajedno s neovisnom stručnom skupinom zaduženom za reviziju strategije D&WMP. Ona se temelji na primjedbama iz revizije programa D&WM JRC-a koju su izradili vanjski stručnjaci 2012. i preporukama iz unutarnje revizije o razgradnji koju je JRC proveo 2015. te predstavlja najbolju dostupnu procjenu proračuna i osoblja potrebnog za dovršetak razgradnje objekata na lokacijama JRC-a u Ispri, Geelu, Karlsruheu i Pettenu.

U skladu s računovodstvenim pravilima EU-a, ta je rezervacija indeksirana za inflaciju i potom diskontirana na njezinu neto sadašnju vrijednost (uz primjenu krivulje beskuponskih ugovora o razmjeni u eurima). Na dan 31. prosinca 2017. rezultat toga bila su rezervirana sredstva u iznosu od 1 934 milijuna EUR podijeljena između iznosa za koje se očekuje da će biti iskorišteni u 2018. (30 milijuna EUR) i nakon toga (1 904 milijuna EUR). Povećanje u iznosu od 821 milijun EUR u odnosu na 31. prosinac 2016. objašnjava se uglavnom produljenim razdobljem (ono trenutačno traje 40 godina, prethodno je trajalo oko 20 godina).

Važno je napomenuti da bi značajne neizvjesnosti koje su svojstvene dugoročnom planiranju razgradnje nuklearnih postrojenja mogle utjecati na ovu procjenu koja bi se mogla značajno povećati u budućnosti. Glavni izvori neizvjesnosti odnose se na krajnje stanje razgradnje, nuklearni materijal, upravljanje otpadom i njegovim zbrinjavanjem, nepotpune i nepostojeće nacionalne regulatorne okvire, složene i dugotrajne postupke ishođenja dozvola i buduća kretanja na tržištu razgradnje.

Financijske rezervacije

Ovaj se naslov većinom odnosi na rezervacije koje predstavljaju procijenjene gubitke koji će nastati u odnosu na jamstva odobrena u okviru različitih financijskih instrumenata pri čemu su subjekti kojima je povjereno upravljanje ovlašteni za izdavanje jamstava na vlastito ime, ali u ime i na rizik EU-a. Financijski rizik EU-a povezan s jamstvima ograničen je i postupno se izdvajaju rezervacije za financijsku imovinu kako bi se pokrile buduće aktivacije jamstava. U ovaj naslov unose se i rezervacije za nepodmirene zajmove Siriji koje je EIB odobrio na temelju svojeg mandata za vanjsko kreditiranje te stoga za njih jamči EU putem svojeg Jamstvenog fonda za vanjska djelovanja. Dugoročne financijske rezervacije diskontiraju se na svoju sadašnju neto vrijednost.

Povećanje financijskih rezervacija odnosi se na povećanje opsega zajamčenih operacija u okviru financijskih instrumenata programa Obzor 2020. i COSME.

2.11. FINANCIJSKE OBVEZE

u milijunima EUR			
	Bilješka	31.12.2017.	31.12.2016.
Dugoročne financijske obveze			
Financijske obveze po amortiziranom trošku	2.11.1	50 061	55 067
Financijske obveze određene po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka	2.11.2	2	—
		50 063	55 067
Kratkoročne financijske obveze			
Financijske obveze po amortiziranom trošku	2.11.1	6 850	2 283
Financijske obveze određene po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka	2.11.2	—	1
		6 850	2 284
Ukupno		56 913	57 351

2.11.1. Financijske obveze po amortiziranom trošku

u milijunima EUR			
	Bilješka	31.12.2017.	31.12.2016.
Uzeti zajmovi za financijsku pomoć	2.11.1.1	54 841	55 128
Ostale financijske obveze	2.11.1.2	2 070	2 222
Ukupno		56 911	57 350
Dugoročne		50 061	55 067
Kratkoročne		6 850	2 283

2.11.1.1. Uzeti zajmovi za financijsku pomoć

u milijunima EUR						
	MEFS	Pomoć platnim bilan-cama	Makrofinan-cijska pomoć	Euratom	EZUČ u likvi-daciji	Ukupno
Ukupno na dan 31.12.2016.	47 456	4 272	2 964	252	184	55 128
Novi uzeti zajmovi	—	—	1 013	50	—	1 063

u milijunima EUR

	MEFS	Pomoć platnim bilancama	Makrofinancijska pomoć	Euratom	EZUČ u likvidaciji	Ukupno
Otplate	—	(1 150)	(58)	(52)	(76)	(1 336)
Tečajne razlike	—	—	—	(1)	(7)	(8)
Promjene knjigovodstvene vrijednosti	0	(8)	5	—	(4)	(7)
Ukupno na dan 31.12.2017.	47 456	3 114	3 924	250	97	54 841
Dugoročni	42 300	1 700	3 846	203	93	48 141
Kratkoročni	5 156	1 414	78	47	5	6 700

Uzeti zajmovi uglavnom uključuju i dugove zabilježene u potvrdama u iznosu od 54 674 milijuna EUR (2016.: 54 951 milijun EUR). Promjene knjigovodstvene vrijednosti odgovaraju promjeni obračunanih kamata.

Osim EZUČ-a u likvidaciji, za otplatu prethodno navedenih uzetih zajmova, u konačnici se jamči proračunom EU-a – vidjeti bilješku 4.1.2., a za to jamči i svaka država članica.

Efektivne kamatne stope za uzete zajmove (izražene kao raspon kamatnih stopa)

	31.12.2017.	31.12.2016.
Makrofinancijska pomoć	0 % — 4,54 %	0 % — 4,54 %
Euratom	0 % — 5,68 %	0 % — 5,68 %
Platna bilanca (PB)	2,88 % — 3,38 %	2,37 % — 3,37 %
Mehanizam za europsku financijsku stabilnost (EFSM)	0,62 % — 3,75 %	0,62 % — 3,75 %
EZUČ u likvidaciji	6,91 % — 8,97 %	6,92 % — 9,78 %

2.11.1.2. Ostale financijske obveze

u milijunima EUR

	31.12.2017.	31.12.2016.
Dugoročne		
Obveze iz financijskih zajmova	1 456	1 545
Zgrade otplaćene u obrocima	305	329
Ostalo	159	160
	1 920	2 034
Kratkoročne		
Obveze iz financijskih zajmova	89	84
Zgrade otplaćene u obrocima	24	22
Novčane kazne koje se trebaju nadoknaditi	13	25

u milijunima EUR

	31.12.2017.	31.12.2016.
Ostalo	24	58
	150	189
Ukupno	2 070	2 222

Obveze iz financijskih zajmova

u milijunima EUR

Opis	Iznosi koje treba platiti			
	< 1 godina	1-5 godine	> 5 godina	Ukupne obveze
Zemljište i zgrade	85	424	1 023	1 532
Ostala materijalna imovina	4	9	—	13
Ukupno na dan 31.12.2017.	89	433	1 023	1 545
Kamate	69	249	247	565
Ukupna buduća minimalna plaćanja najma na dan 31.12.2017.	158	682	1 271	2 111
Ukupna buduća minimalna plaćanja najma na dan 31.12.2016.	156	678	1 439	2 274

Prethodno navedeni iznosi povezani s najmom i zgradama morat će se financirati iz budućih proračuna.

2.11.2. Financijske obveze određene po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka

u milijunima EUR

Vrsta izvedenice	31.12.2017.		31.12.2016.	
	Zamišljeni iznos	Fer vrijednost	Zamišljeni iznos	Fer vrijednost
Terminski ugovor u stranoj valuti	—	—	101	1
Valutna opcija (opcija prodaje)	9	2	—	—
Ukupno	9	2	101	1
Dugotrajna	9	2	—	—
Kratkotrajna	—	—	101	1

Na dan 31. prosinca 2017. EU drži izvedeni financijski instrument (valutna opcija – opcija kupnje) kojim pokriva smanjenje vrijednosti strane valute (UHA) koje se odnosi na zajmove koje su financijske institucije odobrile malim i srednjim poduzećima u Ukrajini radi poboljšanja pristupa financiranju kao i privlačnosti kreditnih uvjeta u Ukrajini. U skladu s uvjetima ugovora EU svojim partnerima osigurava opciju prodaje do najviše 30 % doprinosa EU-a u slučaju smanjenja vrijednosti omjera UHA/EUR za svaki prihvatljivi zajam.

Sve financijske obveze određene po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka na dan 31. prosinca 2017. razvrstavaju se na razinu 2. hijerarhije fer vrijednosti (vrednovanje temeljeno na uočljivim ulaznim podacima koje nisu kotirane cijene).

2.11.3. Obveze za financijska jamstva

Jamstvo EFSU-a za portfelj dužničkih instrumenata koje je EIB isplatio u okviru dijela za infrastrukturu i inovacije razvrstava se kao obveza iz naslova financijskih jamstava. Obveze iz naslova financijskih jamstava EFSU-a na dan 31. prosinca 2017. ukupno iznose nula EUR jer su prihodi koji će se dobiti u okviru jamstva veći od očekivanih gubitaka (vidjeti bilješku 4.1.1.).

2.12. POSLOVNE OBVEZE

u milijunima EUR

	Bruto iznos	Prila- godbe	Neto iznos na dan 31.12. 2017.	Bruto iznos	Prila- godbe	Neto iznos na dan 31.12.2016.
Zahtjevi za nadoknadu troškova i računi zaprimljeni od:						
<i>država članica:</i>						
<i>EPFRR i ostali instrumenti ruralnog razvoja</i>	481	—	481	500	(34)	467
<i>EFRR i KF</i>	12 602	(883)	11 719	10 663	(793)	9 871
<i>Europski socijalni fond (ESF)</i>	4 183	(264)	3 919	4 145	(95)	4 050
<i>Ostalo</i>	746	(280)	466	793	(47)	747
<i>Privatni i javni subjekti</i>	1 563	(144)	1 419	1 677	(169)	1 507
Ukupni zaprimljeni zahtjevi za povrat troškova i računi	19 574	(1 571)	18 004	17 779	(1 138)	16 641
EFJP	11 534	Nije pri- mjenjivo	11 534	12 193	Nije pri- mjenjivo	12 193
Obveze iz naslova vlastitih sredstava	8 836	Nije pri- mjenjivo	8 836	10 441	Nije pri- mjenjivo	10 441
Razne poslovne obveze	341	Nije pri- mjenjivo	341	364	Nije pri- mjenjivo	364
Ostalo	333	Nije pri- mjenjivo	333	364	Nije pri- mjenjivo	364
Ukupno	40 618	(1 571)	39 048	41 142	(1 138)	40 005

Poslovne obveze uključuju zaprimljene račune i zahtjeve za povrat troškova koji još nisu plaćeni na kraju godine. One se izvorno priznaju u trenutku primitka računa / zahtjeva za povrat troškova koji se odnose na zatražene iznose. Te se poslovne obveze naknadno prilagođavaju kako bi se u obzir uzeli samo iznosi koji su prihvaćeni na temelju revizije troškova i iznosi koji se smatraju prihvatljivima nakon unosa zaključnih podataka. Iznosi za koje se procjenjuje da su neprihvatljivi uključeni su u stupac „Prilagodbe”; najveći iznosi odnose se na strukturne mjere.

U programskom razdoblju 2014.–2020. Uredbom o zajedničkim odredbama koja se primjenjuje na strukturne fondove (EFRR i ESF), Kohezijski fond te Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR), predviđa se da će se proračun EU-a zaštititi sustavnim zadržavanjem 10 % izvršenih međuplaćanja. Kontrolni ciklus završava do veljače koja slijedi nakon završetka obračunske godine utvrđene Uredbom o zajedničkim odredbama (1. srpnja – 30. lipnja) nakon što upravljačka tijela provedu provjere upravljanja, a tijela za reviziju provedu revizije. Komisija provjerava dokumente o jamstvu i financijske izvještaje koje su dostavila nadležna tijela država članica. Konačna isplata / konačni povrat sredstava provodi se tek nakon što se provede procjena i prihvate financijski izvještaji. Zadržani iznos u skladu s tom odredbom na kraju 2017. iznosio je ukupno 3,1 milijardu EUR. Procjenjuje se da dio tog iznosa (0,6 milijardi EUR) nije prihvatljiv na temelju informacija koje se države članice dostavile u svojim financijskim izvještajima te je uključen u stupac „Prilagodbe”.

Konačna komponenta prilagodbe poslovnih obveza odnosi se na iznose koji odgovaraju drugim predujmovima državama članicama (vidjeti bilješku 2.5.2.) koji se još trebaju isplatiti na kraju godine (0,3 milijarde EUR).

Kad je riječ o kohezijskoj politici (EFRR, KF, ESF), zahtjevi za plaćanje koji se odnose na razdoblje 2007.–2013. iznose 10 milijardi EUR, što je i dalje znatno visoko, jer Komisija provjera konačne zahtjeve za naknadu troškova koje su dostavile države članice. Istovremeno su se zahtjevi za plaćanje koji se odnose na razdoblje 2014.–2020. povećali na 5 milijardi EUR zbog napretka u provedbi programa.

Zahtjevi za pretfinanciranje

Pored navedenih iznosa, zaprimljeni su zahtjevi za pretfinanciranje u iznosu od 0,5 milijardi EUR koji još nisu bili plaćeni na kraju godine. U skladu s računovodstvenim pravilima EU-a, ti iznosi nisu knjiženi kao obveze.

Obveze iz naslova vlastitih sredstava

Obveze iz naslova vlastitih sredstava odnose se na doprinose država članica proračunu EU-a koji će se nadoknaditi na kraju godine na temelju izmjene proračuna br. 6/2017. Izmjene proračuna izvršavaju se u skladu s člankom 10. stavkom 3. Uredbe br. 609/2014. Značajan iznos koji je nepodmiren na dan 31. prosinca 2017. rezultat je donošenja izmjene proračuna br. 6/2017 30. studenoga 2017. U skladu s tom pravnom odredbom iznosi koji iz toga proizlaze vraćeni su državama članicama na prvi radni dan u siječnju 2018.

2.13. OBRAČUNANI TROŠKOVI I ODGOĐENI PRIHODI

	<i>u milijunima EUR</i>	
	31.12.2017.	31.12.2016.
Obračunani troškovi	63 588	66 800
Odgođeni prihodi	111	638
Ostalo	203	143
Ukupno	63 902	67 580

Obračunani troškovi dijele se kako slijedi:

	<i>u milijunima EUR</i>	
	31.12.2017.	31.12.2016.
EFJP	33 303	33 033
EPFRR i ostali instrumenti ruralnog razvoja	17 464	17 024
EFRR i KF	4 249	7 157
ESF	2 870	3 473
Ostalo	5 702	6 112
Ukupno	63 588	66 800

Najveće kretanje odnosi se na kohezijsku politiku, tj. smanjenje od 2,9 milijardi EUR za EFRR i KF te 0,6 milijardi EUR za ESF. Razlog tomu su smanjeni obračunani iznosi za prethodno programsko razdoblje 2007.–2013. jer su programi u fazi zaključenja.

NETO IMOVINA

2.14. PRIČUVE

u milijunima EUR

	Bilješka	31.12.2017.	31.12.2016.
Pričuva fer vrijednosti	2.14.1	278	325
Pričuva Jamstvenog fonda	2.14.2	2 663	2 643
Ostale pričuve	2.14.3	1 935	1 873
Ukupno		4 876	4 841

2.14.1. *Pričuva fer vrijednosti*

U skladu s računovodstvenim pravilima EU-a, prilagodba fer vrijednosti financijske imovine raspoložive za prodaju obračunava se kroz pričuvu fer vrijednosti.

Kretanja pričuve fer vrijednosti tijekom razdoblja

u milijunima EUR

	2017.	2016.
Uključeno u pričuvu fer vrijednosti	(8)	34
Uključeno u izvještaj o financijskom rezultatu	6	—
Ukupno	(2)	34

2.14.2. *Pričuva Jamstvenog fonda*

Ova pričuva predstavlja ciljni iznos od 9 % nepodmirenih iznosa pod jamstvom proračuna EU-a u okviru EIB-ova mandata za vanjsko kreditiranje, koji se mora držati kao imovina u Jamstvenom fondu za vanjska djelovanja (vidjeti bilješku 2.4.1.).

2.14.3. *Ostale pričuve*

Taj iznos odnosi se prvenstveno na pričuve EZUČ-a u likvidaciji (1 515 milijuna EUR) za imovinu Istraživačkog fonda za ugljen i čelik, koje su izdvojene u kontekstu likvidacije EZUČ-a.

2.15. IZNOSI KOJI ĆE SE ZATRAŽITI OD DRŽAVA ČLANICA

u milijunima EUR

Iznosi koji će se zatražiti od država članica na dan 31.12.2016.	76 881
Povrat viška iz proračuna za 2016. državama članicama	6 405
Kretanja pričuve Jamstvenog fonda	20
Ostala kretanja pričuve	11
Poslovni rezultat godine	(8 082)
Ukupni iznosi koji će se zatražiti od država članica na dan 31.12.2017.	75 234

Taj iznos predstavlja dio rashoda koje je EU imao do 31. prosinca i koji se moraju financirati iz budućih proračuna. Mnogi rashodi priznaju se u skladu s računovodstvenim pravilima na temelju načela nastanka poslovnih događaja u godini N iako mogu biti plaćeni u godini N + 1 (ili kasnije) te su stoga financirani iz proračuna za godinu N + 1 (ili kasnije). Zbog uključivanja tih obveza u financijski izvještaj, uz činjenicu da se odgovarajući iznosi financiraju iz budućih proračuna, obveze na kraju godine u velikoj mjeri premašuju imovinu. Najvažniji iznosi koji se moraju istaknuti odnose se na aktivnosti Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi.

Treba napomenuti i da sve navedeno ne utječe na proračunski rezultat, odnosno proračunski prihodi uvijek trebaju biti jednaki proračunskim rashodima ili veći od njih, a svaki višak prihoda vraća se državama članicama.

3. BILJEŠKE UZ IZVJEŠTAJ O FINACIJSKOM REZULTATU

PRIHODI

PRIHODI OD NERAZMJENSKIH TRANSAKCIJA: VLASTITA SREDSTVA

3.1. SREDSTVA NA TEMELJU BND-a

Prihodi od vlastitih sredstava osnovni su element u приходima od poslovanja EU-a. Prihodi od BND-a (bruto nacionalni dohodak) iznose 78 620 milijuna EUR za 2017. (2016.: 95 578 milijuna EUR) i najvažnija su kategorija od ukupno tri kategorije vlastitih sredstava. Na BND svake države članice primjenjuje se jedinstveni postotak. Prihodi od BND-a upotrebljavaju se za usklađivanje prihoda i rashoda, tj. njima se financira dio proračuna koji nije pokriven drugim izvorima prihoda. Smanjenje prihoda od BND-a objašnjava se uglavnom značajnim smanjenjem odobrenih sredstava za plaćanje i relativno velikim proračunskim viškom iz prethodne financijske godine (6 405 milijuna EUR). Oba te elementa utjecala su na smanjenje doprinosa na temelju BND-a koje su države članice obvezne uplatiti jer taj doprinos ima učinak uravnoteženja.

3.2. TRADICIONALNA VLASTITA SREDSTVA

	<i>u milijunima EUR</i>	
	2017.	2016.
<i>Carinske pristojbe</i>	20 475	20 301
<i>Pristojbe na šećer</i>	45	138
Ukupno	20 520	20 439

Tradicionalna vlastita sredstva obuhvaćaju carine i pristojbe na šećer. Države članice zadržavaju 20 % tradicionalnih vlastitih sredstava za potrebe troškova naplate, a iznosi u prethodnoj tablici iskazani su bez tih smanjenja.

3.3. SREDSTVA NA TEMELJU PDV-a

Sredstva na temelju PDV-a obračunavaju se na osnovice PDV-a država članica koje su u tu svrhu teoretski usklađene s pravilima EU-a. Doprinos na temelju PDV-a izračunava se primjenom jedinstvene stope od 0,3 % na osnovicu svake države članice. Odlukom Vijeća 2014/335/EZ, Euratom predviđa se smanjenje stope od 0,15 % za Njemačku, Nizozemsku i Švedsku za razdoblje 2014.– 2020.

PRIHODI OD NERAZMJENSKIH TRANSAKCIJA: PRIJENOSI

3.4. NOVČANE KAZNE

Prihodi u iznosu od 4 664 milijuna EUR (2016.: 3 858 milijuna EUR) odnose se na novčane kazne koje je Komisija izrekla poduzećima zbog kršenja pravila EU-a u području tržišnog natjecanja i novčane kazne koje je Komisija izrekla državama članicama zbog povrede prava EU-a. Komisija priznaje prihode od novčanih kazni kad donese odluku o izricanju novčane kazne i o tome službeno obavijesti primatelja. Iznosi novčanih kazni u 2017. uglavnom se sastoje od novčanih kazni zbog kršenja pravila tržišnog natjecanja (4 568 milijuna EUR). Najvažniji predmeti uključuju kršenja protumonopolskih pravila EU-a, tj. novčana kazna izrečena društvu Alphabet Inc. i društvu Google Inc. zbog zlouporabe vladajućeg položaja na tržištu tražilica (2 424 milijuna EUR), novčana kazna izrečena društvu Scania zbog sudjelovanja u kartelu proizvođača kamiona (881 milijun EUR) i novčane kazne izrečene za 11 zračnih prijevoznika tereta zbog sudjelovanja u kartelu u kojem se dogovaraju cijene (776 milijuna EUR).

3.5. POVRAT RASHODA

	<i>u milijunima EUR</i>	
	2017.	2016.
<i>Podijeljeno upravljanje</i>	1 775	1 876
<i>Izravno upravljanje</i>	81	56
<i>Neizravno upravljanje</i>	23	15
Ukupno	1 879	1 947

U ovom naslovu uglavnom su iskazani nalozi za povrat koje je Komisija izdala i koji su unovčeni ili prebijeni (tj. oduzeti) s naknadnim plaćanjima unesenima u računovodstveni sustav Komisije radi povrata prethodno plaćenih rashoda iz općeg proračuna. Povrati se temelje na kontrolama, revizijama ili analizi prihvatljivosti i zato su te aktivnosti važan čimbenik u izvršenju proračuna EU-a. Tim se operacijama štiti proračun EU-a od rashoda koji nisu nastali u skladu sa zakonodavstvom i posebno su važne jer su rezultati revizije Europskog revizorskog suda pokazali znatan stupanj grešaka u plaćanjima izvršenima iz proračuna EU-a – vidjeti godišnje izvješće Suda uključujući izjavu o jamstvu zakonitosti i pravilnosti osnovnih transakcija.

Uključeni su i nalozi za povrat koje su države članice izdale korisnicima rashoda iz EFJP-a te izmjene procjena obračunanih prihoda od kraja prethodne godine do tekuće godine.

Iznosi navedeni u prethodno navedenoj tablici predstavljaju prihode koji su ostvareni izdavanjem naloga za povrat. Zbog toga ti iznosi ne mogu prikazati i ne prikazuju cijeli opseg mjera koje se poduzimaju radi zaštite proračuna EU-a, posebno za kohezijsku politiku u kojoj se, radi osiguranja korekcije neprihvatljivih rashoda, primjenjuju posebni mehanizmi, od kojih većina ne uključuje izdavanje naloga za povrat. Nisu uključeni iznosi vraćeni na temelju prijeba s troškovima te iznosi vraćeni na temelju povlačenja i povrata iznosa pretfinanciranja.

Povrati u okviru podijeljenog upravljanja čine najveći dio ukupnog povrata sredstava:

Poljoprivreda: EFJP i ruralni razvoj

U okviru EFJP-a i EPFRR-a iznosi obračunani kao prihodi u godini u ovom naslovu sastoje se od financijskih korekcija o kojima je odlučeno tijekom godine i povrata koje su prijavile države članice te koje su podmirile tijekom godine, kojima se dodaje neto povećanje nepodmirenih iznosa za koje su države članice prijavile da se moraju nadoknaditi na kraju godine, a povezani su s prijeverama i nepravilnostima.

Kohezijska politika

Glavni iznosi koji se odnose na kohezijsku politiku uključuju naloge za povrat koje je Komisija izdala za povrat neopravdanih rashoda iz prethodnih godina i odbitke od rashoda umanjene za smanjenje obračunanih prihoda na kraju godine.

3.6. OSTALI PRIHODI OD NERAZMJENSKIH TRANSAKCIJA

	<i>u milijunima EUR</i>	
	2017.	2016.
<i>Proračunske prilagodbe</i>	5 806	1 956
<i>Doprinosi trećih zemalja</i>	1 269	953
<i>Porezi i doprinosi za osoblje</i>	1 218	1 189
<i>Doprinosi država članica za vanjsku pomoć</i>	988	732
<i>Prijenos imovine</i>	208	147
<i>Prilagodba rezervacija</i>	29	14

	<i>u milijunima EUR</i>	
	2017.	2016.
Poljoprivredne pristojbe	4	5
Ostalo	854	744
Ukupno	10 376	5 740

U proračunske prilagodbe uključen je proračunski višak iz 2016. (6 405 milijuna EUR). Proračunski višak iz prethodne godine prenosi se u sljedeću godinu i predstavlja prihod za 2017.

Doprinosi trećih zemalja jesu doprinosi država EFTA-e i država kandidatkinja.

Prihodi od poreza i doprinosa za osoblje proizlaze prvenstveno iz plaća zaposlenika i sastoje se od dva važna iznosa, tj. mirovinskih doprinosa za osoblje i poreza na dohodak.

Doprinosi država članica za vanjsku pomoć uglavnom su iznosi primljeni radi osnivanja Instrumenta za izbjeglice u Turskoj.

Prihodi od prijenosa imovine odnose se prvenstveno na prijenos satelita u okviru programa Copernicus (bivšeg programa GMES) s Europske svemirske agencije (ESA) na Komisiju (vidjeti bilješku 2.2.). Taj je prijenos nerazmjenska transakcija u skladu s računovodstvenim pravilima EU-a i nastat će u narednim razdobljima za preostale satelite programa Copernicus koji su trenutačno u izgradnji.

Poljoprivredne pristojbe odnose se na pristojbe na mlijeko, koje su instrument za upravljanje tržištem kojim se žele kazniti proizvođači mlijeka koji premašuju svoje referentne količine. S obzirom na to da nisu povezane s prethodnim plaćanjima Komisije, u praksi se smatraju prihodom za posebnu namjenu.

Iznos drugih prihoda od nerazmjenskih transakcija iz 2017. uključuje iznos od 300 milijuna EUR koji je aktiviran iz ERF-a, što predstavlja njegov doprinos Jamstvenom fondu EFOR-a koji će se osnovati u 2018. na temelju Uredbe (EU) 2017/1601.

PRIHODI OD RAZMJENSKIH TRANSAKCIJA

3.7. FINANCIJSKI PRIHODI

	<i>u milijunima EUR</i>	
	2017.	2016.
<i>Kamate na:</i>		
Zajmove	1 379	1 446
Zakašnjela plaćanja	217	108
Ostalo	41	38
Premija na obvezu za financijsko jamstvo (EFSU)	61	16
Financijski prihodi od financijske imovine ili obveza određenih po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka	57	0
Ostvarena dobit od financijske imovine raspoložive za prodaju	38	35
Dividende	23	13
Ostalo	28	112
Ukupno	1 845	1 769

Prihodi od kamata na zajmove odnose se prvenstveno na zajmove odobrene za financijsku pomoć (vidjeti bilješku 2.4.3.).

Prihodi od kamata za zakašnjela plaćanja uglavnom proizlaze iz nepodmirenih novčanih kazni i doprinosa na temelju vlastitih sredstva koji se nisu uplatili navrijeme.

3.8. OSTALI PRIHODI OD RAZMJENSKIH TRANSAKCIJA

	<i>u milijunima EUR</i>	
	2017.	2016.
Prihodi od naknada za pružene usluge (agencije)	557	267
Dobici od tečajnih razlika	281	331
Prihodi od naknada i premija povezani s financijskim instrumentima	51	48
Prihodi povezani s nekretninama, postrojenjima i opremom	43	17
Prodaja robe	42	46
Udio u neto rezultatu EIF-a	21	2
Ostalo	338	288
Ukupno	1 332	998

Prihodi od naknada za pružene usluge uključuju uglavnom naknade za stavljanje u promet lijekova koje naplaćuje Europska agencija za lijekove i pristojbe za žigove koje ubire Ured Europske unije za intelektualno vlasništvo.

RASHODI

3.9. PODIJELJENO UPRAVLJANJE

	<i>u milijunima EUR</i>	
	2017.	2016.
Koje su izvršili države članice		
Europski fond za jamstva u poljoprivredi	44 289	44 152
Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj i ostali instrumenti za ruralni razvoj	11 359	12 604
Europski fond za regionalni razvoj i Kohezijski fond	17 650	35 045
Europski socijalni fond	7 353	9 366
Ostalo	1 253	1 606
Ukupno	81 905	102 772

Prijelazom iz prethodnog programskog razdoblja 2007.–2013. u tekuće programsko razdoblje 2014.–2020. objašnjava se smanjenje rashoda u području kohezije u iznosu od 17,4 milijarde EUR: troškovi prijavljeni za razdoblje 2007.–2013. znatno su se smanjili (28,6 milijarde EUR) jer je provedba završena i programi su u fazi zaključenja. Istovremeno su se povećali troškovi prijavljeni za razdoblje 2014.–2020., ali samo za 11,2 milijarde EUR jer napreduje provedba programa.

Ostali rashodi uglavnom uključuju: Fond za azil i migracije (485 milijuna EUR), Fond europske pomoći za najpotrebitije (378 milijuna EUR) i Fond za unutarnju sigurnost (226 milijuna EUR).

3.10. IZRAVNO UPRAVLJANJE

	<i>u milijunima EUR</i>	
	2017.	2016.
Koje je izvršila Komisija	8 831	9 254
Koje su izvršili izvršne agencije EU-a	6 699	6 259

<i>u milijunima EUR</i>		
	2017.	2016.
<i>Koje su izvršili uzajamni fondovi</i>	208	97
Ukupno	15 738	15 610

Ti se iznosi uglavnom odnose na provedbu istraživačke politike (7,2 milijarde EUR), mrežne programe (1,3 milijarde EUR), instrumente razvojne suradnje (1,3 milijarde EUR), europsku politiku susjedstva (1,2 milijarde EUR) i humanitarnu pomoć (0,7 milijardi EUR).

3.11. NEIZRAVNO UPRAVLJANJE

<i>u milijunima EUR</i>		
	2017.	2016.
<i>Koje su izvršili druge agencije i tijela EU-a</i>	2 667	2 547
<i>Koje su izvršile treće zemlje</i>	1 101	876
<i>Koje su izvršile međunarodne organizacije</i>	3 014	2 382
<i>Koje su izvršili druga tijela</i>	1 478	2 035
Ukupno	8 260	7 840

Iznos rashoda u okviru neizravnog upravljanja od 4,2 milijarde EUR odnosi se na vanjska djelovanja (uglavnom u području pretpristupne pomoći, humanitarne pomoći, međunarodne suradnje i susjedstva). Dodatan iznos od 3,6 milijardi EUR odnosi se na jačanje europske konkurentnosti (primjerice u područjima istraživanja, satelitskih navigacijskih sustava i obrazovanja).

3.12. TROŠKOVI ZAPOSLENIKA I MIROVINA

<i>u milijunima EUR</i>		
	2017.	2016.
<i>Troškovi zaposlenika</i>	6 193	6 074
<i>Troškovi mirovina</i>	3 808	3 702
Ukupno	10 002	9 776

Troškovi mirovina predstavljaju elemente kretanja koji su nastali nakon aktuarske procjene obveza za primanja zaposlenih, koje nisu aktuarske pretpostavke. Oni stoga ne predstavljaju stvarne isplate mirovine u određenoj godini, koje su znatno niže.

3.13. PROMJENE AKTUARSKIH PRETPOSTAVKI ZA PRIMANJA ZAPOSLENIH

Aktuarski gubitak u neto vrijednosti od 3 544 milijuna EUR prikazan pod ovim naslovom odnosi se na obveze za primanja zaposlenih priznate u bilanci (vidjeti bilješku 2.9.).

3.14. FINANCIJSKI TROŠKOVI

<i>u milijunima EUR</i>		
	2017.	2016.
<i>Rashodi za kamate:</i>		
<i>Uzeti zajmovi</i>	1 373	1 440
<i>Ostalo</i>	22	57

u milijunima EUR

	2017.	2016.
Gubici od umanjenja vrijednosti zajmova i potraživanja	324	184
Financijski najmovi	81	67
Gubici od umanjenja vrijednosti financijske imovine raspoložive za prodaju	39	40
Gubitak od financijske imovine ili obveza određenih po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka	12	1
Ostvareni gubitak od financijske imovine raspoložive za prodaju	2	0
Ostalo	42	116
Ukupno	1 896	1 904

Iznos rashoda za kamate na uzete zajmove uglavnom je jednak prihodu od kamata na zajmove za financijsku pomoć (naizmjenične transakcije).

Gubici od umanjenja vrijednosti zajmova i potraživanja uključuju iznos od 243 milijuna EUR koji se odnosi na tradicionalna vlastita sredstva (vidjeti bilješku 2.6.1.1.).

3.15. OSTALI RASHODI

u milijunima EUR

	2017.	2016.
Administrativni rashodi i rashodi za IT	2 521	2 455
Rashodi povezani s nekretninama, postrojenjima i opremom	1 423	1 021
Prilagodba rezervacija	1 377	685
Gubici od tečajnih razlika	446	505
Rashodi za poslovne najmove	414	383
Smanjenje novčanih kazni od strane Suda	67	18
Ostalo	509	419
Ukupno	6 756	5 486

Povećanje rashoda koji se odnose na rezervacije uglavnom se objašnjava promjenom procjene rezervacije za razgradnju nuklearnih postrojenja (vidjeti bilješku 2.10.).

Rashodi povezani s istraživanjem i razvojem uključeni su u administrativne rashode i rashode za IT i iznose kako slijedi:

u milijunima EUR

	2017.	2016.
Troškovi istraživanja	376	344
Nekapitalizirani troškovi razvoja	81	88
Ukupno	456	431

3.1.6. IZVJEŠĆIVANJE PO SEGMENTIMA PREMA NASLOVU VIŠEGODIŠNJEG FINACIJSKOG OKVIRA (VFO)

	u milijunima EUR						
	Pametni i uključivi rast	Održivi rast	Sigurnost i građanstvo	Globalna Europa	Administracija	Nije dodijeljeno naslovu VFO-a (1)	Ukupno
Sredstva na temelju BND-a	—	—	—	—	—	78 620	78 620
Tradicionalna vlastita sredstva	—	—	—	—	—	20 520	20 520
PDV	—	—	—	—	—	16 947	16 947
Novčane kazne	—	—	—	—	—	4 664	4 664
Povrat troškova	357	1 488	5	28	0	0	1 879
Ostalo	1 172	244	43	414	4 827	3 676	10 376
Prihodi od nerazmjenskih transakcija	1 529	1 732	48	443	4 827	124 428	133 006
Financijski prihodi	147	(4)	0	17	1	1 684	1 845
Ostalo	196	(12)	(6)	10	338	805	1 332
Prihodi od razmjenskih transakcija	343	(15)	(6)	27	338	2 489	3 177
Ukupni prihodi	1 873	1 716	42	470	5 166	126 917	136 183
<i>Rashodi koje su izvršili državne članice:</i>							
EFJP	—	(44 289)	—	—	—	—	(44 289)
EPFRR i ostali instrumenti ruralnog razvoja	—	(11 359)	—	—	—	—	(11 359)
EFRR i KF	(17 650)	—	—	—	—	—	(17 650)
ESF	(7 353)	—	—	—	—	—	(7 353)
Ostalo	(439)	74	(897)	9	—	0	(1 253)
Koje su izvršili EK, izvršne agencije i uzajamni fondovi	(9 809)	(525)	(1 080)	(4 337)	(12)	25	(15 738)
Koje su izvršili druge agencije i tijela EU-a	(2 530)	(121)	(754)	(24)	—	762	(2 667)
Koje su izvršile treće zemlje i međunarodne organizacije	(434)	0	(177)	(3 504)	—	—	(4 115)
Koje su izvršili druga tijela	(819)	15	1	(675)	(0)	—	(1 478)
Troškovi zaposlenika i mirovina	(1 638)	(360)	(426)	(615)	(5 977)	(986)	(10 002)

u milijunima EUR

	Pametni i uključivi rast	Održivi rast	Sigurnost i građanstvo	Globalna Europa	Administracija	Nije dodijeljeno naslovu VFO-a ⁽¹⁾	Ukupno
Promjene aktuarskih pretpostavki za primanja zaposlenih	—	—	—	—	(3 544)	—	(3 544)
Financijski troškovi	(88)	(16)	(0)	(18)	(106)	(1 668)	(1 896)
Ostali rashodi	(2 453)	(88)	(196)	(113)	(3 386)	(521)	(6 756)
Ukupni rashodi	(43 213)	(56 669)	(3 528)	(9 277)	(13 025)	(2 389)	(128 101)
Poslovni rezultat godine	(41 341)	(54 953)	(3 486)	(8 807)	(7 859)	124 528	8 082

⁽¹⁾ „Nije dodijeljeno naslovu VFO-a” uključuje izvršenje konsolidiranog proračuna subjekata i uklanjanje konsolidacije, poslove izvan proračuna i nedodijeljene programe s neznatnijim iznosima.

Prikaz prihoda i rashoda prema naslovu VFO-a temelji se na procjenama jer nisu sve obveze povezane s naslovom VFO-a.

4. NEPREDVIĐENE OBVEZE I NEPREDVIĐENA IMOVINA

4.1. NEPREDVIĐENE OBVEZE

Nepredviđene obveze moguće su obveze plaćanja za EU koje bi se mogle pojaviti u budućnosti zbog prošlih događaja ili preuzetih zakonskih obveza, ali koje će ovisiti o budućim događajima na koje EU ne može u cijelosti utjecati. One se uglavnom odnose na dana financijska jamstva (na zajmove i programe financijske pomoći) i pravne rizike. Sve nepredviđene obveze, osim onih koje se odnose na novčane kazne i jamstva pokrivena iz fondova (vidjeti bilješku 2.4.1.), ako dođu na naplatu, financirat će se iz proračuna EU-a (a time i iz država članica EU-a) u godinama koje slijede.

4.1.1. Proračunska jamstva

u milijunima EUR

	31.12.2017.			31.12.2016.		
	Gornja granica	Potpisano	Isplaćeno	Gornja granica	Potpisano	Isplaćeno
Jamstva na temelju mandata EIB-a za vanjsko kreditiranje	37 479	28 950	19 972	40 645	30 161	21 145
Jamstvo EFSU-a	16 000	13 473	10 128	16 000	11 245	4 392
Ukupno	53 479	42 423	30 100	56 645	41 406	25 537

U prethodnoj tablici prikazan je opseg izloženosti proračuna EU-a mogućim budućim plaćanjima povezanim s jamstvima danima grupi EIB-a. Isplaćeni iznosi predstavljaju iznose koji su već dani konačnim korisnicima, dok potpisani iznosi uključuju isplaćene iznose i sporazume koji su već potpisani s korisnicima, ali još nisu isplaćeni. Gornja granica predstavlja ukupno jamstvo za koje je proračun EU-a, a time i njegove države članice, preuzeo obvezu.

Jamstva na temelju mandata EIB-a za vanjsko kreditiranje

Iz proračuna EU-a jamči se za zajmove trećim zemljama koje je potpisao i odobrio EIB iz svojih vlastitih sredstava. Na dan 31. prosinca 2017. iznos nepodmirenih zajmova koji su obuhvaćeni jamstvom EU-a iznosio je ukupno 19 972 milijuna EUR (2016.: 21 145 milijuna). Iz proračuna EU-a jamči se:

- 18 583 milijuna EUR (2016.: 19 481 milijun EUR) iz Jamstvenog fonda za vanjska djelovanja (vidjeti bilješku 2.4.1.) i
- 1 389 milijuna EUR (2016.: 1 664 milijuna EUR) izravno za zajmove odobrene državama članicama prije njihova pristupanja.

Uz iznos od 19 972 milijuna EUR prethodno iskazan kao neisplaćeni iznos EU daje jamstvo za nepodmirene zajmove Siriji u vrijednosti od dodatnih 258 milijuna EUR za koje su izdvojene rezervacije.

Jamstvo na temelju mandata EU-a za vanjsko kreditiranje koje se odnosi na zajmove koje je odobrio EIB ograničeno je na 65 % nepodmirenih iznosa za sporazume potpisane nakon 2007. (mandati za razdoblja 2007.–2013. i 2014.–2020.). Za sporazume potpisane prije 2007. jamstvo EU-a ograničeno je na postotak gornje granice odobrene kreditne linije, što je u većini slučajeva 65 %, ali može biti i 70 %, 75 % ili 100 %. Ako se ne dosegne najviši iznos, jamstvom EU-a pokriva se cijeli iznos.

Međutim, kako bi se iskazala najveća izloženost s kojom je EU suočen na dan 31. prosinca 2017., moraju se uključiti i zajmovi za koje je odobreno potpisivanje, ali koji još nisu potpisani (8 529 milijuna EUR) i zajmovi koji su potpisani, ali još nisu isplaćeni (8 978 milijuna EUR).

Europski parlament i Vijeće donijeli su u ožujku 2018. Odluku(EU) 2018/412 na temelju koje se dopušta povećanje gornje granice za EIB-ove operacije financiranja u okviru jamstva EU-a. U skladu s time ažurirat će se sporazum o jamstvu s EIB-om i nakon njegove izmjene, najveća izloženost EU-a povećat će se za 3,4 milijuna EUR.

Jamstvo Europskog fonda za strateška ulaganja (EFSU)

EFSU je inicijativa kojoj je cilj povećanje kapaciteta EIB-a za preuzimanje rizika na način da se EIB-u omogućuje veća razina ulaganja. Cilj je EFSU-a potaknuti dodatna ulaganja u EU-u i pristup financiranju za mala poduzeća. EFSU nije zasebni pravni subjekt niti se definira kao investicijski fond u strogom smislu riječi. Pričuvom EFSU-a za zaštitu od rizika EIB-u se pruža zaštita od mogućih gubitaka za predmetne operacije. Ona se sastoji od dodjele vlastitog kapitala EIB-a u iznosu od 5 milijardi EUR i jamstva iz proračuna EU-a u iznosu do 16 milijardi EUR („jamstvo EU-a iz EFSU-a“). Jamstvo EU-a iz EFSU-a pruža se EIB-u na temelju sporazuma između EU-a i EIB-a, koji se dalje u tekstu naziva Sporazum o EFSU-u.

Iznosi koji se odnose na nepredviđene obveze EFSU-a, uključujući gornju granicu za jamstva, kako su iskazani u ovoj bilješci, temelje se na Sporazumu o EFSU-u koji je na snazi 31. prosinca 2017. Međutim, treba napomenuti da se u skladu s izmijenjenom Uredbom o EFSU-u (Uredba EU 2017/2396), kako je donesena u prosincu 2017., jamstvo EU-a iz EFSU-a povećalo na 26 milijuna EUR. U skladu s time u ožujku 2018. izmijenjen je Sporazum o EFSU-u.

Operacije EFSU-a provode se u okviru dva dijela: dio za infrastrukturu i inovacije, koji provodi EIB (jamstvo EU-a iz EFSU-a u iznosu od 13 milijardi EUR) i dijela za MSP-ove, koji provodi EIF (jamstvo EU-a iz EFSU-a u iznosu od 3 milijarde EUR), s time da oba dijela imaju portfelj dužničkih instrumenata i portfelj vlasničkog kapitala. EIF djeluje u dogovoru s EIB-om na temelju jamstva EIB-a za koje se pruža jamstvo EU-a iz EFSU-a na temelju Sporazuma o EFSU-u.

Radi upotrebe jamstva EU-a iz EFSU-a provedbu EFSU-a nadzire upravljački odbor koji djeluje na temelju konsenzusa, a koji se sastoji od četiri člana, od kojih troje imenuje Komisija, a jednoga EIB. U skladu s izmijenjenom Uredbom o EFSU-u upravljački odbor EFSU-a sastoji se od pet članova, uključujući jednog člana bez prava glasa kojeg imenuje Europski parlament, dok se odluke donose konsenzusom i jednoglasnim glasovanjem članova s pravom glasa ako se ne može postići konsenzus. Upravljački odbor EFSU-a ne donosi odluke o ulaganju.

EU i EIB imaju različite uloge u okviru EFSU-a. EFSU je osnovan u okviru EIB-a, koji financira njegove operacije (ulaganja u dužničke i vlasničke instrumente) i za te potrebe pozajmljuje potrebna sredstva na tržištima kapitala. Kad je riječ o dijelu za infrastrukturu i inovacije, EIB neovisno donosi odluke o ulaganjima i upravlja operacijama u skladu s vlastitim pravilima i postupcima. Isto vrijedi i za operacije iz dijela za MSP-ove kojima upravlja EIB.

Kako bi se osiguralo da su ulaganja u okviru EFSU-a usmjerena na poseban cilj uklanjanja tržišnih neuspjeha koji sprječavaju ulaganja u EU te da ispunjavaju uvjete za zaštitu jamstvom EU-a, uspostavljena je posebna upravljačka struktura. Odbor za ulaganja sastavljen od neovisnih stručnjaka pregledava ispunjava li svaki projekt koji EIB predloži u dijelu za MSP-ove uvjete za zaštitu jamstvom EU-a. Nakon što se utvrdi da operacija ispunjava uvjete da bi se smatrala operacijom osiguranom jamstvom EFSU-a, na odluku o nastavku provedbe projekta i upravljanju njime primjenjuje se uobičajeni EIB-ov postupak projektnog ciklusa i upravljanja. Kad je riječ o dijelu za MSP-ove, uloga odbora za ulaganja ograničena je na savjetovanje o opisu proizvoda iz dijela za MSP-ove, koje odobrava upravljački odbor EFSU-a i glavni direktor EFSU-a.

Uloga EU-a povezana je s davanjem proračunskog jamstva EU-a za dio mogućih gubitaka koje EIB može pretrpjeti u vezi sa svojim ulaganjima u dužničke i vlasničke instrumente. Stoga EU ne sudjeluje u odabiru operacija EFSU-a i upravljanju njima, ne ulaže novac u operacije EFSU-a niti je izravna ugovorna strana za odnosne instrumente. Budući da nisu ispunjeni kriteriji za nadzor i računovodstveni zahtjevi za konsolidaciju na temelju računovodstvenih pravila EU-a (i IPSAS-a), povezana imovina obuhvaćena jamstvom nije obračunana u konsolidiranim godišnjim financijskim izvještajima EU-a.

Jamstvo EU-a koje se daje Grupi EIB u okviru EFSU-a obračunava se, u skladu s računovodstvenim pravilima EU-a, kao obveza iz naslova financijskih jamstava u pogledu portfelja dužničkih instrumenata za dio za MSP-ove, kao financijska rezervacija za portfelj dužničkih instrumenata za dio za infrastrukturu i inovacije te kao izvedenica (financijska imovina ili financijske obveze po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka) za portfelje vlasničkog kapitala za oba dijela. Nadalje, u ovoj se bilješci iskazuje i nepredviđena obveza koja se odnosi na dano jamstvo EFSU-a.

Jamstvo EU-a u okviru portfelja dužničkih instrumenata EFSU-a za dio za infrastrukturu i inovacije obuhvaća tranšu prvog gubitka iz portfelja operacija financiranja koje provodi EIB i koje su uglavnom uobičajeni zajmovi i jamstva. Jamstvo EU-a aktivira se kada dužnik ne izvrši uplatu po dospelju ili u slučaju restrukturiranja duga. Jamstvo EU-a nadoknađuje se razmjerno riziku koji je preuzeo EU i to se provodi u obliku raspodjele, između EIB-a i EU-a, prihoda povezanih s rizikom koje EIB prima od operacija obuhvaćenih jamstvom. Prihodi EU-a trebali bi najprije pokriti gubitke nastale pri operacijama obuhvaćenima jamstvom. Stoga se jamstvo EU-a obračunava kao obveza iz naslova financijskih jamstava i mjeri se pri početnom priznavanju po fer vrijednosti, što odgovara neto sadašnjoj vrijednosti naplativih premija (prihodi EU-a). Na kasnije datume bilance obveza iz naslova financijskih jamstava mjeri se po iznosu očekivanih gubitaka ili iznosu izvorno priznatog gubitka, umanjenom za akumuliranu amortizaciju prihoda, kada je primjenjivo, ovisno o tome koji je od tih dvaju iznosa veći. Obveza iz naslova financijskih jamstava prikazana je bez prihoda EU-a koji još nisu primljeni, odnosno koji su iznosili nula na dan 31. prosinca 2017., vidjeti bilješku 2.11.3.

U okviru portfelja vlasničkog kapitala za dio EFSU-a za infrastrukturu i inovacije koji se sastoji od izravnih udjela u vlasničkom kapitalu ili kvazi-vlasničkom kapitalu ili podređenih zajmova, EIB ulaže po načelu jednakovrijednosti na vlastiti rizik i na rizik EU-a. Stoga za dio ulaganja u vlasnički kapital za koje jamči EU, jamstvo EU-a pokriva prilagodbe negativnih vrijednosti (neostvarene gubitke) na svaki datum bilance, gubitke ostvarene u slučaju povlačenja ulaganja i troškove financiranja koje ima EIB. U slučajevima kada se vrijednost ulaganja koja je prethodno bila predmet prilagodbe negativnih vrijednosti povećala na kasnije datume izvješćivanja, EIB vraća EU-u iznos do visine izvornog troška ulaganja. U trenutku povlačenja ulaganja EU ima pravo i na dobitke od ulaganja koji premašuju izvorni trošak. Jamstvo EU-a nadoknađuje se iz prihoda koje EIB primi od operacija obuhvaćenih jamstvom, uključujući kamate, dividende i ostvarene dobitke. Međusobna namira između EU-a i EIB-a provodi se svake godine bez gubitaka i prihoda.

U okviru portfelja vlasničkog kapitala za dio EFSU-a za MSP-ove EU jamči za vlasnička ulaganja u fondove poduzetničkog kapitala i fondove privatnog kapitala, koja financira EIB a koja potječu od EIF-a koji njima i upravlja. Jamstvo EU-a pruža se na osnovi portfelja za dva sljedeća portfelja: odjeljak 1 i odjeljak 2. Jamstvo EU-a aktivira se kako bi se pokrila umanjena vrijednosti i ostvareni gubici od ulaganja obuhvaćenih jamstvom i troškova financiranja koje ima EIB. EU ima pravo na nadoknadu preuzetog rizika u obliku dividendi i ostvarenih dobitaka od operacija vlasničkim kapitalom obuhvaćenih jamstvom. U okviru odjeljka 2 sredstva iz programa EU-a Obzor 2020. djelomično se ulažu u isti portfelj vlasničkog kapitala (ulaganja iz Obzora 2020. koje financira EU obračunavaju se u financijskim izvještajima EU-a kao financijska imovina raspoloživa za prodaju) te se u okviru tog programa snosi tranša prvog gubitka od ulaganja, dok daljnje gubitke pokriva jamstvo EU-a i EIF.

Jamstvo EFSU-a koje se daje Grupi EIB u vezi s portfeljem vlasničkog ulaganja razvrstava se kao izvedeni financijski instrument i obračunava se kao financijska imovina ili financijske obveze kroz račun dobiti ili gubitka. Na dan 31. prosinca 2017. fer vrijednost jamstva EU-a iz EFSU-a za portfelj vlasničkog kapitala EFSU-a iznosila je 16 milijuna EUR – vidjeti bilješku 2.4.2.

Prethodno navedene nepredviđene obveze uključuju operacije u okviru programa COSME, Obzor 2020., programa za kulturne i kreativne sektore te za zapošljavanje i socijalne inovacije, koje su obuhvaćene jamstvom EU-a iz EFSU-a u okviru portfelja dužničkih instrumenata za dio za MSP-ove.

Plaćanja za jamstva EU-a izvršit će se iz Jamstvenog fonda EFSU-a – vidjeti bilješku 2.4.1. Na kraju 2017. ukupna imovina jamstvenog fonda iznosila je 3,5 milijardi EUR (2016.: 1 milijarda EUR), dok je za dodatnih 2,6 milijardi EUR (2016.: 2,4 milijarde EUR) preuzeta obveza koja još nije plaćena te je ona uključena u iznos iskazan kao RAL u bilješci 5.1.

4.1.2. Jamstva koja se odnose na financijsku pomoć (uzimanje i davanje zajmova)

u milijunima EUR

	31.12.2017.			31.12.2016.		
	Povučeno	Nepovučeno	Ukupno	Povučeno	Nepovučeno	Ukupno
MEFS	47 456	—	47 456	47 456	—	47 456
Pomoć platnim bilancama	3 114	—	3 114	4 272	—	4 272
Makrofinancijska pomoć	3 924	460	4 384	2 964	1 313	4 277
Euratom	250	250	500	252	300	552
Ukupno	54 744	710	55 454	54 944	1 613	56 557

Iz proračuna EU-a daje se jamstvo za zajmove koje je Komisije uzela kako bi financirala davanje zajmova državama članicama i trećim zemljama u okviru naizmjeničnih transakcija. Ti se uzeti zajmovi već priznaju kao obveze u bilanci EU-a, vidjeti bilješku 2.11.1.. Međutim, ako dođe do neispunjavanja obveza u vezi s naizmjeničnim zajmovima koji se odobravaju zajedno s tim uzetim zajmovima, iz proračuna EU-a morat će se pokriti ukupni nepodmireni iznos na temelju članka 14. Uredbe Vijeća 609/2014:

- za uzete zajmove povezane sa zajmovima isplaćenima u okviru EFSM-a daje se jamstvo isključivo iz proračuna EU-a,
- za uzete zajmove povezane sa zajmovima za platne bilance daje se jamstvo isključivo iz proračuna EU-a,
- za zajmove za makrofinancijsku pomoć daje se jamstvo prvo iz Jamstvenog fonda za vanjska djelovanja (vidjeti bilješku 2.4.1.), a zatim iz proračuna EU-a, i i
- jamstva trećih strana služe kao prvo pokriće za ukupne iznose nepodmirenenih zajmova Euratoma. Iz Jamstvenog fonda pokrili bi se iznosi za vanjsko kreditiranje ako oni nisu obuhvaćeni jamstvima treće strane.

Zajmovi EZUČ-a u likvidaciji odobreni za pozajmljena sredstva nisu pokriveni proračunskim jamstvom EU-a. Umjesto toga pokriveni su financijskom imovinom EZUČ-a u likvidaciji – vidjeti bilješku 2.4.1.

4.1.3. Jamstva dana za financijske instrumente EU-a

	u milijunima EUR	
	31.12.2017.	31.12.2016.
Obzor 2020.	1 297	921
Instrument za financiranje na temelju podjele rizika	654	711
Instrument za povezivanje Europe	490	465
Ostalo	32	3
Ukupno	2 473	2 101

Kao što je navedeno u članku 140. stavku 3. Financijske uredbe, proračunski rashodi povezani s financijskim instrumentom te financijske obveze EU-a ni u kojem slučaju ne smiju prijeći iznos odgovarajuće proračunske obveze koja je za njega utvrđena, čime se izuzimaju nepredviđene obveze za proračun. To u praksi znači da za te obveze postoji odgovarajuća protustavka u dijelu bilance koji se odnosi na imovinu ili su one pokrivena nepodmirenim proračunskim obvezama koje još nisu rashodovane. Navedene nepredviđene obveze prikazane su bez financijskih rezervacija izdvojenih za te instrumente, vidjeti bilješku 2.10.

4.1.4. Sudski postupci

	u milijunima EUR	
	31.12.2017.	31.12.2016.
Novčane kazne	3 242	1 834
Poljoprivreda	1 737	1 711
Kohezija	3	3
Ostalo	481	600
Ukupno	5 463	4 148

Novčane kazne

Ti se iznosi uglavnom odnose na novčane kazne koje Komisija izriče zbog kršenja pravila tržišnog natjecanja koje su kažnjena poduzeća privremeno platila i za koje je podnesena žalba ili nije poznato hoće li biti podnesena žalba. Dok Sud ne

donese konačnu odluku ili dok ne istekne razdoblje za podnošenje žalbe, zadržava se nepredviđena obveza. Kamate ostvarene od privremenih plaćanja uključene su u poslovni rezultat godine i kao nepredviđena obveza kako bi se prikazala neizvjesnost prava Komisije na te iznose.

Ako EU izgubi u bilo kojem od tih postupaka koji se odnose na izrečene novčane kazne, taj se iznos neće teretiti u proračunu EU-a jer su te kazne privremeno plaćene i taj se novac čuva na posebnim bankovnim računima (vidjeti bilješku 2.8.) ili u fondu BUFI koji je osnovan u tu svrhu (vidjeti bilješku 2.4.1.). Iznos tih novčanih kazni priznaje se kao proračunski rashod tek kada one postanu konačne (članak 83. Financijske uredbe).

Poljoprivreda

Riječ je o nepredviđenim obvezama prema državama članicama povezanim s odlukama o sukladnosti s EFJP-om, ruralnim razvojem i prepristupnim financijskim korekcijama koje su predmet postupka pred Sudom. Utvrđivanje konačnog iznosa obveze i godine u kojoj će se uspješan ishod žalbi odraziti na proračun ovisit će o trajanju postupka pred Sudom.

Kohezija

Riječ je o nepredviđenim obvezama prema državama članicama u vezi s mjerama u okviru kohezijske politike za koje se očekuje datum rasprave ili koje su predmet postupka pred Sudom.

Ostali sudski postupci

Ovaj se naslov odnosi na odštetne zahtjeve u predmetima koji se trenutačno vode protiv EU-a, ostale pravne sporove i procijenjene sudske troškove. Treba napomenuti da u skladu s člankom 288. Ugovora o EZ-u podnositelj u odštetnom zahtjevu mora dokazati da je institucija dovoljno ozbiljno prekršila načelo vladavine prava kad je riječ o dodjeli prava pojedincima, da je podnositelj pretrpio stvarnu štetu i da postoji izravna uzročna veza između nezakonitog djela i štete.

4.2. NEPREDVIĐENA IMOVINA

u milijunima EUR

	31.12.2017.	31.12.2016.
<i>Primljena jamstva:</i>		
<i>Jamstva za ispunjavanje obveza</i>	352	369
<i>Ostala jamstva</i>	22	28
<i>Ostala nepredviđena imovina</i>	34	34
Ukupno	409	431

Jamstva za ispunjavanje obveza zahtijevaju se kako bi se osiguralo da korisnici sredstava EU-a ispunjavaju obveze iz ugovora s EU-om.

5. PRORAČUNSKE I PRAVNE OBVEZE

Ova bilješka sadržava informacije o proračunskom postupku i budućim potrebama za financiranjem, a ne obvezama koje postoje na dan 31. prosinca 2017.

U okviru višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) koji dogovaraju države članice utvrđuju se programi i određuju gornje granice odobrenih sredstava za preuzimanje obveza po naslovu i ukupna odobrena sredstva za plaćanje u okviru kojih EU može preuzimati proračunske i pravne obveze te u konačnici izvršavati plaćanja za razdoblje od 7 godina – vidjeti tablicu 1.1. u bilješkama uz izvješća o izvršenju proračuna.

Vijeće (države članice) donijelo je gornje granice VFO-a uz suglasnost Europskog parlamenta, a u članku 16. Uredbe 1306/2013 o financiranju ZPP-a navodi se izravna veza između godišnje gornje granice rashoda EFJP-a i Uredbe o VFO-u. Europski parlament i Vijeće donijeli su i odgovarajuće temeljne akte za rashode EFJP-a kojima se određuju rashodi po državi članici za cijelo razdoblje 2014.–2020.

Pravne obveze odgovaraju potpisanim programima, projektima, sporazumima ili ugovorima, čime EU preuzima zakonsku obvezu. Preuzimanje pravne obveze čin je kojim dužnosnik za ovjeravanje preuzima ili uspostavlja obvezu (za EU) koja ima kao posljedicu terećenje (članak 85. Financijske uredbe).

Proračunska obveza u načelu se preuzima prije pravne obveze, ali za neke višegodišnje programe/projekte vrijedi obratno te se predmetne proračunske obveze preuzimaju u obliku godišnjih obroka u razdoblju od nekoliko godina, ako je to predviđeno temeljnim aktom. Primjerice, kada je riječ o koheziji, člankom 76. Uredbe o zajedničkim odredbama (Uredba (EU) br. 1303/2013) utvrđuje se da odluke Komisije o donošenju programa predstavljaju pravnu obvezu u smislu Financijske uredbe, ali da se proračunske obveze Unije koje se odnose na svaki program preuzimaju u godišnjim obrocima za svaki fond u razdoblju od 1. siječnja 2014. do 31. prosinca 2020. Ostale pravne osnove mogu sadržavati slične odredbe. Zbog toga mogu postojati iznosi za koje je EU preuzeo zakonsku obvezu plaćanja, ali za koje još uvijek nije preuzeta proračunska obveza – vidjeti bilješke 5.2. i 5.3. u nastavku.

Ako je proračunska obveza preuzeta, ali naknadna plaćanja još uvijek nisu izvršena, iznos nepodmirene obveze naziva se „Reste à Liquider” (RAL). To se može odnositi na programe ili projekte, često višegodišnje, koji su potpisani, ali još nisu (u potpunosti) provedeni. Oni predstavljaju obveze plaćanja za naredne godine. Budući da se financijski izvještaji izrađuju na temelju nastanka poslovnih događaja, dok se izvješća o izvršenju proračuna izrađuju na osnovi gotovisnih isplata, dio ukupnih neplaćenih iznosa (RAL) već je rashodovan i priznat je kao obveza ubilanci (vidjeti bilješke 2.12. i 2.13.). Izračun tih rashoda provodi se na temelju zaprimljenih zahtjeva za nadoknadu troškova / računa i na temelju procijenjene provedbe programa ili projekta za koje EU-u još nisu dostavljeni nikakvi zahtjevi – vidjeti bilješku 5.1. u nastavku. Nakon što se izvrše plaćanja koja se odnose na RAL nakon 31. prosinca 2017., ta se obveza prestaje priznavati u bilanci. Dio RAL-a koji još nije rashodovan nije uključen u obveze, već je naveden u nastavku.

Iznosi navedeni u nastavku stoga predstavljaju iznose na dan 31. prosinca 2017. za koje je EU preuzeo obvezu plaćanja na temelju ispunjenja ugovornih obveza i koji se stoga planiraju financirati iz budućih proračuna EU-a.

<i>u milijunima EUR</i>			
	Bilješka	31.12.2017.	31.12.2016.
<i>Nepodmirene proračunske obveze koje još nisu rashodovane</i>	5.1	221 391	189 881
<i>Pravne obveze u okviru podijeljenog upravljanja iz tekućeg VFO-a koje se trebaju provesti</i>	5.2	211 688	276 351
<i>Značajne pravne obveze u ostalim područjima</i>	5.3	20 030	22 275
Ukupno		453 109	488 507

5.1. NEPODMIRENE PRORAČUNSKE OBVEZE KOJE JOŠ NISU RASHODOVANE

<i>u milijunima EUR</i>		
	31.12.2017.	31.12.2016.
<i>Nepodmirene proračunske obveze koje još nisu rashodovane</i>	221 391	189 881

Navedeni iznos od 267 258 milijuna EUR proračunski je RAL („Reste à Liquider”) (vidjeti tablicu 4.4. u bilješkama uz izvješća o izvršenju proračuna) umanjen za iznose koji su prikazani kao obveze u bilanci i kao rashodi u izvještaju o financijskom rezultatu. Proračunski RAL iznos je otvorenih preuzetih obveza za koje još nije izvršeno plaćanje i/ili koje još nisu poništene. Kao što je prethodno objašnjeno, to je uobičajena posljedica postojanja višegodišnjih programa.

Treba napomenuti da su nepodmireni predujmovi pretfinanciranja na dan 31. prosinca 2017. iznosili ukupno 49 milijardi EUR (vidjeti bilješku 2.5.). To predstavlja proračunske obveze koje su plaćene i kojima se smanjuje RAL, ali se smatra da ti plaćeni iznosi i dalje pripadaju EU-u, a ne korisniku sve dok se ne ispune ugovorne obveze. Stoga su one jednake prethodno navedenom RAL-u i još uvijek nisu rashodovane.

5.2. PRAVNE OBVEZE U OKVIRU PODIJELJENOG UPRAVLJANJA IZ TEKUĆEG VFO-a KOJE SE TREBAJU PROVESTI

u milijunima EUR

Fondovi	Financijski okvir 2014.–2020. (A)	Zaključene pravne obveze (B)	Proračunske obveze (C)	Opozvane obveze (D)	Proračun raspoloživ u okviru VFO-a (= A – C)	Pravne obveze umanjene za proračunske obveze (= B – C + D)
<i>Europski fond za regionalni razvoj i Kohezijski fond</i>	262 058	262 058	140 302	—	121 756	121 756
<i>Europski socijalni fond</i>	91 991	91 991	51 813	—	40 178	40 178
<i>Fond europske pomoći za najpotrebitije</i>	3 814	3 814	2 114	—	1 699	1 699
NASLOV 1B: FONDOVI KOHE- ZIJSKE POLITIKE	357 862	357 862	194 229	—	163 633	163 633
<i>Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj</i>	99 343	99 343	56 401	—	42 942	42 942
<i>Europski fond za pomorstvo i ribarstvo</i>	5 749	5 749	3 210	—	2 539	2 539
NASLOV 2: PRIRODNI RESURSI	105 093	105 093	59 611	—	45 482	45 482
<i>Fond za azil i migracije</i>	5 391	4 233	2 794	—	2 597	1 439
<i>Fond za unutarnju sigurnost</i>	2 812	2 635	1 500	—	1 311	1 134
NASLOV 3: SIGURNOST I GRA- ĐANSTVO	8 202	6 868	4 294	—	3 908	2 573
Ukupno	471 157	469 822	258 134	—	213 023	211 688

EU se obvezao platiti ove pravne obveze kada je donio operativne programe povezane s podijeljenim upravljanjem. Odluka Komisije o donošenju operativnog programa jest odluka o financiranju u smislu članka 84. Financijske uredbe, a nakon što se obavijesti predmetna država članica, ona predstavlja zakonsku obvezu u smislu te Uredbe.

U članku 76. Uredbe o zajedničkim odredbama za europske strukturne i investicijske fondove (ESIF) navodi se:

Proračunske obveze Unije u vezi sa svakim programom izvršavaju se u godišnjim obrocima za svaki fond u razdoblju između 1. siječnja 2014. i 31. prosinca 2020. Proračunske obveze povezane s pričuvom za ostvarenje postignuća u svakom programu izvršavaju se odvojeno od dodjele ostatka sredstava za program.

U prethodnoj tablici prvo se navodi ukupni VFO (stupac A) te su prikazane pravne obveze za koje još nisu preuzete proračunske obveze, a u svrhu informiranja navode se i najviši iznosi obveza u vezi s gornjim granicama predviđenima u VFO-u za 2014.–2020. u naslovima 1B, 2 i 3. Te pravne obveze stoga predstavljaju nepodmirene iznose za koje je EU preuzeo proračunske obveze te će ih platiti nakon 31. prosinca 2017. U stupcu B prikazane su pravne obveze koje je zaključila Komisija na kraju godine, a u stupcu C proračunske obveze koje su preuzete na temelju tih pravnih obveza na kraju godine. Na dan 31. prosinca 2017. nije bilo opozvanih obveza (stupac D).

5.3. ZNAČAJNE PRAVNE OBVEZE U OSTALIM PODRUČJIMA

	<i>u milijunima EUR</i>	
	31.12.2017.	31.12.2016.
<i>Instrument za povezivanje Europe</i>	12 676	13 799
<i>Copernicus</i>	1 841	2 393
<i>ITER</i>	1 496	1 891
<i>Galileo</i>	253	523
<i>Sporazumi o ribarstvu</i>	133	247
<i>Obveze za poslovne najmove</i>	2 577	2 419
<i>Ostale ugovorne obveze</i>	1 054	1 003
Ukupno	20 030	22 275

U ovim iznosima uzimaju se u obzir pravne obveze koje još nisu pokrivena odobrenim sredstvima za plaćanje u proračunu na kraju godine. Te obvezujuće obveze bit će priznate u proračunu u godišnjim obrocima i plaćene u narednim godinama.

Određeni važni programi (vidjeti u nastavku) mogu se provesti u godišnjim obrocima na temelju članka 85. stavka 4. Financijske uredbe, čime se EU-u omogućuje da preuzme pravne obveze (potpisuje sporazume o dodjeli bespovratnih sredstava, sporazume o delegiranju i ugovore o javnoj nabavi) koje su veće od raspoloživih odobrenih sredstava za preuzimanje obveza za određenu godinu. Stoga su za znatan iznos ukupnih dodijeljenih sredstava za tekući VFO možda već preuzete obveze. To se osobito odnosi na programe opisane u nastavku:

Instrument za povezivanje Europe

Instrumentom za povezivanje Europe pruža se financijska pomoć transeuropskim mrežama kako bi se pružila potpora projektima od zajedničkog interesa u sektorima prometa, telekomunikacija i energetske infrastrukture. Pravne obveze za program Instrument za povezivanje Europe obuhvaćaju razdoblje od 2014. do 2020. za Instrument za povezivanje Europe u sektoru prometa i do 2021. za Instrument za povezivanje Europe u sektoru energetike. Pravna osnova za te obveze jest Uredba (EU) br. 1316/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. o uspostavi Instrumenta za povezivanje Europe, izmjeni Uredbe (EU) br. 913/2010 i stavljanju izvan snage uredaba (EZ) br. 680/2007 i (EZ) br. 67/2010 (Tekst značajan za EGP) (SL L 348, 20. prosinca 2013.) u čijem se članku 19. predviđa upotreba godišnjih obroka.

Copernicus

Copernicus je europski program za promatranje Zemlje – vidjeti i bilješku 2.2. Te se obveze preuzimaju za razdoblje do 2020. Na temelju Uredbe (EU) 377/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 3. travnja 2014. (SL L 122/44 od 24. travnja 2014.) Komisija je potpisala sporazume o delegiranju s Europskom svemirskom agencijom (ESA), EUMETSAT-om i Europskim centrom za srednjoročne prognoze vremena. Člankom 8. Uredbe 377/2014 odobrava se upotreba godišnjih obroka.

ITER – Međunarodni termonuklearni eksperimentalni reaktor

Tim bi se obvezama trebale pokriti buduće potrebe za sredstvima za instrumente ITER-a do 2021. Doprinos EU-a (Euratom) međunarodnom ITER-u ostvaruje se preko Agencije fuzija za energiju, uključujući i doprinose država članica i Švicarske. Te su obveze preuzete na temelju Odluke Vijeća (Euratom) 791/2013 od 13. prosinca 2013. o izmjeni Odluke (Euratom) 198/2007 o osnivanju Europskog zajedničkog poduzeća za ITER i razvoj energije fuzije, kojom se odobrava upotreba godišnjih obroka. ITER je osnovan radi upravljanja objektima ITER-a, poticanja njihove uporabe, promicanja razumijevanja i prihvaćanja energije fuzije u javnosti te pokretanja svih ostalih aktivnosti potrebnih za ostvarenje njegove namjene. U ITER su uključeni EU, Kina, Indija, Rusija, Južna Koreja, Japan i SAD.

Galileo

Riječ je o iznosima preuzetih obveza za program Galileo u okviru kojeg se razvija europski satelitski navigacijski sustav – vidjeti i bilješku 2.2. Te se obveze preuzimaju za razdoblje do 2020. Na temelju Uredbe (EU) 1285/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. (SL L 347/1 od 20. prosinca 2013.) Komisija je potpisala sporazum o delegiranju s ESA-om. Člankom 9. Uredbe (EU) 1285/2013 odobrava se upotreba godišnjih obroka.

Sporazumi o ribarstvu

Riječ je o obvezama prema trećim zemljama preuzetima do 2020. u vezi s djelovanjima u okviru međunarodnih sporazuma o ribarstvu. Te su obveze preuzete na temelju odluka Vijeća za svaku treću zemlju (npr. Odluka Vijeća (EU) 1894/2015 od 5. listopada 2015. o sklapanju Protokola između Europske unije i Republike Kabo Verdea o utvrđivanju ribolovnih mogućnosti i financijskog doprinosa predviđenih Sporazumom o partnerstvu u području ribarstva između Europske zajednice i Republike Kabo Verdea; SL L 277, 22. listopada 2015.). To su posebni međunarodni ugovori kojima se utvrđuju višegodišnja prava i obveze.

Obveze za poslovne najmove

Najmanji iznosi za koje je preuzeta obveza plaćanja na temelju predmetnih ugovora, a prije isteka tih ugovora o najmu sljedeći su:

u milijunima EUR

	Minimalna plaćanja najma			
	< 1 godine	1 – 5 godina	> 5 godina	Ukupno
Zgrade	374	1 106	1 078	2 558
Materijali IT-a i ostala oprema	7	13	0	21
Ukupno	380	1 120	1 078	2 577

Ostale ugovorne obveze

Iznosi uključeni u ovo izvješćivanje odgovaraju iznosima za koje je preuzeta obveza plaćanja tijekom trajanja ugovora. Najznačajniji iznos uključen pod ovim naslovom odnosi se na ugovore Europskog parlamenta o izgradnji (175 milijuna EUR).

6. UPRAVLJANJE FINACIJSKIM RIZIKOM

Sljedeće izvješćivanje u pogledu upravljanja financijskim rizikom u EU-u odnosi se na:

- uzimanje i davanje zajmova za financijsku pomoć koju daje Komisija u okviru: EFSM-a, pomoći za platne bilance, makrofinancijske pomoći, djelovanja Euratoma i za pozajmljena sredstva EZUČ-a u likvidaciji,
- operacije Komisije povezane s rizicom radi izvršenja proračuna EU-a, uključujući naplatu novčanih kazni,
- imovinu koja se drži u fondovima za proračunska jamstva: Jamstvenom fondu za vanjska djelovanja i Jamstvenom fondu EFSU-a, i
- financijske instrumente koji se financiraju iz proračuna EU-a.

6.1. VRSTE RIZIKA

Tržišni rizik jest rizik fluktuacije fer vrijednosti ili budućih novčanih tokova financijskog instrumenta uslijed promjena tržišnih cijena. Tržišni rizik ne podrazumijeva samo mogući gubitak, već i mogući dobitak. Sastoji se od *valutnog rizika*, *kamatnog rizika* i *drugih cjenovnih rizika* (koji za EU nisu znatni).

- *Valutni rizik* jest rizik da će promjene deviznog tečaja utjecati na aktivnosti ili vrijednost ulaganja EU-a. Do njega dolazi zbog promjene cijene jedne valute u odnosu na drugu.
- *Kamatni rizik* jest mogućnost smanjenja vrijednosti vrijednosnih papira, osobito obveznica, zbog povećanja kamatnih stopa. Općenito, više kamatne stope uzrokuju niže cijene obveznica s fiksnom kamatnom stopom i obratno.

Kreditni rizik jest rizik od gubitka zbog neotplaćivanja zajma ili drugih kreditnih linija (glavnice i kamata ili samo jednog od njih) dužnika/zajmoprimca ili svakog kršenja ugovorne obveze. Oblici neotplaćivanja jesu kašnjenje u otplati, restrukturiranje načina otplate korisnika zajma i stečaj.

Likvidnosni rizik jest rizik koji nastaje zbog poteškoća pri prodaji imovine; primjerice, rizik od toga da se trgovanje određenim vrijednosnim papirom ili imovinom na tržištu ne može dovoljno brzo obaviti kako bi se spriječio gubitak ili izvršila obveza.

6.2. POLITIKE UPRAVLJANJA RIZIKOM

Izvršenje proračuna EU-a sve se više oslanja na uporabu financijskih instrumenata iz operativnih programa. Osnovni pojam na kojem se temelji ovaj pristup, za razliku od tradicionalnog načina izvršenja proračuna davanjem bespovratnih sredstava i subvencija, jest da za svaki euro potrošen iz proračuna putem financijskih instrumenata, krajnji korisnik dobiva više od 1 EUR financijske potpore zbog učinka poluge. Takvim se korištenjem proračuna EU-a nastoji maksimalno povećati učinak raspoloživih sredstava. Za više informacija o predmetnim iznosima vidjeti bilješku **2.4.1**.

Većini financijskih instrumenata zajednička je činjenica da se izvršenje delegira grupi EIB (uključujući EIF) ili drugim financijskim institucijama na temelju sporazuma između Komisije i financijske institucije. Sporazumi potpisani s tim financijskim institucijama uključuju stroge uvjete i obveze posrednika kako bi se osiguralo ispravno upravljanje novčanim sredstvima EU-a i ispravno izvješćivanje o tome. Nakon preuzimanja obveza za financijski doprinos jednom od instrumenata, sredstva se prenose na bankovni račun financijske institucije koji je otvoren posebno u tu svrhu (tj. fiducijarni račun). Financijska institucija može, ovisno o predmetnom instrumentu, upotrijebiti sredstva na fiducijarnom računu za davanje zajmova, izdavanje dužničkih instrumenata, ulaganje u vlasničke instrumente ili pokrivanje poziva za aktiviranje jamstva. Opće je pravilo da se prihodi od financijskih instrumenata moraju vratiti u proračun EU-a.

Rizik u vezi s tim financijskim instrumentima ograničen je na gornju granicu navedenu u temeljnim sporazumima, što je predviđeni iznos za instrument. Budući da Komisija često snosi „tranšu prvog gubitka” i da je svrha instrumenata financirati rizičnije korisnike (koji imaju poteškoća s dobivanjem sredstava od komercijalnih zajmodavaca), vjerojatno je da će nastati određeni gubici za proračun EU-a.

Obračunavanje financijskih instrumenata

Sljedeće kategorije financijske imovine i financijskih obveza ne obračunavaju se po fer vrijednosti: novac i novčani ekvivalenti, zajmovi, potraživanja od razmjenskih transakcija i naplativa sredstva od nerazmjenskih transakcija, uzeti zajmovi te ostale financijske obveze mjerene po amortiziranom trošku. Knjigovodstvena vrijednost te financijske imovine i financijskih obveza smatra se razumnom procjenom njihove fer vrijednosti.

Uzimanje i davanje zajmova za financijsku pomoć

Transakcije uzimanja i davanja zajmova te s tim povezano upravljanje riznicom provodi EU u skladu s odgovarajućim uredbama Vijeća i Europskog parlamenta, odlukama Vijeća i međunarodnim smjernicama, ako su primjenjive. Odgovarajuće operativne jedinice izradile su i upotrebljavaju priručnike o pisanim postupcima kojima su obuhvaćena posebna područja kao što su uzimanja i davanja zajmova te upravljanje riznicom. Opće je pravilo da se promjene kamatne stope ili tečajeva stranih valuta (aktivnosti zaštite od rizika) ne mogu kompenzirati određenim aktivnostima jer se davanje zajmova financira uglavnom „naizmjeničnim” uzetim zajmovima, što ne dovodi do otvorenih kamatnih ili tečajnih pozicija. Primjena „naizmjeničnosti” redovito se provjerava.

Riznica

Pravila i načela upravljanja operacijama riznice Komisije utvrđena su Uredbom Vijeća 609/2014 (kako je izmijenjena Uredbom Vijeća 804/2016) te Financijskom uredbom i njezinim pravilima primjene.

Na temelju navedenih uredbi primjenjuju se sljedeća načela:

- države članice uplaćuju vlastita sredstva na račune otvorene za tu namjenu u ime Komisije pri riznici ili nacionalnoj središnjoj banci. Tim se računima Komisija može koristiti samo za pokrivanje potreba za gotovinom,
- države članice uplaćuju vlastita sredstva u svojim nacionalnim valutama, dok su plaćanja Komisije uglavnom u eurima,
- bankovni računi otvoreni u ime Komisije ne mogu imati negativan saldo. To se ograničenje ne primjenjuje na račune vlastitih sredstava Komisije u slučaju neotplate zajmova ugovorenih ili zajamčenih u skladu s uredbama i odlukama Vijeća EU-a te uz određene uvjete ako su potrebe za gotovinom veće od sredstava na računima,
- sredstva na bankovnim računima iskazana u valutama koje nisu euro upotrebljavaju se za plaćanja u istim valutama ili se periodično preračunavaju u eure.

Osim računa s vlastitim sredstvima, Komisija otvara i druge bankovne račune u središnjim i komercijalnim bankama namijenjene izvršavanju plaćanja i primanju primitaka koji nisu povezani s doprinosima država članica proračunu.

Operacije riznice i plaćanja visoko su automatizirane i koriste se suvremenim informatičkim sustavima. Kako bi se jamčila sigurnost sustava i osiguralo razdvajanje dužnosti u skladu s Financijskom uredbom, standardima unutarnje kontrole Komisije i revizijskim načelima, primjenjuju se posebni postupci.

Upravljanje operacijama riznice i plaćanja Komisije uređeno je pisanim smjernicama i postupcima kojima je cilj ograničiti poslovni i financijski rizik i osigurati odgovarajuću razinu kontrole. Njima su obuhvaćena različita područja poslovanja (primjerice: izvršavanje plaćanja i upravljanje novcem, predviđanje novčanih tokova, kontinuitet poslovanja itd.), a njihovo poštovanje redovito se provjerava. Osim toga, Glavna uprava za proračun i Glavna uprava za gospodarske i financijske poslove razmjenjuju informacije o upravljanju rizikom i najboljim praksama.

Novčane kazne

Privremeno naplaćene novčane kazne: depoziti

Iznosi primljeni prije 2010. ostaju na računima banaka posebno odabranih za pohranu privremeno naplaćenih novčanih kazni. Banke se odabiru u skladu s postupcima javne nabave utvrđenima u Financijskoj uredbi. Pohrana sredstava u određene banke određuje se na temelju unutarnje politike upravljanja rizikom kojom se utvrđuju uvjeti o kreditnom rejtingu i iznos sredstava koja se mogu pohraniti razmjerno vlasničkom udjelu druge ugovorne strane. Redovito se utvrđuju i ocjenjuju financijski i poslovni rizici i provjerava usklađenost s unutarnjim politikama i postupcima.

Privremeno naplaćene novčane kazne: portfelj fonda BUFI

Iznos izrečenih i privremeno naplaćenih novčanih kazni od 2010. ulaže se u portfelj BUFI osnovan posebno u te svrhe. Glavni su ciljevi portfelja smanjenje rizika povezanih s financijskim tržištima i jednako postupanje sa svim subjektima kojima su izrečene novčane kazne tako što im se nudi zajamčeni povrat izračunan na istoj osnovi. Imovinom stečenom iz privremeno naplaćenih novčanih kazni upravlja Komisija u skladu s unutarnjim smjernicama za upravljanje imovinom. Odgovarajuće operativne jedinice izradile i upotrebljavaju priručnike o postupcima kojima su obuhvaćena posebna područja kao što je upravljanje riznicom. Redovito se utvrđuju i ocjenjuju financijski i poslovni rizici i provjerava usklađenost s unutarnjim smjernicama i postupcima.

Cilj je upravljanja imovinom uložiti privremeno plaćene novčane kazne Komisiji kako bi se:

- omogućio jednostavan pristup sredstvima kad je to potrebno i
- u uobičajenim uvjetima osigurao prihod koji je u prosjeku sličan referentnom prihodu BUFI-ja umanjenom za nastale troškove, uz očuvanje nominalne vrijednosti novčanih kazni.

Ulaganja su u osnovi ograničena na sljedeće kategorije: oročene depozite u središnjim bankama država članica, agencijama za upravljanje državnim dugom, bankama u državnom vlasništvu ili za koje jamči država ili nadnacionalnim institucijama te obveznice, mjenice i potvrde o depozitu koje izdaju nacionalni subjekti ili nadnacionalne institucije.

Financijska jamstva

Komisija drži jamstva za znatne iznose koje izdaju financijske institucije u vezi s novčanim kaznama koje je Komisija izrekla poduzećima zbog kršenja pravila EU-a o tržišnom natjecanju (vidjeti bilješku 2.6.1.2.). Ta jamstva osiguravaju kažnjena poduzeća i ona zamjenjuju privremena plaćanja. Jamstvima se upravlja u skladu s unutarnjom politikom upravljanja rizikom. Redovito se utvrđuju i ocjenjuju financijski i poslovni rizici i provjerava usklađenost s unutarnjim politikama i postupcima.

Jamstveni fond za vanjska djelovanja

Pravila i načela upravljanja imovinom Jamstvenog fonda utvrđena su u Konvenciji Komisije i EIB-a potpisanoj 25. studenoga 1994. te naknadnim izmjenama od 17. i 23. rujna 1996., 8. svibnja 2002., 25. veljače 2008. i 9. studenoga 2010. Ovaj jamstveni fond posluje samo u eurima. Ulaganja se provode samo u eurima kako bi se izbjegao svaki rizik od promjene deviznog tečaja. Upravljanje imovinom temelji se na tradicionalnim pravilima opreznosti u financijskim aktivnostima. Potrebno je obratiti posebnu pažnju na smanjenje rizika i osigurati da se imovina može prodati ili prenijeti bez znatnog kašnjenja uzimajući u obzir obuhvaćene obveze.

Jamstveni fond EFSU-a

Jamstveni fond EFSU-a osnovan je Uredbom (EU) 2015/1017 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. lipnja 2015. (kako je izmijenjena Uredbom (EU) 2017/2396 od 13. prosinca 2017.). Pravila i načela za upravljanje imovinom fonda propisana su Odlukom Komisije C(2016)165 od 21. siječnja 2016. Upravljanom imovinom osigurat će se dovoljna likvidnost u vezi s mogućim pozivima za aktiviranje jamstva, ali će se i dalje nastojati optimizirati povrat i razina rizika koji su u skladu s održavanjem visoke razine sigurnosti i stabilnosti.

6.3. VALUTNI RIZIK

Izloženost financijskih instrumenta EU-a valutnom riziku na kraju godine – neto pozicija

u milijunima EUR

	31.12.2017.						
	USD	GBP	DKK	SEK	EUR	Ostali	Ukupno
Financijska imovina							
<i>Financijska imovina raspoloživa za prodaju</i>	680	57	17	56	12 806	16	13 632
<i>Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka</i>	(632)	—	—	—	655	—	23
<i>Zajmovi ⁽¹⁾</i>	6	0	—	—	123	7	137
<i>Potraživanja i naplativa sredstva</i>	15	549	63	86	11 591	62	12 366
<i>Novac i novčani ekvivalenti</i>	49	3 180	27	693	18 468	1 694	24 111
	118	3 787	107	835	43 642	1 779	50 268

u milijunima EUR

	31.12.2017.						
	USD	GBP	DKK	SEK	EUR	Ostali	Ukupno
Financijske obveze							
<i>Financijske obveze određene po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka</i>	—	—	—	—	—	(2)	(2)
<i>Poslovne obveze</i>	(4)	(2)	(0)	(1)	(39 029)	(12)	(39 048)
	(4)	(2)	(0)	(1)	(39 029)	(14)	(39 050)
Ukupno	114	3 785	107	834	4 613	1 765	11 218

u milijunima EUR

	31.12.2016.						
	USD	GBP	DKK	SEK	EUR	Ostali	Ukupno
Financijska imovina							
<i>Financijska imovina raspoloživa za prodaju</i>	228	58	14	42	10 080	21	10 442
<i>Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka</i>	(49)	—	—	—	50	—	0
<i>Zajmovi ⁽¹⁾</i>	4	0	—	—	329	10	343
<i>Potraživanja i naplativa sredstva</i>	1	593	51	81	10 888	8	11 622
<i>Novac i novčani ekvivalenti</i>	39	2 394	428	1 220	22 387	2 117	28 585
	222	3 045	493	1 342	43 734	2 156	50 993
Financijske obveze							
<i>Financijske obveze određene po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka</i>	(100)	—	—	—	100	—	(1)
<i>Poslovne obveze</i>	(1)	(5)	(0)	(0)	(39 983)	(16)	(40 005)
	(101)	(5)	(0)	(0)	(39 883)	(16)	(40 005)
Ukupno	121	3 040	493	1 342	3 851	2 140	10 987

⁽¹⁾ Bez naizmjeničnih zajmova za financijsku pomoć

Da je EUR ojačao u odnosu na druge valute za 10 %, imao bi sljedeći učinak:

u milijunima EUR

	Poslovni rezultat			
	USD	GBP	DKK	SEK
2017.	(5)	(339)	(8)	(71)
2016.	(4)	(272)	(43)	(118)

u milijunima EUR

	Neto imovina			
	USD	GBP	DKK	SEK
31.12.2017.	(5)	(5)	(2)	(5)
31.12.2016.	(7)	(5)	(1)	(4)

Da je EUR oslabio u odnosu na te valute za 10 %, imao bi sljedeći učinak:

u milijunima EUR

	Poslovni rezultat			
	USD	GBP	DKK	SEK
2017.	6	414	10	87
2016.	5	332	53	145

u milijunima EUR

	Neto imovina			
	USD	GBP	DKK	SEK
31.12.2017.	7	6	2	6
31.12.2016.	9	6	2	5

Uzimanje i davanje zajmova za financijsku pomoć

Većina financijske imovine i financijskih obveza iskazuje se u eurima te se u tim slučajevima EU ne suočava s rizikom od promjene deviznog tečaja. Međutim, EU daje zajmove u američkim dolarima (USD) putem financijskog instrumenta Euratoma, a oni se financiraju uzetim zajmovima u istom iznosu u američkim dolarima („naizmjenične” aktivnosti). Na datum bilance za EU ne postoji rizik od projeme deviznog tečaja u pogledu Euratoma.

Riznica

Vlastita sredstva koja uplaćuju države članice u valutama koje nisu euro pohranjuju se na računima za vlastita sredstva u skladu s Uredbom Vijeća 609/2014 (kako je izmijenjena Uredbom Vijeća 804/2016). Preračunavaju se u euro kad su potrebna za izvršenje plaćanja. Postupci koji se primjenjuju na upravljanje tim sredstvima utvrđeni su prethodno navedenom Uredbom. U ograničenom broju slučajeva ta se sredstva izravno upotrebljavaju za izvršenje plaćanja u istoj valuti.

Komisija u komercijalnim bankama drži niz računa u valutama EU-a koje nisu euro te u američkim dolarima i švicarskim francima koje joj služe za izvršenje plaćanja u tim valutama. Sredstva se na te račune uplaćuju ovisno o iznosu plaćanja koje treba izvršiti te stoga njihov saldo ne predstavlja izloženost valutnom riziku.

Ako se razni primici (osim vlastitih sredstava) na račune uplaćuju u valutama koje nisu euro, oni se prenose na račune Komisije u istim valutama ako su potrebni za izvršavanje plaćanja ili se preračunavaju u euro i prenose na račune u eurima. Knjiga blagajne u valutama koje nisu euro puni se ovisno o procijenjenim kratkoročnim potrebama za izvršavanjem lokalnih plaćanja u istim valutama. Salda tih računa održavaju se unutar njihovih gornjih granica.

Novčane kazne

Privremeno naplaćene novčane kazne (depoziti i portfelj BUFI-ja) i bankovna jamstva

S obzirom na to da se sve novčane kazne utvrđuju i plaćaju u eurima, nema rizika od promjene deviznog tečaja.

Jamstveni fond za vanjska djelovanja

Financijska imovina ovog fonda iskazana je u eurima te stoga ne postoji valutni rizik. Zajmovi koji su subrogirani EU-u zbog isplata iz fonda uslijed neplaćanja korisnika zajma izvršavaju se u izvornoj valuti i stoga je EU izložen valutnom riziku. Ne postoje aktivnosti kojima se mogu nadoknaditi promjene deviznog tečaja (aktivnosti zaštite od rizika) zbog neizvjesnosti povezanih s rokovima otplate zajmova.

Jamstveni fond EFSU-a

Poslovanje jamstvenog fonda EFSU-a trenutačno se obavlja u eurima i američkim dolarima. U prosincu 2016. provedena su prva ulaganja u dužničke vrijednosne papire u američkim dolarima po nepromjenjivom tečaju (riznica SAD-a) u cilju povećanja povrata i diversifikacije tržišnog rizika zbog izloženosti tržištu SAD-a. Valutnim rizikom upravlja se sklapanjem ugovora o izvedenicama (terminskih ugovora u stranoj valuti) kojima se štiti tržišna vrijednost ulagačkih portfelja u američkim dolarima. Ograničenje najveće nezaštićene izloženosti deviznom tečaju određeno je na 1 % ukupne vrijednosti portfelja u okviru referentne i godišnje strateške raspodjele. Stoga će pozitivna ili negativna kretanja tržišne vrijednosti ulaganja u američkim dolarima ispod ili iznad granice od 1 % dovesti do operacije uravnoteženja (novi terminski ugovor u istom ili suprotnom smjeru), čime će se zaštićena pozicija prilagoditi ili obrnuti. Kretanja u valutnom tečaju eura/američkog dolara mogu dovesti do ponovne prilagodbe zaštite od rizika.

6.4. KAMATNI RIZIK

U sljedećoj tablici prikazana je osjetljivost financijske imovine raspoložive za prodaju na kamatni rizik uz pretpostavku moguće promjene kamatnih stopa od +/- 100 baznih bodova (1 %).

u milijunima EUR

	Povećanje (+) / smanjenje (-) u baznim bodovima	Učinak na neto imovinu
31.12.2017.: <i>Financijska imovina raspoloživa za prodaju</i>	+100	(359)
	-100	382
31.12.2016.: <i>Financijska imovina raspoloživa za prodaju</i>	+100	(291)
	-100	313

Uzimanje i davanje zajmova za financijsku pomoć

Zbog prirode uzimanja i davanja zajmova, EU ima znatnu kamatonosnu imovinu i obveze. Međutim, kamatni rizici koji nastaju zbog uzetih zajmova prebijaju se davanjem zajmova pod istim uvjetima (naizmjenični zajmovi).

Riznica

Iz riznice Komisije ne pozajmljuje se novac te ona stoga nije izložena kamatnom riziku. Međutim, kamate se obračunavaju na iznose koji se drže na različitim bankovnim računima. Stoga je Komisija uvela mjere kako bi kamate koje se obračunavaju na njezine bankovne račune redovito odražavale tržišne kamatne stope te njihovu moguću promjenu.

Računi otvoreni pri riznicama država članica koji služe za primitak vlastitih sredstava nisu kamatonosni te se za njih ne plaćaju naknade. Za račune otvorene pri nacionalnim središnjim bankama mogu se platiti naknade po službenim stopama koje primjenjuje pojedina institucija. Budući da određena plaćanja koja se primjenjuju za te račune mogu trenutačno biti negativna, uspostavljeni su postupci upravljanja gotovinom kako bi se što više smanjila salda na tim računima.

Osim toga, računi s vlastitim sredstvima zaštićeni su od bilo kojeg utjecaja negativnih kamata u skladu s Uredbom Vijeća 804/2016 kako je izmijenjena Uredbom Vijeća 804/2016.

Na prekonocna salda racuna otvorenih u komercijalnim bankama kamate se zaračunavaju na svakodnevnoj osnovi. To se temelji na promjenjivim tržišnim stopama na koje se primjenjuje ugovorna marža (pozitivna ili negativna). Primijenjene stope komercijalnih banaka u načelu su ugovorom dogovorene na nulu. Stoga ne postoji rizik da bi Komisija zaračunala kamate niže od tržišnih stopa.

Novčane kazne

Privremeno naplaćene novčane kazne (depoziti, portfelj BUFI-ja) i bankovna jamstva

Privremeno naplaćene novčane kazne ulažu se u portfelj instrumenata tržišta novca i dugoročnih obveznica s prosječnim trajanjem od 2,6 godina.

Jamstveni fond za vanjska djelovanja

Iznos rezerviran u Jamstvenom fondu ulaže se u portfelj instrumenata tržišta novca i dugoročnih obveznica s ukupnim prosječnim trajanjem portfelja od 2,93 godine.

Jamstveni fond EFSU-a

Iznos rezerviran u Jamstvenom fondu EFSU-a ulaže se u portfelj instrumenata tržišta novca i dugoročnih obveznica s ukupnim prosječnim trajanjem portfelja od 3,5 godina.

6.5. KREDITNI RIZIK

Iznosi koji predstavljaju izloženost EU-a kreditnom riziku na kraju izvještajnog razdoblja knjigovodstveni su iznosi financijskih instrumenata kako su navedeni u bilješci 2.

Analiza starosti financijske imovine čija vrijednost nije umanjena

u milijunima EUR

	Ukupno	Ni dospjela ni umanjena	Dospjela, ali ne umanjena		
			< 1 godina	1-5 godine	> 5 godina
<i>Zajmovi</i>	54 981	54 980	0	—	—
<i>Potraživanja i naplativa sredstva</i>	12 366	8 905	2 894	359	208
<i>Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka</i>	23	23	—	—	—
Ukupno na dan 31.12.2017.	67 369	63 908	2 894	359	208
<i>Zajmovi</i>	55 477	55 476	1	—	—
<i>Potraživanja i naplativa sredstva</i>	11 622	10 310	130	909	273
<i>Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka</i>	0	0	—	—	—
Ukupno na dan 31.12.2016.	67 099	65 786	131	909	273

Potraživanja i naplativa sredstva u razdoblju od 1 do 5 godina uključuju naplative iznose koji se odnose na novčane kazne izrečene zbog kršenja pravila tržišnog natjecanja u iznosu od 278 milijuna EUR (2016.: 870 milijuna EUR) koje su u velikoj mjeri pokrivene bankovnim jamstvima i stoga je izloženost Komisije kreditnom riziku mala. Ta jamstva osiguravaju kažnjena poduzeća i ona zamjenjuju privremena plaćanja.

Kreditna kvaliteta financijske imovine koja nije dospjela niti joj je vrijednost umanjena

u milijunima EUR

	31.12.2017.				
	Imovina raspoloživa za prodaju ⁽¹⁾	Financijska imovina određena po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka ⁽²⁾	Zajmovi i potraživanja ⁽³⁾	Gotovina	Ukupno
Druge ugovorne strane s vanjskim kreditnim rejtingom					
<i>Izvrstan i visok rejting</i>	8 068	16	3 132	19 261	30 477
<i>Viši srednji rejting</i>	1 794	—	23 879	3 977	29 650
<i>Niži srednji rejting</i>	2 186	—	28 041	463	30 691
<i>Neinvesticijski rejting</i>	—	—	4 087	389	4 476
	12 048	16	59 139	24 090	95 293
Druge ugovorne strane bez vanjskog kreditnog rejtinga					
<i>Skupina 1.</i>	—	6	4 745	21	4 772
<i>Skupina 2.</i>	—	—	1	—	1
	—	6	4 746	21	4 773
Ukupno	12 048	23	63 885	24 111	100 067

u milijunima EUR

	31.12.2016.				
	Imovina raspoloživa za prodaju ⁽¹⁾	Financijska imovina određena po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka ⁽²⁾	Zajmovi i potraživanja ⁽³⁾	Gotovina	Ukupno
Druge ugovorne strane s vanjskim kreditnim rejtingom					
<i>Izvrstan i visok</i>	6 451	—	3 386	21 990	31 828
<i>Viši srednji rejting</i>	1 412	—	23 826	5 325	30 563
<i>Niži srednji rejting</i>	1 056	—	4 532	492	6 081
<i>Neinvesticijski rejting</i>	—	—	27 724	744	28 468
	8 920	—	59 469	28 552	96 941
Druge ugovorne strane bez vanjskog kreditnog rejtinga					
<i>Skupina 1.</i>	—	0	6 238	33	6 272

u milijunima EUR

	31.12.2016.				
	Imovina raspoloživa za prodaju ⁽¹⁾	Financijska imovina određena po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka ⁽²⁾	Zajmovi i potraživanja ⁽³⁾	Gotovina	Ukupno
Skupina 2.	—	—	79	—	79
	—	0	6 317	33	6 351
Ukupno	8 920	0	65 786	28 585	103 292

⁽¹⁾ Financijska imovina raspoloživa za prodaju (bez vlasničkih instrumenata i Jedinstvenog fonda).

⁽²⁾ Financijska imovina određena po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka

⁽³⁾ Zajmovi i potraživanja uključuju naplativa sredstva

U prethodnu tablicu nije uključena financijska imovina raspoloživa za prodaju u obliku vlasničkih instrumenata bez vanjskog kreditnog rejtinga. Prethodno navedene četiri kategorije rizika u načelu se temelje na kategorijama rejtinga vanjskih agencija za kreditni rejting i odgovaraju sljedećim kategorijama:

- izvrstan i visoki rejting: Moody P-1, Aaa – Aa3; S&P A-1+, A-1, AAA – AA –; Fitch F1+, F1, AAA – AA- i istovjetan rejting
- viši srednji rejting: Moody P-2, A1 – A3; S&P A-2, A+ – A-; Fitch F2, A+ – A- i istovjetan rejting
- niži srednji rejting: Moody P-3, Baa1 – Baa3, S&P A-3, BBB+ – BBB-; Fitch F-3, BBBB+ – BBB- i istovjetan rejting
- neinvesticijski rejting: Moody drugorazredni rejting, Ba1 – C; S&P B, C, BB+ – D; Fitch B, C, BB+ – D i istovjetan rejting.

EU upotrebljava kategorije rejtinga tih vanjskih agencija kao referentnu točku za financijske instrumente i komercijalne banke, ali nakon vlastite analize pojedinih slučajeva može zadržati iznose u jednoj od prethodno navedenih kategorija rizika iako je moguće da su jedna ili više navedenih agencija za kreditni rejting smanjile rejting odgovarajuće druge ugovorne strane. Kad je riječ o drugim ugovornim stranama kojima nije dodijeljen rejting, skupina 1. odnosi se na dužnike koji su ispunili sve obveze u prošlosti, a skupina 2. odnosi se na dužnike koji nisu ispunili sve obveze u prošlosti.

Iznosi prikazani u prethodnoj tablici pod naslovom „Zajmovi i potraživanja” razvrstani u kategoriju neinvesticijskog rejtinga odnose se u prvom redu na zajmove za financijsku potporu koju Komisija isplaćuje državama članicama u financijskim poteškoćama i naplativa sredstva od određenih država članica na temelju propisa o vlastitim sredstvima ili druge pravne osnove. Iznos pod naslovom gotovina odnosi se na bankovne račune za vlastita sredstva otvorene pri riznici ili pri središnjim bankama država članica za držanje doprinosa od vlastitih sredstava kako je predviđeno u prethodno navedenoj uredbi. Komisija može s tih računa povući sredstva samo za pokrivanje potreba za gotovinom koje proizlaze iz izvršenja proračuna.

Uzimanje i davanje zajmova za financijsku pomoć

Izloženosti kreditnom riziku upravlja se prvo na način da se dobiju državna jamstva u slučaju Euratoma, zatim putem Jamstvenog fonda za vanjska djelovanja (makrofinancijska pomoć i Euratom) te mogućim povlačenjem potrebnih sredstava s Komisijinih računa s vlastitim sredstvima otvorenih u državama članicama i konačno iz proračuna EU-a.

U zakonodavstvu o vlastitim sredstvima utvrđena je gornja granica od 1,20 % BND-a država članica za plaćanja iz vlastitih sredstava, a tijekom 2017. za pokrivanje odobrenih sredstava za plaćanje primijenjena je zapravo stopa od 0,76 %. To znači da je 31. prosinca 2017. za pokrivanje tih jamstava bilo dostupna preostala raspoloživa razlika od 0,44 %. U tu svrhu EU ima pravo pozvati države članice da poštuju pravne obveze EU-a prema svojim zajmodavcima.

Riznica

U skladu s Uredbom Vijeća br. 804/2016 (kako je izmijenjena Uredbom vijeća 804/2016) o vlastitim sredstvima većina sredstava u riznici Komisije drži se na računima koje su otvorile države članice za uplaćivanje svojih doprinosa (vlastita sredstva). Svi ti računi drže se pri riznicama država članica ili središnjim nacionalnim bankama. Te institucije podrazumijevaju najniži kreditni rizik (ili rizik druge ugovorne strane) u odnosu na Komisiju jer se izloženost odnosi na njezine države članice. Kada je riječ o dijelu sredstava iz riznice Komisije koji se drže u komercijalnim bankama radi izvršavanja plaćanja, na te se račune sredstva uplaćuju neposredno prije roka i time automatski upravlja sustav za upravljanje gotovinom iz riznici. Na svim računima drže se najniži iznosi gotovine uzimajući u obzir prosječni iznos izvršenih dnevnih plaćanja s tih računa. Stoga su ukupni iznosi koji se prekonočno drže na tim računima stalno niski (prosječno manje od 80 milijuna EUR na 21 račun) te je tako izloženost Komisije riziku ograničena. Te iznose treba razmatrati s obzirom na cjelokupni dnevni saldo riznice koji se 2017. kretao od 4 milijarde EUR do 40 milijardi EUR te na cjelokupni iznos plaćanja izvršenih s računa Komisije u 2017. koji premašuje iznos od 134 milijarde EUR.

Osim toga, za odabir komercijalnih banaka primjenjuju se posebne smjernice radi daljnjeg smanjivanja rizika druge ugovorne strane kojemu je Komisija izložena:

- Sve komercijalne banke biraju se na temelju poziva na podnošenje ponuda. Najniži kratkoročni kreditni rejting potreban za sudjelovanje u natjecajima jest P-1 kreditne agencije Moody ili istovjetni rejting. U posebnim i propisno opravdanim okolnostima može se prihvatiti i niži rejting.
- Kreditni rejtingi komercijalnih banaka u kojima Komisija ima otvorene račune nadziru se svakodnevno.
- U delegacijama izvan EU-a knjige blagajne drže se u lokalnim bankama odabranima pojednostavnjenim postupkom javnog nadmetanja. Uvjeti za dobivanje rejtinga ovise o lokalnoj situaciji i mogu se znatno razlikovati od jedne zemlje do druge. Kako bi se ograničila izloženost riziku, salda tih računa drže se na najnižim mogućim razinama (uzimajući u obzir potrebe poslovanja), redovito se nadopunjuju, a primijenjene gornje granice preispituju se jednom godišnje.

Novčane kazne

Privremeno naplaćene novčane kazne: depoziti

Banke koje drže depozite za novčane kazne privremeno naplaćene prije 2010. biraju se na temelju javnog natječaja u skladu s politikom upravljanja rizikom kojom se utvrđuju uvjeti o kreditnom rejtingu i iznos sredstava koji se mogu pohraniti razmjerno vlasničkom udjelu druge ugovorne strane.

Za komercijalne banke posebno odabrane za držanje depozita za privremeno naplaćene novčane kazne kao opće pravilo potreban je najniži dugoročni rejting A (agencije S&P ili istovjetan rejting) te najniži kratkoročni rejting A-1 (agencije S&P ili istovjetan rejting). Ako se snizi kreditni rejting banaka iz te skupine, primjenjuju se posebne mjere. Osim toga, iznos pohranjen u svakoj banci ograničen je na određeni postotak njezinog regulatornog kapitala te varira ovisno o rejtingu svake institucije. Pri izračunu graničnih vrijednosti uzima se u obzir i iznos nepodmirenih jamstava koje je Komisiji dala ta institucija. Redovito se ispituje jesu li nepodmireni depoziti u skladu s primjenjivim zahtjevima politike.

Privremeno naplaćene novčane kazne: portfelj fonda BUFI

Za ulaganja u državni duga koja proizlaze iz privremeno naplaćenih novčanih kazni izrečenih nakon 2010. Komisija preuzima izloženost kreditnom riziku. Najviša koncentracija izloženosti odnosi se na Francusku, koja drži 26 % portfelja. Pet država s najvećom izloženosti (Francuska, Italija, Španjolska, Njemačka i Belgija) drže ukupno 72 % portfelja ulaganja. Ponderirani prosječni kreditni rejting portfelja jest A- (agencije S&P ili istovjetan rejting).

Financijska jamstva

Politikom upravljanja rizikom koja se primjenjuje na prihvatljivost takvih jamstava jamči se visoka kreditna kvaliteta za Komisiju. Redovito se ispituje jesu li nepodmirena jamstva u skladu s primjenjivim zahtjevima politike.

Jamstveni fond za vanjska djelovanja

Dogovorenim smjernicama za upravljanje imovinom i/ili ulagačkom strategijom portfelja riznice utvrđuju se određene granične vrijednosti i ograničenja kako bi se ograničila izloženost portfelja kreditnom riziku. Takve granične vrijednosti i ograničenja uključuju kriterije prihvatljivosti, apsolutna kreditna ograničenja u nominalnoj vrijednosti ovisno o kategoriji izdavatelja, relativna ograničenja koncentracije ovisno o kategoriji izdavatelja i ograničenja koncentracije po izdanju. Sva ulaganja imaju najmanje investicijski rejting.

Jamstveni fond EFSU-a

Smjernicama za upravljanje imovinom te strategijom ulaganja i rizika utvrđuju se određene granične vrijednosti i ograničenja kako bi se ograničila izloženost portfelja kreditnom riziku, koja je uglavnom ograničena na investicijski rejting. Ponderirani prosječni kreditni rejting portfelja jest A- (agencije S&P ili istovjetan rejting).

Budući da je jedina druga ugovorna strana za sve važeće valutne termenske ugovore na dan 31. prosinca 2017. Banka za međunarodne namire (BIS), od tog datuma ne primjenjuju se nikakva kreditna poboljšanja, poput osiguranja plaćanja, sporazuma o netiranju ili jamstava. Najveća izloženost kreditnom riziku za izvedenice u stranoj valuti s pozitivnom fer vrijednosti na kraju izvještajnog razdoblja jednaka je knjigovodstvenoj vrijednosti u bilanci.

6.6. RIZIK LIKVIDNOSTI**Analiza dospijea financijskih obveza prema preostalom ugovornom dospijeću**

u milijunima EUR

	< 1 godina	1-5 godine	> 5 godina	Ukupno
Uzeti zajmovi	(6 700)	(14 862)	(33 279)	(54 841)
Poslovne obveze	(39 048)	—	—	(39 048)
Ostalo	(150)	(665)	(1 255)	(2 070)
Ukupno na dan 31.12.2017.	(45 898)	(15 527)	(34 534)	(95 959)
Uzeti zajmovi	(2 094)	(18 084)	(34 950)	(55 128)
Poslovne obveze	(40 005)	—	—	(40 005)
Ostalo	(189)	(637)	(1 397)	(2 222)
Ukupno na dan 31.12.2016.	(42 288)	(18 721)	(36 346)	(97 355)

Financijske obveze određene po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka

u milijunima EUR

	< 1 godina	1-5 godine	> 5 godina	Ukupno
Strana davanja u izvedenici	(634)	(2)	—	(635)
Strana primanja u izvedenici	638	—	—	638
Neto novčani tokovi na dan 31.12.2017.	5	(2)	—	3
Strana davanja u izvedenici	(150)	—	—	(150)
Strana primanja u izvedenici	149	—	—	149
Neto novčani tokovi na dan 31.12.2016.	(1)	—	—	(1)

Uzimanje i davanje zajmova za financijsku pomoć

Likvidnosni rizik koji nastaje zbog uzetih zajmova uglavnom se prebija davanjem zajmova pod istim uvjetima (naizmjenični zajmovi). Kad je riječ o makrofinancijskoj pomoći i Euratomu, Jamstveni fond za vanjska djelovanja služi kao pričuva za likvidnost (ili zaštitni mehanizam) u slučaju da zajmoprimci ne ispune svoje obveze ili kasne s plaćanjem. Kada je riječ o platnoj bilanci, Uredbom Vijeća br. 431/2009 utvrđen je postupak kojim se daje dovoljno vremena za mobilizaciju sredstava s Komisijinih računa s vlastitim sredstvima otvorenih u državama članicama. Uredbom Vijeća 407/2010 utvrđen je sličan postupak za MEFS.

Riznica

Načelima proračuna EU-a jamči se da su ukupna novčana sredstva za određenu godinu uvijek dovoljna za izvršavanje svih plaćanja. Zapravo, ukupni doprinosi država članica jednaki su iznosu odobrenih sredstava za plaćanje u proračunskoj godini. Međutim, doprinosi država članica primaju se u dvanaest obroka tijekom cijele godine, dok plaćanja podliježu određenim sezonskim čimbenicima. Osim toga, u skladu s Uredbom Vijeća 609/2014 (o metodama i postupku za stavljanje na raspolaganje vlastitih sredstava kako je izmijenjena Uredbom Vijeća 804/2016), doprinosi država članica koji se odnose na proračun (izmjene proračuna) odobreni nakon 16. u mjesecu (N) postaju raspoloživi tek u mjesecu N + 2, dok su povezana odobrena sredstva za plaćanje raspoloživa odmah. Kako bi raspoloživa sredstva iz riznice bila uvijek dovoljna za pokrivanje plaćanja koja treba svakog mjeseca izvršiti, utvrđeni su postupci u pogledu redovitog predviđanja novčanih sredstava, a prema potrebi mogu se zatražiti vlastita sredstva ili dodatna sredstva od država članica, do određenih granica i u određenim uvjetima. Sezonski čimbenici rashoda i opća proračunska ograničenja posljednjih godina rezultirala su potrebom za povećanim nadzorom učestalosti plaćanja tijekom godine. Osim prethodno navedenoga, u kontekstu dnevnih operacija u okviru riznice Komisije automatiziranim instrumentima za upravljanje novčanim sredstvima osigurava se dovoljna likvidnost svih bankovnih računa Komisije na dnevnoj osnovi.

Novčane kazne

Privremeno naplaćene novčane kazne: portfelj fonda BUFI

Fondom se upravlja u skladu s načelom da imovina mora imati dovoljnu razinu likvidnosti i aktivacije u vezi s relevantnim preuzetim obvezama. Portfelj se sastoji od uglavnom visokolikvidnih vrijednosnih papira koji se mogu prodati radi podmirenja neočekivanih novčanih odljeva. Osim toga, udio depozita, vrijednosnih papira s dospijanjem kraćim od godine dana i s promjenjivom kamatnom stopom iznosi 38 %.

Jamstveni fond za vanjska djelovanja

Fondom se upravlja u skladu s načelom da imovina mora imati dovoljnu razinu likvidnosti i aktivacije u vezi s relevantnim preuzetim obvezama. U fondu se mora držati najmanje 100 milijuna EUR u kratkoročnom portfelju s dospijanjem kraćim od 12 mjeseci i ta se sredstva moraju ulagati u instrumente plaćanja. Na dan 31. prosinca 2017. ta ulaganja, uključujući novčana sredstva, iznosila su 244 milijuna EUR. Osim toga, najmanje 20 % nominalne vrijednosti fonda mora se sastojati od instrumenata plaćanja, obveznica s fiksnom kamatnom stopom čije preostalo dospijanje nije dulje od jedne godine te obveznica s promjenjivom kamatnom stopom. Na dan 31. prosinca 2017. taj udio iznosio je 23 %.

Jamstveni fond EFSU-a

Jamstvenim fondom upravlja se u skladu s načelom da imovina mora imati dovoljnu razinu likvidnosti i aktivacije u vezi s relevantnim preuzetim obvezama. Portfelj se sastoji od visokolikvidne imovine koja se može prodati radi podmirenja neočekivanih novčanih odljeva, uključujući najlikvidniju imovinu u američkim dolarima, odnosno državne obveznice SAD-a koje na izvještajni datum čine 16 % ukupnog portfelja ulaganja.

Namira ugovora o izvedenicama provodi se u bruto iznosima i temelji se na datumu dospijanja tih ugovora. Obveze se ispunjavaju prodajom imovine u američkim dolarima i/ili transakcijama ugovorima o razmjeni, pri čemu je moguće da do novčanog odljeva dođe zbog razlika u deviznom tečaju.

Nije potrebno nikakvo upravljanje likvidnosti kada je riječ o zahtjevima za uplatu kolaterala/marže jer postojeća druga ugovorna strana za zaštitu od rizika pristaje poslovati s Komisijom bez ikakvih zahtjeva za uplatu kolaterala/marže.

Ostali financijski instrumenti – valutna opcija

U godini koja je završila 31. prosinca 2017. EU je sklopio ugovor o izvedenicama (valutna opcija) kojim se pokriva smanjenje vrijednosti strane valute povezano sa zajmovima koje daju financijske institucije (vidjeti bilješku 2.11.2.). Kad je riječ o ostalim financijskim instrumentima koji se financiraju iz proračuna EU-a, iznos za koji EU preuzima obvezu na temelju ove opcije ne smije premašiti iznos za koji su preuzete obveze, odnosno likvidnosni rizik koji se na temelju toga smanjuje.

7. IZVJEŠĆIVANJE POVEZANIH STRANA

7.1. POVEZANE STRANE

Povezane strane EU-a jesu subjekti uključeni u konsolidaciju EU-a, pridruženi subjekti i ključno upravljačko osoblje tih subjekata. Transakcije između tih subjekata provode se kao dio redovnih aktivnosti EU-a te stoga u skladu s računovodstvenim pravilima EU-a nisu potrebni posebni zahtjevi za izvješćivanje o tim transakcijama.

7.2. PRAVA OSOBA S KLJUČNIM UPRAVLJAČKIM FUNKCIJAMA

U cilju prikazivanja informacija o transakcijama povezanih strana u pogledu ključnog upravljačkog osoblja EU-a, te su osobe podijeljene u sljedećih pet kategorija:

Kategorija 1.: predsjednici Europskog vijeća, Komisije i Suda

Kategorija 2.: potpredsjednik Komisije i visoki predstavnik EU-a za vanjske poslove i sigurnosnu politiku te ostali potpredsjednici Komisije

Kategorija 3.: glavni tajnik Vijeća, članovi Komisije, suci i nezavisni odvjetnici Suda, predsjednik i članovi Općeg suda, predsjednik i članovi Službeničkog suda EU-a, Ombudsman i Europski nadzornik za zaštitu podataka

Kategorija 4.: predsjednik i članovi Europskog revizorskog suda

Kategorija 5.: najviše rangirani službenici institucija i agencija.

Sažetak njihovih prava navodi se u nastavku, a dodatne informacije nalaze se u Pravilniku o osoblju objavljenom na internetskim stranicama Europa koji je službeni dokument u kojem se opisuju prava i obveze svih dužnosnika EU-a. Ključno upravljačko osoblje nije primilo povlaštene zajmove od EU-a.

PRAVA KLJUČNOG UPRAVLJAČKOG OSOBLJA

	EUR				
Pravo (po zaposleniku)	Kategorija 1.	Kategorija 2.	Kategorija 3.	Kategorija 4.	Kategorija 5.
Osnovna plaća (mjesečno)	27 436,90	24 852,26 - 25 846,36	19 881,81 - 22 367,04	21 472,36 - 22 864,09	12 641,93 - 19 881,81
Naknada za boravak u stranoj zemlji i naknada za život u inozemstvu	15 %	15 %	15 %	15 %	0–4 %–16 %
Obiteljske naknade:					
Naknada za kućanstvo (postotak plaće)	2 % + 184,55	2 % + 184,55	2 % + 184,55	2 % + 184,55	2 % + 184,55
Naknada za uzdržavano dijete	403,25	403,25	403,25	403,25	403,25
Naknada za dijete predškolske dobi	98,51	98,51	98,51	98,51	98,51
Naknada za obrazovanje ili	273,6	273,6	273,6	273,6	273,6
Naknada za obrazovanje izvan mjesta rada	547,2	547,2	547,2	547,2	547,2
Naknada za predsjedavajuće suce	<i>Nije primjenjivo</i>	<i>Nije primjenjivo</i>	627,76	<i>Nije primjenjivo</i>	<i>Nije primjenjivo</i>
Naknada za troškove reprezentacije	1 486,84	955,58	627,76	<i>Nije primjenjivo</i>	<i>Nije primjenjivo</i>
Naknada za godišnje putne troškove	<i>Nije primjenjivo</i>	<i>Nije primjenjivo</i>	<i>Nije primjenjivo</i>	<i>Nije primjenjivo</i>	<i>Nije primjenjivo</i>
Prijenosi u države članice:					
Naknada za obrazovanje ⁽¹⁾	Da	Da	Da	Da	Da
% plaće ⁽¹⁾	5 %	5 %	5 %	5 %	5 %
% plaće bez korekcijskog koeficijenta	najviše 25 %	najviše 25 %	najviše 25 %	najviše 25 %	najviše 25 %
Troškovi reprezentacije	<i>Nadoknađuju se</i>	<i>Nadoknađuju se</i>	<i>Nadoknađuju se</i>	<i>Nije primjenjivo</i>	<i>Nije primjenjivo</i>
Preuzimanje dužnosti:					
Troškovi nastanjenja	54 873,80	48 969,98- 50 928,78	39 763,62- 44 734,07	42 944,71- 45 728,19	<i>Nadoknađuju se</i>
Troškovi putovanja članova obitelji	<i>Nadoknađuju se</i>	<i>Nadoknađuju se</i>	<i>Nadoknađuju se</i>	<i>Nadoknađuju se</i>	<i>Nadoknađuju se</i>
Troškovi selidbe	<i>Nadoknađuju se</i>	<i>Nadoknađuju se</i>	<i>Nadoknađuju se</i>	<i>Nadoknađuju se</i>	<i>Nadoknađuju se</i>

EUR

Pravo (po zaposleniku)	Kategorija 1.	Kategorija 2.	Kategorija 3.	Kategorija 4.	Kategorija 5.
Napuštanje dužnosti:					
Troškovi preseljenja	27 436,90	24 852,26 - 25 846,36	19 881,81 - 22 367,04	21 472,36 - 22 864,09	Nadoknađuju se
Troškovi putovanja članova obitelji	Nadoknađuju se	Nadoknađuju se	Nadoknađuju se	Nadoknađuju se	Nadoknađuju se
Troškovi selidbe	Nadoknađuju se	Nadoknađuju se	Nadoknađuju se	Nadoknađuju se	Nadoknađuju se
Prelazak (% plaće) ⁽²⁾	40 % — 65 %	40 % — 65 %	40 % — 65 %	40 % — 65 %	Nije primjenjivo
Zdravstveno osiguranje	Pokriva se	Pokriva se	Pokriva se	Pokriva se	Pokriva se
Mirovina (% plaće prije oporezivanja)	najviše 70 %	najviše 70 %	najviše 70 %	najviše 70 %	najviše 70 %
Odbici:					
Porez na dohodak	8 % — 45 %	8 % — 45 %	8 % — 45 %	8 % — 45 %	8 % — 45 %
Zdravstveno osiguranje (% plaće)	1,7 %	1,7 %	1,7 %	1,7 %	1,7 %
Posebni namet na plaću	7 %	7 %	7 %	7 %	6-7 %
Mirovinski odbitak	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	9,8 %
Broj osoba na kraju godine	3	6	93	28	112

⁽¹⁾ Uz primjenu korekcijskog koeficijenta.

⁽²⁾ Plaćaju se prve 3 godine nakon odlaska.

8. DOGAĐAJI NAKON ZAKLJUČNOG DATUMA BILANCE

Do datuma potpisivanja ovih izvještaja računovodstveni službenik Komisije nije otkrio nikakva značajna pitanja koja bi u okviru ovog odjeljka nalagala zasebno izvješćivanje niti su mu takva pitanja prijavljena. Kako je objašnjeno u bilješci **4.4.1.**, Sporazum o EFSU-u izmijenjen je u ožujku 2018. na temelju izmijenjene Uredbe (EU) 2017/2396.

Financijski izvještaji i s njima povezane bilješke izrađeni su na temelju najnovijih dostupnih informacija i to se odražava u prikazanim informacijama.

9. OPSEG KONSOLIDACIJE

A. NADZIRANI SUBJEKTI (52)

1. Institucije i savjetodavna tijela (11)

Europski parlament

Europsko Vijeće

Europska komisija

Europski revizorski sud

Sud

Europska služba za vanjsko djelovanje

Europski nadzornik za zaštitu podataka

Europski gospodarski i socijalni odbor

Europski ombudsman

Odbor regija

Vijeće Europske unije

2. Agencije EU-a (39)

2.1. Izvršne agencije (6)

Izvršna agencija za obrazovanje, audiovizualnu politiku i kulturu

Izvršna agencija za potrošače, zdravlje, poljoprivredu i hranu

Izvršna agencija za istraživanje

Izvršna agencija za mala i srednja poduzeća

Izvršna agencija za inovacije i mreže

Izvršna agencija Europskog istraživačkog vijeća

2.2. Decentralizirane agencije (33)

Europska agencija za pomorsku sigurnost

Europska agencija za lijekove

Nadzorno tijelo za europski GNSS

Europska agencija za kemikalije

Zajedničko poduzeće Fusion for Energy (Europsko zajedničko poduzeće za ITER i razvoj energije fuzije)

Eurojust

Europski institut za ravnopravnost spolova

Europska agencija za sigurnost i zdravlje na radu

Europski centar za sprečavanje i kontrolu bolesti

Europska agencija za okoliš

Europski centar za razvoj strukovnog osposobljavanja

Europska agencija za suradnju energetske regulatora

Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo

Europski potporni ured za azil

Ured Tijela europskih regulatora za elektroničke komunikacije

Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu (Frontex)

EU-LISA (Europska agencija za operativno upravljanje opsežnim informacijskim sustavima u području slobode, sigurnosti i pravde)

Europska agencija za sigurnost hrane

Europska agencija za željeznice

Ured Zajednice za biljne sorte

Europska agencija za kontrolu ribarstva

Europski centar za praćenje droga i ovisnosti o drogama

Ured Europske unije za intelektualno vlasništvo

Europski policijski ured (EUROPOL)

Europska agencija za sigurnost zračnog prometa

Agencija Europske unije za mrežnu i informacijsku sigurnost

Agencija Europske unije za temeljna prava

Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje

Prevoditeljski centar za tijela Europske unije

Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala

Europska zaklada za osposobljavanje

Europska zaklada za poboljšanje životnih i radnih uvjeta

Agencija Europske unije za osposobljavanje u području izvršavanja zakonodavstva (CEPOL)

3. Ostali nadzirani subjekti (2)

Europska zajednica za ugljen i čelik (u likvidaciji)

Europski institut za inovacije i tehnologiju.

B. PRIDRUŽENI SUBJEKTI (1)

Europski investicijski fond

MANJI SUBJEKTI

Subjekti navedeni u nastavku nisu obračunani u konsolidirane financijske izvještaje za 2017. primjenom metode udjela na temelju njihove neznačajnosti:

Zajedničko poduzeće za bioindustriju

Zajedničko poduzeće za bioindustriju (BBI) jest javno-privatno partnerstvo (JPP) između EU-a i Konzorcija za bioindustriju (BIC). Namjera BBI-ja jest ostvarenje biogospodarskog potencijala Europe, pretvaranje bioloških ostataka i biološkog otpada u zelenije svakodnevne proizvode s pomoću inovativnih tehnologija i biorafinerija, koji predstavljaju temelj biogospodarstva.

Zajedničko poduzeće „Clean Sky”

Clean Sky najveći je europski istraživački program u okviru kojeg se razvijaju inovativne, najsuvremenije tehnologije za smanjenje CO₂, emisija plinova i razine buke koju proizvode zrakoplovi. Clean Sky financira se iz programa Obzor 2020. EU-a te se njime pridonosi jačanju suradnje u području europske zrakoplovne industrije, vodećem položaju na globalnoj razini i konkurentnosti.

Zajedničko poduzeće za inicijativu za inovativne lijekove (IMI)

IMI je najveća javno-privatna inicijativa u Europi kojoj je cilj ubrzati razvoj boljih i sigurnijih lijekova za pacijente. IMI je zajedničko poduzeće Europske unije i udruženja farmaceutske industrije.

Zajedničko poduzeće za elektroničke komponente i sustave za vodeći položaj Europe (ECSEL) (nastalo spajanjem bivših zajedničkih poduzeća ARTEMIS & ENIAC)

ECSEL je javno-privatno partnerstvo u području elektroničkih komponenti i sustava kojim se nastoji premostiti jaz između istraživanja i primjene, uskladiti strategije za povećanje europskih i nacionalnih ulaganja i stvoriti napredni ekosustav.

Zajedničko poduzeće za gorive ćelije i vodik (FCH)

FCH je javno-privatno partnerstvo kojim se potiče istraživanje, tehnološki razvoj i demonstracijske aktivnosti u području gorivih ćelija i tehnologija za dobivanje energije iz vodika u Europi. Njegov je cilj ubrzati pojavljivanje tih tehnologija na tržištu kako bi se ostvario njihov potencijal za stvaranje energetske sustava s malom količinom ugljika.

Zajedničko poduzeće za istraživanja o upravljanju zračnim prometom jedinstvenog europskog neba (SESAR)

SESAR je javno-privatno partnerstvo zaduženo za modernizaciju sustava za upravljanje europskim zračnim prometom tako da koordinira sva relevantna istraživanja i sve relevantne pokušaje inovacije u području upravljanja zračnim prometom te da ih usmjeri u EU.

Zajedničko poduzeće Shift2Rail

Shift2Rail prva je europska zajednička inicijativa za željezničku tehnologiju kojom se nastoje potaknuti usmjerena istraživanja i inovacije te pronaći rješenja utemeljena na potrebama tržišta tako da se ubrza integracija novih i naprednih tehnologija u inovativna rješenja za željezničke proizvode.

Godišnji financijski izvještaji prethodno navedenih subjekata javno su dostupni na njihovim internetskim stranicama.

RASPRAVA O FINANCIJSKOM IZVJEŠTAJU I NJEGOVA ANALIZA
FINANCIJSKA GODINA 2017. ⁽¹⁾

SADRŽAJ

	<i>Stranica</i>
1. KONSOLIDIRANI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI EU-a: FINANCIJSKA SITUACIJA 2017.	93
1.1. PRIHODI	93
1.2. RASHODI	93
1.3. IMOVINA	94
1.4. OBVEZE	102
2. ZAŠTITA PRORAČUNA EU-a	103
3. UPRAVLJANJE RIZICIMA I NEIZVJESNOSTIMA PRI IZVRŠENJU PRORAČUNA EU-a	105
3.1. MAKROEKONOMSKO OKRUŽENJE	105
3.2. NEPREDVIĐENE PRORAČUNSKE OBVEZE ZA FINANCIJSKU POMOĆ	106
3.3. NEPREDVIĐENE OBVEZE KOJE SE ODNOSU NA PRORAČUNSKA JAMSTVA	107
3.4. POTICAJ ZA ZAPOSŁJAVANJE, RAST I ULAGANJA	107
3.5. PRIČUVA ZA NOVE SUDIONIKE (NER) 300	108

⁽¹⁾ Treba napomenuti da zbog zaokruživanja iznosa na milijune eura neki financijski podaci iz tablica koje slijede možda ne daju točan zbroj.

Cilj je ove Rasprave o financijskom izvještaju i njegove analize (FSDA) pomoći čitateljima da razumiju financijsko stanje, financijske rezultate i novčane tokove prikazane u konsolidiranim financijskim izvještajima EU-a. Nije provedena revizija informacija iz Rasprave o financijskom izvještaju i njegove analize.

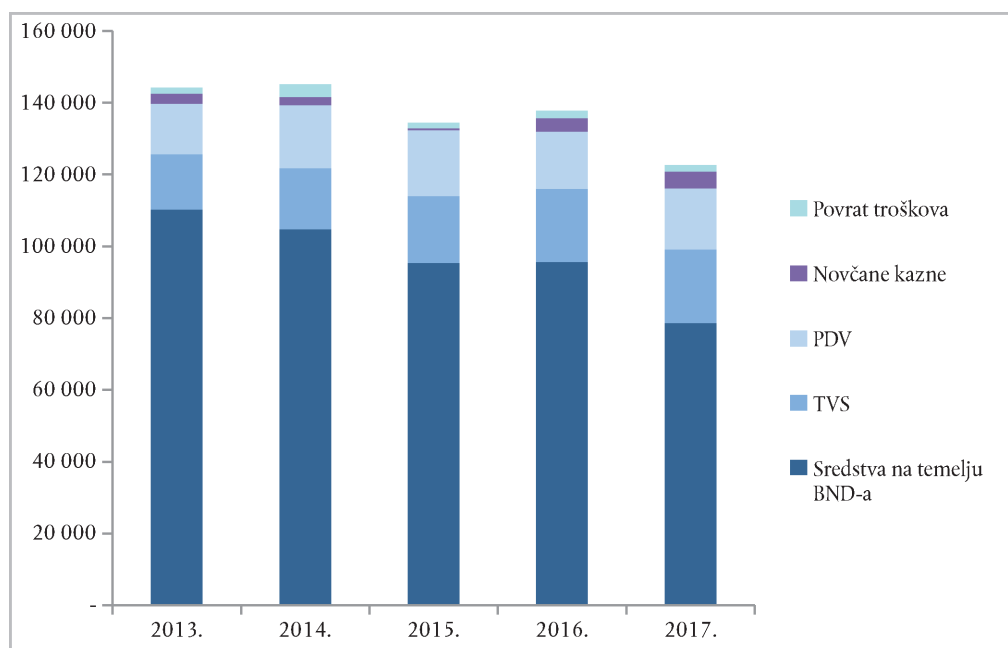
1. KONSOLIDIRANI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI EU-A: FINANCIJSKA SITUACIJA 2017.

1.1. PRIHODI

Konsolidirani prihodi EU-a uključuju iznose koji se odnose na razmjenske transakcije i nerazmjenske transakcije, s time da su potonje najznačajnije.

Tablica u nastavku sadržava pregled glavnih kategorija tih nerazmjenskih transakcija.

Petogodišnji trend prihoda od glavnih nerazmjenskih transakcija (u milijunima EUR)

Konsolidirani prihodi smanjili su se u 2017. za 7 % u usporedbi s prethodnom godinom te su iznosili 136,2 milijarde EUR, uglavnom zbog sljedećeg:

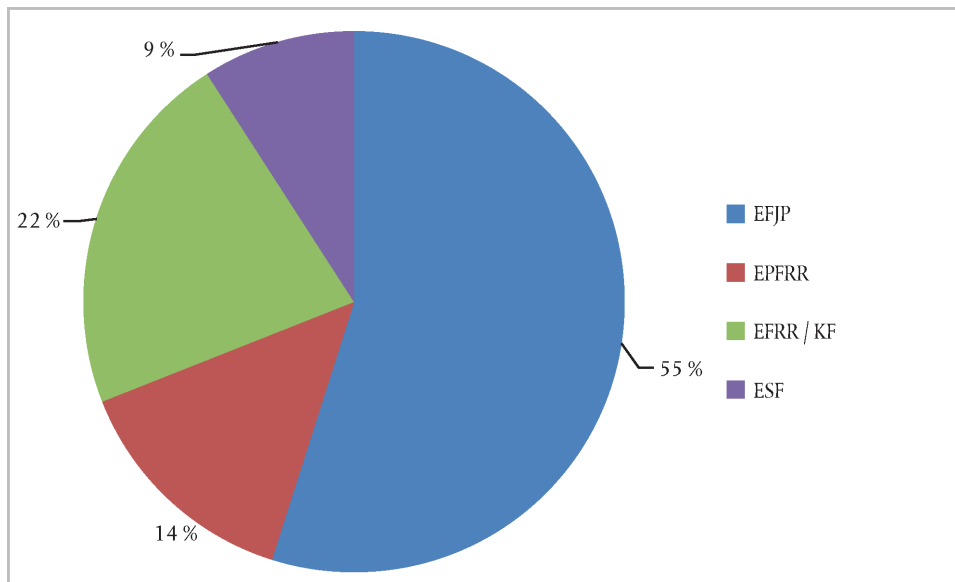
- sredstva na temelju BND-a smanjila su se za 17 milijardi EUR ili 18 % u usporedbi s prethodnom godinom. Taj je učinak prikazan u prethodno navedenoj tablici i prvenstveno odražava smanjenje odobrenih sredstava za plaćanje u proračunu za 2017. Sredstva na temelju BND-a upotrebljavaju se za financiranje dijela proračuna koji nije pokriven nikakvim drugim izvorom prihoda i
- prethodno opisano smanjenje djelomično se nadoknadilo „drugim prihodima” od nerazmjenskih transakcija, što uključuje i učinak proračunskog viška iz 2016. u iznosu od 6,4 milijarde EUR, prikazan pod stavkom proračunske prilagodbe. Taj je proračunski višak bio velik zbog nedovoljne provedbe programa u 2016., kako je objašnjeno u bilješci 2.2. uz izvješće o izvršenju proračuna iz 2016. Riječ je o mehanizmu kojim se sredstva neizravno vraćaju državama članicama jer se njime oduzima iznos vlastitih sredstava koja se moraju platiti za sljedeću godinu (u ovom slučaju za financijsku godinu 2017.), i zbog toga se proračunski višak priznaje kao prihod.

1.2. RASHODI

Glavna komponenta rashoda priznatih u konsolidiranim financijskim izvještajima jesu prijenosi u okviru podijeljenog upravljanja, koji uključuju sljedeće fondove: i. Europski fond za jamstva u poljoprivredi (EFJP) ii. EPFRR i ostali instrumenti ruralnog razvoja iii. EFRR i KF i iv. Europski socijalni fond (ESF).

Za te je fondove izdvojeno gotovo 63 % ukupnih rashoda u godini koja je završila 31. prosinca 2017. (podjela je prikazana u dolje navedenom grafikonu).

Relativni ponder glavnih rashoda koje su države članice izvršile za financijsku godinu 2017.

Rashode koji su nastali u okviru izravnog upravljanja čine troškovi Komisije, izvršnih agencija i uzajamnih fondova za izvršenje proračuna. U okviru neizravnog upravljanja proračun izvršavaju agencije EU-a, tijela EU-a, treće zemlje, međunarodne organizacije i ostala tijela.

Rashodi nastali u okviru izravnog i neizravnog upravljanja ukupno čine približno 19 % ukupnih rashoda (24 milijarde EUR) i ostali su stabilni u usporedbi s prethodnom financijskom godinom.

EU priznaje buduće obveze plaćanja kao rashode čak i ako još nisu prikazani u proračunskim izvještajima obračunanima na temelju gotovine. Važni iznosi prikazani su pod stavkom poslovne obveze i obračunani troškovi za poljoprivredu i ruralni razvoj te pod stavkom obveze za mirovine i primanja zaposlenih povezane s mirovinskim pravima povjerenika Komisije, zastupnika u Europskom parlamentu i ostalog osoblja.

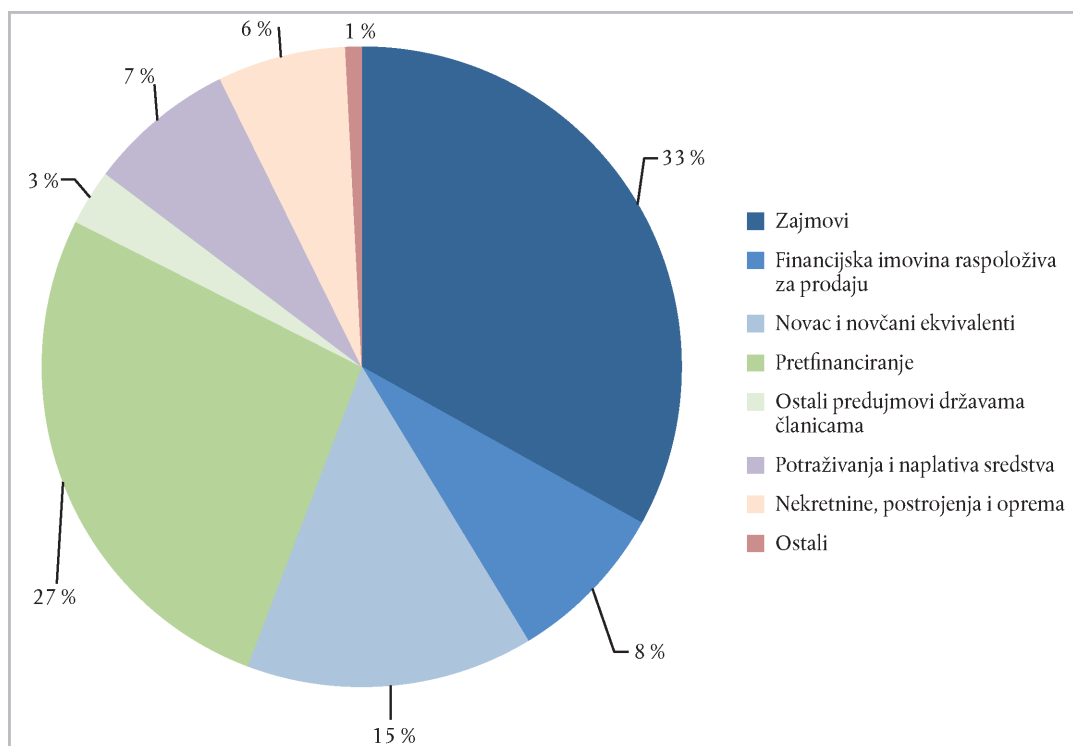
Konsolidirani rashodi smanjili su se za 11 % u usporedbi s 2016. te su iznosili 128,1 milijardu EUR, što je uglavnom bila posljedica sljedećeg:

- rashodi u okviru EFRR-a i KF-a smanjili su se za otprilike 50 % ili u iznosu od 17,4 milijarde EUR zbog manjih rashoda povezanih s prethodnim programskim razdobljem (2007.–2013.) i
- iz istog su se razloga i rashodi u okviru Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i ostalih instrumenata ruralnog razvoja smanjili za 1,2 milijarde EUR.

1.3. IMOVINA

Najvažnije stavke na strani imovine u bilanci jesu financijska imovina (zajmovi, financijska imovina raspoloživa za prodaju, gotovina) i iznosi prefinanciranja, koji čine gotovo 85 % imovine EU-a.

Sastav konsolidirane imovine EU-a

Na dan 31. prosinca 2017. ukupna imovina iznosila je 166,2 milijarde EUR, što je povećanje od otprilike 2 %. Ključne su sljedeće promjene:

- povećanje iznosa pretfinanciranja od 3,6 milijarde EUR, što je posljedica malih povećanja u većini područja politika
- povećanje iznosa za financijske instrumente namijenjene Jamstvenom fondu EFSU-a od 2,5 milijarde EUR. Taj je fond osnovan kako bi se osigurala rezerva likvidnosti za moguće gubitke koji nastaju u vezi s EIB-ovim poslovnim financiranjima i ulaganjima koji ispunjavaju uvjete za dobivanje jamstva EU-a iz EFSU-a na temelju Sporazuma o EFSU-u. Sredstva će mu se postupno dodjeljivati te će s vremenom dosegnuti 9,1 milijardu EUR, čime će se nastojati pokriti 35 % ukupnih obveza EU-a za jamstva EFSU-a i
- povećanje iznosa nekretnina, postrojenja i opreme od 0,7 milijardi EUR, što se odnosi na daljnji razvoj imovine povezane sa svemirskim programima (Galileo i Copernicus).

Institucije i tijela EU-a općenito nastoje zadržati iznose koji se drže kao novac i novčani ekvivalenti na niskoj razini. Novčani saldo od 24,1 milijardu EUR na kraju godine bio je niži nego u 2016. i čine ga sljedeći glavni elementi:

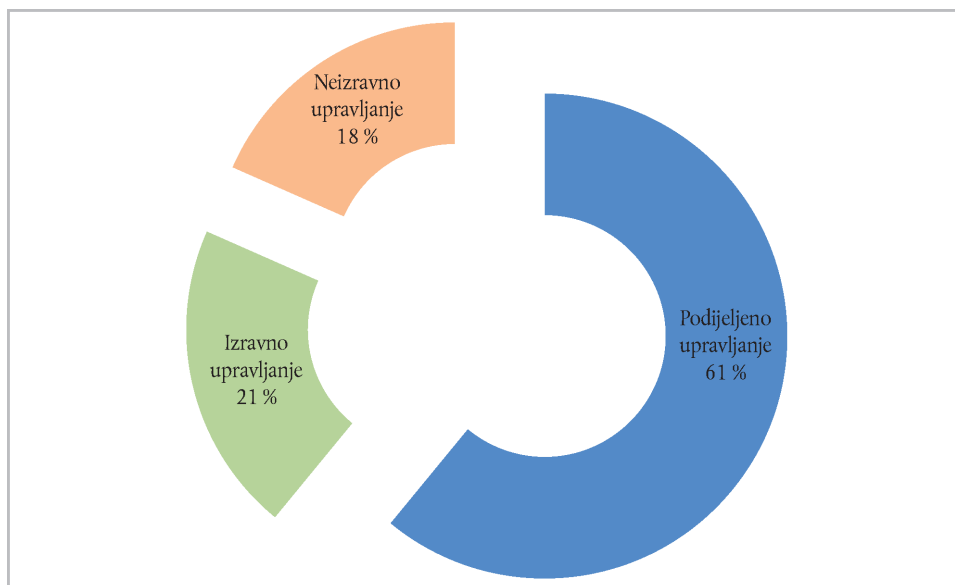
- kada je riječ o vlastitim sredstvima, saldo na kraju godine uključuje ukupni neto iznos od 8,9 milijardi EUR koji se treba vratiti državama članicama na početku 2018. zbog izmjena proračuna donesenih krajem 2017.
- kazne koje je Komisija izrekla zbog kršenja pravila tržišnog natjecanja u iznosu od 0,5 milijarde EUR konačno su unovčene krajem 2017. i također ulaze u saldo riznice na kraju godine i
- saldo riznice uključuje i namjenske prihode i odobrena sredstva za plaćanje u iznosu od 8,4 milijarde EUR.

Pretfinanciranje

Treba napomenuti da na razinu pretfinanciranja znatno utječe ciklus VFO-a, primjerice na početku razdoblja VFO-a može se očekivati plaćanje velikih predujmova državama članicama u okviru kohezijske politike. Komisija ulaže sve napore kako bi osigurala da se razine pretfinanciranja održe na odgovarajućoj razini. Treba uspostaviti ravnotežu između osiguravanja dostatnih sredstava za projekte i pravovremenog priznavanja rashoda.

Ukupan iznos pretfinanciranja (bez drugih predujmova državama članicama i doprinosa uzajamnim fondovima za Bekou i Afriku) u bilanci EU-a iznosi 44,3 milijarde EUR (2016.: 41,6 milijardi EUR), od čega se gotovo sve odnosi na aktivnosti Komisije. Oko 61 % iznosa pretfinanciranja Komisije izvršava se u okviru podijeljenog upravljanja, što znači da se izvršenje proračuna delegira državama članicama (Komisija zadržava nadzornu ulogu).

Pretfinanciranje Komisije prema načinu upravljanja

Najvažniji iznosi pretfinanciranja u okviru podijeljenog upravljanja odnose se na EFRR i Kohezijski fond (14,9 milijardi EUR).

FINANCIJSKI INSTRUMENTI

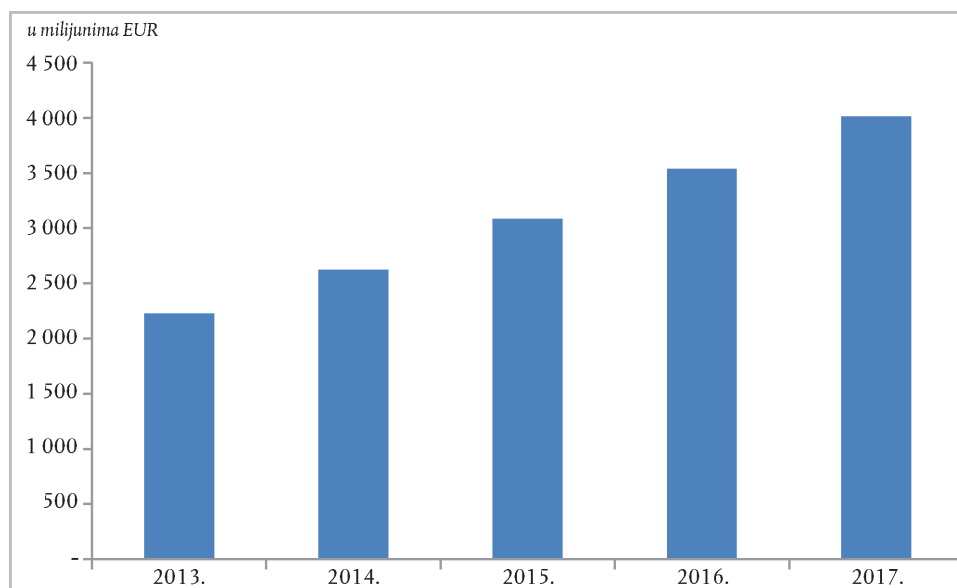
Sljedeće se stavke u računovodstvenim terminima prikazuju kao financijski instrumenti u konsolidiranom financijskom izvještaju EU-a:

- Financijski instrumenti koji se financiraju iz proračuna EU-a: u skladu s ovom vrstom izvršenja proračuna sredstva su već isplaćena na fiducijarne račune kojima upravljaju subjekti kojima je povjereno upravljanje sredstvima te su dostupna (u obliku novca i novčanih ekvivalenata i dužničkih vrijednosnih papira) za pokrivanje budućih aktivacija jamstava ili su uložena u vlasnički kapital;
- Financijska imovina koja se drži u jamstvenim fondovima za proračunska jamstva: u skladu s ovom vrstom izvršenja proračuna EU pruža jamstva subjektima kojima je povjereno upravljanje sredstvima i za koje su samo djelomično izdvojene rezervacije u okviru jamstvenih fondova koje je Komisija osnovala i tako nastaju nepredviđene obveze za proračun EU-a, vidjeti bilješku **3.3.**; i
- dani zajmovi i povezani uzeti zajmovi za programe financijske pomoći.

Financijski instrumenti koji se financiraju iz proračuna EU-a

Značaj i obujam financijskih instrumenata koji se financiraju iz proračuna EU-a u okviru izravnog i neizravnog upravljanja povećavaju se iz godine u godinu. Osnovni pojam na kojem se temelji ovaj pristup, za razliku od tradicionalnog načina izvršenja proračuna davanjem bespovratnih sredstava i subvencija, jest da za svaki euro potrošen iz proračuna putem financijskih instrumenata, krajnji korisnik dobiva više od 1 EUR financijske potpore zbog učinka poluge. Takvim se korištenjem proračuna EU-a nastoji maksimalno povećati učinak raspoloživih sredstava. Financijski instrumenti koji se financiraju iz proračuna EU-a postoje u obliku instrumenata za jamstva, vlasničkih instrumenata i instrumenata za zajmove – vidjeti pregled razvrstavanja prema VFO-u u nastavku. Imovina koja se drži u tim instrumentima čuva se u novcu i novčanim ekvivalentima ili se ulaže u vlasničke instrumente i dužničke vrijednosne papire koji se prikazuju kao financijska imovina raspoloživa za prodaju u konsolidiranom financijskom izvještaju EU-a.

Financijska imovina raspoloživa za prodaju u okviru financijskih instrumenata koji se financiraju iz proračuna EU-a (vrijednost na kraju godine)

Sljedeće tablice sadržavaju pregled financijskih instrumenata koji se financiraju iz proračuna EU-a razvrstanih prema VFO-u i njihovih vrijednosti na dan 31. prosinca 2017.:

<i>u milijunima EUR</i>			
Odnosi se na najmanje dva VFO-a	Imovina ⁽¹⁾	Obveze ⁽²⁾	Jamstva ⁽³⁾
Instrumenti za jamstva i podjelu rizika:			
Instrument za jamstvo u okviru instrumenta za razvoj poduzetništva i inovacija na zapadnom Balkanu (EDIF)	28	(26)	—
	28	(26)	—
Vlasnički instrumenti:			
Europski fond za jugoistočnu Europu (EFSE)	119	—	—
Fond za zeleni rast Jugoistočne Europe	70	0	—
Fond za inovacije u poduzećima (ENIF)	18	—	—
Fond MENA za mikro, mala i srednja poduzeća (SANAD)	18	—	—
Fond za razvoj poduzeća (ENEF)	10	—	—
Inicijativa za mikrofinanciranje za azijski dužnički fond (MIFA)	8	—	—
	245	0	—
Ukupno	273	(26)	—

VFO za razdoblje 2014.–2020.	Imovina	Obveze	Jamstva
Instrumenti za jamstva i podjelu rizika:			
Obzor 2020. – Usluge kreditiranja i davanja jamstava u okviru inicijative InnovFin za istraživanje i inovacije	941	(30)	(813)
Obzor 2020. – Jamstva za MSP-ove u okviru inicijative InnovFin	694	(205)	(484)
Dužnički instrument u okviru Instrumenta za povezivanje Europe (CEF DI)	524	(3)	(490)
Instrument jamstva za zajmove u okviru COSME-a	224	(331)	(2)
Instrument jamstva u okviru programa za zapošljavanje i socijalne inovacije (EaSI)	56	(25)	—
Instrument za privatno financiranje energetske učinkovitosti (PF4EE)	31	(1)	(2)
Instrument jamstva za kulturni i kreativni sektor	17	(4)	—
Instrument jamstva za studentske zajmove	14	(1)	—
Program za financijsku uključenost MMSP-ova na području južnog i istočnog Mediterana (SEMED)	14	—	(6)
Instrument za financiranje prirodnog kapitala	12	—	(1)
Instrument za financiranje MSP-ova u okviru suradnje sa zemljama istočnog partnerstva	5	(5)	—
Program „Žene u poslovanju” u okviru suradnje sa zemljama istočnog partnerstva	4	—	(4)
Podrška diversifikaciji gospodarstva Mongolije	2	—	—
	2 538	(604)	(1 802)
Vlasnički instrumenti:			
Obzor 2020. – Vlasnički instrument u okviru inicijative InnovFin za istraživanja i inovacije	312	(9)	—
Instrument vlasničkog kapitala za rast u okviru programa COSME	45	(2)	—
Instrument za rizični kapital za zemlje južnog susjedstva	20	—	—
Instrument Climate Investor One	16	—	—
Instrument za promicanje ulaganja u Latinskoj Americi	13	—	—
Fond za ulaganja u poljoprivredu i trgovinu u Africi	10	—	—
	416	(12)	—
Mješoviti instrumenti:			
Instrument EU-a za produbljeno i sveobuhvatno područje slobodne trgovine	70	—	(18)
ElectriFI	32	0	—
	102	0	(18)
Ukupno	3 056	(615)	(1 820)

VFO za razdoblje prije 2014.	Imovina	Obveze	Jamstva
Instrumenti za jamstva i podjelu rizika:			
Instrument za financiranje na temelju podjele rizika (RSFF)	763	(70)	(654)
Instrument za davanje jamstava MSP-ovima u okviru CIP-a	90	(167)	—
Višegodišnji program (MAP) za poduzeća	32	(32)	—
Instrument za davanje jamstava MSP-ovima	12	(5)	—
Europski instrument mikrofinanciranja Progress	6	(5)	—
	904	(279)	(654)
Vlasnički instrumenti:			
Instrument za pružanje potpore brzo rastućim i inovativnim MSP-ovima u okviru CIP-a	428	(4)	—
Vlasnički instrument u okviru višegodišnjeg okvirnog programa	217	—	—
Europski fond za energetske učinkovitost	100	—	—
Fond Marguerite	79	—	—
Fond za globalnu energetske učinkovitost i obnovljivu energiju	72	—	—
Europski instrument mikrofinanciranja Progress (PMF) za zapošljavanje i socijalne inovacije	67	—	—
Instrument Europskog tehnološkog mehanizma (ETF) za novoosnovana poduzeća iz 1998.	10	—	—
Pilot-projekti za prijenos tehnologije	1	—	—
	974	(4)	—
Mješoviti instrumenti:			
Instrument za gospodarsku i financijsku suradnju MEDA	179	(2)	—
Europski instrument za susjedstvo i partnerstvo (ENPI)	125	(3)	—
Zajam za pomoć MSP-ovima	16	—	—
	320	(5)	—
Ukupno	2 198	(288)	(654)
Sveukupno	5 526	(930)	(2 473)

(¹) Imovina prikazana u ovoj tablici uključuje nekoliko stavki iz financijskih izvještaja (raspoloživa za prodaju u vrijednosti od 4 014 milijuna EUR (od čega se 1 145 milijuna odnosi na vlasničke instrumente); novac i novčani ekvivalenti u vrijednosti od 1 325 milijuna EUR; zajmovi u vrijednosti od 93 milijuna EUR i ostale stavke u iznosu od 94 milijuna EUR).

(²) Obveze prikazane u ovoj tablici uključuju nekoliko stavki uz financijskih izvještaja (rezervacije u vrijednosti od 857 milijuna EUR); poslovne obveze u vrijednosti od 66 milijuna EUR i ostale stavke u iznosu od 7 milijuna EUR).

(³) Za određena jamstva rizik koji preuzima EU u potpunosti je pokriven izdvojenim rezervacijama.

Financijska imovina koja se drži u jamstvenim fondovima za proračunska jamstva

Komisija je osnovala jamstvene fondove kako bi pokrila proračunska jamstva (vidjeti bilješku 4.1.1. uz konsolidirani financijski izvještaj) dana grupi EIB. Za te se jamstvene fondove rezervirana sredstva u obliku plaćanja iz proračuna EU-a kako bi se osigurala rezerva likvidnosti za moguće gubitke od operacija obuhvaćenih jamstvom. Sredstva isplaćena jamstvenim fondovima ulažu se u financijske instrumente, uključujući dužničke vrijednosne papire, gotovinu i oročene depozite. Na dan 31. prosinca 2017. Komisija drži financijsku imovinu u:

- Jamstvenom fondu za vanjska djelovanja u vrijednosti od 2,4 milijarde EUR i
- Jamstvenom fondu EFSU-a u vrijednosti od 3,5 milijarde EUR.

Dani zajmovi i povezani uzeti zajmovi za programe financijske pomoći

Na temelju odluka Europskog parlamenta i Vijeća Komisija pruža financijsku pomoć državama članicama i trećim zemljama u obliku bilateralnih zajmova koji se financiraju kapitalom s tržišta kapitala i za koje se jamči proračunom EU-a.

Komisija, koja djeluje u ime EU-a, trenutačno provodi tri glavna programa:

- Mehanizam za europsku financijsku stabilnost (MEFS)
- pomoć platnim bilancama i
- makrofinancijska pomoć u okviru kojih može odobravati zajmove.

Kapital potreban za financiranje zajmova koje daje EU-a prikuplja se na tržištima kapitala ili od financijskih institucija.

Na dan 31. prosinca 2017. nominalni iznos zajmova odobrenih za financijsku pomoć u okviru MEFS-a i pomoći platnim bilancama iznosio je:

u milijardama eura

	Pomoć platnim bilancama			MEFS ⁽¹⁾			UKUPNO
	Latvija	Rumunjska	Ukupno	Irska	Portugal	Ukupno	
Ukupni dani zajmovi	3,1	5,0 ⁽²⁾	8,1	22,5	26,0	48,5	56,6
Ukupno isplaćeno na dan 31.12.2017.	2,9	5,0	7,9	22,5	24,3	46,8	54,7
Ukupno vraćeno na dan 31.12.2017.	(2,2)	(2,7)	(4,9)	—	—	—	(4,9)
Nepodmireni iznos na dan 31.12.2017.	0,7	2,3	3,0	22,5	24,3	46,8	49,8

⁽¹⁾ Bez transakcija refinanciranja.

⁽²⁾ Bez preventivne pomoći.

MEFS

MEFS je osnovan radi pružanja financijske pomoći svim državama članicama koje imaju ili kojima prijete ozbiljne ekonomske i financijske poteškoće zbog izvanrednih okolnosti koje su izvan njihove kontrole. U razdoblju od 2011. do 2014. MEFS se koristio za pružanje financijske pomoći Irskoj i Portugalu pod uvjetom da provedu reforme.

Završila je provedba tog programa i ne mogu se odobriti dodatni zajmovi iako se on može i dalje koristiti za posebne aktivnosti, primjerice produženje dospijea zajmova odobrenih Irskoj i Portugalu i pružanje zajmova za premošćivanje.

Glavni su ciljevi programa MEFS sljedeći:

Irska

- Irska je zatražila ukupni iznos od 22,5 milijarde EUR koji je odobren u okviru MEFS-a u prosincu 2010. Taj je iznos isplaćen u osam obroka u razdoblju od siječnja 2011. do ožujka 2014.;
- Irska može produljiti dospjeće zajmova odobrenih u okviru MEFS-a na temelju produljenja najdužeg ponderiranog prosječnog dospjeća; i
- prva otplata u iznosu od 3,4 milijarde EUR bila je predviđena za travanj 2018. Međutim, Irska je zatražila produljenje dospjeća, što je odobreno i taj se iznos uspješno pozajmio na tržištima kapitala u prvom tromjesečju 2018. te je predviđeno da se taj iznos otplati u dva obroka u 2025. i 2033. u vrijednosti od 2,4 milijarde EUR odnosno 1 milijardu EUR. Druga otplata u iznosu od 0,5 milijardi EUR predviđena je za listopad 2018., no ponovno uz mogućnost produljenja dospjeća.

Portugal

- Portugal je zatražio 24,3 milijarde EUR od ukupnog iznosa od 26 milijardi EUR odobrenog u okviru MEFS-a u svibnju 2011. Taj je iznos isplaćen u sedam obroka u razdoblju od svibnja 2011. do studenoga 2014.; i
- prva otplata u iznosu od 0,6 milijardi EUR predviđena je za listopad 2018., no kao i u slučaju Irske, Portugal može produljiti dospjeće.

Pomoć platnim bilancama

Pomoć platnim bilancama je program pomoći namijenjen državama članicama izvan europodručja koje imaju ili kojima prijete poteškoće u vezi s njihovim platnim bilancama. Pomoć platnim bilancama pruža se u obliku srednjoročnih zajmova koji su uvjetovani provedbom politika namijenjenih rješavanju temeljnih ekonomskih problema. U pravilu EU pomoć platnim bilancama pruža u suradnji s Međunarodnim monetarnim fondom (MMF) i drugim međunarodnim institucijama i zemljama.

Srednjoročna financijska pomoć EU-a u okviru instrumenta za pomoć platnim bilancama u ukupnom iznosu od 14,6 milijardi EUR aktivirana je u studenome 2008. za pružanje pomoći Mađarskoj te u siječnju i svibnju 2009. za pružanje pomoći Latviji i Rumunjskoj kako bi se ponovno uspostavilo povjerenje na tržištu. Program pomoći za Mađarsku završio je 2010. i isplaćen je u cijelosti u 2016. Programi pomoći za Latviju i Rumunjsku završili su u 2012., stoga se ne mogu isplatiti dodatni obroci.

Osim toga, dva programa za pružanje preventivne pomoći Rumunjskoj završila su 2013., odnosno 2015. bez povlačenja sredstava.

U nastavku se navode glavni elementi:

- u 2017. države članice primateljice pomoći platnim bilancama pravovremeno su i u cijelosti otplatile iznos od 1,3 milijarde EUR, od čega se 1,2 milijarde EUR odnosi na kapital koji je otplatila Rumunjska, dok se ostatak odnosi na kamate i
- u travnju 2018. Rumunjska je otplatila kapital u iznosu od 1,2 milijarde EUR te se previđa dodatna otplata kapitala u iznosu od 0,1 milijardu EUR u listopadu 2018.

Makrofinancijska pomoć

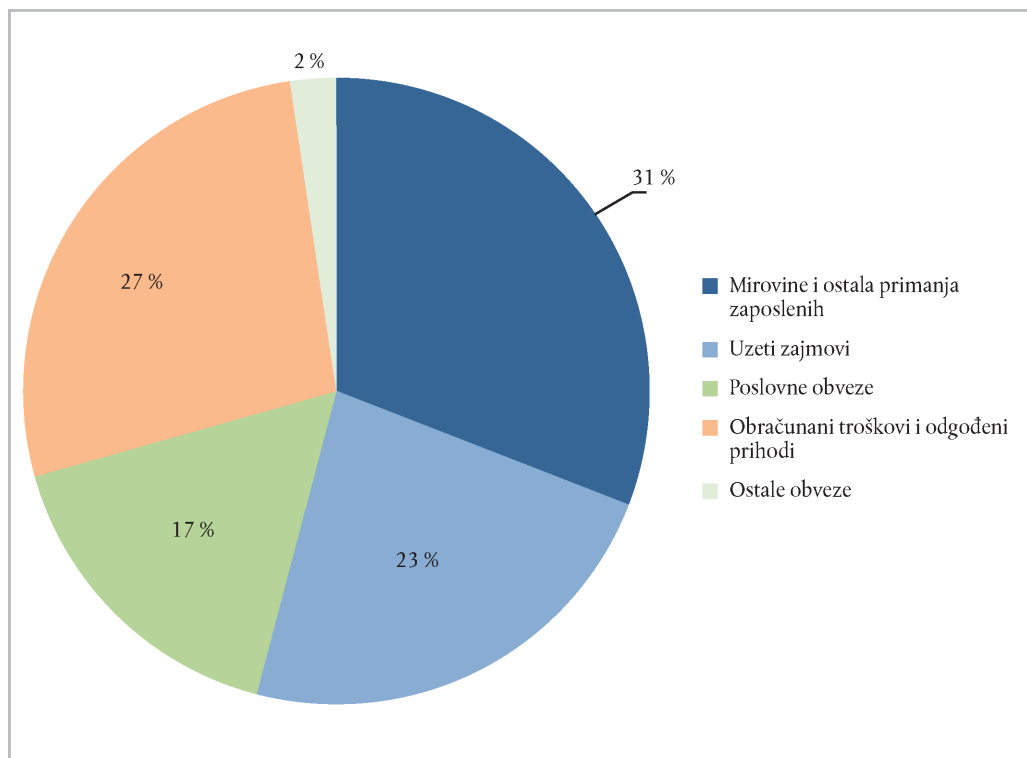
Makrofinancijska pomoć je financijska pomoć koju EU pruža partnerskim zemljama koje imaju poteškoća s platnim bilancama. Ona se pruža u obliku srednjoročnih/dugoročnih zajmova ili bespovratnih sredstava te je dostupna samo onim zemljama koje primaju pomoć u okviru programa MMF-a.

Nominalna vrijednost nepodmirenih zajmova odobrenih u okviru programa makrofinancijske pomoći iznosila je 3,9 milijardi EUR na dan 31. prosinca 2017.

1.4. OBVEZE

Najvažnije stavke na strani obveza u bilanci sastoje se prvenstveno od četiri ključne stavke: i. obveze za mirovine i druge obveze za primanja zaposlenih ii. uzeti zajmovi iii. poslovne obveze prema trećim stranama i iv. obračunani troškovi.

Sastav obveza u konsolidiranoj bilanci EU-a

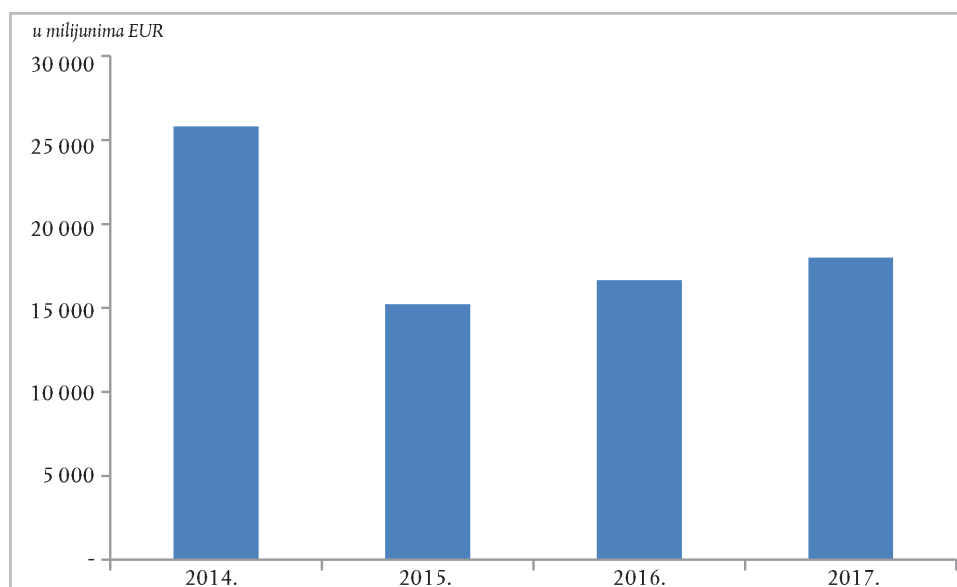

Na dan 31. prosinca 2017. ukupne obveze iznosile su 236,5 milijardi EUR, što je povećanje od otprilike 1 % u usporedbi s prethodnom godinom.

Glavne promjene odnosile su se na sljedeće elemente:

- povećanje ukupnih obveza za primanja zaposlenih u vrijednosti od 5,9 milijardi EUR prvenstveno je rezultat povećanja neto obveza iz Mirovinskog programa za europske dužnosnike
- rezervacije su se povećale za 1 milijardu EUR zbog ažurirane studije o procjeni rezervacija za razgradnju objekata na lokacijama JRC-a, što je dovelo do veće procjene obveza. Promjena se odnosi na glavni podatak za izračun, odnosno na rok koji je prethodno bio oko 20 godina, a sad je promijenjen na 40 godina i
- obračunani troškovi smanjili su se za 3,7 milijarde EUR, čime su se djelomično nadoknadile prethodno navedene promjene. Smanjenje obračunanih troškova objašnjava se činjenicom da se ostvario značajan napredak u fazi zaključenja kohezijskih programa iz prethodnog VFO-a.

Općenito, sve ostale stavke obveza nisu se mijenjale. Važno je napomenuti da su se financijske obveze u dugoročnom razdoblju smanjile zbog smanjenja uzetih zajmova, u kombinaciji s povećanjem u kratkoročnom razdoblju, što proizlazi iz otplata iznosa u okviru programa pomoći platnim bilancama i MEFS-a koje su izvršile Rumunjska (1,35 milijardi EUR), Irska (3,9 milijardi EUR) i Portugal (0,6 milijardi EUR kako je bilo predviđeno na izvještajni datum.

Ukupni zaprimljeni zahtjevi za povrat troškova i računi priznati u okviru naslova bilance Poslovne obveze**Neto imovina**

Višak obveza nad imovinom ne znači da institucije i tijela EU-a imaju financijske poteškoće, već znači da će se određene obveze financirati iz budućih godišnjih proračuna. Mnogi rashodi priznaju se u skladu s računovodstvenim pravilima na temelju načela nastanka poslovnih događaja u 2017. iako mogu biti plaćeni u 2018. (ili kasnije) te su financirani iz budućih proračuna te će se povezani prihodi obračunati tek u narednim razdobljima. Najveći iznosi koje treba istaknuti uključuju aktivnosti EFJP-a (plaćene 2018.) i obveze za primanja zaposlenih (koje će se plaćati sljedećih 30 i više godina).

2. ZAŠTITA PRORAČUNA EU-a**Pregled financijskih korekcija i povrata za 2017.**

Za izvršenje proračuna EU-a važno je uzeti u obzir da je potrebno osigurati odgovarajući mehanizam sprječavanja ili otkrivanja te naknadnog ispravljanja sustavnih slabosti koje dovode do pogrešaka, nepravilnosti i prijevara. Revizorski sud u svojem godišnjem izvješću podnosi izjavu o jamstvu za zakonitost i pravilnost transakcija na kojima se temelje godišnji financijski izvještaji te o značajnoj stopi pogreške u plaćanjima. Izjava o jamstvu prilaže se godišnjim financijskim izvještajima EU-a pri njihovoj objavi u Službenom listu.

Zaštitnim mjerama Komisije ublažava se učinak tih pogrešaka s pomoću sljedeće dvije glavne vrste mehanizama:

1. preventivni mehanizmi (npr. ex ante kontrole, prekidi i obustave plaćanja) i
2. korektivni mehanizmi (prije svega, financijske korekcije nametnute državama članicama ili dogovorene s njima i povrati od primatelja plaćanja EU-a).

Na temelju načela podijeljenog upravljanja (tj. rashodi u području poljoprivrede i strukturne mjere), države članice tijekom rashodovnog ciklusa prvenstveno su odgovorne jamčiti zakonitost i pravilnost rashoda isplaćenih iz proračuna EU-a.

Korektivne mjere primjenjuju se nakon što se provede nadzor i provjere koje u pogledu prihvatljivosti rashoda financiranih iz proračuna EU-a provode Komisija i, u slučaju rashoda za podijeljeno upravljanje, i države članice. Pri odlučivanju o iznosu financijske korekcije ili povrata Komisija uzima u obzir narav i ozbiljnost povrede mjerodavnog prava te financijske učinke na proračun EU-a, uključujući manjkavosti sustava upravljanja i nadzora.

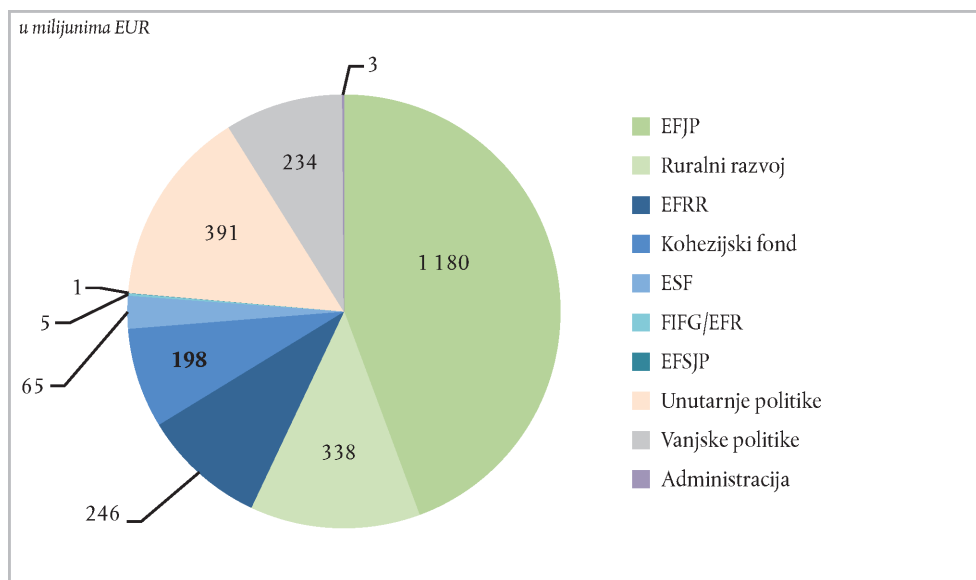
Postupak primjene korektivnih mehanizama:

Financijske korekcije i povrati prikazani su u dvije glavne faze postupka. Obje faze mogu se, no ne moraju, odvijati u istoj godini:

1. financijske korekcije i povrati tijekom faze potvrđivanja: te je iznose potvrdila predmetna država članica ili su doneseni odlukom Komisije. U 2017. ukupni iznos potvrđenih financijskih korekcija i povrata iznosio je 2 662 milijuna EUR (2016.: 3 777 milijuna EUR), od čega 1 826 milijuna EUR proizlazi iz primjene korektivnih mjera.

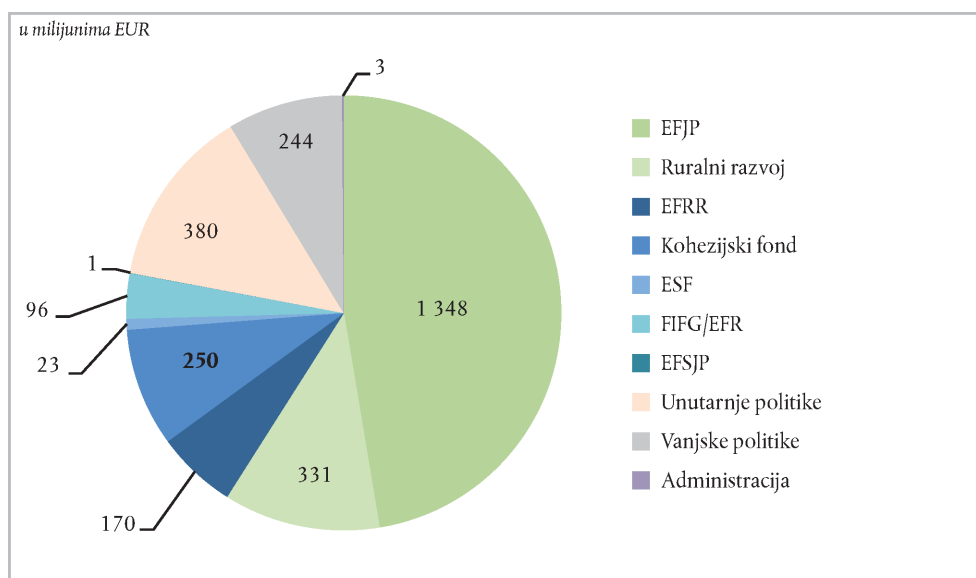
Financijske korekcije i povrati potvrđeni u 2017. (*) – raspodjela po području politike

2. financijske korekcije i povrati tijekom faze izvršenja: ti iznosi čine završnu fazu postupka tijekom kojega se uočeno stanje nepravilnih rashoda konačno ispravlja. Za regulatorne okvire po sektorima predviđeno je nekoliko provedbenih mehanizama. U 2017. ukupni iznos izvršenih financijskih korekcija i povrata iznosio je 2 845 milijuna EUR (2016.: 3 389 milijuna EUR), od čega 1 949 milijuna EUR proizlazi iz primjene korektivnih mjera. Izvršenje financijskih korekcija i povrata može trajati nekoliko godina ako se državama članicama odobri plaćanje u obrocima ili odgoda u okviru poljoprivredne politike. U okviru kohezijske politike pravnim okvirom predviđeno je izvršenje pri završetku ili nakon završetka programskog razdoblja.

(*) Prethodno navedeni iznosi odražavaju učinak preventivnih i korektivnih mehanizama; više pojedinosti dostupno je u Godišnjem izvješću za 2017. o upravljanju proračunom EU-a i o njegovoj uspješnosti, dio 2.

Financijske korekcije i povrati izvršeni u 2017. (*) – raspodjela po području politike

3. UPRAVLJANJE RIZICIMA I NEIZVJESNOSTIMA PRI IZVRŠENJU PRORAČUNA EU-a

3.1. MAKROEKONOMSKO OKRUŽENJE

Makroekonomsko okruženje EU-a (²) utječe na sposobnost država članica EU-a da ispune obveze financiranja prema institucijama i tijelima EU-a, a time i na sposobnost EU-a da nastavi provoditi svoje politike.

Dok je europodručje imalo koristi od poboljšanja globalne ekonomske aktivnosti i trgovine u svim sektorima tijekom prošle godine, poboljšala se i domaća potražnja, potaknuta iznadprosječno pozitivnim stavovima poduzeća i potrošača, kontinuiranom potporom politika i poboljšanim uvjetima na tržištu rada. Stoga se čini da će se nastaviti ekspanzija europskog gospodarstva stabilnom dinamikom. Predviđa se da će veća razina zapošljavanja nastaviti poticati rast potrošnje potrošača. Istovremeno se očekuje da će uvjeti za ulaganja biti povoljni jer se očekuje rast domaće i inozemne potražnje te nastavak primjene blažih uvjeta financiranja. Preostali neiskorišteni kapaciteti u gospodarstvu trebali bi omogućiti nastavak rasta BDP-a po stopama većima od predviđene stope potencijalnog rasta (oko 1,5 %) tijekom razdoblja prognoze. Međutim, predviđa se da će ciklički zamah u europodručju neznatno usporiti tijekom 2018. jer će se početi usporavati brzi rast zaposlenosti.

Procjenjuje se da se BDP europodručja i EU-a povećao za 2,4 % u 2017. te se predviđa da će se u 2018. povećati za 2,3 % prije nego se smanji na 2,0 % u 2019.

Iako su se uvjeti na tržištu rada poboljšali u svim državama članicama, stope nezaposlenosti i dalje se znatno razlikuju. Ipak, prognoza rasta BDP-a korigirana je navise za većinu država članica europodručja za svaku godinu obuhvaćenu prognozom i očekuje se daljnja konvergencija stopa rasta. Zbog preostalih neiskorištenih kapaciteta na tržištu rada očekuje se tek postupni rast pritiska na plaće i temeljne inflacije. Privremeni čimbenici povezani s cijenama energenata i dalje će imati ključan učinak na kretanja inflacije te na stopu ukupne inflacije mjerene harmoniziranim indeksima potrošačkih cijena koja će biti veća od temeljne inflacije tijekom većeg dijela 2018. Nakon što je u 2017. iznosila 1,5 %, predviđa se da će prosječna inflacija mjerena harmoniziranim indeksima potrošačkih cijena u 2018. iznositi 1,5 % te da će se u 2019. neznatno povećati na 1,6 %.

Rizici za izgleda za rast BDP-a i inflacije i dalje su uglavnom neutralni. Iako ima prostora da rast premaši očekivanja u narednim tromjesečjima, to bi moglo dovesti do toga da se ranije od očekivanog pojave ograničenja na strani ponude kojima se ograničava rast. Istovremeno se čini da su povoljna tržišna očekivanja u vezi s vrednovanjima cijena imovine izložena procjeni stavova i temeljnih pokazatelja. I dalje postoje rizici od odluke UK-a da se povuče iz EU-a kao i negativni rizici povezani s geopolitičkim napetostima te usmjerenošću na nacionalno orijentirane i protekcionističke politike.

(*) Prethodno navedeni iznosi odražavaju učinak preventivnih i korektivnih mehanizama; više pojedinosti dostupno je u Godišnjem izvješću za 2017. o upravljanju proračunom EU-a i o njegovoj uspješnosti, dio 2.

(²) Za dodatne informacije vidjeti: Europska komisija „Europska ekonomska zimska prognoza 2018.“, URL: https://ec.europa.eu/info/publications/economic-and-financial-affairs-publications_en.

Zamah svjetskog gospodarstva i dalje je snažan jer se nastavlja ciklički rast u svim sektorima potaknutim ponovnim rastom ulaganja i trgovine, povoljnim financijskim uvjetima i kombinacijom politika kojima se pruža potpora tom zamahu. Pokazalo se da i veće cijene sirovina povoljno utječu na izvoznike sirovina. Kratkoročni izgledi nešto su bolji od predviđenih iz jeseni 2017. jer se predviđa da će rast globalnog BDP-a izvan EU-a iznositi 4,1 % u 2018. i 2019. u usporedbi s 3,8 % u 2017.

3.2. NEPREDVIĐENE PRORAČUNSKE OBVEZE ZA FINACIJSKU POMOĆ

Aktivnosti uzimanja i davanja zajmova EU-a za financijsku pomoć predstavljaju neproračunske poslove. U načelu, uzeti zajmovi dalje se daju korisniku u naizmjenični zajam, tj. s istim kuponom, dospijećem i iznosom. Ne dovodeći u pitanje metodu naizmjeničnosti, servisiranje duga instrumenata financiranja pravna je obveza EU-a kojom se jamči da se sva plaćanja izvršavaju pravovremeno i u cijelosti. Komisija je uspostavila postupke kojima se jamči otplata pozajmljenih iznosa čak i u slučaju neotplaćivanja zajma.

Uzeti zajmovi EU-a predstavljaju izravne i bezuvjetne obveze EU-a za koje jamče države članice (nepredviđene proračunske obveze). Uzeti zajmovi za financiranje zajmova zemljama izvan EU-a pokrivene su Jamstvenim fondom za vanjska djelovanja. Ako država članica ne ispuni obvezu, dug se servisira, ako je moguće, iz raspoložive riznice Komisije. Ako to nije moguće, Komisija potrebna sredstva uzima od država članica. Na temelju zakonodavstva EU-a o vlastitim sredstvima (članak 14. Uredbe Vijeća 609/2014), države članice imaju zakonsku obvezu staviti na raspolaganje dovoljna sredstva za ispunjenje obveza EU-a. Tako su ulagači izloženi samo kreditnom riziku EU-a, a ne riziku korisnika zajma. Zahvaljujući „naizmjeničnim” zajmovima za proračun EU-a ne postoji kamatni ili tečajni rizik.

Na temelju odluka Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije za programe svih zemalja određuju se cjelokupni iznos danog zajma, broj obroka za isplatu i najduže (prosječno) dospijeće paketa zajmova. Potom se Komisija i zemlja korisnik dogovaraju o parametrima zajma/financiranja, osobito o dospijeću obroka. Osim toga, svi obroci isplate zajma osim prvog ovise o poštovanju dogovorenih uvjeta, u kontekstu zajedničke financijske potpore EU-a i Međunarodnog monetarnog fonda (MMF), što također utječe na rokove poslova financiranja. To znači da rokovi i dospijeće danih sredstava ovise o povezanim poslovima EU-a u pogledu davanja zajmova. Financiranje se iskazuje isključivo u eurima s dospijećima od 3 do 30 godina.

Tablica u nastavku sadržava pregled planiranog rasporeda otplate u nominalnoj vrijednosti za nepodmirene iznose zajmova iz MEFS-a i programa pomoći platnim bilancama na dan 31. prosinca 2017.:

u milijardama eura

	Pomoć platnim bilancama			MEFS			UKUPNO
	Latvija	Rumunjska	Ukupno	Irska	Portugal	Ukupno	
2018.	—	1,3 ⁽¹⁾	1,3	3,9 ⁽²⁾	0,6	4,5	5,8
2019.	0,5	1,0	1,5	—	—	—	1,5
2021.	—	—	—	3,0	6,8	9,8	9,8
2022.	—	—	—	—	2,7	2,7	2,7
2023.	—	—	—	2,0	1,5	3,5	3,5
2024.	—	—	—	0,8	1,8	2,6	2,6
2025.	0,2	—	0,2	—	—	—	0,2
2026.	—	—	—	2,0	2,0	4,0	4,0
2027.	—	—	—	1,0	2,0	3,0	3,0
2028.	—	—	—	2,3	—	2,3	2,3
2029.	—	—	—	1,0	0,4	1,4	1,4
2031.	—	—	—	—	2,2	2,2	2,2
2032.	—	—	—	3,0	—	3,0	3,0

u milijardama eura

	Pomoć platnim bilancama			MEFS			UKUPNO
	Latvija	Rumunjska	Ukupno	Irska	Portugal	Ukupno	
2035.	—	—	—	2,0	—	2,0	2,0
2036.	—	—	—	—	1,0	1,0	1,0
2038.	—	—	—	—	1,8	1,8	1,8
2042.	—	—	—	1,5	1,5	3,0	3,0
Ukupno	0,7	2,3	3,0	22,5	24,3	46,8	49,8

(¹) U travnju 2018. Rumunjska je otplatila kapital u iznosu od 1,2 milijarde EUR te se previđa dodatna otplata kapitala u iznosu od 0,1 milijardu EUR u listopadu 2018.

(²) Irska je zatražila produljenje dospjeća za otplatu tranše u iznosu od 3,4 milijarde EUR, što je odobreno i taj se iznos uspješno pozajmio na tržištima kapitala u prvom tromjesečju 2018. te je predviđeno da se taj iznos otplati u dva obroka u 2025. i 2033. u vrijednosti od 2,4 milijarde EUR odnosno 1 milijardu EUR.

Međuvladini mehanizmi financijske potpore Europski fond za financijsku stabilnost (EFSF) i Europski stabilizacijski mehanizam (ESM) izvan su okvira Ugovora o EU-u te nisu obuhvaćeni konsolidiranim godišnjim financijskim izvještajima EU-a.

3.3. NEPREDVIĐENE OBVEZE KOJE SE ODOSE NA PRORAČUNSKA JAMSTVA

EU je pružio jamstva grupi EIB za zajmove odobrene izvan EU-a te za operacije s dužničkim i vlasničkim instrumentima obuhvaćene jamstvom EFSU-a. EU prikazuje nepredviđene obveze za oba jamstva na dan 31. prosinca 2017. u bilješkama uz konsolidirane financijske izvještaje (vidjeti bilješku 4.1.1.). Radi smanjenja rizika koje bi aktivacije jamstva od strane grupe EIB mogle imati na proračun EU-a, EU je osnovao namjenske jamstvene fondove, tj. Jamstveni fond za vanjska djelovanja i Jamstveni fond EFSU-a.

Za jamstveni fond za vanjska djelovanja izdvojene su rezervacije u proračunu EU-a kako bi se na kraju godine pokrilo 9 % nepodmirenih zajmova obuhvaćenih jamstvom namijenjenih EIB-ovu mandatu za vanjsko kreditiranje trećih zemalja. Na dan 31. prosinca 2017. imovinom ukupne vrijednosti od 2,2 milijarde EUR pokrila se izloženost isplaćenih iznosa u vrijednosti od 20 milijardi EUR i potpisanih iznosa u vrijednosti od 28,9 milijardi EUR s gornjom granicom od 37,5 milijardi EUR.

Jamstveni fond EFSU-a počeo je djelovati u 2016. te se izvorno predviđalo da će se financirati s 50 % najveće izloženosti EU-a u vrijednosti od 16 milijardi EUR, stoga bi fond postupno trebao doseći (do 2022.) 8 milijardi EUR. Uredba o EFSU-u izmijenjena je u prosincu 2017. na temelju čega se najviši iznos jamstva EU-a za EFSU povećao za 26 milijardi EUR te se granica za jamstveni fond smanjila na 35 %. Stoga se na temelju učinka te izmjene očekuje da će Jamstveni fond EFSU-a doseći ukupan iznos od 9,1 milijardu EUR.

Ukupna imovina Jamstvenog fonda EFSU-a na dan 31. prosinca 2017. iznosila je 3,5 milijarde EUR te se njome pokriva izloženost isplaćenih iznosa u vrijednosti od 10,1 milijardu EUR i potpisanih iznosa u vrijednosti od 13,5 milijardi EUR (uključujući isplaćene iznose). Poslovanje jamstvenog fonda EFSU-a trenutačno se obavlja u eurima i američkim dolarima.

3.4. POTICAJ ZA ZAPOSŁJAVANJE, RAST I ULAGANJA

Plan ulaganja za Europu

Europska komisija i Europska investicijska banka aktivirale su 2015. Plan ulaganja za Europu, koji uključuje Europski fond za strateška ulaganja (EFSU), osnovan inicijalnim sredstvima EU-a u iznosu od 21 milijardu EUR te s najvažnijim ciljem privlačenja privatnih ulaganja. Prema prognozama, ulaganjima odobrenim 2015. i 2016. do 2020. trebalo bi se osigurati dodatnih 700 000 radnih mjesta te povećanje bruto domaćeg proizvoda EU-a od 0,7 %. To pokazuje da se diljem EU-a, čak i u sektorima i regijama koji su prije deset godina bili najpogođeniji gospodarskom krizom strateškim ulaganjima potiču zapošljavanje i rast. Nakon što su Europski parlament i države članice u rujnu postigli načelni dogovor, Parlament je u prosincu donio Uredbu o produljenju trajanja i unapređenju Europskog fonda za strateška ulaganja. Rok za novi i unaprijeđeni EFSU 2.0 produžen je sa sredine 2018. na kraj 2020. te je cilj ulaganja povećan sa 315 milijardi EUR na najmanje 500 milijardi EUR.

Fond je 2017. nastavio djelovati u skladu s planom mobiliziranja dodatnih ulaganja u realno gospodarstvo u vrijednosti od najmanje 315 milijardi EUR do sredine 2018. Bio je aktivan u svih 28 država članica i očekivalo se da će do kraja 2017. mobilizirati ukupna ulaganja u vrijednosti od 256 milijardi EUR.

Fond je do kraja godine odobrio ukupno 357 infrastrukturnih i inovacijskih projekata za koje su predviđena sredstva u iznosu od 39,2 milijarde EUR. Nadalje, odobreno je i 347 sporazuma o financiranju za mala i srednja poduzeća u vrijednosti od 11,9 milijardi EUR. Očekuje se da će od njih koristi imati oko 539 000 takvih poduzeća.

Uz to, pojačana je savjetodavna potpora za razvoj i pripremu projekata putem Europskog savjetodavnog centra za ulaganja, dok su projekti za koje se traži financijska potpora potrebnu vidljivost dobili na Europskom portalu projekata ulaganja.

Europski fond za strateška ulaganja podupire ulaganja u sektorima od strateške važnosti za gospodarstvo EU-a, među ostalima u sektorima energetike, prometa, digitalnih tehnologija, istraživanja, razvoja i inovacija, okoliša i učinkovitosti resursa, socijalne infrastrukture i malih poduzeća. To uključuje ulaganja u socijalno poduzetništvo, socijalni učinak i socijalne inovacije.

Daljnja potpora državama članicama EU-a

Program potpore strukturnim reformama uspostavljen je u svibnju s proračunom od 142,8 milijuna EUR za razdoblje 2017.–2020. Na zahtjev država članica iz Programa se financira prilagođena tehnička potpora u ključnim područjima njihovih reformskih napora. Komisija u okviru Programa pruža ciljanu potporu kojom se jačaju kapaciteti država članica za osmišljavanje i provedbu reformi koje smatraju nužnima za povećanje konkurentnosti svojih gospodarstava i stvaranje okruženja poticajnog za ulaganja. Tehničkom potporom obuhvaćene su reforme u području upravljanja i javne uprave, upravljanja javnim financijama, poslovnog okruženja, tržišta rada, obrazovanja, zdravstvenih i socijalnih usluga, financijskog sektora i pristupa financiranju. Potpora je dostupna svim državama članicama EU-a, temelji se na potražnji i ne zahtijeva sufinanciranje.

Za provedbu programa zadužena je Služba za potporu strukturnim reformama, koja djeluje u suradnji s drugim nadležnim odjelima Komisije. Služba je dosad surađivala s 15 država članica u provedbi više od 150 projekata potpore. U okviru projektnog ciklusa za 2018. zaprimila je više od 400 zahtjeva za potporu iz više od 20 država članica, što je znatno premašilo mogućnosti proračuna programa koji iznosi 30,5 milijuna EUR godišnje.

EU je nastavio pružati potporu nakon provedbe programa Irskoj, Španjolskoj, Cipru, Portugalu i Rumunjskoj. Prošle godine ostvaren je zadovoljavajući napredak u provedbi programa u Grčkoj koji je bio osmišljen kako bi se stvorili uvjeti za ponovnu izgradnju povjerenja i postavljanje temelja za trajni gospodarski oporavak u Grčkoj. U srpnju je provedeno drugo preispitivanje, na temelju kojeg se može odobriti treća tranša financiranja iz Europskog stabilizacijskog mehanizma u iznosu od 8,5 milijardi EUR. Treće preispitivanje bilo je u tijeku u prosincu, a početkom istog mjeseca postignut je dogovor na tehničkoj razini. Grčka je nastavila primati ekonomsku potporu u okviru Plana ulaganja za Europu.

Služba za potporu strukturnim reformama preuzela je i posebne zadatke, primjerice pomoć u koordinaciji pomoći u izbjegličkoj krizi u Grčkoj te provedbi programa pomoći EU-a turskoj zajednici na Cipru.

3.5. PRIČUVA ZA NOVE SUDIONIKE (NER) 300

Fond NER 300 temelji se na prodaji emisijskih jedinica u okviru sustava trgovanja emisijskim jedinicama i pripada državama članicama koje ta sredstva koriste za financiranje inovativnih demonstracijskih projekata za niskougljičnu proizvodnju energije. Komisija upravlja tim programom u ime država članica, dok je EIB nadležan za upravljanje imovinom fonda NER 300 te je zadužen za tehničko savjetovanje na temelju sporazuma o suradnji s Komisijom. Budući da ni prihodi od emisijskih jedinica ni rashodi za financirane projekte nisu dio proračuna EU-a, ti se iznosi ne obračunavaju u financijskim izvještajima EU-a.

IZVJEŠĆA O IZVRŠENJU PRORAČUNA I BILJEŠKE ⁽³⁾

SADRŽAJ

	<i>Stranica</i>
REZULTAT IZVRŠENJA PRORAČUNA EU-a	111
IZVJEŠTAJI O USPOREDBI PRORAČUNA I STVARNIH IZNOSA	112
BILJEŠKE UZ IZVJEŠĆA O IZVRŠENJU PRORAČUNA	115
1. PRORAČUNSKI OKVIR EU-a	115
1.1. VIŠEGODIŠNJI FINANCIJSKI OKVIR 2014.–2020.	115
1.2. DETALJNI NASLOVI VFO-a (PROGRAMI)	117
1.3. GODIŠNJI PRORAČUN	117
1.4. PRIHODI	117
1.5. IZRAČUN PRORAČUNSKOG REZULTATA	119
1.6. USKLAĐIVANJE POSLOVNOG REZULTATA S PRORAČUNSKIM REZULTATOM	119
2. IZVRŠENJE PRORAČUNA EU-a ZA 2017. – OBJAŠNJENJE	121
2.1. PRIHODI	121
2.2. Rashodi	121
3. IZVRŠENJE PRORAČUNSKIH PRIHODA EU-a	123
3.1. SAŽETAK IZVRŠENJA PRORAČUNSKIH PRIHODA	123
4. IZVRŠENJE PRORAČUNSKIH RASHODA EU-a	124
4.1. VFO: PODJELA I PROMJENE ODOBRENIH SREDSTAVA ZA PREUZIMANJE OBVEZA I ODOBRENIH SREDSTAVA ZA PLAĆANJE	124
4.2. VFO: IZVRŠENJE ODOBRENIH SREDSTAVA ZA PREUZIMANJE OBVEZA	125
4.3. VFO: IZVRŠENJE ODOBRENIH SREDSTAVA ZA PLAĆANJE	127
4.4. VFO: PROMJENE NEPODMIRENIH OBVEZA (RAL)	128
4.5. VFO: NEPODMIRENE PREUZETE OBVEZE PO GODINI NASTANKA	129
4.6. DETALJNI PRIKAZ VFO-a: PODJELA I PROMJENE ODOBRENIH SREDSTAVA ZA PREUZIMANJE OBVEZA I ODOBRENIH SREDSTAVA ZA PLAĆANJE	130
4.7. DETALJNI PRIKAZ VFO-a: IZVRŠENJE ODOBRENIH SREDSTAVA ZA PREUZIMANJE OBVEZA	136
4.8. DETALJNI PRIKAZ VFO-a: IZVRŠENJE ODOBRENIH SREDSTAVA ZA PLAĆANJE	143
4.9. DETALJNI PRIKAZ VFO-a: PROMJENE NEPODMIRENIH OBVEZA (RAL)	149
4.10. DETALJNI PRIKAZ VFO-a: NEPODMIRENE PREUZETE OBVEZE PO GODINI NASTANKA	154
5. IZVRŠENJE PRORAČUNA PO INSTITUCIJI	159
5.1. IZVRŠENJE PRORAČUNSKIH PRIHODA	159

⁽³⁾ Potrebno je napomenuti da zbog zaokruživanja iznosa na milijune eura neki financijski podaci iz tablica koje slijede možda ne daju točan zbroj.

	<i>Stranica</i>
5.2. IZVRŠENJE ODOBRENIH SREDSTAVA ZA PREUZIMANJE OBVEZA	160
5.3. IZVRŠENJE ODOBRENIH SREDSTAVA ZA PLAĆANJE.....	161
6. IZVRŠENJE PRORAČUNA AGENCIJA	162
6.1. PRORAČUNSKI PRIHODI	162
6.2. ODOBRENA SREDSTVA ZA PREUZIMANJE OBVEZA I ODOBRENA SREDSTVA ZA PLAĆANJE PO AGENCIJAMA	164

REZULTAT IZVRŠENJA PRORAČUNA EU-a

	u milijunima EUR	
	2017.	2016.
Prihodi za financijsku godinu	139 691	144 717
Plaćanja na temelju odobrenih sredstava za tekuću godinu	(135 764)	(135 180)
Odobrena sredstva za plaćanje prenesena u godinu N + 1	(1 796)	(1 655)
Poništenje neupotrijebljenih odobrenih sredstava prenesenih iz godine N-1	40	63
Kretanja namjenskih prihoda	(1 450)	(1 367)
Tečajne razlike za godinu	(166)	(173)
Proračunski rezultat	555	6 405

IZVJEŠTAJI O USPOREDBI PRORAČUNA I STVARNIH IZNOSA

PRORAČUNSKI PRIHODI

u milijunima EUR

	Doneseni početni proračun	Doneseni konačni proračun	Utvrđena prava	Prihodi
1 Vlastita sredstva	131 718	115 484	115 455	115 416
11 – Pristojbe na šećer	133	133	134	134
12 – Carinske pristojbe	21 334	20 374	20 364	20 325
13 – PDV	16 599	16 620	16 584	16 584
14 – BND	93 652	78 356	78 279	78 279
15 – Korekcija proračunskih neravnoteža	—	—	94	94
16 – Smanjenje doprinosa temeljenih na BND-u za Nizozemsku i Švedsku	—	—	(0)	(0)
3 Viškovi, salda i prilagodbe	—	6 405	6 416	6 416
4 Prihodi koji proizlaze od osoba koje rade u institucijama i ostalim tijelima Unije	1 490	1 490	1 495	1 484
5 Prihodi koji proizlaze iz administrativnog poslovanja institucije	70	70	611	587
6 Doprinosi i povrati povezani sa sporazumima i programima Unije	60	60	12 504	12 179
7 Zatezne kamate i novčane kazne	1 120	3 230	11 387	3 573
8 Poslovi zaduživanja i pozajmljivanja	7	7	43	28
9 Razni prihodi	25	25	15	8
Ukupno	134 490	126 771	147 926	139 691

PRORAČUNSKI RASHODI: OBVEZE PO NASLOVIMA VIŠEGODIŠNJEG FINACIJSKOG OKVIRA (VFO)

u milijunima EUR

Naslov VFO-a	Doneseni početni proračun	Doneseni konačni proračun	Ukupna raspoloživa odobrena sredstva	Preuzete obveze
1 Pametni i uključivi rast	74 899	75 399	85 181	83 268
<i>Ia: Konkurentnost za rast i zapošljavanje</i>	21 312	21 312	24 508	22 654
<i>Ib: Ekonomska, socijalna i teritorijalna kohezija</i>	53 587	54 087	60 673	60 614
2 Održivi rast: prirodni resursi	58 584	58 569	62 806	60 859
<i>od čega: rashodi povezani s tržištem i izravna plaćanja</i>	42 613	42 611	45 830	44 759
3 Sigurnost i građanstvo	4 284	4 284	4 472	4 124
4 Globalna Europa	10 162	10 713	12 382	11 814
5 Administracija	9 395	9 395	10 190	9 794
<i>od čega: administrativni rashodi institucija</i>	3 921	3 921	4 344	4 142
6 Naknade	—	—	—	—
8 Negativne pričuve i manjak preneseni iz prethodne financijske godine	—	—	—	—
9 Posebni instrumenti	534	1 472	1 544	1 291
Ukupno	157 858	159 831	176 576	171 150

PRORAČUNSKI RASHODI: PLAĆANJA PO NASLOVIMA VIŠEGODIŠNJEG FINANCIJSKOG OKVIRA (VFO)

u milijunima EUR

Naslov VFO-a	Doneseni početni proračun	Doneseni konačni proračun	Ukupna raspoloživa odobrena sredstva	Izvršena plaćanja
1 Pametni i uključivi rast	56 522	49 840	61 168	57 030
<i>Ia: Konkurentnost za rast i zapošljavanje</i>	19 321	20 065	24 370	21 376
<i>Ib: Ekonomska, socijalna i teritorijalna kohezija</i>	37 201	29 775	36 797	35 654
2 Održivi rast: prirodni resursi	54 914	54 467	58 575	56 743
<i>od čega: rashodi povezani s tržištem i izravna plaćanja</i>	42 563	42 558	45 975	44 695
3 Sigurnost i građanstvo	3 787	2 793	2 994	2 867
4 Globalna Europa	9 483	8 938	10 944	9 793
5 Administracija	9 395	9 392	10 977	9 656
<i>od čega: administrativni rashodi institucija</i>	3 921	3 921	4 841	4 085
6 Naknade	—	—	—	—
8 Negativne pričuve i manjak preneseni iz prethodne financijske godine	—	—	—	—
9 Posebni instrumenti	390	1 341	1 414	1 291
Ukupno	134 490	126 771	146 071	137 379

BILJEŠKE UZ IZVJEŠĆA O IZVRŠENJU PRORAČUNA

1. PRORAČUNSKI OKVIR EU-a

Proračunsko računovodstvo vodi se u skladu s Financijskom uredbom i njezinim pravilima primjene. Opći proračun je instrument kojim se svake godine osiguravaju i odobravaju prihodi i rashodi Unije u okviru gornjih granica i drugih odredbi iz višegodišnjeg financijskog okvira u skladu sa zakonodavnim aktima koji se odnose na višegodišnje programe donesene na temelju tog okvira.

1.1. VIŠEGODIŠNJI FINANCIJSKI OKVIR 2014.–2020.

u milijunima EUR

	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	Ukupno
1. Pametni i uključivi rast	52 756	77 986	69 304	73 512	76 420	79 924	83 661	513 563
1a Konkurentnost za rast i zapošljavanje	16 560	17 666	18 467	19 925	21 239	23 082	25 191	142 130
1b Ekonomska, socijalna i teritorijalna kohezija	36 196	60 320	50 837	53 587	55 181	56 842	58 470	371 433
2. Održivi rast: prirodni resursi	49 857	64 692	64 262	60 191	60 267	60 344	60 421	420 034
od čega: rashodi povezani s tržištem i izravna plaćanja	43 779	44 190	43 951	44 146	44 163	44 241	44 264	308 734
3. Sigurnost i građanstvo	1 737	2 456	2 546	2 578	2 656	2 801	2 951	17 725
4. Globalna Europa	8 335	8 749	9 143	9 432	9 825	10 268	10 510	66 262
5. Administracija	8 721	9 076	9 483	9 918	10 346	10 786	11 254	69 584
od čega: administrativni rashodi institucija	7 056	7 351	7 679	8 007	8 360	8 700	9 071	56 224
6. Naknade	29	—	—	—	—	—	—	29
8. Negativna pričuva	—	—	—	—	—	—	—	—
9. Posebni instrumenti	—	—	—	—	—	—	—	—
Odobrena sredstva za preuzete obveze	121 435	162 959	154 738	155 631	159 514	164 123	168 797	1 087 197
Ukupna odobrena sredstva za plaćanja	135 762	140 719	130 694	142 906	154 565	159 235	162 406	1 026 287

U prethodnoj tablici prikazane su gornje granice višegodišnjeg financijskog okvira u tekućim cijenama. Godina 2017. bila je četvrta financijska godina obuhvaćena VFO-om za razdoblje 2014.–2020. Ukupna gornja granica za odobrena sredstva za preuzimanje obveza za 2017. iznosila je 155 631 milijun EUR, što iznosi 1,04 % BND-a EU-a, dok je odgovarajuća gornja granica za odobrena sredstva za plaćanje iznosila 142 906 milijuna EUR ili 0,95 % BND-a EU-a, što je vrijedilo za cijelu proračunsku godinu 2017.

Za VFO 2014.–2020. dogovorene su nove odredbe o fleksibilnosti. Jedna od novih odredbi jest mogućnost prijenosa neiskorištenih razlika do gornjih granica za plaćanje u narednu godinu na temelju ukupne razlike do gornje granice za plaćanje u okviru tehničke prilagodbe VFO-a za narednu godinu. Stoga su nepotrošena sredstva iz 2015. (1 288 milijuna EUR u tekućim cijenama) i 2016. (13 991 milijun EUR u tekućim cijenama) prenesena u razdoblje 2018.–2020., a gornje granice za 2015., 2016. i za 2018.–2020. prilagođene su u skladu s time – vidjeti prethodno spomenute tehničke prilagodbe VFO-a za 2017. i tehničku prilagodbu za 2018. (COM(2017) 220 od 24. svibnja 2017.).

Komisija je 24. svibnja 2017. donijela Komunikaciju o tehničkoj prilagodbi financijskog okvira za 2018. u skladu s kretanjima BND-a (ESA 2010) (COM(2017) 220 od 24. svibnja 2017.). Nakon što je na snagu stupila Uredba Vijeća 2017/1123 o izmjeni Uredbe o VFO-u 1311/2013 (SL L 163, 24.6.2017.) zbog preispitivanja/revizije u sredini razdoblja, iznosi iz Komunikacije od 24. svibnja 2017. u vezi s pričuvom za pomoć u nuždi i instrumentom fleksibilnosti ažurirani su i zamijenjeni u Komunikaciji od 15. rujna 2017. (COM(2017) 473 final). Prilagodbe iznosa u toj Komunikaciji proizlaze izravno iz izmjene Uredbe o VFO-u Uredbom (EU, Euratom) 2017/1123 i ne odstupaju od odredbi iz članka 6. stavka 4. Uredbe o VFO-u u skladu s kojima ne smije biti daljnjih tehničkih prilagodbi tijekom predmetne godine ni tijekom godina koje slijede, osim onih navedenih u članku 6. stavku 1. Novo uvedena tehnička prilagodba instrumenta fleksibilnosti u skladu s člankom 6. stavkom 1. točkom (f) navodi se prvi put.

Objašnjenje različitih naslova VFO-a navedeno je u nastavku:

Naslov 1 – Pametan i uključiv rast

Ovaj je naslov podijeljen na dva posebna, ali međusobno povezana dijela:

1a: Konkurentnost za rast i zapošljavanje kojim su obuhvaćeni rashodi za istraživanje i inovacije, obrazovanje i osposobljavanje, Instrument za povezivanje Europe, socijalnu politiku, unutarnje tržište i prateće politike.

1b: Ekonomska, socijalna i teritorijalna kohezija kojoj je cilj jačanje konvergencije najnerazvijenijih država članica i područja, dopunjavanje strategije EU-a za održivi razvoj izvan manje uspješnih regija i podupiranja međuregionalne suradnje.

Naslov 2 – Održivi rast: prirodni resursi

Naslovom 2 obuhvaćeni su zajednička poljoprivredna i ribarstvena politika i mjere zaštite okoliša, osobito program Life +.

Naslov 3 – Sigurnost i građanstvo

Naslov 3 (Sigurnost i građanstvo) odražava sve veću važnost koja se pridaje određenim područjima u kojima su EU-u dodijeljene određene zadaće, primjerice pravosuđe i unutarnji poslovi, zaštita granica, migracijska politika i politika azila, javno zdravlje i zaštita potrošača, kultura, mladi, informiranje i dijalog s građanima.

Naslov 4 – Globalna Europa

Naslovom 4 obuhvaćeno je cjelokupno vanjsko djelovanje, uključujući razvojnu suradnju, humanitarnu pomoć, pretpripručne i susjedske instrumente. ERF je izvan proračuna EU-a i nije dio VFO-a.

Naslov 5 — Administracija

Ovim su naslovom obuhvaćeni administrativni rashodi svih institucija, mirovina i Europskih škola. Za ostale institucije osim Komisije ti troškovi čine ukupne rashode.

Naslov 6 – Naknade

U skladu s političkim dogovorom da nove države članice ne bi trebale na početku svojega članstva uplaćivati neto doprinose u proračun, u ovom su naslovu predviđene naknade. Ti su iznosi raspoloživi kao prijenosi tim državama kako bi se uravnotežili njihovi proračunski primici i doprinosi.

Naslov 9 – Posebni instrumenti

Mehanizmima fleksibilnosti omogućuje se EU-u da mobilizira potrebna financijska sredstva kako bi reagirao na nepredviđene događaje, kao što su krize i hitne situacije. Područje primjene, financijska namjena i načini poslovanja tih instrumenata definirani su u Uredbi o VFO-u i Međuinstitucijskom sporazumu. U aktualnom kontekstu smanjenja rashoda, njima se osigurava i da je namjena proračunskih sredstva usklađena s razvojem prioriteta tako da se svaki euro potroši tamo gdje je najpotrebniji. Većina je mehanizama fleksibilnosti stoga izvan VFO-a i financiranje se može mobilizirati iznad gornjih granica za rashode.

1.2. DETALJNI NASLOVI VFO-a (PROGRAMI)

Naslovi VFO-a raščlanjuju se u dodatne detaljnije naslove koji odgovaraju glavnim programima potrošnje (npr. Obzor 2020., Erasmus+ itd.). Temeljne pravne osnove za izvršenje proračuna donose se na razini tih programa. Programi predstavljaju strukturu za izvješćivanje o izvršenju i rezultatima koja se obično koristi. Zbog toga su u ova izvješća o izvršenju proračuna uvrštene tablice po programima (vidjeti dolje navedene tablice **od 4.6. do 4.10.** .

1.3. GODIŠNJI PRORAČUN

Komisija svake godine procjenjuje prihode i rashode svih institucija za predmetnu godinu i sastavlja nacrt proračuna te ga šalje proračunskom tijelu. Na temelju tog nacrt proračuna Vijeće donosi svoje stajalište o kojemu zatim pregovaraju dvije institucije s proračunskim ovlastima. Predsjednik Europskog parlamenta izjavljuje da je zajednički nacrt proračuna konačno donesen te da se stoga proračun može izvršiti. Tijekom predmetne godine donose se izmjene proračuna. Zadaća izvršenja proračuna uglavnom je u nadležnosti Komisije.

Struktura proračuna za Komisiju sastoji se od odobrenih sredstava za administraciju i za poslovanje. Ostale institucije imaju samo odobrena sredstva za administraciju. Osim toga, u proračunu se razlikuju dvije vrste odobrenih sredstava: nediferencirana i diferencirana. Nediferencirana odobrena sredstva upotrebljavaju se za financiranje djelovanja na godišnjoj osnovi (u skladu s načelom jedne godine). Diferencirana odobrena sredstva upotrebljavaju se za usklađivanje načela jedne godine s potrebom upravljanja višegodišnjim djelovanjima. Diferencirana odobrena sredstva dijele se na odobrena sredstva za preuzimanje obveza i odobrena sredstva za plaćanje:

- odobrena sredstva za preuzimanje obveza: njima je obuhvaćen ukupan trošak pravnih obveza preuzetih za tekuću financijsku godinu za djelovanja koja se protežu na više godina. No proračunske obveze za mjere koje traju dulje od jedne financijske godine mogu se rasporediti tijekom nekoliko godina na godišnje obroke ako je to predviđeno temeljnim aktom,
- odobrena sredstva za plaćanje: njima su obuhvaćeni rashodi za obveze preuzete za tekuću financijsku godinu i/ili prethodne financijske godine.

U financijskim izvještajima vrste financiranja razvrstane su u dvije glavne stavke:

- završna odobrena proračunska sredstva, i
- dodatna odobrena sredstva koja sadržavaju:
 - prijenose iz prethodne godine (u skladu s financijskom uredbom dopušten je prijenos nepotrošenih iznosa iz prethodne godine u tekuću godinu u ograničenom broju slučajeva), i
 - namjenski prihodi koji proizlaze iz naknada, doprinosa trećih strana/zemalja za programe EU-a i poslova koji se obavljaju u korist trećih strana dodjeljuju se izravno u odgovarajuće proračunske linije rashoda i čine treći stup financiranja.

Sve te vrste financijskih sredstava zajedno čine raspoloživa odobrena sredstva.

1.4. PRIHODI

1.4.1. *Prihod od vlastitih sredstava*

Većina prihoda dolazi od vlastitih sredstava, koja se sastoje od sljedećih kategorija:

1. tradicionalna vlastita sredstva („TVS“): obično čine +/- 15 % prihoda od vlastitih sredstava;
2. sredstva od poreza na dodanu vrijednost (PDV): obično čine približno 13 % prihoda od vlastitih sredstava;
3. sredstva temeljena na bruto nacionalnom dohotku (BND): obično čine +/- 72 % prihoda od vlastitih sredstava.

Vlastita sredstva dodjeljuju se u skladu s pravilima utvrđenima u Odluci Vijeća br. 2014/335/EU, Euratom od 26. svibnja 2014. o sustavu vlastitih sredstava EU-a (Odluka o vlastitim sredstvima 2014.). Ta je Odluka stupila na snagu 1. listopada 2016. te se primjenjuje retroaktivno od 1. siječnja 2014. Učinci za 2014. i 2015. uzeti su u obzir u proračunskoj godini 2016.

Ukupni iznos vlastitih sredstava dodijeljenih Uniji za godišnja odobrena sredstva za plaćanja ne smije premašiti 1,20 % ukupnog BND-a svih država članica.

1.4.2. *Tradicionalna vlastita sredstva (TVS)*

Tradicionalna vlastita sredstva sastoje se od carinskih pristojbi (koje se naplaćuju za uvoz iz trećih zemalja) i pristojbi na šećer (koje plaćaju proizvođači šećera u cilju financiranja rashoda za zajedničku organizaciju tržišta šećera) koje se naplaćuju gospodarskim subjektima i koje ubiru države članice u ime EU-a. Međutim, države članice mogu zadržati 20 % tog iznosa kao naknadu za troškove prikupljanja. Svi utvrđeni iznosi tradicionalnih vlastitih sredstava moraju se knjižiti na jednom od računa nadležnih tijela:

- na redovitim računima iz članka 6. stavka 3. Uredbe br. 609/2014: svi vraćeni iznosi ili iznosi za koje je preuzeto jamstvo,
- na posebnim računima predviđenima prethodnim člankom: svi iznosi koji još nisu vraćeni i/ili za koje nije preuzeto jamstvo; na ovaj račun mogu se knjižiti i iznosi za koje je dano jamstvo, ali su osporeni.

Država članica mora knjižiti tradicionalna vlastita sredstva na račun Komisije otvoren pri riznici ili nacionalnoj središnjoj banci najkasnije prvog radnog dana nakon 19. dana drugog mjeseca nakon mjeseca u kojem je pravo utvrđeno (ili namireno u slučaju posebnog računa).

1.4.3. *Porez na dodanu vrijednost (PDV)*

Porez na dodanu vrijednost (PDV) obračunava se na osnovice PDV-a država članica koje su u tu svrhu usklađene u skladu s pravilima EU-a. Međutim, gornja granica osnovice PDV-a iznosi 50 % BND-a države članice. Jedinствена stopa PDV-a koja se primjenjuje iznosi 0,30 %, osim za razdoblje 2014.–2020. tijekom kojega je stopa preuzetih obveza za Njemačku, Nizozemsku i Švedsku iznosila 0,15 %.

1.4.4. *Bruto nacionalni dohodak (BND)*

Sredstva na temelju bruto nacionalnog dohotka (BND) upotrebljavaju se za financiranje dijela proračuna koji nije obuhvaćen ostalim izvorima prihoda. Na BND-ove svih država članica primjenjuje se isti postotak koji se utvrđuje u skladu s pravilima EU-a.

Vlastita sredstva na temelju PDV-a i BND-a utvrđuju se na temelju procjena relevantnih osnovica pri izradi nacrtu proračuna. Te se procjene naknadno revidiraju i ažuriraju tijekom predmetne proračunske godine izmjenom proračuna. Komisija od država članica zahtijeva da podmiri razlike između iznosa koje moraju platiti u skladu sa stvarnim osnovicama i stvarno plaćenim iznosima na temelju (revidiranih) procjena, bile one pozitivne ili negativne, na prvi radni dan lipnja godine koja slijedi nakon predmetne proračunske godine. Tijekom naredne četiri godine stvarne osnovice PDV-a i BND-a mogu se još uvijek korigirati, osim ako je izdana pričuva. Te se pričuve trebaju smatrati potencijalnim potraživanjima od država članica čiji su iznosi nepoznati jer se njihov financijski učinak ne može točno procijeniti. Kad se točan iznos može utvrditi, aktiviraju se zahtjevi za uplatu odgovarajućih sredstava na temelju PDV-a i BND-a u vezi sa saldima PDV-a ili BND-a ili na temelju pojedinačnih zahtjeva za uplatu sredstava.

1.4.5. *Korekcija za Ujedinjenu Kraljevinu*

Na sastanku u Fontainebleau (lipanj 1984.) Europsko vijeće uvelo je mehanizam korekcije proračunske neravnoteže u korist Ujedinjene Kraljevine (smanjenje njezinih plaćanja na temelju vlastitih sredstava i povećanje plaćanja drugih država članica). Na Njemačku, Austriju, Švedsku i Nizozemsku primjenjuju se smanjeno financiranje zbog korekcije za UK (ograničeno na jednu četvrtinu njihova uobičajenog udjela).

1.4.6. *Bruto smanjenje*

Na Europskom vijeću održanom 7. i 8. veljače 2013. zaključeno je da bi se na Dansku, Nizozemsku i Švedsku trebalo primjenjivati bruto smanjenje njihovih godišnjih doprinosa na temelju BND-a u razdoblju 2014.–2020. i da bi se na Austriju trebalo primjenjivati bruto smanjenje samo za razdoblje 2014.–2016. Godišnja smanjenja utvrđena su kako slijedi: za Dansku 130 milijuna EUR, Nizozemsku 695 milijuna EUR i Švedsku 185 milijuna EUR.

1.5. IZRAČUN PRORAČUNSKOG REZULTATA

Proračunski rezultat EU-a vraća se državama članicama tijekom naredne godine odbitkom od iznosa koje trebaju platiti u toj financijskoj godini.

Iznosi vlastitih sredstava uneseni u financijske izvještaje jesu iznosi uplaćeni tijekom godine na račune koje su vlade država članica otvorile u ime Komisije. U slučaju viška prihodi se sastoje i od proračunskog rezultata prethodne financijske godine. Ostali prihodi uneseni u financijske izvještaje jesu stvarno primljeni iznosi tijekom godine.

U cilju izračuna proračunskog rezultata za godinu rashodi se sastoje od plaćanja na temelju odobrenih sredstava u godini uz sva odobrena sredstva u toj godini koja su prenesena u narednu godinu. Plaćanja na temelju odobrenih sredstava za godinu jesu plaćanja koja do 31. prosinca financijske godine izvršava računovodstveni službenik. U slučaju EFJP-a plaćanja izvršavaju države članice od 16. listopada godine N-1 do 15. listopada godine N, uz uvjet da je računovodstveni službenik do 31. siječnja godine N+1 obaviješten o obvezama i odobrenju. Rashodi EFJP-a mogu ovisiti o odluci o sukladnosti nakon provedenih nadzora u državama članicama.

Proračunski rezultat sastoji se od dvaju elemenata: rezultata EU-a i rezultata sudjelovanja država EFTA-e koje su članice Europskog gospodarskog prostora (EGP-a). U skladu s člankom 1. stavkom 1. Uredbe br. 608/2014 o utvrđivanju provedbenih mjera za sustav vlastitih sredstava taj rezultat predstavlja razliku između:

- ukupnih prihoda primljenih u financijskoj godini i
- ukupnih iznosa isplaćenih na teret odobrenih sredstava za tu godinu uvećanih za ukupni iznos odobrenih sredstava za tu godinu prenesen u narednu godinu.

Konačnom iznosu dodaje se ili oduzima sljedeće:

- neto saldo poništenih odobrenih sredstava za plaćanje prenesenih iz prethodnih godina i sva plaćanja koja, zbog promjenjivog tečaja eura, premašuju nediferencirana odobrena sredstva prenesena iz prethodne godine i
- kretanja namjenskih prihoda i
- neto iznos dobiti ili gubitka na temelju deviznog tečaja tijekom godine.

Odobrena sredstva prenesena iz prethodne financijske godine u vezi s doprinosima trećih strana te poslovima koji se obavljaju u korist trećih strana, koja se po definiciji uvijek mogu upotrijebiti, unose se u dodatna odobrena sredstva za financijsku godinu. Time se objašnjava razlika između prijenosa iz prethodne godine unesenih u izvješća o izvršenju proračuna za godinu N i prijenosa u narednu godinu unesenih u izvješća o izvršenju proračuna za godinu N – 1. Odobrena sredstva ponovno stavljena na raspolaganje nakon otplate plaćanja ne uzimaju se u obzir pri izračunu proračunskog rezultata.

Prenesenim odobrenim sredstvima za plaćanje obuhvaćeni su: automatski prijenosi i prijenosi na temelju odluke. Poništenje neiskorištenih odobrenih sredstava prenesenih iz prethodne godine prikazuje poništenja odobrenih sredstava prenesenih automatski i na temelju odluke.

1.6. USKLAĐIVANJE POSLOVNOG REZULTATA S PRORAČUNSKIM REZULTATOM

u milijunima EUR

	2017.	2016.
POSLOVNI REZULTAT GODINE	8 082	1 733
Prihodi		
<i>Prava utvrđena u tekućoj godini koja još nisu naplaćena</i>	(4 408)	(1 969)
<i>Prava utvrđena u prethodnim godinama naplaćena u tekućoj godini</i>	10 739	3 363
<i>Obračunani prihodi (neto)</i>	(257)	611

	u milijunima EUR	
	2017.	2016.
Rashodi		
Obračunani rashodi (neto)	3 725	10 678
Rashodi iz prethodne godine plaćeni u tekućoj godini	(3 574)	(7 656)
Pretfinanciranje s neto učinkom	(12 059)	(468)
Odobrena sredstva za plaćanje prenesena u sljedeću godinu	(3 373)	(3 102)
Plaćanja na temelju prijenosa i poništenja neiskorištenih odobrenih sredstava za plaćanje	1 784	1 379
Promjene rezervacija	6 752	3 962
Ostalo	(6 676)	(2 142)
Poslovni rezultat agencija i EZUČ-a	(179)	16
PRORAČUNSKI REZULTAT GODINE	555	6 405

U skladu s Financijskom uredbom poslovni rezultat godine izračunava se na temelju proračunskog računovodstva koje se vodi na temelju načela nastanka poslovnih događaja, dok se proračunski rezultat temelji na izmijenjenim pravilima gotovinskog obračuna. Budući da poslovni rezultat i proračunski rezultat obuhvaćaju iste osnovne transakcije, za nadzor je potrebno provjeriti je li ih moguće uskladiti.

Usklađene stavke – prihodi

Stvarni proračunski prihodi za financijsku godinu odgovaraju prihodima prikupljenima na temelju prava utvrđenih tijekom godine i iznosima prikupljenima na temelju prava utvrđenih u prethodnim godinama. Stoga u svrhu usklađivanja od poslovnog rezultata treba oduzeti iznose na temelju prava utvrđenih tijekom tekuće godine koji još nisu prikupljeni jer oni nisu dio proračunskih prihoda. S druge strane, u svrhu usklađivanja poslovnom rezultatu treba dodati iznose na temelju prava utvrđenih prethodnih godina prikupljenih tijekom tekuće godine.

Obračunane prihode uglavnom čine obračunani prihodi za poljoprivredu, vlastita sredstva te kamate i dividende. U obzir se uzima samo neto učinak, tj. obračunani prihodi za tekuću godinu umanjeni za poništene obračunane prihode iz prethodnih godina.

Usklađene stavke – rashodi

Obračunane rashode čine uglavnom obračunani iznosi za izračun granične vrijednosti na kraju godine, tj. prihvatljivi troškovi korisnika sredstava EU-a koji Komisiji još nisu prijavljeni. U obzir se uzima samo neto učinak, tj. obračunani rashodi za tekuću godinu umanjeni za poništene obračunane rashode iz prethodnih godina. Plaćanja izvršena u tekućoj godini koja se odnose na račune uknjižene u prethodnim godinama dio su proračunskih rashoda tekuće godine i stoga se moraju dodati poslovnom rezultatu u svrhu usklađivanja.

Neto učinak pretfinanciranja kombinacija je 1. novih iznosa pretfinanciranja plaćenih u tekućoj godini i priznatih kao proračunski rashod u godini i 2. poravnanja iznosa pretfinanciranja na temelju prihvatljivih priznatih tijekom tekuće godine. Potonji predstavljaju rashod u smislu računovodstva na temelju nastanka poslovnih događaja, ali ne i u smislu proračunskog računovodstva jer se plaćanje početnog iznosa pretfinanciranja već uzelo u obzir kao proračunski rashod u trenutku njegova plaćanja.

Kao i u slučaju plaćanja na temelju odobrenih sredstava za plaćanje za neku godinu, pri izračunu proračunskog rezultata za tu godinu treba uzeti u obzir i odobrena sredstva za tu godinu koja se prenose u narednu godinu (u skladu s člankom 1. stavkom 1. Uredbe br. 608/2014). Isto se primjenjuje i na proračunska plaćanja u tekućoj godini nastala zbog prijenosa sredstava iz prethodnih godina i poništenja neiskorištenih odobrenih sredstava za plaćanje.

Promjene rezervacija odnose se na procjene iz financijskih izvještaja na kraju godine (uglavnom primanja zaposlenih) koje ne utječu na proračunsko računovodstvo. Ostali usklađeni iznosi uključuju različite elemente poput amortizacije imovine, stjecanja imovine, plaćanja kapitalnih zajmova i financijskih udjela za koje su tretmani na temelju proračunskog računovodstva i računovodstva na temelju nastanka poslovnih događaja različiti.

2. IZVRŠENJE PRORAČUNA EU-a ZA 2017. – OBJAŠNENJE

2.1. PRIHODI

U donesenom početnom proračunu, koji je 1. prosinca 2016. potpisao predsjednik Europskog parlamenta, odobrena sredstva za plaćanje iznosila su 134 490 milijuna EUR, a iz vlastitih sredstava izdvojeno je ukupno 131 718 milijuna EUR. Procjene prihoda i rashoda u početnom proračunu obično se prilagođavaju tijekom proračunske godine, a izmjene se prikazuju u izmjenama proračuna. Zahvaljujući prilagodbama vlastitih sredstava na temelju BND-a proračunski prihodi točno odgovaraju proračunskim rashodima. U skladu s načelom uravnoteženosti, proračunski prihodi i rashodi (odobrena sredstva za plaćanje) moraju biti u ravnoteži.

Tijekom 2017. doneseno je šest izmjena proračuna. Uzimajući u obzir te izmjene doneseni konačni prihodi u proračunu za 2017. iznosili su 126 771 milijuna EUR. Zbog viška iz prethodne financijske godine, znatnog smanjenja odobrenih sredstava za plaćanje, značajne naplate novčanih kazni i ostalih doprinosa smanjen je doprinosu saldu na temelju BND-a država članica u 2017. (115 484 milijuna EUR).

Kada je riječ o rezultatu vlastitih sredstava, prikupljeni iznos tradicionalnih vlastitih sredstava bio je vrlo blizu predviđenim iznosima. Razlog tomu je prvenstveno činjenica da su procjene proračuna izmijenjene u vrijeme kada je donesena izmjena proračuna br. 6/2017 (na temelju novih predviđanja u proljeće 2017.)

I konačna plaćanja država članica na temelju PDV-a i BND-a odgovaraju otprilike konačnoj proračunskoj procjeni. Do razlika između predviđenih iznosa i stvarno plaćenih iznosa došlo je zbog razlika između tečaja eura primijenjenog u proračunskoj svrhi i tečaja koji je vrijedio u vrijeme kad su države članice izvan EMU-a stvarno izvršile svoja plaćanja.

Kada je riječ o saldima PDV-a i BND-a, uveden je novi postupak. Pravila su utvrđena člankom 10.b Uredbe o stavljanju na raspolaganje (Uredba 609/2014). Na temelju novog postupka nije potrebno donošenje izmjene proračuna, već Komisija izravno zahtijeva od država članica da uplate neto iznose. Učinak na proračun EU-a bio je gotovo nula zbog novog sustava netiranja.

Naslov „Doprinosi i povrati povezani sa sporazumima i programima EU-a” odnosi se uglavnom na prihode temeljene na financijskim korekcijama (ESIF, EFJP i EPFRR), sudjelovanje trećih zemalja u programima za istraživanje te ostale doprinose i povrate programima/aktivnostima EU-a. Znatna dio tog ukupnog iznosa sastoji se od namjenskog prihoda zbog kojeg se obično povećava broj unosa dodatnih odobrenih sredstava na strani rashoda. U 2017. ti doprinosi i povrati uglavnom su proizašli iz otplata u okviru strukturnih fondova (6,7 milijardi EUR), poravnana računa u okviru fondova za poljoprivredu (1,9 milijardi EUR), doprinosa država članica ili trećih strana posebnim sporazumima (1,6 milijardi EUR) i doprinosa programima EU-a (1 milijarda EUR).

Prihodi od novčanih kazni uglavnom se odnose na novčane kazne zbog kršenja pravila u području tržišnog natjecanja.

2.2. RASHODI

Cilj nacrtu proračuna za 2017. postići je ravnotežu između provedbe tekućih programa i pronalaženja odgovora na novije izazove. Stoga se on temeljio na obvezama preuzetima prethodnih godina i njime se iskorištava moguća fleksibilnost kako bi se odgovorilo na izazove u skladu s višegodišnjim financijskim okvirom (VFO) za razdoblje 2014.–2020.

U skladu s godišnjim kretanjima predviđenima u okviru VFO-a, u nacrtu proračuna predložena odobrena sredstva za preuzimanje obveza iznosila su 157,7 milijardi EUR (1,7 % više u usporedbi s proračunom za 2016.) dok su predložena odobrena sredstva za plaćanja iznosila 134,9 milijardi EUR (- 6,2 %), odnosno 1,05 % i 0,90 % BND-a EU-a. Povećanje odobrenih sredstava za preuzimanje obveza iznosilo je 4,8 % nakon „neutralizacije” učinka reprogramiranja godišnje tranše iz 2014. za Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj, Fond za azil, migracije i integraciju i Fond za unutarnju sigurnost. Znatno smanjenje ukupnih plaćanja u biti je odraz finalizacije provedbe programa iz VFO-a za razdoblje 2007.–2013. i spore provedbe programa novije generacije u određenim područjima politike.

Tijekom godine iznos odobrenih sredstava za preuzimanje obveza povećan je za 500 milijuna EUR na temelju izmjene proračuna 3/2017 u korist Inicijative za zapošljavanje mladih i na temelju izmjene proračuna 5/2017 u skladu s kojom su Jamstvenom fondu EFOR-a dodijeljena početna sredstva u iznosu od 275 milijuna EUR.

Nakon teške situacije u 2016., kad su odobrena sredstva za plaćanja bila veća od potreba i godina je zaključena s velikim viškom, Komisija je isprva zabilježila jednako sporo kretanje zahtjeva za plaćanje u 2017. i poduzela je korake za prilagodbu proračuna u skladu s time. Stoga je 9. listopada 2017. predstavljen nacrt izmjene proračuna u kojemu se predlaže smanjenje iznosa odobrenih sredstava za plaćanje za 7,7 milijardi EUR, od čega se 5,9 milijardi EUR odnosi na proračunske linije u okviru podnaslova 1b *Ekonomska, socijalna i teritorijalna kohezija* te u manjoj mjeri na proračunske linije u okviru naslova 2 *Održivi rast: prirodni resursi*, naslova 3 *Sigurnost i građanstvo* i naslova 4 *Globalna Europa* te Fonda solidarnosti Europske unije (EUSF).

Izvršenje raspoloživih odobrenih sredstava u 2017.

Stopa izvršenja u 2017. svih vrsta odobrenih sredstava (proračun, prijenosi iz 2017. i namjenski prihodi) za preuzete obveze iznosila je 97 % te 93,9 % za plaćanja. Odobrena sredstva iz proračuna u cijelosti su izvršena u 2017. (98,35 % u plaćanjima), što je dobar uspjeh s obzirom na neizvjesnosti koje su bile prisutne u 2016. i u većem dijelu 2017. Stopa izvršenja odobrenih sredstava za preuzete obveze iznosi 99,9 % te 99,8 % za plaćanja uz pretpostavku da su se u cijelosti iskoristili iznosi preneseni u 2018.

U okviru podnaslova 1b *Ekonomska, socijalna i teritorijalna kohezija* ostvaren je značajan napredak u financijskoj provedbi programa za razdoblje 2014.–2020. u odnosu na 2016., dok su izvršena plaćanja za prva zaključenja programa iz razdoblja 2007.–2013. Smanjenje odobrenih sredstava za plaćanje na temelju izmjene proračuna 6/2017 neutraliziralo se u potpunosti upotrebom namjenskih prihoda u okviru postupka poravnanja računa tako da je konačni iznos potrošen za plaćanja bio gotovo jednak izvorno predviđenom proračunu.

U okviru naslova 2 *Održivi rast: prirodni resursi* povećala se i financijska provedba novih programa u okviru EPFRR-a u usporedbi s 2016.

Nepodmirene obveze

Nepodmirene obveze (RAL, iznosi preuzetih obveza koji još nisu plaćeni) iznosile su 267 milijardi EUR na kraju 2017. Povećanje od više od 28 milijardi EUR u usporedbi s krajem 2016. veće je od očekivanoga jer je razlika između preuzetih obveza i plaćanja bila veća nego što se izvorno predviđalo zbog smanjenja plaćanja na temelju izmjene proračuna 6/2017. Međutim, povećanje RAL-a uobičajena je pojava jer se odobrena sredstva za preuzimanje obveza povećavaju svake godine kako je i predviđeno u višegodišnjem financijskom okviru. U 2018. očekuje se daljnje povećanje RAL-a zbog razlike između odobrenih sredstava za preuzimanje obveza i odobrenih sredstava za plaćanje utvrđenih u proračunu. Međutim, to povećanje trebalo bi biti znatno niže nego u 2017. zbog manje razlike između odobrenih sredstava za preuzimanje obveza i odobrenih sredstava za plaćanje utvrđenih u donesenom proračunu za 2018. Međutim, očekuje se povećanje zahtjeva za plaćanje u okviru naslova 1b *Ekonomska, socijalna i teritorijalna kohezija* zbog primjene pravila automatskog opoziva „n+3”.

Detaljnija analiza proračunskih prilagodbi, njihov odgovarajući kontekst, opravdanost i učinak predstavljeni su u Izvještaju Komisije o proračunskom i financijskom upravljanju iz 2017., dijelu A „Pregled na razini proračuna” i dijelu B u kojem se opisuju svi naslovi višegodišnjeg financijskog okvira (VFO).

Proračunski rezultat

Proračunski rezultat za 2017. bio je dosad najniži i iznosio je 0,56 milijardi EUR te se prvenstveno temeljio na prihodovnoj strani, u okviru koje su u 2017. prihodi od doprinosa i povrata bili značajni (12,2 milijarde EUR) te su proizašli iz otplata u okviru strukturnih fondova (6,7 milijardi EUR), poravnanja računa u okviru fondova za poljoprivredu (1,9 milijardi EUR), doprinosa država članica ili trećih strana posebnim sporazumima (1,6 milijardi EUR) i doprinosa programima EU-a (1 milijarda EUR). Odobrena sredstva za plaćanje izvršena su u cijelosti (98,35 %), te je dopušten prijenos nepotrošenih iznosa u 2018., dok je neiskorišten iznos neznatno.

3. IZVRŠENJE PRORAČUNSKIH PRIHODA EU-a
3.1. SAŽETAK IZVRŠENJA PRORAČUNSKIH PRIHODA

Naslov	Odobreni prihodi		Utvrđena prava			Prihodi			Primici kao % proračuna	Nepod- mireno
	Doneseni po- četni proračun	Doneseni ko- načni prora- čun	Tekuća godina	Preneseno	Ukupno	Od prava u tekućoj godini	Od prenesenih prava	Ukupno		
1 Vlastita sredstva	131 718	115 484	115 429	26	115 455	115 414	2	115 416	100 %	39
3 Viškovi, salda i prilagodbe	—	6 405	6 416	—	6 416	6 416	—	6 416	100 %	—
4 Prihodi koji proizlaze od osoba koje rade u institucijama i ostalim tijelima Unije	1 490	1 490	1 488	7	1 495	1 478	7	1 484	100 %	11
5 Prihodi koji proizlaze iz administrativ- nog poslovanja institucije	70	70	590	21	611	572	15	587	836 %	24
6 Doprinosi i povrti povezani sa spora- zumima i programima Unije	60	60	12 228	275	12 504	12 061	118	12 179	20 299 %	324
7 Zatezne kamate i novčane kazne	1 120	3 230	4 823	6 564	11 387	541	3 032	3 573	111 %	7 814
8 Poslovi zaduživanja i pozajmljivanja	7	7	39	5	43	24	5	28	410 %	15
9 Razni prihodi	25	25	6	9	15	4	4	8	30 %	7
Ukupno	134 490	126 771	141 020	6 906	147 926	136 509	3 182	139 691	110 %	8 235

u milijunima EUR

Naslov VFO-a	Odobrena sredstva za preuzete obveze						Odobrena sredstva za plaćanje					
	Proračunska odobrena sredstva			Dodatna odobrena sredstva			Proračunska odobrena sredstva			Dodatna odobrena sredstva		
	Doneseni početni proračun	Izmjene proračuna i prijenosi	Doneseni konačni proračun	Prijenosi	Namjenski prihodi	Ukupna raspoloživa odobrena sredstva	Doneseni početni proračun	Izmjene proračuna i prijenosi	Doneseni konačni proračun	Prijenosi	Namjenski prihodi	Ukupna raspoloživa odobrena sredstva
	1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11
9 Posebni instrumenti	534	938	1 472	31	41	1 544	390	951	1 341	32	41	1 414
Ukupno	157 858	1 974	159 831	575	16 169	176 576	134 490	(7 720)	126 771	1 714	17 585	146 071

4.2. VFO: IZVRŠENJE ODOBRENIH SREDSTAVA ZA PREUZIMANJE OBVEZA

Naslov VFO-a	Preuzete obveze						Odobrena sredstva prenesena u 2018.						Istekla odobrena sredstva		
	Ukupna dostupna odobrena sredstva	iz donesenog konačnog proračuna	iz prijenosa	iz namjenskih prihoda	Ukupno	%	namjenski prihodi	prijenosi na temelju odluke	Ukupno	iz donesenog konačnog proračuna	iz prijenosa	iz namjenskih prihoda	Ukupno		
1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12			
1 Pametni i uključivi rast	85 181	75 356	0	7 912	83 268	98 %	1 870	27	1 897	16	0	16			
Ia: Konkurentnost za rast i zapošljavanje	24 508	21 301	0	1 353	22 654	92 %	1 842	4	1 846	8	0	8			
Ib: Ekonomska, socijalna i teritorijalna kohezija	60 673	54 056	—	6 559	60 614	100 %	28	23	51	8	—	8			
2 Održivi rast: prirodni resursi	62 806	58 100	426	2 334	60 859	97 %	1 470	451	1 920	19	8	27			
od čega: rashodi povezani s tržištem i izravna plaćanja	45 830	42 150	426	2 183	44 759	98 %	603	451	1 054	10	8	18			

Naslov VFO-a	u milijunima EUR												
	Preuzete obveze					Odobrena sredstva prenesena u 2018.			Istekla odobrena sredstva				
	Ukupna dostupna odobrena sredstva	iz donesenog konačnog proračuna	iz prijenosa	iz namjen-skih prihoda	Ukupno	%	namjenski prihodi	prijenosi na temelju odluke	Ukupno	iz donesenog konačnog proračuna	iz prijenosa	iz namjen-skih prihoda	Ukupno
1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12	
3 Sigurnost i građanstvo	4 472	4 035	—	89	4 124	92 %	99	247	345	2	—	0	2
4 Globalna Europa	12 382	10 710	108	997	11 814	95 %	563	2	565	1	1	0	3
5 Administracija	10 190	9 270	2	522	9 794	96 %	272	—	272	125	0	—	125
od čega: administrativni rashodi: institucija	4 344	3 838	0	303	4 142	95 %	120	0	120	83	0	0	83
6 Naknade	—	—	—	—	—	0 %	—	—	—	—	—	—	—
8 Negativne pričuve i manjak preneseni iz prethodne financijske godine	—	—	—	—	—	0 %	—	—	—	—	—	—	—
9 Posebni instrumenti	1 544	1 259	31	—	1 291	84 %	41	62	103	151	—	—	151
Ukupno	176 576	158 730	567	11 854	171 150	97 %	4 315	788	5 103	314	9	0	323

4.3. VFO: IZVRŠENJE ODOBRENIH SREDSTAVA ZA PLAĆANJE

Naslov VFO-a	Izvršena plaćanja										Odobrena sredstva prenesena u 2018.					Istekla odobrena sredstva				Ukupno
	Ukupna dostupna odobrena sredstva	iz donesenog konačnog proračuna	iz prijenosa iz proračuna	iz namjen-skih prihoda	Ukupno	%	automatski prijenosi	prijenosi na temelju odluke	namjenski prihodi	Ukupno	iz donesenog konačnog proračuna	iz prijenosa iz proračuna	iz namjen-skih prihoda	Ukupno						
															1	2	3	4	5=2+3+4	
1 Pametni i uključivi rast	61 168	49 698	111	7 220	57 030	93 %	121	—	3 977	4 098	21	19	0	40						
1a: Konkurentnost za rast i zapošljavanje	24 370	19 945	101	1 330	21 376	88 %	108	—	2 858	2 966	12	16	0	28						
1b: Ekonomska, socijalna i teritorijalna kohezija	36 797	29 754	11	5 890	35 654	97 %	13	—	1 119	1 132	9	3	—	11						
2 Održivi rast: prirodni resursi	58 575	53 889	626	2 228	56 743	97 %	111	451	1 245	1 806	17	9	—	26						
od čega: rashodi povezani s tržištem i izravna plaćanja	45 975	41 992	621	2 081	44 695	97 %	103	451	705	1 259	12	8	—	21						
3 Sigurnost i građanstvo	2 994	2 767	10	90	2 867	96 %	11	5	99	115	11	1	0	12						
4 Globalna Europa	10 944	8 610	116	1 067	9 793	89 %	314	2	820	1 136	12	4	—	16						
5 Administracija	10 977	8 486	720	451	9 656	88 %	781	1	348	1 129	125	67	—	191						
od čega: administrativni rashodi institucija	4 841	3 363	448	274	4 085	84 %	475	0	152	627	83	46	—	128						
6 Naknade	—	—	—	—	—	0 %	—	—	—	—	—	—	—	—						
8 Negativne pričuve i manjak preneseni iz prethodne financijske godine	—	—	—	—	—	0 %	0	—	—	—	—	—	—	—						
9 Posebni instrumenti	1 414	1 241	32	18	1 291	91 %	0	—	23	24	99	0	—	99						
Ukupno	146 071	124 691	1 615	11 073	137 379	94 %	1 338	458	6 512	8 308	284	99	0	384						

u milijunima EUR

4.4. VFO: PROMJENE NEPODMIRENIH OBEVEZA (RAL)

Naslov VFO-a	u milijunima EUR									
	Nepodmirene preuzete obveze na kraju prethodne godine					Preuzete obveze za tekuću godinu				Ukupne preuzete obveze na kraju godine
	Preuzete obveze prenesene iz prethodne godine	Opozivi Revalorizacije Poništenja	Plaćanja	Nepodmirene obveze na kraju godine	Obveze preuzete tijekom godine	Plaćanja	Poništenje preuzetih obveza koje se ne mogu prenijeti	Nepodmirene obveze na kraju godine		
1 Pametni i ključni rast	174 938	(4 337)	(49 231)	121 370	83 268	(7 799)	(3)	75 467	196 837	
1a: Konkurentnost za rast i zapošljavanje	35 622	(1 321)	(13 887)	20 414	22 654	(7 489)	(3)	15 162	35 576	
1b: Ekonomska, socijalna i teritorijalna kohezija	139 316	(3 015)	(35 345)	100 956	60 614	(310)	(0)	60 304	161 260	
2 Održivi rast: prirodni resursi	33 947	(180)	(11 860)	21 907	60 859	(44 882)	(0)	15 977	37 883	
od čega: rashodi povezani s tržištem i izravna plaćanja	247	(2)	(211)	33	44 759	(44 484)	—	275	309	
3 Sigurnost i građanstvo	4 167	(231)	(1 650)	2 286	4 124	(1 217)	—	2 908	5 194	
4 Globalna Europa	24 974	(517)	(6 662)	17 795	11 814	(3 131)	(1)	8 682	26 478	
5 Administracija	732	(2)	(726)	4	9 794	(8 931)	(0)	863	867	
od čega: administrativni rashodi: institucija	431	20	(448)	3	4 142	(3 637)	0	505	507	
6 Naknade	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
8 Negativne pričuve i manjak preneseni iz prethodne financijske godine	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
9 Posebni instrumenti	0	(0)	(0)	—	1 291	(1 290)	—	0	0	
Ukupno	238 759	(5 268)	(70 129)	163 362	171 150	(67 250)	(4)	103 896	267 258	

4.5. VFO: NEPODMIRENE PREUZETE OBVEZE PO GODINI NASTANKA

Naslov VFO-a	u milijunima EUR									
	< 2011.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	Ukupno	
1 Pametni i uključivi rast	1 575	532	1 464	13 556	6 680	41 805	55 759	75 467	196 837	
1a: Konkurentnost za rast i zapošljavanje	741	294	829	2 754	3 620	4 893	7 283	15 162	35 576	
1b: Ekonomska, socijalna i teritorijalna kohezija	834	238	635	10 802	3 060	36 912	48 475	60 304	161 260	
2 Održivi rast: prirodni resursi	227	58	76	992	496	5 470	14 588	15 977	37 883	
od čega: rashodi povezani s tržištem i izravna plaćanja	—	—	—	—	0	12	22	275	309	
3 Sigurnost i građanstvo	40	34	74	114	77	278	1 669	2 908	5 194	
4 Globalna Europa	1 036	543	1 054	2 232	2 675	4 226	6 030	8 682	26 478	
5 Administracija	—	—	—	0	0	0	4	863	867	
od čega: administrativni rashodi institucija	0	0	0	0	0	0	3	505	507	
9 Posebni instrumenti	—	—	—	—	—	—	—	0	0	
Ukupno	2 878	1 166	2 668	16 893	9 928	51 779	78 050	103 896	267 258	

4.6. DETALJNI PRIKAZ VFO-a: PODJELA I PROMJENE ODOBRENIH SREDSTAVA ZA PREUZIMANJE OBEVEZA I ODOBRENIH SREDSTAVA ZA PLAĆANJE

u milijunima EUR

Program	Odobrena sredstva za preuzete obveze						Odobrena sredstva za plaćanje					
	Proračunska odobrena sredstva			Dodatna odobrena sredstva			Proračunska odobrena sredstva			Dodatna odobrena sredstva		
	Doneseni početni proračun	Izmjene proračuna & prijenosi	Doneseni konačni proračun	Prije- nosi	Dodijeljeni prihodi	Ukupno dostupna odobrena sredstva	Doneseni početni proračun	Izmjene proračuna & prijenosi	Doneseni konačni proračun	Prije- nosi	Dodijeljeni prihodi	Ukupno dostupna odobrena sredstva
	1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11
1.1. Europski fond za strateška ulaganja (EFSU)	2 661	0	2 661	—	39	2 700	2 317	150	2 467	—	39	2 506
Europski sustavi za satelitsku navigaciju (EGNOS/Galileo)	897	—	897	—	148	1 045	688	162	850	3	255	1 108
Međunarodni termonuklearni reaktor (ITER)	323	(0)	322	—	19	341	426	298	724	0	19	743
Europski program za promatranje Zemlje (Copernicus)	607	—	607	—	17	625	697	(60)	637	2	19	658
Nuklearna sigurnost i razgradnja nuklearnih postrojenja	138	—	138	—	—	138	150	204	354	—	—	354
Obzor 2020.	10 346	78	10 424	—	1 828	12 251	10 196	(97)	10 100	71	2 689	12 860
Program Euratoma za istraživanje i osposobljavanje	341	(0)	341	—	112	452	348	(1)	347	20	152	518
Konkurentnost poduzeća te malih i srednjih poduzeća (COSME)	349	0	349	—	32	381	369	(119)	250	2	71	324
Obrazovanje, osposobljavanje i sport (Erasmus+)	2 064	6	2 070	—	388	2 458	1 887	40	1 927	7	441	2 375
Zapošljavanje i socijalne inovacije (EaSI)	136	—	136	—	10	146	97	(7)	90	2	10	102
Carina, Fiscalis i borba protiv prijevара	137	7	144	—	5	149	117	(0)	117	5	5	127
Instrument za povezivanje Europe – energetika	700	(77)	622	—	1	623	123	(40)	83	2	0	85
Instrument za povezivanje Europe – promet	1 723	(1)	1 723	—	120	1 843	971	279	1 249	2	103	1 354

Program	u milijunima EUR														
	Odobrena sredstva za preuzete obveze					Odobrena sredstva za plaćanje									
	Proračunska odobrena sredstva			Dodatna odobrena sredstva		Ukupno dostupna odobrena sredstva		Proračunska odobrena sredstva			Dodatna odobrena sredstva		Ukupno dostupna odobrena sredstva		
	Doneseni početni proračun	Izmjene proračuna & prijenosi	Doneseni konačni proračun	Prije-nosi	Dodijeljeni prihodi	6=3+4+5	Doneseni početni proračun	Izmjene proračuna & prijenosi	Doneseni konačni proračun	Prije-nosi	Dodijeljeni prihodi	9=7+8	10	11	12=9+10+11
	1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11			
Instrument za povezivanje Europe – informacijska i komunikacijska tehnologija (IKT)	124	1	125	—	3	128	118	(54)	63	0	3	67			
Energetski projekti za pomoć gospodarskom oporavku (EERP)	—	—	—	—	16	16	110	32	142	—	16	157			
Decentralizirane agencije	344	(7)	338	—	18	356	336	(16)	319	—	18	337			
Ostala djelovanja i programi	220	(2)	218	—	435	653	196	2	198	1	344	543			
Pilot-projekti i pripremna djelovanja	56	(0)	56	—	1	57	44	(15)	29	—	0	30			
Posebne nadležnosti Komisije	144	(5)	139	0	5	143	131	(13)	118	—	4	123			
Ukupno naslov 1.1 VFO-a	21 312	(0)	21 312	0	3 195	24 508	19 321	744	20 065	117	4 188	24 370			
1.2. Regionalna konvergencija (manje razvijene regije)	26 122	(30)	26 092	—	3 405	29 496	19 315	(4 613)	14 702	—	3 375	18 078			
Tranzicijske regije	5 627	(15)	5 613	—	677	6 289	3 314	(1 247)	2 067	—	542	2 609			
Konkurentnost (razvijenije regije)	8 251	45	8 296	—	1 095	9 391	5 853	(1 441)	4 413	—	1 259	5 672			
Najudaljenije i slabo naseljene regije	222	—	222	—	29	251	140	(14)	126	—	35	161			
Kohezijski fond	9 056	—	9 056	—	1 133	10 189	5 981	1 107	7 088	—	1 260	8 348			
Europska teritorijalna suradnja	1 940	—	1 940	—	185	2 124	969	(392)	577	—	53	630			
Tehnička pomoć	216	(0)	216	—	1	217	190	(23)	167	13	1	180			
Europska pomoć za najpotrebitije (FEAD)	546	—	546	—	6	553	441	(150)	291	0	6	298			

Program	u milijunima EUR													
	Odobrena sredstva za preuzete obveze					Odobrena sredstva za plaćanje								
	Proračunska odobrena sredstva			Dodatna odobrena sredstva		Ukupno dostupna odobrena sredstva		Proračunska odobrena sredstva			Dodatna odobrena sredstva		Ukupno dostupna odobrena sredstva	
Doneseni početni proračun	Izmjene proračuna & prijenosi	Doneseni konačni proračun	Prije- nosi	Dodijeljeni prihodi	6=3+4+5	Doneseni početni proračun	Izmjene proračuna & prijenosi	Doneseni konačni proračun	Prije- nosi	Dodijeljeni prihodi	9=7+8	10	11	12=9+10+11
1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11			
Inicijativa za zapošljavanje mladih	—	500	—	56	556	600	(551)	49	—	476	525			
Instrument za povezivanje Europe	1 593	—	—	—	1 593	383	(93)	290	—	2	292			
Pilot-projekti i priprema djelovanja	13	—	—	0	13	14	(9)	5	—	0	5			
Ukupno naslov 1.2 VFO-a	53 587	500	—	6 586	60 673	37 201	(7 426)	29 775	13	7 009	36 797			
Ukupno naslov 1 VFO-a	74 899	500	0	9 782	85 181	56 522	(6 682)	49 840	130	11 198	61 168			
2	42 613	(2)	433	2 786	45 830	42 563	(5)	42 558	630	2 786	45 975			
Europski fond za jamstva u poljoprivredi (EFJP)	14 366	(2)	—	862	15 226	11 208	(215)	10 994	1	532	11 527			
Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFR)	912	—	—	133	1 045	577	(192)	385	0	133	519			
Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR)	138	(11)	—	2	129	133	3	136	—	2	139			
Sporazumi o partnerstvu u održivom ribarstvu (SFPA) i regionalne organizacije za upravljanje ribarstvom (REMO)	494	—	—	10	504	364	(33)	331	4	8	343			
Zaštita okoliša i klimatska politika (LIFE)	55	(1)	—	10	65	55	(1)	54	—	10	65			
Decentralizirane agencije	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Ostale aktivnosti i mjere	8	—	—	0	8	13	(6)	8	—	0	8			
Pilot-projekti i priprema djelovanja	8	—	—	0	8	13	(6)	8	—	0	8			

Program	u milijunima EUR													
	Odobrena sredstva za preuzete obveze					Odobrena sredstva za plaćanje								
	Proračunska odobrena sredstva			Dodatna odobrena sredstva		Ukupno dostupna odobrena sredstva		Proračunska odobrena sredstva			Dodatna odobrena sredstva		Ukupno dostupna odobrena sredstva	
	Doneseni početni proračun	Izmjene proračuna & prijenosi	Doneseni konačni proračun	Prije- nosi	Dodijeljeni prihodi	6=3+4+5	Doneseni početni proračun	Izmjene proračuna & prijenosi	Doneseni konačni proračun	Prije- nosi	Dodijeljeni prihodi	9=7+8	10	11
Posebne mjere	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0	—	0
Ukupno naslov 2 VFO-a	58 584	(15)	58 569	433	3 804	62 806	54 914	(447)	54 467	635	3 473	635	3 473	58 575
3 Fond za azil, migracije i integraciju (FAMI)	1 620	(6)	1 614	—	46	1 661	1 182	(559)	623	2	45	2	45	671
Potrošači	27	—	27	—	1	28	21	(0)	21	1	1	1	1	22
Kreativna Europa	208	1	209	—	13	222	177	10	187	2	15	2	15	204
Instrument za hitnu potporu unutar Unije (IES)	200	(1)	199	—	—	199	219	(1)	218	0	—	0	—	218
Fond za unutarnju sigurnost	739	(4)	735	—	61	796	748	(350)	398	2	60	2	60	460
Informacijski sustavi	20	16	35	—	3	38	17	12	28	—	3	—	3	31
Pravosuđe	54	(0)	54	—	3	56	41	(4)	37	1	3	1	3	41
Prava, jednakost i građanstvo	63	1	64	—	2	65	47	6	53	1	2	1	2	55
Mehanizam Unije za civilnu zaštitu	31	(2)	30	—	2	31	31	(3)	28	—	2	—	2	30
Europa za građane	26	—	26	—	1	27	26	—	26	0	1	0	1	27
Hrana i hrana za životinje	256	3	259	—	3	262	234	6	241	1	4	1	4	246
Zdravlje	65	—	65	—	2	67	58	1	59	1	2	1	2	62
Decentralizirane agencije	863	(6)	858	—	51	909	864	(99)	765	—	51	—	51	816
Pilot-projekti i priprema djelovanja	12	(2)	10	—	0	10	19	(6)	14	—	1	—	1	14
Posebne mjere	101	—	101	—	1	102	102	(7)	96	1	0	1	0	97
Ukupno naslov 3 VFO-a	4 284	(0)	4 284	—	188	4 472	3 787	(994)	2 793	11	189	11	189	2 994

Program	u milijunima EUR														
	Odobrena sredstva za preuzete obveze					Odobrena sredstva za plaćanje									
	Proračunska odobrena sredstva			Dodatna odobrena sredstva		Ukupno dostupna odobrena sredstva		Proračunska odobrena sredstva			Dodatna odobrena sredstva		Ukupno dostupna odobrena sredstva		
	Doneseni početni proračun	Izmjene proračuna & prijenosi	Doneseni konačni proračun	Prije-nosi	Dodijeljeni prihodi	6=3+4+5	Doneseni početni proračun	Izmjene proračuna & prijenosi	Doneseni konačni proračun	Prije-nosi	Dodijeljeni prihodi	9=7+8	10	11	12=9+10+11
1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11				
4	2 115	4	2 118	76	2 195	1 716	(330)	1 386	4	414	1 805				
Prepristupna pomoć (IPA II)															
Makrofinancijska pomoć (MFP)	46	(6)	40	—	40	46	(35)	10	—	—	10				
Jamstveni fond za vanjsko djelovanje	241	—	241	110	351	241	—	241	—	110	351				
Mehanizam Unije za civilnu zaštitu	21	(9)	11	1	13	20	(10)	10	—	2	11				
Inicijativa Volonteri za humanitarnu pomoć EU-a (EUAV)	22	(5)	17	—	17	24	(7)	17	—	—	17				
Fond za održivi razvoj (EFSD)	—	275	275	300	575	—	275	275	—	300	575				
Europski instrument za susjedstvo (ENI)	2 440	40	2 481	54	2 535	2 558	(374)	1 984	5	59	2 048				
Instrument za razvojnu suradnju (DCI)	3 168	(17)	3 151	47	3 198	2 769	(140)	2 629	13	74	2 716				
Instrument za partnerstvo (PI)	134	5	138	2	140	136	(39)	97	1	2	99				
Demokracija i ljudska prava (EIDHR)	189	(5)	184	4	188	168	(9)	159	3	3	166				
Instrument za doprinos stabilnosti i miru (IcSP)	273	(13)	260	11	272	294	(36)	258	3	10	271				
Humanitarna pomoć	945	335	1 280	769	2 148	1 146	247	1 393	91	728	2 211				
Zajednička vanjska i sigurnosna politika (ZVSP)	327	(41)	287	55	351	294	(35)	259	0	55	313				
Suradnja u području nuklearne sigurnosti (INSC)	62	(11)	51	3	54	81	(11)	71	0	3	74				
Decentralizirane agencije	20	—	20	0	20	20	—	20	—	0	20				
Ostala djelovanja i programi	84	(1)	83	126	209	93	(27)	66	0	127	193				

Program	u milijunima EUR														
	Odobrena sredstva za preuzete obveze					Odobrena sredstva za plaćanje									
	Proračunska odobrena sredstva			Dodatna odobrena sredstva		Ukupno dostupna odobrena sredstva		Proračunska odobrena sredstva			Dodatna odobrena sredstva		Ukupno dostupna odobrena sredstva		
	Doneseni početni proračun	Izmjene proračuna & prijenosi	Doneseni konačni proračun	Prije- nosi	Dodijeljeni prihodi	6=3+4+5	Doneseni početni proračun	Izmjene proračuna & prijenosi	Doneseni konačni proračun	Prije- nosi	Dodijeljeni prihodi	9=7+8	10	11	12=9+10+11
	1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11			
Pilot-projekti i pripremna djelovanja	9	(1)	8	1	0	9	11	(3)	9	—	0	9			
Posebne mjere	66	(0)	66	—	0	66	67	(12)	56	—	0	56			
Ukupno naslov 4 VFO-a	10 162	551	10 713	109	1 560	12 382	9 483	(545)	8 938	120	1 887	10 944			
5 Mirovine	1 790	12	1 802	—	0	1 802	1 790	12	1 802	—	0	1 802			1 802
Europske škole	185	(1)	184	—	14	198	185	(1)	184	1	14	199			199
Decentralizirane agencije	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			—
Pilot-projekti i pripremna djelovanja	5	—	5	—	—	5	5	(3)	2	—	—	2			2
Administrativni rashodi: Komisije	3 494	(11)	3 483	1	357	3 841	3 494	(10)	3 484	292	358	4 134			4 134
Administrativni rashodi: drugih institucija	3 921	—	3 921	0	423	4 344	3 921	—	3 921	494	426	4 841			4 841
Ukupno naslov 5 VFO-a	9 395	0	9 395	2	794	10 190	9 395	(2)	9 392	786	798	10 977			10 977
6 Naknade	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			—
Ukupno naslov 6 VFO-a	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			—
8 Negativna pričuva	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			—
Preneseni manjak	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			—
Ukupno naslov 8 VFO-a	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			—

Program	u milijunima EUR												
	Preuzete obveze					Odobrena sredstva prenesena u 2018.			Istekla odobrena sredstva				
	Ukupna dostupna odobrena sredstva	iz donesenog konačnog proračuna	iz prije- nosa iz prije- nosa	iz namjen- skih prihoda	Ukupno	%	namjenski prihodi	prije- nosi na temelju odluke	Ukupno	iz donesenog konačnog proračuna	iz prije- nosa iz prije- nosa	iz namjen- skih prihoda	Ukupno
1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12	
Međunarodni termonuklearni reaktor (ITER)	341	322	—	1	323	95 %	18	—	18	0	—	—	0
Europski program za promatranje Zemlje (Copernicus)	625	607	—	17	624	100 %	0	—	0	—	—	—	—
Nuklearna sigurnost i razgradnja nuklearnih postrojenja	138	138	—	—	138	100 %	—	—	—	0	—	—	0
Obzor 2020.	12 251	10 422	—	882	11 304	92 %	946	—	946	1	—	0	2
Program Euratoma za istraživanje i osposobljavanje	452	341	—	17	357	79 %	95	—	95	0	—	—	0
Konkurentnost poduzeća te malih i srednjih poduzeća (COSME)	381	349	—	27	376	99 %	5	—	5	0	—	—	0
Obrazovanje, osposobljavanje i sport (Erasmus+)	2 458	2 070	—	192	2 263	92 %	195	—	195	0	—	—	0
Zapošljavanje i socijalne inovacije (EaSI)	146	135	—	3	138	94 %	7	—	7	1	—	0	1
Carina, Fiscalis i borba protiv prijevара	149	144	—	1	145	97 %	4	—	4	0	—	—	0
Instrument za povezivanje Europe – energetika	623	621	—	1	622	100 %	0	—	0	1	—	—	1
Instrument za povezivanje Europe – promet	1 843	1 722	—	31	1 753	95 %	89	—	89	0	—	—	0
Instrument za povezivanje Europe – informacijska i komunikacijska tehnologija (IKT)	128	120	—	3	124	97 %	0	4	4	0	—	0	0
Energetski projekti za pomoć gospodarstvom oporavku (EERP)	16	—	—	—	—	0 %	16	—	16	—	—	—	—
Decentralizirane agencije	356	338	—	13	351	99 %	5	—	5	0	—	—	0

Program	u milijunima EUR											
	Preuzete obveze					Odobrena sredstva prenesena u 2018.			Istekla odobrena sredstva			
	Ukupna dostupna odobrena sredstva	iz donesenog konačnog proračuna	iz prije- nosa iz prije- nosa	iz namjen- skih prihoda	Ukupno	%	namjenski prihodi	prije- nosi na temelju odluke	Ukupno	iz donesenog konačnog proračuna	iz prije- nosa	iz namjen- skih prihoda
1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
Ostala djelovanja i programi	653	218	92	309	47 %	343	—	343	1	—	—	1
Pilot-projekti i pripremna djelovanja	57	55	1	56	97 %	1	—	1	1	—	—	1
Posebne nadležnosti Komisije	143	137	3	140	98 %	1	—	1	2	—	—	2
Ukupno naslov 1.1 VFO-a	24 508	21 301	0	22 654	92 %	1 842	4	1 846	8	—	0	8
1.2. Regionalna konvergencija (manje razvijene regije)	29 496	26 092	3 378	29 470	100 %	27	—	27	—	—	—	—
Tranzicijske regije	6 289	5 613	677	6 289	100 %	—	—	—	—	—	—	—
Konkurentnost (razvijenije regije)	9 391	8 296	1 095	9 391	100 %	—	—	—	—	—	—	—
Najudaljenije i slabo naseljene regije	251	222	29	251	100 %	—	—	—	—	—	—	—
Kohezijski fond	10 189	9 056	1 133	10 189	100 %	—	—	—	—	—	—	—
Europska teritorijalna suradnja	2 124	1 917	185	2 101	99 %	0	23	23	—	—	—	—
Tehnička pomoć	217	209	—	209	96 %	1	—	1	7	—	—	7
Europska pomoć za najpotrebitije (FEAD)	553	546	6	552	100 %	—	—	—	1	—	—	1
Inicijativa za zapošljavanje mladih	556	500	56	556	100 %	—	—	—	—	—	—	—
Instrument za povezivanje Europe	1 593	1 593	—	1 593	100 %	—	—	—	—	—	—	—

Program	u milijunima EUR												
	Preuzete obveze					Odobrena sredstva prenesena u 2018.			Istekla odobrena sredstva				
	Ukupna dostupna odobrena sredstva	iz donesenog konačnog proračuna	iz prije- nosa iz prije- nosa	iz namjen- skih prihoda	Ukupno	%	namjenski prihodi	prije- nosi na temelju odluke	Ukupno	iz donesenog konačnog proračuna	iz prije- nosa iz prije- nosa	iz namjen- skih prihoda	Ukupno
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
Pilot-projekti i pripremna djelovanja	13	13	—	—	13	100 %	0	—	0	0	—	—	0
Ukupno naslov 1.2 VFO-a	60 673	54 056	—	6 559	60 614	100 %	28	23	51	8	—	—	8
Ukupno naslov 1 VFO-a	85 181	75 356	0	7 912	83 268	97 %	1 870	27	1 897	16	—	0	16
2 Europski fond za jamstva u poljo- privredi (EFJP)	45 830	42 150	426	2 183	44 759	98 %	603	451	1 054	10	8	—	18
Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR)	15 226	14 360	—	0	14 360	94 %	861	—	861	4	—	—	4
Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR)	1 045	909	—	133	1 042	100 %	0	—	0	3	—	—	3
Sporazumi o partnerstvu u održivom ribarstvu (SPPA) i regionalne organizacije za upravljanje ribarstvom (REMO)	1 29	125	—	2	128	99 %	—	—	—	2	—	—	2
Zaštita okoliša i klimatska politika (LIFE)	504	494	—	6	500	99 %	4	—	4	0	—	—	0
Decentralizirane agencije	65	54	—	10	64	99 %	1	—	1	—	—	—	—
Ostale aktivnosti i mjere	—	—	—	—	—	0 %	—	—	—	—	—	—	—
Pilot-projekti i pripremna djelovanja	8	7	—	—	7	90 %	0	—	0	1	—	—	1
Posebne mjere	—	—	—	—	—	0 %	—	—	—	—	—	—	—
Ukupno naslov 2 VFO-a	62 806	58 100	426	2 334	60 859	97 %	1 470	451	1 920	19	8	—	27

Program	u milijunima EUR												
	Preuzete obveze					Odobrena sredstva prenesena u 2018.			Istekla odobrena sredstva				
	Ukupna dostupna odobrena sredstva	iz donesenog konačnog proračuna	iz prije- nosa iz prije- nosa	iz namjen- skih prihoda	Ukupno	%	namjenski prihodi	prije- nosi na temelju odluke	Ukupno	iz donesenog konačnog proračuna	iz prije- nosa	iz namjen- skih prihoda	Ukupno
1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12	
3	Fond za azil, migracije i integraciju (FAMI)	1 661	1 408	—	14	86 %	32	207	239	0	—	—	0
	Potrošaci	28	27	—	1	100 %	0	—	0	—	—	—	0
	Kreativna Europa	222	209	—	9	98 %	5	—	5	—	—	—	0
	Instrument za hitnu potporu unutar Unije (IES)	199	199	—	—	100 %	—	—	—	—	—	—	0
	Fond za unutarnju sigurnost	796	695	—	35	92 %	26	40	66	0	—	—	0
	Informacijski sustavi	38	35	—	0	94 %	2	—	2	0	—	—	0
	Pravosuđe	56	53	—	0	95 %	3	—	3	0	—	—	0
	Prava, jednakost i građanstvo	65	64	—	0	97 %	2	—	2	0	—	—	0
	Mehanizam Unije za civilnu zaštitu	31	29	—	1	96 %	1	—	1	1	—	0	1
	Europa za građane	27	26	—	0	98 %	0	—	0	0	—	—	0
	Hrana i hrana za životinje	262	259	—	2	100 %	1	—	1	0	—	—	0
	Zdravlje	67	65	—	2	99 %	1	—	1	—	—	—	—
	Decentralizirane agencije	909	858	—	25	97 %	27	—	27	—	—	—	—
	Pilot-projekti i pripremna djelovanja	10	9	—	—	97 %	0	—	0	0	—	—	0
	Posebne mjere	102	101	—	0	100 %	0	—	0	0	—	—	0
	Ukupno naslov 3 VFO-a	4 472	4 035	—	89	92 %	99	247	345	2	—	0	2
4	Prepristupna pomoć (IPA II)	2 195	2 117	—	34	98 %	43	1	44	0	—	—	0
	Makrofinancijska pomoć (MFP)	40	40	—	—	100 %	—	—	—	0	—	—	0

Program	u milijunima EUR												
	Preuzete obveze					Odobrena sredstva prenesena u 2018.			Istekla odobrena sredstva				
	Ukupna dostupna odobrena sredstva	iz donesenog konačnog proračuna	iz prije- nosa iz prije- nosa	iz namjen- skih prihoda	Ukupno	%	namjenski prihodi	prije- nosi na temelju odluke	Ukupno	iz donesenog konačnog proračuna	iz prije- nosa iz prije- nosa	iz namjen- skih prihoda	Ukupno
1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12	
Jamstveni fond za vanjsko djelovanje	351	241	—	—	241	69 %	110	—	110	—	—	—	—
Mehanizam Unije za civilnu zaštitu	13	11	—	1	12	92 %	1	—	1	—	—	0	0
Inicijativa Volonteri za humanitarnu pomoć EU-a (EUAV)	17	17	—	—	17	100 %	—	—	—	—	—	—	0
Fond za održivi razvoj (EFSD)	575	275	—	—	275	48 %	300	—	300	—	—	—	—
Europski instrument za susjedstvo (ENI)	2 535	2 481	—	34	2 515	99 %	20	—	20	—	—	—	0
Instrument za razvojnu suradnju (DCI)	3 198	3 151	—	24	3 175	99 %	23	—	23	—	—	—	0
Instrument za partnerstvo (PI)	140	138	—	2	140	100 %	0	—	0	—	—	—	0
Demokracija i ljudska prava (EIDHR)	188	184	—	3	187	99 %	1	—	1	—	—	—	0
Instrument za doprinos stabilnosti i miru (IcSP)	272	260	—	8	268	99 %	3	—	3	—	—	—	0
Humanitarna pomoć	2 148	1 280	99	722	2 101	98 %	47	—	47	—	—	—	—
Zajednička vanjska i sigurnosna politika (ZVSP)	351	287	8	45	340	97 %	9	—	9	0	1	—	1
Suradnja u području nuklearne sigurnosti (INSC)	54	51	—	3	54	100 %	0	—	0	0	—	—	0
Decentralizirane agencije	20	20	—	0	20	100 %	0	—	0	—	—	—	—
Ostala djelovanja i programi	209	83	—	121	204	97 %	6	—	6	0	—	—	0
Pilot-projekti i priprema djelovanja	9	8	1	—	9	94 %	0	1	1	—	—	—	—
Posebne mjere	66	66	—	0	66	99 %	0	—	0	0	—	—	0
Ukupno naslov 4 VFO-a	12 382	10 710	108	997	11 814	95 %	563	2	565	1	1	0	3

Program	u milijunima EUR												
	Preuzete obveze					Odobrena sredstva prenesena u 2018.			Istekla odobrena sredstva				
	Ukupna dostupna odobrena sredstva	iz donesenog konačnog proračuna	iz prije- nosa iz prije- nosa	iz namjen- skih prihoda	Ukupno	%	namjenski prihodi	prije- nosi na temelju odluke	Ukupno	iz donesenog konačnog proračuna	iz prije- nosa	iz namjen- skih prihoda	Ukupno
1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12	
5	Mirovine	1 802	1 797	0	1 797	100 %	0	—	0	5	—	—	5
	Europske škole	1 98	184	12	196	99 %	2	—	2	0	—	—	0
	Decentralizirane agencije	—	—	—	—	0 %	—	—	—	—	—	—	—
	Pilot-projekti i pripremna djelovanja	5	5	—	5	100 %	—	—	—	0	—	—	0
	Administrativni rashodi Komisije	3 841	3 446	1	3 654	95 %	150	—	150	37	—	—	37
	Administrativni rashodi drugih institucija	4 344	3 838	0	4 142	95 %	120	0	120	83	0	0	83
	Ukupno naslov 5 VFO-a	10 190	9 270	2	9 794	96 %	272	—	272	125	0	—	125
6	Naknade	—	—	—	—	0 %	—	—	—	—	—	—	—
	Ukupno naslov 6 VFO-a	—	—	—	—	0 %	—	—	—	—	—	—	—
8	Negativna pričuva	—	—	—	—	0 %	—	—	—	—	—	—	—
	Preneseni manjak	—	—	—	—	0 %	—	—	—	—	—	—	—
	Ukupno naslov 8 VFO-a	—	—	—	—	0 %	—	—	—	—	—	—	—
9	Pričuva za pomoć u nuždi (EAR)	62	—	—	—	0 %	—	62	62	—	—	—	—
	Europski fond za prilagodbu globalizaciji (EGF)	210	18	—	18	9 %	41	—	41	151	—	—	151
	Fond solidarnosti Europske unije (EUSF)	1 273	1 241	31	1 273	100 %	—	—	—	—	—	—	—
	Ukupno naslov 9 VFO-a	1 544	1 259	31	1 291	84 %	41	62	103	151	—	—	151
	Ukupno	176 576	158 730	567	171 150	97 %	4 315	788	5 103	314	9	0	323

4.8. DETALJNI PRIKAZ VFO-a: IZVRŠENJE ODOBRENIH SREDSTAVA ZA PLAĆANJE

Program	Izvršena plaćanja								Odobrena sredstva prenesena u 2018.					Istekla odobrena sredstva				Ukupno 14=11+12 +13
	Ukupna dostupna odobrena sredstva	iz donese- nog konač- nog protra- čuna	iz prije- nosa	iz namjen- skih pri- hoda	Ukupno	%	automa- tski prije- nosi	prije- nosi na temelju odluke	namjenski prihodi	Ukupno	iz donese- nog konač- nog protra- čuna	iz prije- nosa	iz namjen- skih pri- hoda	Ukupno				
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9	10=7+8+9	11	12	13	14=11+12 +13				
1.1. Europski fond za strateška ulaganja (EFSD)	2 506	2 467	—	39	2 506	100%	0	—	0	0	0	—	—	0				
Europski sustavi za satelitsku navigaciju (EGNOS/Galileo)	1 108	848	3	45	895	81%	2	—	210	212	0	0	—	0				
Međunarodni termonuklearni reaktor (ITER)	743	723	0	1	724	97%	1	—	18	19	0	0	—	0				
Europski program za promatranje Zemlje (Copernicus)	658	635	2	19	655	100%	2	—	1	3	(0)	0	—	0				
Nuklearna sigurnost i razgradnja nuklearnih postrojenja	354	354	—	—	354	100%	—	—	—	—	0	—	—	0				
Obzor 2020.	12 860	10 025	63	775	10 863	84%	68	—	1 914	1 982	7	8	0	15				
Program Euratoma za istraživanje i osposobljavanje	518	327	18	27	371	72%	20	—	125	145	0	2	—	2				
Konkurentnost poduzeća te malih i srednjih poduzeća (COSME)	324	248	2	18	268	83%	2	—	53	55	0	0	0	0				
Obrazovanje, osposobljavanje i sport (Erasmus+)	2 375	1 920	6	226	2 153	91%	7	—	215	222	0	0	(0)	0				
Zapošljavanje i socijalne inovacije (EaSI)	102	87	1	3	92	90%	2	—	6	8	1	1	0	2				
Carina, Fiscalis i borba protiv prijevара	127	116	2	1	119	94%	0	—	4	4	1	3	—	4				
Instrument za povezivanje Europe – energetika	85	81	1	0	83	97%	1	—	0	1	1	0	—	2				
Instrument za povezivanje Europe – promet	1 354	1 248	1	62	1 311	97%	2	—	41	43	0	0	0	0				

u milijunima EUR

Program	Izvršena plaćanja							Odobrena sredstva prenesena u 2018.					Istekla odobrena sredstva			
	Ukupna dostupna odobrena sredstva	iz donesenog konačnog proračuna	iz prijenosa	iz namjen-skih prihoda	Ukupno	%	automa-tski prije-nosi	prije-nosi na temelju odluke	namjenski prihodi	Ukupno	iz donesenog konačnog proračuna	iz prijenosa	iz namjen-skih prihoda	Ukupno		
															1	2
Instrument za povezivanje Europe – informacijska i komunikacijska tehnologija (IKT)	67	63	0	3	66	99%	0	—	0	1	(0)	0	—	0		
Energetski projekti za pomoć gospodarskom oporavku (EERP)	157	142	—	7	149	94%	0	—	9	9	—	—	—	0		
Decentralizirane agencije	337	319	—	13	333	99%	0	—	5	5	0	—	—	0		
Ostala djelovanja i programi	543	197	1	87	285	52%	1	—	257	258	0	0	0	0		
Pilot-projekti i priprema djelovanja	30	29	—	0	29	99%	0	—	0	0	0	—	—	0		
Posebne nadležnosti Komisije	123	117	—	3	120	98%	0	—	1	1	1	—	—	1		
Ukupno naslov 1.1 VFO-a	24 370	19 945	101	1 330	21 376	88%	108	—	2 858	2 966	12	16	0	28		
1.2. Regionalna konvergencija (manje razvijene regije)	18 078	14 702	—	2 622	17 325	96%	0	—	753	753	—	—	—	0		
Tranzicijske regije	2 609	2 067	—	453	2 520	97%	0	—	89	89	—	—	—	0		
Konkurentnost (razvijene regije)	5 672	4 413	—	991	5 403	95%	0	—	269	269	—	—	—	0		
Najudaljenije i slabo naseljene regije	161	126	—	35	161	100%	0	—	—	—	—	—	—	—		
Kohezijski fond	8 348	7 088	—	1 260	8 348	100%	0	—	—	—	—	—	—	—		
Europska teritorijalna suradnja	630	576	—	53	629	100%	0	—	—	—	1	—	—	1		
Tehnička pomoć	180	147	11	0	158	88%	12	—	1	13	7	2	—	9		
Europska pomoć za najpotrebitije (FEAD)	298	291	0	—	291	98%	0	—	6	7	0	—	—	0		
Inicijativa za zapošljavanje mladih	525	49	—	475	524	100%	0	—	1	1	—	—	—	—		
Instrument za povezivanje Europe	292	290	—	2	291	100%	—	—	—	—	0	—	—	0		

u milijunima EUR

Program	Izvršena plaćanja							Odobrena sredstva prenesena u 2018.					Istekla odobrena sredstva			
	Ukupna dostupna odobrena sredstva	iz donesenog konačnog proračuna	iz prijenosa	iz namjen-skih prihoda	Ukupno	%	automa-tski prije-nosi	prije-nosi na temelju odluke	namjenski prihodi	Ukupno	iz donesenog konačnog proračuna	iz prijenosa	iz namjen-skih prihoda	Ukupno		
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9	10=7+8+9	11	12	13	14=11+12+13		
Pilot-projekti i pripremna djelovanja	5	5	—	—	5	96 %	0	—	0	0	0	—	—	0		
Ukupno naslov 1.2 VFO-a	36 797	29 754	11	5 890	35 654	97 %	13	—	1 119	1 132	9	3	—	11		
Ukupno naslov 1 VFO-a	61 168	49 698	111	7 220	57 030	94 %	121	—	3 977	4 098	21	19	0	40		
2 Europski fond za jamstva u poljoprivredi (EFJP)	45 975	41 992	621	2 081	44 695	97 %	103	451	705	1 259	12	8	—	21		
Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR)	11 527	10 990	1	122	11 113	96 %	2	—	410	412	2	0	—	2		
Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR)	519	384	0	4	389	75 %	1	—	129	130	0	0	—	0		
Sporazumi o partnerstvu u održivom ribarstvu (SPPA) i regionalne organizacije za upravljanje ribarstvom (RFMO)	139	135	—	2	137	99 %	0	—	—	—	1	—	—	1		
Zaštita okoliša i klimatska politika (LIFE)	343	326	4	8	337	98 %	4	—	1	5	1	0	—	1		
Decentralizirane agencije	65	54	—	10	64	99 %	0	—	1	1	0	—	—	0		
Ostale aktivnosti i mjere	—	—	—	—	—	0 %	0	—	—	—	—	—	—	—		
Pilot-projekti i pripremna djelovanja	8	7	—	0	7	96 %	0	—	0	0	0	—	—	0		
Posebne mjere	0	—	—	—	—	0 %	0	—	—	—	—	0	—	0		
Ukupno naslov 2 VFO-a	58 575	53 889	626	2 228	56 743	97 %	111	451	1 245	1 806	17	9	—	26		

Program	Izvršena plaćanja						Odobrena sredstva prenesena u 2018.						Istekla odobrena sredstva				Ukupno 14=11+12 +13
	Ukupna dostupna odobrena sredstva	iz donese- nog konač- nog prora- čuna	iz prije- nosa	iz namjen- skih pri- hoda	Ukupno	%	automa- tski prije- nosi	prije- nosi na temelju odluke	namjenski prihodi	Ukupno	iz donese- nog konač- nog prora- čuna	iz prije- nosa	iz namjen- skih pri- hoda	Ukupno			
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9	10=7+8+9	11	12	13	14=11+12 +13			
3	Fond za azil, migracije i integraciju (FAMI)	671	616	2	13	631	94 %	2	—	32	34	5	0	5			
	Potrošači	22	20	0	1	21	95 %	1	—	0	1	0	—	0			
	Kreativna Europa	204	185	2	7	194	95 %	2	—	8	10	0	—	0			
	Instrument za hitnu potporu unutar Unije (IES)	218	217	0	—	217	100 %	0	—	—	0	0	—	0			
	Fond za unutarnju sigurnost	460	395	2	37	433	94 %	2	—	24	26	1	0	1			
	Informacijski sustavi	31	28	—	1	29	92 %	0	—	2	2	0	—	0			
	Pravosuđe	41	36	1	2	39	95 %	1	—	1	1	0	0	1			
	Prava, jednakost i građanstvo	55	52	0	1	53	96 %	0	—	1	2	0	—	1			
	Mehanizam Unije za civilnu zaštitu	30	23	—	1	24	79 %	0	5	1	5	1	—	1			
	Europa za građane	27	26	0	0	27	97 %	0	0	0	1	0	—	0			
	Hrana i hrana za životinje	246	239	1	2	241	98 %	1	—	2	3	1	0	1			
	Zdravlje	62	58	1	1	60	97 %	1	—	0	1	0	0	0			
	Decentralizirane agencije	816	764	—	25	789	97 %	0	—	26	26	1	—	1			
	Pilot-projekti i pripremna djelovanja	14	14	—	—	14	95 %	0	—	1	1	0	—	0			
	Posebne mjere	97	95	1	0	96	99 %	1	—	0	1	0	—	0			
	Ukupno naslov 3 VFO-a	2 994	2 767	10	90	2 867	96 %	11	5	99	115	11	1	12			
4	Pretpriputna pomoć (IPA II)	1 805	1 376	4	216	1 596	88 %	7	—	199	205	3	1	4			
	Makrofinancijska pomoć (MFP)	10	10	—	—	10	99 %	0	—	—	—	0	—	0			
	Jamstveni fond za vanjsko djelovanje	351	241	—	—	241	69 %	—	—	110	110	—	—	—			

Program	Izvršena plaćanja							Odobrena sredstva prenesena u 2018.					Istekla odobrena sredstva			
	Ukupna dostupna odobrena sredstva	iz donesenog konačnog proračuna	iz prijenosa	iz namjenskih prihoda	Ukupno	%	automa-tski prijenosi	prije-nosi na temelju odluke	namjenski prihodi	Ukupno	iz donesenog konačnog proračuna	iz prijenosa	iz namjenskih prihoda	Ukupno		
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9	10=7+8+9	11	12	13	14=11+12+13		
Mehanizam Unije za civilnu zaštitu	11	7	—	1	8	73 %	0	2	0	2	1	—	—	1		
Inicijativa Volonteri za humanitarnu pomoć EU-a (EUAV)	17	17	—	—	17	97 %	—	0	—	0	0	—	—	0		
Fond za održivi razvoj (EFSD)	575	—	—	—	—	0 %	275	—	300	575	—	—	—	—		
Europski instrument za susjedstvo (ENI)	2 048	1 978	5	31	2 014	98 %	5	—	28	33	0	—	—	0		
Instrument za razvojnu suradnju (DCI)	2 716	2 614	12	16	2 642	97 %	14	—	58	72	1	2	—	2		
Instrument za partnerstvo (PI)	99	95	1	1	96	97 %	1	—	1	1	1	0	—	2		
Demokracija i ljudska prava (EIDHR)	166	156	3	2	161	97 %	3	—	1	4	0	1	—	1		
Instrument za doprinos stabilnosti i miru (IcSP)	271	253	2	4	259	96 %	3	—	7	10	2	0	—	2		
Humanitarna pomoć	2 211	1 388	90	644	2 123	96 %	5	—	83	88	0	0	—	0		
Zajednička vanjska i sigurnosna politika (ZVSP)	313	258	0	32	290	93 %	0	—	23	23	0	0	—	0		
Suradnja u području nuklearne sigurnosti (INSC)	74	70	0	2	72	98 %	1	—	1	1	0	0	—	0		
Decentralizirane agencije	20	20	—	0	20	100 %	0	—	0	0	—	—	—	0		
Ostala djelovanja i programi	193	64	0	117	181	94 %	0	—	10	10	2	—	—	2		
Pilot-projekti i priprema djelovanja	9	8	—	0	8	95 %	0	—	0	0	0	—	—	0		
Posebne mjere	56	55	—	0	55	98 %	0	—	0	0	1	—	—	1		
Ukupno naslov 4 VFO-a	10 944	8 610	116	1 067	9 793	89 %	314	2	820	1 136	12	4	—	16		

Program	Izvršena plaćanja						Odobrena sredstva prenesena u 2018.						Istekla odobrena sredstva					
	Ukupna dostupna odobrena sredstva	iz donesenog konačnog proračuna	iz prijenosa	iz namjen-skih prihoda	Ukupno	%	automa-tski prije-nosi	prije-nosi na temelju odluke	namjenski prihodi	Ukupno	iz donesenog konačnog proračuna	iz prijenosa	iz namjen-skih prihoda	Ukupno				
															1	2	3	4
5	Mirovine	1 802	1 797	—	0	100 %	—	—	0	1 797	100 %	—	—	0	5	—	—	5
	Europske škole	199	184	1	12	99 %	0	—	2	197	99 %	—	—	2	0	0	—	0
	Decentralizirane agencije	—	—	—	—	0 %	—	—	—	—	0 %	—	—	—	—	—	—	—
	Pilot-projekti i pripremna djelovanja	2	1	—	—	53 %	0	1	—	1	53 %	—	—	—	0	—	—	0
	Administrativni rashodi Komisije	4 134	3 141	271	165	87 %	305	—	193	3 577	87 %	499	—	499	37	21	—	58
	Administrativni rashodi drugih institucija	4 841	3 363	448	274	84 %	475	0	152	4 085	84 %	627	—	627	83	46	—	128
	Ukupno naslov 5 VFO-a	10 977	8 486	720	451	88 %	781	1	348	9 656	88 %	1 129	—	1 129	125	67	—	191
6	Naknade	—	—	—	—	0 %	—	—	—	—	0 %	—	—	—	—	—	—	—
	Ukupno naslov 6 VFO-a	—	—	—	—	0 %	—	—	—	—	0 %	—	—	—	—	—	—	—
8	Negativna pričuva	—	—	—	—	0 %	0	—	—	—	0 %	—	—	—	—	—	—	—
	Preneseni manjak	—	—	—	—	0 %	0	—	—	—	0 %	—	—	—	—	—	—	—
	Ukupno naslov 8 VFO-a	—	—	—	—	0 %	0	—	—	—	0 %	—	—	—	—	—	—	—
9	Pričuva za pomoć u nuždi (EAR)	99	—	—	—	0 %	0	—	—	—	0 %	—	—	—	99	—	—	99
	Europski fond za prilagodbu globalizaciji (EGF)	42	0	0	18	43 %	0	—	23	18	43 %	24	—	24	0	0	—	0
	Fond solidarnosti Europske unije (EUSF)	1 273	1 241	31	—	100 %	0	—	—	1 273	100 %	—	—	—	—	—	—	—
	Ukupno naslov 9 VFO-a	1 414	1 241	32	18	91 %	0	—	23	1 291	91 %	24	—	24	99	0	—	99
	Ukupno	146 071	124 691	1 615	11 073	94 %	1 338	458	6 512	137 379	94 %	8 308	0	8 308	284	99	0	384

4.9. DETALJNI PRIKAZ VFO-a: PROMJENE NEPODMIRENIH OBVEZA (RAL)

Program	u milijunima EUR										
	Nepodmirene preuzete obveze na kraju prethodne godine					Preuzete obveze za tekuću godinu					Ukupne nepodmirene preuzete obveze na kraju godine
	Preuzete obveze prenesene iz prethodne godine	Opozivi Revalorizacije Poništenja	Plaćanja	Nepodmirene preuzete obveze na kraju godine	Obveze preuzete tijekom godine	Plaćanja	Poništenje preuzetih obveza koje se ne mogu prenijeti	Nepodmirene preuzete obveze na kraju godine			
1.1. Europski fond za strateška ulaganja (EFSU)	2 460	(0)	(2 451)	9	2 700	(55)	—	2 645	2 654		
Europski sustavi za satelitsku navigaciju (EGNOS/Galileo)	1 267	(1)	(738)	528	929	(157)	—	772	1 300		
Međunarodni termonuklearni reaktor (ITER)	2 128	(0)	(668)	1 460	323	(56)	(0)	267	1 727		
Europski program za promatranje Zemlje (Copernicus)	205	(0)	(192)	13	624	(464)	—	161	174		
Nuklearna sigurnost i razgradnja nuklearnih postrojenja	867	(0)	(353)	514	138	(1)	—	137	651		
Obzor 2020.	19 940	(458)	(7 173)	12 309	11 304	(3 689)	(3)	7 612	19 921		
Program Euratom za istraživanje i osposobljavanje	226	(14)	(106)	106	357	(265)	(0)	92	198		
Konkurentnost poduzeća te malih i srednjih poduzeća (COSME)	874	(74)	(209)	591	376	(59)	—	317	908		
Obrazovanje, osposobljavanje i sport (Erasmus+)	652	(59)	(258)	336	2 263	(1 895)	—	368	704		
Zapošljavanje i socijalne inovacije (EaSI)	187	(10)	(61)	115	138	(30)	—	107	222		
Carina, Fiscalis i borba protiv prijevara	141	(8)	(82)	52	145	(38)	—	107	159		
Instrument za povezivanje Europe – energtika	1 140	(1)	(77)	1 062	622	(6)	—	616	1 678		
Instrument za povezivanje Europe – promet	3 892	(661)	(1 022)	2 210	1 753	(289)	—	1 464	3 673		
Instrument za povezivanje Europe – informacijska i komunikacijska tehnologija (IKT)	304	(1)	(65)	237	124	(1)	—	123	360		
Energetski projekti za pomoć gospodarskom oporavku (EERP)	694	(0)	(149)	545	—	—	—	—	545		
Decentralizirane agencije	31	(0)	(25)	6	351	(308)	—	44	49		
Ostala djelovanja i programi	411	(23)	(166)	221	309	(119)	—	191	412		

Program	Nepodmirene preuzete obveze na kraju prethodne godine				Preuzete obveze za tekuću godinu				Ukupne nepodmirene preuzete obveze na kraju godine
	Preuzete obveze prenesene iz prethodne godine	Opozivi Revalorizacije-Poništenja	Plaćanja	Nepodmirene preuzete obveze na kraju godine	Obveze preuzete tijekom godine	Plaćanja	Poništenje preuzetih obveza koje se ne mogu prenijeti	Nepodmirene preuzete obveze na kraju godine	
Pilot-projekti i pripremna djelovanja	41	(2)	(15)	25	56	(15)	—	41	66
Posebne nadležnosti Komisije	162	(9)	(78)	75	140	(42)	—	99	174
Ukupno naslov 1.1 VFO-a	35 622	(1 321)	(13 887)	20 414	22 654	(7 489)	(3)	15 162	35 576
1.2. Regionalna konvergencija (manje razvijene regije)	71 813	(1 537)	(17 260)	53 015	29 470	(64)	—	29 406	82 421
Tranzicijske regije	12 382	—	(2 494)	9 888	6 289	(26)	—	6 263	16 151
Konkurentnost (razvijenije regije)	22 235	(352)	(5 340)	16 542	9 391	(64)	—	9 327	25 870
Najudaljenije i slabo naseljene regije	523	—	(152)	371	251	(9)	—	242	613
Kohezijski fond	23 497	(940)	(8 341)	14 216	10 189	(7)	—	10 182	24 398
Europska teritorijalna suradnja	2 218	(176)	(620)	1 421	2 101	(9)	—	2 092	3 514
Tehnička pomoć	176	(8)	(57)	111	209	(101)	(0)	107	218
Europska pomoć za najpotrebitije (FEAD)	840	(0)	(267)	573	552	(24)	—	528	1 101
Inicijativa za zapošljavanje mladih	2 215	—	(523)	1 692	556	(0)	—	556	2 248
Instrument za povezivanje Europe	3 402	(0)	(286)	3 117	1 593	(5)	—	1 588	4 704
Pilot-projekti i pripremna djelovanja	15	(1)	(5)	9	13	(0)	—	13	22
Ukupno naslov 1.2 VFO-a	139 316	(3 015)	(35 345)	100 956	60 614	(310)	(0)	60 304	161 260
Ukupno naslov 1 VFO-a	174 938	(4 337)	(49 231)	121 370	83 268	(7 799)	(3)	75 467	196 837

u milijunima EUR

Program	Nepodmirene preuzete obveze na kraju prethodne godine					Preuzete obveze za tekuću godinu				Ukupne nepodmirene preuzete obveze na kraju godine
	Preuzete obveze prenesene iz prethodne godine	Opozivi Revalorizacije Poništenja	Plaćanja	Nepodmirene preuzete obveze na kraju godine	Obveze preuzete tijekom godine	Plaćanja	Poništenje preuzetih obveza koje se ne mogu prenijeti	Nepodmirene preuzete obveze na kraju godine		
2	247	(2)	(211)	33	44 759	(44 484)	—	275	309	
Europski fond za jamstva u poljoprivredi (EFJP)										
Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFR)	29 641	(145)	(10 928)	18 567	14 360	(185)	—	14 175	32 742	
Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EPR)	2 595	(30)	(374)	2 191	1 042	(14)	(0)	1 028	3 218	
Sporazumi o partnerstvu u održivom ribarstvu (SPPA) i regionalne organizacije za upravljanje ribarstvom (RFMO)	31	(0)	(22)	9	128	(115)	—	12	21	
Zaštita okoliša i klimatska politika (LIFE)	1 404	(2)	(315)	1 087	500	(23)	—	477	1 564	
Decentralizirane agencije	3	—	(3)	—	64	(61)	—	3	3	
Ostale aktivnosti i mjere	6	—	—	6	—	—	—	—	6	
Pilot-projekti i priprema djelovanja	21	(1)	(7)	13	7	—	—	7	20	
Posebne mjere	0	—	—	0	—	—	—	—	0	
Ukupno naslov 2 VFO-a	33 947	(180)	(11 860)	21 907	60 859	(44 882)	(0)	15 977	37 883	
3	1 734	(77)	(582)	1 075	1 422	(49)	—	1 373	2 447	
Fond za azil, migracije i integraciju (FAMI)										
Potrošači	35	(0)	(16)	19	28	(5)	—	22	41	
Kreativna Europa	177	(8)	(82)	87	218	(112)	—	105	193	
Instrument za hitnu potporu unutar Unije (IES)	109	(0)	(78)	31	199	(140)	—	59	90	
Fond za unutarnju sigurnost	1 191	(68)	(421)	703	730	(12)	—	718	1 420	
Informacijski sustavi	43	(3)	(25)	15	36	(4)	—	32	47	
Pravosuđe	93	(18)	(31)	44	54	(7)	—	46	90	
Prava, jednakost i građanstvo	117	(12)	(52)	53	64	(1)	—	63	115	
Mehanizam Unije za civilnu zaštitu	49	(11)	(16)	22	30	(8)	—	22	44	

u milijunima EUR

Program	Nepodmirene preuzete obveze na kraju prethodne godine						Preuzete obveze za tekuću godinu				Ukupne nepodmirene preuzete obveze na kraju godine
	Preuzete obveze prenesene iz prethodne godine	Opozivi Revalorizacije-Poništenja	Plaćanja	Nepodmirene preuzete obveze na kraju godine	Obveze preuzete tijekom godine	Plaćanja	Poništenje preuzetih obveza koje se ne mogu prenijeti	Nepodmirene preuzete obveze na kraju godine			
Europa za građane	23	(1)	(14)	9	27	(13)	—	13	22		
Hrana i hrana za životinje	323	(27)	(189)	108	261	(53)	—	208	316		
Zdravlje	127	(0)	(48)	78	66	(12)	—	54	133		
Decentralizirane agencije	41	(3)	(24)	15	882	(765)	—	117	132		
Pilot-projekti i pripremna djelovanja	31	(2)	(12)	16	9	(1)	—	8	24		
Posebne mjere	74	(2)	(61)	11	101	(35)	—	66	77		
Ukupno naslov 3 VFO-a	4 167	(231)	(1 650)	2 286	4 124	(1 217)	—	2 908	5 194		
4 Prepristupna pomoć (IPA II)	6 400	(56)	(1 408)	4 936	2 151	(187)	(0)	1 963	6 899		
Makrofinancijska pomoć (MFP)	10	(0)	(10)	0	40	(0)	—	40	40		
Jamstveni fond za vanjsko djelovanje	—	—	—	—	241	(241)	—	—	—		
Mehanizam Unije za civilnu zaštitu	15	(0)	(7)	8	12	(2)	—	10	18		
Inicijativa Volonteri za humanitarnu pomoć EU-a (EUAV)	17	—	(4)	13	17	(12)	—	5	18		
Fond za održivi razvoj (EFSD)	—	—	—	—	275	—	—	275	275		
Europski instrument za susjedstvo (ENI)	7 344	(182)	(1 678)	5 484	2 515	(336)	(0)	2 178	7 662		
Instrument za razvojnu suradnju (DCI)	8 282	(173)	(2 377)	5 732	3 175	(264)	—	2 911	8 643		
Instrument za partnerstvo (PI)	340	(7)	(83)	250	140	(14)	(0)	126	376		
Demokracija i ljudska prava (EIDHR)	346	(2)	(113)	230	187	(47)	—	140	370		
Instrument za doprinos stabilnosti i miru (IcSP)	626	(12)	(224)	390	268	(35)	(0)	233	623		
Humanitarna pomoć	964	(43)	(575)	346	2 101	(1 548)	(0)	553	899		
Zajednička vanjska i sigurnosna politika (ZVSP)	204	(10)	(65)	129	340	(225)	—	115	243		

u milijunima EUR

Program	Nepodmirene preuzete obveze na kraju prethodne godine					Preuzete obveze za tekuću godinu				Ukupne nepodmirene preuzete obveze na kraju godine
	Preuzete obveze prenesene iz prethodne godine	Opozivi Revalozicije Poništenja	Plaćanja	Nepodmirene preuzete obveze na kraju godine	Obveze preuzete tijekom godine	Plaćanja	Poništenje preuzetih obveza koje se ne mogu prenijeti	Nepodmirene preuzete obveze na kraju godine		
Suradnja u području nuklearne sigurnosti (INSC)	145	(5)	(46)	93	54	(26)	—	29	122	
Decentralizirane agencije	—	—	—	—	20	(20)	—	—	—	
Ostala djelovanja i programi	148	(16)	(23)	109	204	(158)	—	45	154	
Pilot-projekti i pripremna djelovanja	23	(2)	(8)	14	9	(1)	—	8	22	
Posebne mjere	111	(9)	(40)	62	66	(15)	—	51	113	
Ukupno naslov 4 VFO-a	24 974	(517)	(6 662)	17 795	11 814	(3 131)	(1)	8 682	26 478	
5 Mirovine	—	—	—	—	1 797	(1 797)	—	—	—	
Europske škole	1	(0)	(1)	—	196	(196)	—	0	0	
Decentralizirane agencije	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Pilot-projekti i pripremna djelovanja	2	(0)	(1)	1	5	(0)	—	4	6	
Administrativni rashodi Komisije	299	(22)	(276)	1	3 654	(3 301)	(0)	353	354	
Administrativni rashodi drugih institucija	431	20	(448)	3	4 142	(3 637)	0	505	507	
Ukupno naslov 5 VFO-a	732	(2)	(726)	4	9 794	(8 931)	(0)	863	867	
6 Naknade	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Ukupno naslov 6 VFO-a	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
8 Negativna pričuva	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Preneseni manjak	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Ukupno naslov 8 VFO-a	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

u milijunima EUR

Program	Nepodmirene preuzete obveze na kraju prethodne godine				Preuzete obveze za tekuću godinu				Ukupne nepodmirene preuzete obveze na kraju godine	
	Preuzete obveze prenesene iz prethodne godine		Nepodmirene preuzete obveze na kraju godine		Plaćanja	Obveze preuzete tijekom godine	Plaćanja	Poništenje preuzetih obveza koje se ne mogu prenijeti		Nepodmirene preuzete obveze na kraju godine
	Preuzete obveze prenesene iz prethodne godine	Opozivi Revalorizacije Poništenja	Plaćanja	Plaćanja						
9 Pričuva za pomoć u nuždi (EAR)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Europski fond za prilagodbu globalizaciji (EGF)	0	(0)	(0)	—	18	—	—	—	0	
Fond solidarnosti Europske unije (EUSF)	—	—	—	—	1 273	—	—	—	—	
Ukupno naslov 9 VFO-a	0	(0)	(0)	—	1 291	—	—	—	0	
Ukupno	238 759	(5 268)	(70 129)	163 362	171 150	(67 250)	(4)	103 896	267 258	

4.10. DETALJNI PRIKAZ VFO-a: NEPODMIRENE PREUZETE OBVEZE PO GODINI NASTANKA

Program	u milijunima EUR									
	< 2011.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	Ukupno	
1.1. Europski fond za strateška ulaganja (EFSU)	—	—	—	—	—	2	7	2 645	2 654	
Europski sustavi za satelitsku navigaciju (EGNOS/Galileo)	—	0	3	4	0	58	463	772	1 300	
Međunarodni termonuklearni reaktor (ITER)	—	—	—	796	98	260	306	267	1 727	
Europski program za promatranje Zemlje (Copernicus)	—	—	—	—	0	2	11	161	174	
Nuklearna sigurnost i razgradnja nuklearnih postrojenja	—	—	16	193	90	80	134	137	651	
Obzor 2020.	165	222	601	1 374	2 479	3 364	4 103	7 612	19 921	
Program Euratoma za istraživanje i osposobljavanje	0	8	1	4	12	30	51	92	198	
Konkurentnost poduzeća te malih i srednjih poduzeća (COSME)	2	2	32	254	10	77	213	317	908	

Program	u milijunima EUR									
	< 2011.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	Ukupno	
Obrazovanje, osposobljavanje i sport (Erasmus+)	0	0	1	5	46	99	185	368	704	
Zapošljavanje i socijalne inovacije (EaSI)	1	1	4	8	13	33	56	107	222	
Carina, Fiscalis i borba protiv prijevара	—	—	0	—	3	13	36	107	159	
Instrument za povezivanje Europe – energetika	6	2	5	3	330	314	401	616	1 678	
Instrument za povezivanje Europe – promet	29	17	157	82	467	447	1 009	1 464	3 673	
Instrument za povezivanje Europe – informacijska i komunikacijska tehnologija (IKT)	—	—	0	0	30	49	158	123	360	
Energetski projekti za pomoć gospodarskom oporavku (EERP)	515	30	—	—	—	—	(0)	—	545	
Decentralizirane agencije	—	—	—	—	—	0	5	44	49	
Ostala djelovanja i programi	22	8	7	23	30	39	92	191	412	
Pilot-projekti i pripremna djelovanja	0	2	1	2	1	6	12	41	66	
Posebne nadležnosti Komisije	0	0	1	6	11	17	41	99	174	
Ukupno naslov 1.1 VFO-a	741	294	829	2 754	3 620	4 893	7 283	15 162	35 576	
1.2. Regionalna konvergencija (manje razvijene regije)	519	229	509	7 711	1 079	19 224	23 744	29 406	82 421	
Tranzicijske regije	38	—	—	—	305	4 671	4 874	6 263	16 151	
Konkurentnost (razvijene regije)	58	9	58	1 663	611	6 621	7 523	9 327	25 870	
Najudaljenije i slabo naseljene regije	—	—	—	—	23	142	206	242	613	
Kohezijski fond	178	—	58	1 257	436	3 870	8 418	10 182	24 398	
Europska teritorijalna suradnja	41	—	9	170	—	284	917	2 092	3 514	
Tehnička pomoć	1	—	1	1	8	42	59	107	218	
Europska pomoć za najpotrebitije (FEAD)	—	—	—	—	2	181	391	528	1 101	
Inicijativa za zapošljavanje mladih	—	—	—	—	123	1 148	420	556	2 248	
Instrument za povezivanje Europe	—	—	—	—	472	728	1 917	1 588	4 704	

Program	u milijunima EUR									
	< 2011.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	Ukupno	
Pilot-projekti i pripremna djelovanja	0	—	—	0	1	1	7	13	22	
Ukupno naslov 1.2 VFO-a	834	238	635	10 802	3 060	36 912	48 475	60 304	161 260	
Ukupno naslov 1 VFO-a	1 575	532	1 464	13 556	6 680	41 805	55 759	75 467	196 837	
2 Europski fond za jamstva u poljoprivredi (EFIP)	—	—	—	—	0	12	22	275	309	
Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR)	34	—	1	623	303	4 228	13 378	14 175	32 742	
Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR)	84	0	11	268	8	971	847	1 028	3 218	
Sporazumi o partnerstvu u održivom ribarstvu (SFPA) i regionalne organizacije za upravljanje ribarstvom (RFMO)	—	—	—	—	—	—	9	12	21	
Zaštita okoliša i klimatska politika (LIFE)	108	57	63	100	180	258	321	477	1 564	
Decentralizirane agencije	—	—	—	—	—	—	—	3	3	
Ostale aktivnosti i mjere	—	—	—	—	—	—	6	—	6	
Pilot-projekti i pripremna djelovanja	—	0	1	1	5	1	6	7	20	
Posebne mjere	—	—	—	—	0	0	—	—	0	
Ukupno naslov 2 VFO-a	227	58	76	992	496	5 470	14 588	15 977	37 883	
3 Fond za azil, migracije i integraciju (FAMI)	14	10	19	64	6	67	896	1 373	2 447	
Potrošači	—	—	0	0	1	4	13	22	41	
Kreativna Europa	0	1	1	4	8	17	56	105	193	
Instrument za hitnu potporu unutar Unije (IES)	—	—	—	—	—	—	31	59	90	
Fond za unutarnju sigurnost	9	14	43	28	14	109	485	718	1 420	
Informacijski sustavi	0	1	0	0	6	2	6	32	47	
Pravosuđe	0	1	2	4	7	9	21	46	90	
Prava, jednakost i građanstvo	0	3	4	3	7	9	26	63	115	
Mehanizam Unije za civilnu zaštitu	—	—	0	0	3	6	13	22	44	

Program	u milijunima EUR									
	< 2011.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	Ukupno	
Ostala djelovanja i programi	11	4	7	9	20	27	32	45	154	
Pilot-projekti i pripremna djelovanja	4	0	2	0	1	5	1	8	22	
Posebne mjere	0	0	2	1	5	16	37	51	113	
Ukupno naslov 4 VFO-a	1 036	543	1 054	2 232	2 675	4 226	6 030	8 682	26 478	
5 Mirovine	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Europske škole	—	—	—	—	—	—	—	0	0	
Decentralizirane agencije	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Pilot-projekti i pripremna djelovanja	—	—	—	—	—	—	1	4	6	
Administrativni rashodi Komisije	—	—	—	0	0	0	1	353	354	
Administrativni rashodi drugih institucija	0	0	0	0	0	0	3	505	507	
Ukupno naslov 5 VFO-a	—	—	—	0	0	0	4	863	867	
6 Naknade	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Ukupno naslov 6 VFO-a	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
8 Negativna pričuva	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Preneseni manjak	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Ukupno naslov 8 VFO-a	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
9 Pričuva za pomoć u nuždi (EAR)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Europski fond za prilagodbu globalizaciji (EGF)	—	—	—	—	—	—	—	0	0	
Fond solidarnosti Europske unije (EUSF)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Ukupno naslov 9 VFO-a	—	—	—	—	—	—	—	0	0	
Ukupno	2 878	1 166	2 668	16 893	9 928	51 779	78 050	103 896	267 258	

5. IZVRŠENJE PRORAČUNA PO INSTITUCIJI
5.1. IZVRŠENJE PRORAČUNSKIH PRIHODA

u milijunima EUR

Institucija	Odobreni prihodi		Utvrđena prava			Prihodi			Primici kao % proračuna	Nepodmireno
	Doneseni početni proračun	Doneseni konačni proračun	Tekuća godina	Preneseno	Ukupno	Od prava u tekućoj godini	Od prenesenih prava	Ukupno		
<i>Europski parlament</i>	159	159	207	21	227	204	3	207	130%	20
<i>Europsko vijeće i Vijeće</i>	52	52	79	1	80	77	1	78	149%	2
<i>Komisija</i>	134 139	126 419	140 350	6 883	147 234	135 846	3 177	139 023	110%	8 210
<i>Sud</i>	54	54	52	0	52	52	0	52	96%	0
<i>Revizorski sud</i>	20	20	21	0	21	21	0	21	103%	0
<i>Gospodarski i socijalni odbor</i>	11	11	16	0	16	16	0	16	140%	—
<i>Odbor regija</i>	9	9	12	0	12	12	0	12	137%	—
<i>Europski ombudsman</i>	1	1	1	0	1	1	0	1	82%	—
<i>Europski nadzornik za zaštitu podataka</i>	1	1	1	0	1	1	0	1	74%	—
<i>Europska služba za vanjsko djelovanje</i>	44	44	282	1	282	280	1	281	643%	2
Ukupno	134 490	126 771	141 020	6 906	147 926	136 509	3 182	139 691	110%	8 235

Konsolidiranim izvještajem o izvršenju općeg proračuna EU-a obuhvaćeno je kao i prethodnih godina izvršenje proračuna svih institucija jer je u proračunu EU-a za svaku instituciju osiguran poseban proračun. U proračunu EU-a nije predviđen poseban proračun za agencije, a one se djelomično financiraju iz proračunskih subvencija Komisije.

Treba napomenuti da osim svojeg proračuna ESVD prima i doprinose Komisije u iznosu od 144 milijuna EUR (2016.: 140 milijuna EUR) i ERF-a u iznosu od 72 milijuna EUR (2016.: 44 milijuna EUR). Navedena proračunska sredstva stavljaju se na raspolaganje ESVD-u (kao namjenski prihodi) kako bi se pokrili prvenstveno troškovi osoblja Komisije koje radi u delegacijama EU-a kojima administrativno upravlja ESVD.

5.2. IZVRŠENJE ODOBRENIH SREDSTAVA ZA PREUZIMANJE OBVEZA

Institucija	Ukupna raspoloživa odobrena sredstva	Preuzete obveze						Odobrena sredstva prenesena u 2018.				Istekla odobrena sredstva				Ukupno	
		1	2	3	4	Ukupno	%	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12			
															iz donesenog konačnog proračuna		iz prijenosa iz prijenosa
						6=5/1											
Europski parlament	1 999	1 890	0	49	1 938	97%	41	0	41	0	41	0	0	20	0	0	20
Europsko vijeće i Vijeće	609	518	0	24	542	89%	23	0	23	0	23	0	0	44	0	0	44
Komisija	1 72 231	154 892	566	11 551	167 009	97%	4 195	788	4 983	788	4 983	9	0	231	9	0	240
Sud	401	394	0	1	395	98%	1	0	1	0	1	0	0	5	0	0	5
Revizorski sud	141	138	0	0	138	98%	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	3
Gospodarski i socijalni odbor	138	129	0	4	133	96%	0	0	0	0	0	0	0	5	0	0	5
Odbor regija	97	91	0	4	95	98%	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	2
Europski ombudsman	11	10	0	0	10	94%	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Europski nadzornik za zaštitu podataka	11	10	0	0	10	89%	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Europska služba za vanjsko djelovanje	937	658	0	221	880	94%	55	0	55	0	55	0	0	2	0	0	2
Ukupno	1 76 576	158 730	567	11 854	171 150	97%	4 315	788	5 103	788	5 103	9	314	314	9	0	323

u milijunima EUR

5.3. IZVRŠENJE ODOBRENIH SREDSTAVA ZA PLAĆANJE

Institucija	u milijunima EUR												
	Izvršena plaćanja				Odobrena sredstva prenesena u 2018.				Istekla odobrena sredstva				
	Ukupna raspoloživa odobrena sredstva	iz donesenog konačnog proračuna	iz prijenosa	iz namjenjanih prihoda	Ukupno	%	automatski prijenosi	prije-nosi na temelju odluke	iz namjenjanih prihoda	Ukupno	iz donesenog konačnog proračuna	iz prijenosa	iz namjenjanih prihoda
1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9	10=7+8+9	11	12	13	14
Europski parlament	2 285	263	41	1 904	83 %	290	0	48	338	20	22	0	42
Europsko vijeće i Vijeće	671	57	23	547	81 %	52	0	24	75	44	6	0	50
Komisija	141 230	1 167	10 800	133 294	94 %	862	458	6 359	7 680	201	54	0	255
Sud	423	19	1	393	93 %	21	0	1	22	5	3	0	8
Revizorski sud	151	8	0	138	92 %	8	0	0	8	3	1	0	4
Gospodarski i socijalni odbor	147	7	3	131	89 %	9	0	1	10	5	1	0	6
Odbor regija	105	7	2	93	88 %	8	0	2	9	2	1	0	3
Europski ombudsman	12	1	0	10	87 %	1	0	0	1	1	0	0	1
Europski nadzornik za zaštitu podataka	12	1	0	9	77 %	1	0	0	1	1	0	0	1
Europska služba za vanjsko djelovanje	1 035	85	203	859	83 %	86	0	77	163	2	11	—	13
Ukupno	146 071	1 615	11 073	137 379	94 %	1 338	458	6 512	8 308	284	99	0	384

6. IZVRŠENJE PRORAČUNA AGENCIJA

6.1. PRORAČUNSKI PRIHODI

Agencija	Područje politike – financijska sredstva Komisije	Doneseni konačni proračun	u milijunima EUR	
			Primljeni iznosi	
Agencija za suradnju energetske regulatora (ACER)	6	13	13	
Ured Tijela europskih regulatora za elektroničke komunikacije (BEREC)	9	4	4	
Ured Zajednice za biljne sorte (CPVO)	17	16	16	
Izvršna agencija za potrošače, zdravlje, poljoprivredu i hranu (CHAFEA)	17	10	10	
Izvršna agencija za obrazovanje, audiovizualnu politiku i kulturu (EACEA)	15	50	50	
Europska agencija za sigurnost i zdravlje na radu (EU-OSHA)	4	15	15	
Europska agencija za operativno upravljanje opsežnim informacijskim sustavima u području slobode, sigurnosti i pravde (eu-LISA)	18	68	70	
Europski potporni ured za azil (EASO)	18	79	80	
Europska agencija za sigurnost zračnog prometa (EASA)	6	192	153	
Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo (EBA)	12	38	39	
Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu (Frontex)	18	281	294	
Europski centar za sprečavanje i kontrolu bolesti (ECDC)	17	58	59	
Europski centar za razvoj strukovnog osposobljavanja (CEDEFOP)	15	18	18	
Europska agencija za kemikalije (ECHA)	2	112	114	
Europska agencija za okoliš (EEA)	7	70	68	
Europska agencija za kontrolu ribarstva (EFCA)	11	17	17	
Europska agencija za sigurnost hrane (EFSA)	17	81	81	
Europska zaklada za poboljšanje životnih i radnih uvjeta (Eurofound)	4	20	20	
Agencija za europske globalne navigacijske satelitske sustave (GNSS)	6	28	704	
Europski institut za ravnopravnost spolova (EIGE)	4	8	8	
Europski institut za inovacije i tehnologiju (EIT)	15	303	304	
Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje (EIOPA)	12	24	24	
Europska agencija za pomorsku sigurnost (EMSA)	6	79	78	

u milijunima EUR

Agencija	Područje politike – financijska sredstva Komisije	Doneseni konačni proračun	Primljeni iznosi
Europska agencija za lijekove (EMA)	2	331	317
Europski centar za praćenje droga i ovisnosti o drogama (EMCDDA)	18	16	16
Europski policijski ured	18	118	120
Izvršna agencija Europskog istraživačkog vijeća (ERCEA)	8	47	47
Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala (ESMA)	12	42	42
Europska zaklada za osposobljavanje (ETF)	15	20	20
Agencija Europske unije za temeljna prava (FRA)	18	23	23
Agencija Europske unije za osposobljavanje u području izvršavanja zakonodavstva (CEPOL)	18	9	10
Agencija Europske unije za mrežnu i informacijsku sigurnost (ENISA)	9	11	11
Agencija Europske unije za željeznice	6	31	32
Ured Europske unije za intelektualno vlasništvo (EUIPO)	12	401	245
Ured Europske unije za pravosudnu suradnju (EUROJUST)	33	48	49
Izvršna agencija za mala i srednja poduzeća (EASME)	6	43	43
Fusion for Energy (F4E)	8	848	860
Izvršna agencija za inovacije i mreže (INEA)	6	24	24
Izvršna agencija za istraživanje (REA)	8	67	67
Prevoditeljski centar za tijela Europske unije	15	49	44
Ukupno		3 714	4 212

u milijunima EUR

Vrsta prihoda	Doneseni konačni proračun	Primljeni iznosi
Subvencije Komisije	2 429	2 429
Prihod od naknada	677	664
Ostali prihodi	608	1 118
Ukupno	3 714	4 212

6.2. ODOBRENA SREDSTVA ZA PREUZIMANJE OBVEZA I ODOBRENA SREDSTVA ZA PLAĆANJE PO AGENCIJAMA

u milijunima EUR

Agencija	Odobrena sredstva za preuzete obveze		Odobrena sredstva za plaćanje	
	Ukupna dostupna odobrena sredstva	Preuzete obveze	Ukupna dostupna odobrena sredstva	Izvršena plaćanja
Agencija za suradnju energetskih regulatora (ACER)	13	13	19	16
Ured Tijela europskih regulatora za elektroničke komunikacije (BEREC)	4	4	5	4
Ured Zajednice za biljne sorte (CPVO)	19	17	17	15
Izvršna agencija za potrošače, zdravlje, poljoprivredu i hranu (CHAFEA)	10	9	11	8
Izvršna agencija za obrazovanje, audiovizualnu politiku i kulturu (EACEA)	50	49	55	48
Europska agencija za sigurnost i zdravlje na radu (EU-OSHA)	16	15	20	15
Europska agencija za operativno upravljanje opsežnim informacijskim sustavima u području slobode, sigurnosti i pravde (eu-LISA)	158	155	78	67
Europski potporni ured za azil (EASO)	91	86	87	75
Europska agencija za sigurnost zračnog prometa (EASA)	227	160	236	147
Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo (EBA)	38	37	41	36
Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu (Frontex)	310	297	384	264
Europski centar za sprečavanje i kontrolu bolesti (ECDC)	59	58	70	58
Europski centar za razvoj strukovnog osposobljavanja (CEDEFOP)	18	18	19	17
Europska agencija za kemikalije (ECHA)	112	109	126	110
Europska agencija za okoliš (EEA)	90	74	95	56
Europska agencija za kontrolu ribarstva (EFCA)	18	17	19	14
Europska agencija za sigurnost hrane (EFSA)	80	80	90	83
Europska zaklada za poboljšanje životnih i radnih uvjeta (Eurofound)	21	20	24	20
Agencija za europske globalne navigacijske satelitske sustave (GNSS)	3 744	1 895	1 192	668
Europski institut za ravnopravnost spolova (EIGE)	8	8	10	8
Europski institut za inovacije i tehnologiju (EIT)	317	289	308	306
Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje (EIOPA)	24	24	26	23
Europska agencija za pomorsku sigurnost (EMSA)	101	91	94	72

u milijunima EUR

Agencija	Odobrena sredstva za preuzete obveze		Odobrena sredstva za plaćanje	
	Ukupna dostupna odobrena sredstva	Preuzete obveze	Ukupna dostupna odobrena sredstva	Izvršena plaćanja
Europska agencija za lijekove (EMA)	331	302	374	292
Europski centar za praćenje droga i ovisnosti o drogama (EMCDDA)	17	16	17	16
Europski policijski ured	129	125	139	119
Izvršna agencija Europskog istraživačkog vijeća (ERCEA)	47	47	50	47
Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala (ESMA)	46	45	50	44
Europska zaklada za osposobljavanje (ETF)	20	20	21	20
Agencija Europske unije za temeljna prava (FRA)	23	23	29	22
Agencija Europske unije za osposobljavanje u području izvršavanja zakonodavstva (CEPOL)	11	10	12	10
Agencija Europske unije za mrežnu i informacijsku sigurnost (ENISA)	11	11	12	11
Agencija Europske unije za željeznice	32	31	34	29
Ured Europske unije za intelektualno vlasništvo (EUIPO)	417	236	437	230
Ured Europske unije za pravosudnu suradnju (EUROJUST)	50	49	58	49
Izvršna agencija za mala i srednja poduzeća (EASME)	43	42	47	40
Fusion for Energy (F4E)	879	879	869	835
Izvršna agencija za inovacije i mreže (INEA)	24	24	25	24
Izvršna agencija za istraživanje (REA)	67	67	70	66
Prevoditeljski centar za tijela Europske unije	49	46	53	46
Ukupno	7 726	5 501	5 323	4 033

u milijunima EUR

Vrsta	Odobrena sredstva za preuzete obveze		Odobrena sredstva za plaćanje	
	Ukupna dostupna odobrena sredstva	Preuzete obveze	Ukupna dostupna odobrena sredstva	Izvršena plaćanja
Administrativni rashodi	364	350	436	339
Rashodi za poslovanje	6 227	4 045	3 737	2 593
Rashodi za poslovanje za posebne projekte	3	2	3	2
Osoblje	1 133	1 104	1 148	1 099
Ukupno	7 726	5 501	5 323	4 033

POJMOVNIK

Aktuarske pretpostavke

Pretpostavke koje se primjenjuju za izračun troškova budućih događaja koji utječu na obveze za mirovine.

Aktuarski dobici i gubici

Promjene aktuarskih manjkova ili viškova za planove definiranih primanja. One proizlaze iz razlika između prethodnih aktuarskih pretpostavki i onoga što se zaista dogodilo te zbog učinaka promjena aktuarskih pretpostavki.

Administrativna odobrena sredstva

Administrativna odobrena sredstva uključuju tekuće troškove institucija i subjekata (osoblje, zgrade, uredska oprema).

Doneseni proračun

Prijedlog proračuna postaje doneseni proračun nakon što ga odobri Proračunsko tijelo.

Izmjena proračuna

Odluka donesena tijekom proračunske godine o izmjeni (povećanje, smanjenje, prijenos) stavki donesenog proračuna za tu godinu.

Iznosi koji će se zatražiti od država članica

To su rashodi nastali tijekom izvještajnog razdoblja koji će se trebati financirati iz budućih proračuna, tj. koje će trebati financirati države članice. To je posljedica činjenice da se istovremeno koriste financijski izvještaji temeljeni na načelu nastanka poslovnih događaja i proračuna temeljenog na gotovinskom obračunu.

Godišnje izvješće o radu (AAR)

U godišnjim izvješćima o radu navode se rezultati poslovanja u odnosu na, među ostalim, utvrđene ciljeve, povezane rizike i oblik unutarnje kontrole. Od proračunske godine 2001. za Komisiju, a od 2003. i za sve institucije Europske unije, „dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja ovlasti” mora podnijeti godišnje izvješće o radu svojoj instituciji o izvršavanju svojih dužnosti, zajedno s financijskim i upravljačkim podacima.

Odobrena sredstva

Financiranje proračuna. U proračunu se predviđaju obveze i plaćanja (gotovinski ili bankovni prijenosi korisnicima). Odobrena sredstva za preuzimanje obveza i odobrena sredstva za plaćanje često se razlikuju (diferencirana odobrena sredstva) jer se za višegodišnje programe i projekte obveze često preuzimaju u potpunosti u onoj godini u kojoj su ti programi i projekti doneseni, a plaćaju se tijekom nekoliko godina kako provedba programa i projekta napreduje. Nediferencirana odobrena sredstva odnose se na administrativne rashode, za pružanje potpore poljoprivrednom tržištu te su izravna plaćanja i odobrena sredstva za preuzimanje obveza jednaka odobrenim sredstvima za plaćanje.

Namjenski prihodi

Posebni prihodi primljeni za financiranje određenih stavki rashoda. Glavni izvor vanjskih namjenskih prihoda jesu financijski doprinosi trećih zemalja za programe koje financira Unija. Glavni izvor unutarnjih namjenskih prihoda jesu prihodi od trećih strana za robu, usluge ili poslove koji su im isporučeni na njihov zahtjev; prihodi koji proizlaze iz otplate pogrešno isplaćenih iznosa i prihodi od prodaje publikacija i filmova, uključujući one na elektroničkim medijima.

Financijska imovina raspoloživa za prodaju

Sva financijska imovina (osim izvedenica) koja se prema Međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor mjeri po fer vrijednosti i za koje se sve promjene fer vrijednosti priznaju kao pričuva neto imovine do trenutka prestanka priznavanja (ili umanjavanja).

Proračunska linija

Kada je riječ o strukturi proračuna, prihodi i rashodi prikazuju se u proračunu u skladu s obvezujućim nazivljem koje je uvelo proračunsko tijelo u kojem se uzimaju u obzir narav i svrha svake stavke. Pojedinačni naslovi (naziv, poglavlje, članak ili linija) sadržavaju formalni opis nazivlja.

Poništenje odobrenih sredstava

Neiskorištena odobrena sredstva koja se više ne mogu upotrijebiti.

Prijenos odobrenih sredstava

Iznimka od načela jedne godine kojom se omogućuje da se odobrena sredstva koja nisu iskorištena u određenoj proračunskoj godini mogu, u strogim uvjetima, iznimno prenijeti za upotrebu u narednoj godini.

Obveze

Pravno jamstvo za pružanje financijskih sredstava u određenim uvjetima. EU se obvezuje nadoknaditi svoj dio troškova projekta koji financira EU. Današnje su obveze sutrašnja plaćanja. Današnja su plaćanja jučerašnje obveze.

Odobrena sredstva za preuzimanje obveza

Odobrena sredstva za preuzimanje obveza obuhvaćaju ukupne troškove pravnih obveza (ugovora, sporazuma/odluka o dodjeli bespovratnih sredstava) koji se mogu potpisati u tekućoj financijskoj godini.

Tekući troškovi rada u službi

Povećanje obveza za planove koji proizlaze iz rada u službi u tekućoj financijskoj godini.

Opoziv

Akt kojim se poništava prethodna obveza (ili njezin dio).

Planovi definiranih primanja

Plan za mirovine ili ostala mirovinska primanja u kojemu se primanja određuju pravilima plana neovisno o uplaćenim doprinosima, a primanja nisu izravno povezana s ulaganjima u plan. Plan se može financirati ili se ne mora financirati.

Izvedenice

Financijski instrumenti čija je vrijednost povezana s promjenama vrijednosti drugog financijskog instrumenta, pokazatelja ili robe. Za razliku od vlasnika primarnog financijskog instrumenta (npr. državne obveznice), koji ima neograničeno pravo na primanje novca (ili nekog drugog oblika ekonomske pogodnosti) u budućnosti, vlasnik izvedenice ima samo ograničeno pravo na primanje takve pogodnosti. Primjer izvedenice jest valutni terminski ugovor.

Izravno upravljanje

Način izvršenja proračuna. U okviru izravnog upravljanja proračun izravno izvršavaju službe Komisije, izvršne agencije ili uzajamni fondovi.

Diskontna stopa

Stopa koja se upotrebljava za prilagodbu vremenske vrijednosti novca. Diskontiranje je tehnika koja se primjenjuje za usporedbu troškova i koristi koji se javljaju u različitim vremenskim razdobljima.

Efektivna kamatna stopa

Stopa kojom se procijenjeni budući novčani primici ili plaćanja tijekom očekivanog životnog vijeka financijske imovine ili financijske obveze diskontiraju na neto knjigovodstvenu vrijednost imovine ili obveze.

Financijska imovina ili obveze određeni po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka

Sva financijska imovina ili sve financijske obveze koje se prema Međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor mjere po fer vrijednosti i za koje se sve promjene fer vrijednosti priznaju kroz račun dobiti ili gubitka u razdoblju (tj. izvedenice).

Financijska korekcija

Svrha je financijskih korekcija zaštititi proračun EU-a od tereta neispravnih ili nepravilnih rashoda. Kada je riječ o rashodima u okviru podijeljenog upravljanja, odgovornost za povrat nepravilno izvršenih plaćanja prvenstveno imaju države članice.

„Potvrđena” financijska korekcija jest ona koju je prihvatila predmetna država članica. „Utvrđena” financijska korekcija jest ona koja je donesena odlukom Komisije, a uvijek predstavlja neto korekciju, pri čemu država članica mora vratiti neispravno isplaćena sredstva u proračun EU-a, čime dolazi do konačnog smanjenja dodijeljene financijske omotnice predmetnoj državi članici. Potvrđene i utvrđene financijske korekcije prikazuju se u ovom izvještaju kao jedna kategorija.

„Provedena” financijska korekcija jest ona kojom se ispravila uočena nepravilnost.

Neizravno upravljanje

Način izvršenja proračuna. U okviru neizravnog upravljanja Komisija povjerava zadaću izvršenja proračuna tijelima prava Unije ili nacionalnog prava.

Prekidi i obustave

Ako Komisija utvrdi, na temelju vlastitog djelovanja ili na temelju informacija koje su joj dostavila revizorska tijela, da država članica nije uklonila ozbiljne nedostatke sustava za upravljanje i kontrolu i/ili ispravila nepravilne rashode koji su prijavljeni i potvrđeni, ona može prekinuti ili obustaviti plaćanja.

Nepravilnost

Nepravilnost je čin koji nije u skladu s pravilima EU-a i koji može imati negativan utjecaj na financijske interese EU-a, a koji može biti posljedica stvarnih pogrešaka koje su počinili korisnici koji potražuju sredstva ili tijela koja su odgovorna za plaćanje. Ako se nepravilnost izvrši namjerno, ona predstavlja prijevare.

Istekla odobrena sredstva

Neiskorištena odobrena sredstva koja se poništavaju na kraju financijske godine. Istek znači poništenje cijelog odobrenja za stvaranje rashoda i/ili preuzimanje obveza ili njegova dijela koji se odnosi na ta odobrena sredstva. Samo u slučaju zajedničkih poduzeća, kako je određeno u njihovim financijskim pravilima, sva neiskorištena odobrena sredstva mogu se unijeti u procjenu prihoda i rashoda za sljedeće tri financijske godine (tzv. pravilo „N+3”). Stoga se istekla odobrena sredstva za zajednička poduzeća mogu ponovno aktivirati do financijske godine „N+3”.

Vlastita sredstva

Predstavljaju glavna financijska sredstva za institucije i tijela EU-a te su definirana Uredbom br. 609/2014 o vlastitim sredstvima. Vlastita sredstva sastoje se od sredstava na temelju BND-a, sredstava na temelju PDV-a i tradicionalnih vlastitih sredstava.

Odobrena sredstva za plaćanje

Odobrena sredstva za plaćanje obuhvaćaju rashode koji se trebaju platiti u tekućoj godini, a koji proizlaze iz pravnih obveza koje su preuzete u tekućoj godini i/ili prethodnih godina.

Pretfinanciranje

Plaćanje kojemu je svrha da korisniku osigura likvidna sredstva. Može se razdijeliti na više obroka u skladu s odredbama predmetnog ugovora, odluke, sporazuma ili osnovnog pravnog akta. Likvidna sredstva ili predujam koriste se za namjenu za koju su dobiveni tijekom razdoblja utvrđenog u sporazumu ili se vraćaju.

Preventivna mjera

Preventivne mjere, koje Komisija može upotrijebiti kako bi zaštitila proračun EU-a kada postane svjesna mogućih nedostataka, uključuju privremeni prekid ili obustave plaćanja iz proračuna EU-a za neki operativni program.

Nepodmirene obveze (reste à liquider – RAL)

Predstavlja iznos za koji je preuzeta proračunska obveza, ali još nije izvršeno plaćanje. Ti iznosi predstavljaju obveze koje EU mora platiti u narednim godinama, a izravno proizlaze iz postojanja višegodišnjih programa i nesklada između odobrenih sredstava za preuzimanje obveza i odobrenih sredstava za plaćanje.

Podijeljeno upravljanje

Način izvršenja proračuna. Na temelju načela podijeljenog upravljanja zadaće izvršenja proračuna povjeravaju se državama članicama. Oko 80 % rashoda EU-a izvršava se na ovaj način.

Tradicionalna vlastita sredstva

Ova sredstva predstavljaju prihode za EU i dio su „vlastitih sredstava” kojima se financiraju aktivnosti EU-a. Tradicionalna vlastita sredstva definirana su Uredbom br. 609/2014 o vlastitim sredstvima, a sastoje se od carinskih pristojbi i pristojbi na šećer.

Prijenosi (između proračunskih linija)

Prijenosi između proračunskih linija znače prijenos odobrenih sredstava iz jedne proračunske linije u drugu tijekom jedne financijske godine, što predstavlja iznimku od proračunskog načela specifikacije. Međutim, prijenosi su izričito dopušteni prema Ugovoru o funkcioniranju Europske unije u skladu s uvjetima utvrđenima Financijskom uredbom. Financijskom uredbom utvrđuju se različite vrste prijenosa, ovisno o tome provode li se unutar proračunske glave, poglavlja, članka ili naslova ili između njih, a za svaku vrstu potrebna je posebna razina odobrenja.

POPIS POKRATA

AAR	Godišnje izvješće o radu
ABB	Priprema proračuna na temelju aktivnosti
ABM	Upravljanje na temelju djelatnosti
ACER	Agencija za suradnju energetske regulatora
AMIF	Fond za azil, migracije i integraciju
AOD	Dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja ovlasti
ARTEMIS	Napredna istraživačka aktivnost i tehnologija o ugrađenim računalnim sustavima
ATM	Upravljanje zračnim prometom
BBI	Zajedničko poduzeće za bioindustriju
BEREC	Ured Tijela europskih regulatora za elektroničke komunikacije
BIC	Konzorcij za bioindustriju
BIS	Banka za međunarodne namire
BOP	Platna bilanca
Fond BUFI	Fond za novčane kazne koje se uplaćuju u proračun
ZPP	Zajednička poljoprivredna politika
CCS LGF	Instrument jamstva za kulturni i kreativni sektor
CEDEFOP	Europski centar za razvoj strukovnog osposobljavanja
CEF	Instrument za povezivanje Europe
CEF DI	Dužnički instrument u okviru Instrumenta za povezivanje Europe
CEPOL	Agencija Europske unije za osposobljavanje u području izvršavanja zakonodavstva
KF	Kohezijski fond
CHAFEA	Izvršna agencija za potrošače, zdravlje, poljoprivredu i hranu
CIP	Okvirni program za konkurentnost i inovacije
COM	Komisija
COSME	Program za konkurentnost poduzeća te malih i srednjih poduzeća
COSO	Odbor sponzorskih organizacija Povjerenstva Treadway
CPR	Uredba o zajedničkim odredbama
CPVO	Ured Zajednice za biljne sorte
D&WM	Razgradnja postrojenja i upravljanje otpadom
EACEA	Izvršna agencija za obrazovanje, audiovizualnu politiku i kulturu
EPFRR	Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj
EFJP	Europski fond za jamstva u poljoprivredi

EFSPJ	Europski fond za smjernice i jamstva u poljoprivredi
EASA	Europska agencija za sigurnost zračnog prometa
EaSI	Zapošljavanje i socijalne inovacije
EASME	Izvršna agencija za mala i srednja poduzeća
EASO	Europski potporni ured za azil
EBA	Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo
EBOR	Europska banka za obnovu i razvoj
ECA	Europski revizorski sud
ESB	Europska središnja banka
ECDC	Europski centar za sprečavanje i kontrolu bolesti
ECHA	Europska agencija za kemikalije
ECOFIN	Vijeće za ekonomska i financijska pitanja
EZUČ	Europska zajednica za ugljen i čelik
ECSEL	Zajedničko poduzeće za elektroničke komponente i sustave za vodeći položaj u Europi
ERF	Europski razvojni fond
EDIF	Instrument za jamstvo u okviru instrumenta za razvoj poduzetništva i inovacija na zapadnom Balkanu
EGP	Europski gospodarski prostor
EGP	Europska agencija za okoliš
ESVD	Europska služba za vanjsko djelovanje
EFCA	Europska agencija za kontrolu ribarstva
EFR	Europski fond za ribarstvo
EFSA	Europska agencija za sigurnost hrane
EFSD	Europski fond za održivi razvoj
EFSE	Europski fond za jugoistočnu Europu
EFSF	Europski fond za financijsku stabilnost
EFSSU	Europski fond za strateška ulaganja
MEFS	Mehanizam za europsku financijsku stabilnost
EFTA	Europsko udruženje slobodne trgovine
EGNOS	Europski geostacionarni navigacijski sustav
EIB	Europska investicijska banka
EIF	Europski investicijski fond
EIGE	Europski institut za ravnopravnost spolova

EIOPA	Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje
EIT	Europski institut za inovacije i tehnologiju
ElectriFI	Inicijativa za financiranje elektrifikacije
EMA	Europska agencija za lijekove
EMCDDA	Europski centar za praćenje droga i ovisnosti o drogama
EFPR	Europski fond za pomorstvo i ribarstvo
EMSA	Europska agencija za pomorsku sigurnost
EMU	Ekonomska i monetarna unija
ENEF	Fond za razvoj poduzeća
ENIAC	Europsko savjetodavno vijeće za inicijativu u području nanoelektronike
ENIF	Fond za inovacije u poduzećima
ENISA	Agencija Europske unije za mrežnu i informacijsku sigurnost
ENPI	Europski instrument za susjedstvo i partnerstvo
EP	Europski parlament
ERCEA	Izvršna agencija Europskog istraživačkog vijeća
EFRR	Europski fond za regionalni razvoj
ESA	Europska svemirska agencija
ESF	Europski socijalni fond
ESIF	Europski strukturni i investicijski fondovi
ESM	Europski stabilizacijski mehanizam
ESMA	Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala
ETF	Instrument Europskog tehnološkog mehanizma za novoosnovana poduzeća iz 1998.
ETF	Europska zaklada za osposobljavanje
EU	Europska unija
EUIPO	Ured Europske unije za intelektualno vlasništvo
EU-LISA	Europska agencija za operativno upravljanje opsežnim informatičkim sustavima u području slobode, sigurnosti i pravde
EUMETSAT	Europska organizacija za iskorištavanje meteoroloških satelita
EU-OSHA	Europska agencija za sigurnost i zdravlje na radu
Euratom	Europska zajednica za atomsku energiju
Eurofound	Europska zaklada za poboljšanje životnih i radnih uvjeta
EUROJUST	Ured Europske unije za pravosudnu suradnju
EUROPOL	Europski policijski ured
F4E	Fusion for Energy
FCH	Zajedničko poduzeće za gorive ćelije i vodik
FIFG	Financijski instrument za upravljanje ribarstvom
FIFO	Fifo metoda procjene zaliha
FP7	Sedmi okvirni program za istraživanje i tehnološki razvoj
FU	Financijska uredba

FRA	Agencija Europske unije za temeljna prava
Frontex	Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu
FSDA	Rasprava o financijskom izvještaju i njegova analiza
BDP	Bruto domaći proizvod
GMES	Globalno praćenje okoliša i sigurnosti
BND	Bruto nacionalni dohodak
GNSS	Globalni navigacijski satelitski sustavi
H2020	Obzor 2020.
ICSLT	Međunarodna tablica duljine života javnih službenika
IFRP	Integrirani paket za financijsko izvješćivanje
IIW	Dio za infrastrukturu i inovacije
MMF	Međunarodni monetarni fond
IMI	Zajedničko poduzeće za inicijativu za inovativne lijekove
INEA	Izvršna agencija za inovacije i mreže
IPA II	Instrument pretpristupne pomoći
IPSAS	Međunarodni računovodstveni standardi za javni sektor
FUS	Fond za unutarnju sigurnost
IT	Informacijska tehnologija
ITER	Međunarodni termonuklearni eksperimentalni reaktor
JAP	Zajednički akcijski plan
JRC	Zajednički istraživački centar
ZP	Zajedničko poduzeće
LGTT	Instrument za kreditna jamstva za projekte TEN-T
MAP	Višegodišnji program – program za financijsku uključenost MMSP-ova
MEP	Zastupnik u Europskom parlamentu
Makrofinancijska pomoć	Makrofinancijska pomoć
VFO	Višegodišnji financijski okvir
MSME	Mikro, mala i srednja poduzeća
NEETs	Osobe koje nisu zaposlene, ne obrazuju se i ne osposobljavaju
ORD	Odluka o vlastitim sredstvima
PBI	Inicijativa projektnih obveznica
PF4EE	Instrument za privatno financiranje energetske učinkovitosti
PGF	Jamstveni fond za sudionike
PMF	Europski instrument mikrofinanciranja Progress

JPP	Javno-privatno partnerstvo
PSEO	Mirovinski program za europske dužnosnike
R&I	Istraživanje i inovacije
RAL	„Reste à Liquider” (nepodmirene obveze)
REA	Izvršna agencija za istraživanje
RSFF	Instrument za financiranje na temelju podjele rizika
RTD	Istraživanje, tehnološki razvoj i demonstracijske aktivnosti
S&P	Standard & Poor's Financial Services LLC
SANAD	Fond MENA za mikro, mala i srednja poduzeća
SAPARD	Posebni pristupni program za poljoprivredu i ruralni razvoj
SEMED	Program za financijsku uključenost MMSP-ova na području južnog i istočnog Mediterana
SESAR	Zajedničko poduzeće za istraživanja o upravljanju zračnim prometom jedinstvenog europskog neba
SIUGI	Instrument za neograničena jamstva u okviru inicijative za MSP-ove
MSP	Mala i srednja poduzeća
SMEW	Dio za MSP-ove (dio za mala i srednja poduzeća)
UFEU	Ugovor o funkcioniranju Europske unije
TVS	Tradicionalna vlastita sredstva
TRDI	Privremeni instrument za ruralni razvoj
PDV	Porez na dodanu vrijednost
YEI	Inicijativa za zapošljavanje mladih

**IZJAVA O JAMSTVU KOJU SUD UPUĆUJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU – IZVJEŠĆE
NEOVISNOG REVIZORA**

(2018/C 348/02)

Mišljenje

I. Sud je obavio reviziju:

- (a) konsolidirane računovodstvene dokumentacije Europske unije, koja se sastoji od konsolidiranih financijskih izvještaja ⁽¹⁾ i izvješća o izvršenju proračuna ⁽²⁾ za financijsku godinu koja je završila 31. prosinca 2017. i koju je Komisija odobrila 27. lipnja 2018., te
- (b) zakonitosti i pravilnosti transakcija povezanih s tom računovodstvenom dokumentacijom, u skladu s člankom 287. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU).

Pouzdanost računovodstvene dokumentacije

Mišljenje o pouzdanosti računovodstvene dokumentacije

II. Prema mišljenju Suda konsolidirana računovodstvena dokumentacija Europske unije (EU) za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. u svim značajnim aspektima vjerno prikazuje financijsko stanje EU-a na dan 31. prosinca 2017. te rezultate poslovanja, novčane tokove i promjene u neto imovini za godinu završenu tim danom, u skladu s Financijskom uredbom i računovodstvenim pravilima koja se temelje na međunarodno prihvaćenim računovodstvenim standardima za javni sektor.

Zakonitost i pravilnost transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom**Prihodi**

Mišljenje o zakonitosti i pravilnosti prihoda povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

III. Prema mišljenju Suda prihodi povezani s računovodstvenom dokumentacijom za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. u svim su značajnim aspektima zakoniti i pravilni.

Plaćanja

Uvjetno mišljenje o zakonitosti i pravilnosti plaćanja povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

IV. Prema mišljenju Suda, uz iznimku učinaka pitanja opisanih u odlomku o osnovi za uvjetno mišljenje o zakonitosti i pravilnosti plaćanja povezanih s računovodstvenom dokumentacijom, plaćanja povezana s računovodstvenom dokumentacijom za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. u svim su značajnim aspektima zakonita i pravilna.

⁽¹⁾ Konsolidirani financijski izvještaji sastoje se od bilance, izvještaja o financijskom rezultatu, izvještaja o novčanom toku, izvještaja o promjenama u neto imovini te kratkog prikaza važnih računovodstvenih politika, kao i drugih bilješki s pojašnjenjima (uključujući izvješćivanje po segmentima).

⁽²⁾ Izvješća o izvršenju proračuna također uključuju bilješke s pojašnjenjima.

Osnova za mišljenje

V. Sud je proveo reviziju u skladu s međunarodnim revizijskim standardima i Kodeksom etike Međunarodne federacije računovođa (IFAC) te međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI). Odgovornosti Suda u skladu s tim standardima opširnije su opisane u odjeljku ovog izvješća koje se odnosi na odgovornosti revizora. Sud je neovisan u skladu s Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA) te je ispunio svoje ostale etičke odgovornosti u skladu s tim standardima i zahtjevima te Kodeksom IESBA-e. Sud prikupljene revizijske dokaze smatra dostatnima i primjerenima da budu temelj njegova mišljenja.

Osnova za uvjetno mišljenje o zakonitosti i pravilnosti plaćanja povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

VI. U rashodima evidentiranim za 2017. godinu koji se odnose na sredstva potrošena na temelju nadoknade troškova⁽³⁾ postoje značajne pogreške. Stopa pogreške koju je Sud procijenio za plaćanja izvršena na temelju nadoknade troškova iznosi 3,7 %. Ukupna stopa pogreške koju je Sud procijenio (2,4 %) i dalje je iznad praga značajnosti, ali nije raširena. U plaćanjima izvršenima na temelju materijalnih prava nije utvrđena značajna stopa pogreške⁽⁴⁾.

Ključna revizijska pitanja

VII. Ključna revizijska pitanja ona su pitanja koja su, prema stručnoj prosudbi Suda, bila najvažnija za reviziju koju je Sud proveo nad konsolidiranom računovodstvenom dokumentacijom Europske unije za tekuće razdoblje. Sud je ta pitanja obradio u kontekstu revizije financijskih izvještaja kao cjeline i izražavanja mišljenja o tim izvještajima, ali o tim pitanjima ne izražava zasebno mišljenje.

Sud je procijenio računovodstvenu obradu jamstva Europskog fonda za strateška ulaganja (EFSU) za portfelje vlasničkih ulaganja

VIII. Europski fond za strateška ulaganja (EFSU) zajednička je inicijativa koju su 2015. ⁽⁵⁾ pokrenuli EU i Grupa EIB-a te mu je cilj poticati ulaganja u cijelom EU-u povećanjem kapaciteta Grupe EIB-a za preuzimanje rizika. U okviru te inicijative iz proračuna EU-a pružit će se jamstvo u iznosu do 16 milijardi eura⁽⁶⁾ namijenjeno pokrivanju mogućih gubitaka od operacija EFSU-a za ulaganja izvršena u sklopu njegova dijela za infrastrukturu i inovacije te njegova dijela za mala i srednja poduzeća⁽⁷⁾.

IX. Sud je prijašnjih godina bio usredotočen na ovo područje jer je ustroj EFSU-a otvorio niz složenih računovodstvenih pitanja koja proizlaze iz mehanizama suradnje EU-a i EIB-a. Računovodstveni službenik Komisije obavio je u studenome 2017. savjetovanje sa savjetodavnom stručnom skupinom u vezi s primjerenom računovodstvenom obradom vlasničkih operacija u sklopu dijela za mala i srednja poduzeća za koje EU pruža jamstvo. U skladu s primljenim savjetima, te primjenom stručne prosudbe, računovodstveni službenik Komisije odlučio je da Komisija nema kontrolu nad EFSU-om i da ne dijeli odgovornost za kontrolu nad njime s EIB-om⁽⁸⁾. Iz toga proizlazi da se u konsolidiranoj računovodstvenoj dokumentaciji EU-a za 2017. jamstvo koje EU pruža EIB-u obrađuje kao:

(a) obveza za financijsko jamstvo za dužnički portfelj obuhvaćen dijelom za infrastrukturu i inovacije

⁽³⁾ Riječ je o iznosu od 46,7 milijardi eura. Više informacija dostupno je u odlomcima 1.19. – 1.21. godišnjeg izvješća Suda za 2017.

⁽⁴⁾ Riječ je o iznosu od 53,5 milijardi eura. Više informacija izneseno je u odlomku 1.18. godišnjeg izvješća Suda za 2017.

⁽⁵⁾ Uredba (EU) 2015/1017 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. lipnja 2015. o Europskom fondu za strateška ulaganja, Europskom savjetodavnom centru za ulaganja i Europskom portalu projekata ulaganja i o izmjeni uredaba (EU) br. 1291/2013 i (EU) br. 1316/2013 – Europski fond za strateška ulaganja (SL L 169, 1.7.2015., str. 1.) („Uredba o EFSU-u”).

⁽⁶⁾ Jamstvo je povećano na 26 milijardi eura u skladu s izmijenjenom Uredbom o EFSU-u iz prosinca 2017. (Uredba (EU) br. 2017/2396 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2017. o izmjeni uredaba (EU) br. 1316/2013 i (EU) 2015/1017 (SL L 345, 27.12.2017., str. 34.)) i Sporazumom o EFSU-u izmijenjenom u ožujku 2018.

⁽⁷⁾ Vidi odlomke 1.12. – 1.16. godišnjeg izvješća Suda za 2015.

⁽⁸⁾ Upravljačka struktura EFSU-a, kao i uporaba i raspodjela jamstva EU-a mogli bi upućivati na to da je EFSU pod zajedničkom kontrolom. Međutim, prema navodima Komisije, odluke o aktivnostima koje su najrelevantnije za vlasnički instrument dijela za mala i srednja poduzeća ili inicijativu EFSU-a u cjelini ne donose se na temelju jednoglasne suglasnosti te je računovodstveni službenik Komisije zaključio da stoga ne može postojati zajednička kontrola.

(b) financijska rezervacija za dužnički portfelj obuhvaćen dijelom za mala i srednja poduzeća, te

(c) izvedenica (financijska imovina ili obveza određena po fer vrijednosti na temelju viška ili manjaka) za oba portfelja vlasničkih ulaganja.

X. Sud je procijenio računovodstvenu obradu jamstva EFSU-a za portfelje vlasničkih ulaganja. Sud smatra da ona ne utječe na istinit i vjeran prikaz u konsolidiranoj godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji EU-a za 2017. godinu.

Sud je procijenio obveze za mirovine i ostala primanja zaposlenih

XI. Bilanca EU-a uključuje obveze za mirovine i ostala primanja zaposlenih u iznosu od 73,1 milijarde eura na kraju 2017. godine. Riječ je o jednoj od najvećih obveza u bilanci, koja čini gotovo jednu trećinu ukupnih obveza za 2017. godinu u iznosu od 236,5 milijardi eura.

XII. Najveći dio tih obveza za mirovine i ostala primanja zaposlenih (64,0 milijarde eura) odnosi se na mirovinski sustav dužnosnika i ostalih službenika Europske unije. Tim se obvezama pokrivaju obveze za utvrđena primanja koje su zajamčene člankom 83. Pravilnika o osoblju za dužnosnike Europskih zajednica („Pravilnik o osoblju”) i člankom 4. stavkom 3. Ugovora o Europskoj uniji (UEU). Obveze evidentirane u računovodstvenoj dokumentaciji odgovaraju iznosu koji bi bio uplaćen u mirovinski fond da je takav fond uspostavljen radi isplate postojećih obveza za starosne mirovine⁽⁹⁾. Osim starosnih mirovina, njima se pokrivaju i invalidske mirovine i mirovine koje se isplaćuju nadživjelim bračnim drugovima/djeci članova osoblja EU-a. U skladu s člankom 83. Pravilnika o osoblju primanja koja se isplaćuju u okviru mirovinskog sustava terete se na proračun EU-a. Države članice zajedno jamče isplatu tih primanja, a dužnosnici daju doprinose kojima se financira jedna trećina troškova financiranja tog sustava.

XIII. Mirovinski sustav dužnosnika i ostalih službenika Europske unije obavezan je sustav strukovnog mirovinskog osiguranja za dužnosnike EU-a, u okviru kojeg se doprinosi osoblja, kao i institucija i tijela koja ih zapošljavaju, upotrebljavaju u svrhu financiranja budućih mirovina. Osmišljen je na način da usklađivanjem stope doprinosa sustavu i dobi za umirovljenje sam po sebi održava aktuarsku ravnotežu. Brojem i raznolikošću parametara s pomoću kojih se izračunava dugoročna projekcija troškova mirovina naglašava se aktuarska narav tog izračuna, koji obavlja Eurostat na godišnjoj osnovi.

XIV. Sud je u okviru revizije proveo evaluaciju aktuarskih pretpostavki i određivanja vrijednosti obveza za mirovine koje se temelji na tim pretpostavkama. Provjerom su obuhvaćeni broježani podatci, aktuarski parametri i izračun obveza, kao i prikaz u konsolidiranoj bilanci i bilješkama uz konsolidirane financijske izvještaje. Kao što je navedeno u bilješki 2.9. uz konsolidirane financijske izvještaje, Komisija nastavlja s radom na unaprijeđenju svojih procesa za izračun obveza za primanja zaposlenih, koje će Sud nastaviti pratiti.

Sud je procijenio obračunate troškove prikazane u računovodstvenoj dokumentaciji

XV. Procijenjeni prihvatljivi izdatci koji su nastali i koje je potrebno nadoknaditi korisnicima, ali koji još nisu prijavljeni, iznosili su na kraju 2017. 101 milijardu eura (kraj 2016.: 102 milijarde eura). Ti su iznosi evidentirani kao obračunati izdatci⁽¹⁰⁾.

XVI. Sud je ispitao metodologije i sustave kontrole koji se primjenjuju u najvećim glavnim upravama za izradu procjena na kraju godine. Sud je sastavio uzorke računa i isplata prefinanciranja te proveo reviziju tih elemenata kako bi obradio pitanje rizika od pogrešnog prikazivanja obračuna. Sud je od računovodstvenih službi Komisije zatražio dodatno pojašnjenje u pogledu opće metodologije.

⁽⁹⁾ Vidi međunarodni računovodstveni standard za javni sektor (IPSAS) br. 25 – „Prijanja zaposlenih”. U sklopu mirovinskog sustava dužnosnika i ostalih službenika Europske unije obveze za utvrđena primanja odgovaraju trenutačnoj vrijednosti očekivanih budućih plaćanja koja će EU biti dužan izvršiti kako bi namirio obveze za mirovine koje proizlaze iz službe zaposlenika tijekom tekućeg i prethodnih razdoblja.

⁽¹⁰⁾ Oni se sastoje od obračunatih troškova u iznosu od 64 milijarde eura na strani bilance koja se odnosi na obveze i iznosa od 37 milijardi eura za koji je umanjena vrijednost prefinanciranja na strani bilance koja se odnosi na imovinu.

XVII. Sud može zaključiti da konsolidirana bilanca vjerno prikazuje procjenu ukupnog iznosa obračunatih troškova.

Sud je procijenio mogući učinak povlačenja Ujedinjene Kraljevine iz Europske unije na računovodstvenu dokumentaciju za 2017. godinu

XVIII. Ujedinjena Kraljevina 29. ožujka 2017. službeno je obavijestila Europsko vijeće o svojoj namjeri da se povuče iz Europske unije. Dana 22. svibnja 2017. započeli su pregovori o sporazumu o povlačenju između EU-a i Ujedinjene Kraljevine.

XIX. U dijelu petom („Financijske odredbe”) nacрта sporazuma o povlačenju od 19. ožujka 2018. u vezi s financijskom nagodbom navodi se da će Ujedinjena Kraljevina podmiriti sve svoje obveze u okviru tekućeg i prethodnih višegodišnjih financijskih okvira kao da je i dalje jedna od država članica.

XX. Sud na temelju navedenoga zaključuje da računovodstvena dokumentacija točno prikazuje proces povlačenja na dan 31. prosinca 2017.

Ostala pitanja

XXI. Uprava je odgovorna za objavu „ostalih informacija”, koje obuhvaćaju Raspravu o financijskom izvještaju i njegovu analizu, ali ne i konsolidiranu računovodstvenu dokumentaciju ili izvješće Suda o toj dokumentaciji. Mišljenjem Suda o konsolidiranoj računovodstvenoj dokumentaciji nisu obuhvaćene ostale informacije te Sud ne izražava nikakvo jamstvo u njihovu pogledu. Odgovornost je Suda u okviru revizije konsolidirane računovodstvene dokumentacije pročitati ostale informacije i razmotriti jesu li one značajno neusklađene s konsolidiranom računovodstvenom dokumentacijom ili saznanjima koja je Sud stekao tijekom revizije, odnosno čini li se njihov prikaz na bilo koji drugi način značajno pogrešnim. Ako Sud zaključi da je došlo do značajnog pogrešnog prikazivanja ostalih informacija, dužan je na odgovarajući način izvijestiti o toj činjenici. U tom pogledu nije utvrđeno ništa o čemu bi Sud izvijestio.

Odgovornosti uprave

XXII. U skladu s člancima 310. – 325. UFEU-a i Financijskom uredbom uprava je odgovorna za pripremu i prikazivanje konsolidirane računovodstvene dokumentacije EU-a na temelju međunarodno prihvaćenih računovodstvenih standarda za javni sektor te za zakonitost i pravilnost povezanih transakcija. Ta odgovornost uključuje oblikovanje, uspostavu i provedbu unutarnje kontrole koja je važna za pripremu i prikazivanje financijskih izvještaja u kojima nema značajnog pogrešnog prikazivanja zbog prijevare ili pogreške. Odgovornost je uprave ujedno zajamčiti da su aktivnosti, financijske transakcije i informacije prikazane u financijskim izvještajima u skladu s propisima tijela koja njima upravljaju. Komisija snosi krajnju odgovornost za zakonitost i pravilnost transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom EU-a (članak 317. UFEU-a).

XXIII. U pripremi konsolidirane računovodstvene dokumentacije odgovornost je uprave procijeniti mogućnost EU-a da nastavi s trajnim poslovanjem, objavljivati informacije o svim relevantnim pitanjima i služiti se računovodstvenim načelom trajnosti poslovanja, osim ako namjerava likvidirati predmetni subjekt ili prestati s poslovanjem, ili ako je prestanak poslovanja jedina realna mogućnost.

XXIV. Komisija je odgovorna za nadgledanje procesa EU-a za financijsko izvještavanje.

XXV. U skladu s Financijskom uredbom (glava IX.) računovodstveni službenik Komisije dužan je podnijeti konsolidiranu računovodstvenu dokumentaciju EU-a na reviziju prvo u obliku privremene računovodstvene dokumentacije do 31. ožujka sljedeće godine i potom u obliku završne računovodstvene dokumentacije do 31. srpnja. Financijsko stanje trebalo bi biti istinito i vjerno prikazano već u privremenoj računovodstvenoj dokumentaciji. Stoga je ključno da se sve stavke u privremenoj računovodstvenoj dokumentaciji prikazuju kao konačni izračuni koji će Sudu omogućiti da ispuni svoju zadaću u skladu s glavom X. Financijske uredbe i u zadanim rokovima. Izmjene završne računovodstvene dokumentacije u odnosu na privremenu u pravilu bi se trebale temeljiti isključivo na opažanjima Suda.

Odgovornosti revizora u pogledu revizije konsolidirane računovodstvene dokumentacije i povezanih transakcija

XXVI. Ciljevi su Suda dobiti razumno jamstvo o tome ima li u konsolidiranoj računovodstvenoj dokumentaciji EU-a značajnog pogrešnog prikazivanja i jesu li povezane transakcije zakonite i pravilne te, na temelju provedene revizije, podnijeti Europskom parlamentu i Vijeću izjavu o jamstvu u pogledu pouzdanosti računovodstvene dokumentacije te zakonitosti i pravilnosti povezanih transakcija. Razumno jamstvo visoka je razina jamstva, ali nije garancija da su revizijom otkriveni svi slučajevi u kojima postoji značajno pogrešno prikazivanje ili neusklađenost. Njihov uzrok mogu biti prijevara ili pogreška te se smatraju značajnima ako bi bilo razumno očekivati da bi, pojedinačno ili skupno, mogli utjecati na ekonomske odluke koje korisnici konsolidirane računovodstvene dokumentacije donose na temelju njezina sadržaja.

XXVII. Kad je riječ o prihodima, pri ispitivanju vlastitih sredstava od PDV-a i BND-a Sud polazi od makroekonomskih agregata na temelju kojih se ta sredstva izračunavaju te procjenjuje sustave Komisije za njihovu obradu do trenutka u kojem se doprinosi država članica zaprima i evidentiraju u konsolidiranoj računovodstvenoj dokumentaciji. Kad je riječ o tradicionalnim vlastitim sredstvima, Sud ispituje računovodstvenu dokumentaciju carinskih tijela i analizira tok carinskih pristojbi do trenutka u kojem Komisija zaprimi predmetne iznose i evidentira ih u računovodstvenoj dokumentaciji.

XXVIII. Kad je riječ o rashodima, Sud ispituje platne transakcije nakon što su rashodi nastali, evidentirani i prihvaćeni. Tim su ispitivanjem obuhvaćene sve kategorije plaćanja (uključujući plaćanja za kupnju imovine) u trenutku njihova izvršenja, osim predujmova. Isplate predujmova ispituju se nakon što primatelj sredstava dostavi dokaze o njihovoj pravilnoj uporabi te nakon što relevantna institucija ili tijelo prihvati te dokaze i obračuna predujam, što se u nekim slučajevima može dogoditi tek u narednim godinama.

XXIX. U skladu s međunarodnim revizijskim standardima i međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija Sud u okviru revizije primjenjuje stručnu presudbu i zadržava profesionalni skepticizam tijekom čitavog trajanja revizije. Sud također:

- (a) utvrđuje i procjenjuje rizike od značajnog pogrešnog prikazivanja u konsolidiranoj računovodstvenoj dokumentaciji i značajne neusklađenosti povezanih transakcija s uvjetima propisanim zakonodavstvom EU-a do kojih je došlo zbog prijevara ili pogreške. Sud priprema i provodi revizijske postupke kojima se uzimaju u obzir ti rizici te prikuplja revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da budu temelj njegova mišljenja. Slučajeve značajnog pogrešnog prikazivanja ili neusklađenosti koji su uzrokovani prijevarom teže je otkriti nego one koji su uzrokovani pogreškom jer prijevara može podrazumijevati tajno dogovaranje, krivotvorenje, namjerno izostavljanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilazanje unutarnje kontrole. Slijedom toga, u takvim je slučajevima rizik od neotkrivanja veći
- (b) stječe uvid u unutarnju kontrolu koja je relevantna za reviziju kako bi pripremio primjerene revizijske postupke, ali ne u svrhu izražavanja mišljenja o djelotvornosti unutarnje kontrole
- (c) obavlja evaluaciju primjerenosti računovodstvenih politika koje je uprava primijenila te razumnosti njezinih računovodstvenih procjena i povezanih objavljenih informacija
- (d) donosi zaključak o primjerenosti načina na koji se uprava služila računovodstvenim načelom trajnosti poslovanja i, na temelju prikupljenih dokaza, o tome postoji li značajna nesigurnost uzrokovana događajima ili uvjetima kojima bi se ozbiljno mogla ugroziti mogućnost predmetnog subjekta da nastavi s trajnim poslovanjem. Ako Sud zaključi da postoji takva značajna nesigurnost, dužan je u svojem revizijskom izvješću skrenuti pozornost na povezane informacije koje su objavljene u konsolidiranoj računovodstvenoj dokumentaciji ili, ako su te informacije neprikladne, izraziti mišljenje koje nije bezuvjetno. Zaključci Suda temelje se na revizijskim dokazima koji su prikupljeni do datuma sastavljanja izvješća. Ipak, budući događaji ili uvjeti mogu dovesti do toga da predmetni subjekt prestane s trajnim poslovanjem
- (e) obavlja evaluaciju cjelokupnog prikaza, strukture i sadržaja konsolidirane računovodstvene dokumentacije, uključujući sve objavljene informacije, te procjenjuje jesu li povezane transakcije i događaji izneseni u konsolidiranoj računovodstvenoj dokumentaciji na način kojim se postiže vjeran prikaz.
- (f) prikuplja dostatne primjerene revizijske dokaze u pogledu financijskih informacija subjekata koji su obuhvaćeni opsegom konsolidacije EU-a kako bi izrazio mišljenje o konsolidiranoj računovodstvenoj dokumentaciji i povezanim transakcijama. Sud je odgovoran za usmjeravanje revizije, nadzor nad njome i njezinu provedbu te snosi isključivu odgovornost za svoje revizorsko mišljenje.

XXX. Sud obavještava upravu o, među ostalim, planiranom opsegu i vremenskom okviru revizije te važnim nalazima revizije, uključujući nalaze u vezi sa svim znatnim nedostacima u unutarnjoj kontroli.

XXXI. Sud među pitanjima koja su bila predmet rasprave s Komisijom i drugim subjektima obuhvaćenima revizijom utvrđuje ona koja su bila najvažnija za reviziju konsolidirane računovodstvene dokumentacije i koja time čine ključna revizijska pitanja za tekuće razdoblje. Sud ta pitanja opisuje u svojem izvješću, osim ako zakoni ili propisi ne dopuštaju njihovo javno objavljivanje ili ako, što je iznimno rijedak slučaj, Sud utvrdi da određeno pitanje ne bi trebalo objaviti u izvješću jer je razumno očekivati da će povezane nepovoljne posljedice biti veće od koristi za javni interes.

12. srpnja 2018.

Klaus-Heiner LEHNE

predsjednik

Europski revizorski sud

12, rue Alcide De Gasperi, Luxembourg, LUKSEMBURG

ISSN 1977-1088 (elektroničko izdanje)
ISSN 1977-060X (tiskano izdanje)

Ured za publikacije Europske unije
2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

HR